

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 13. DECEMBRA 1979

ŠTEVILKA: 47 • LETO: XXVIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

PREDLOG GOSPODARSKEGA NAČRTA ZA LETO 1980

Smo pred sprejemanjem gospodarskega načrta temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti ter Železarne za leto 1980. Planski dokumenti, ki jih bomo v mesecu decembru sprejemali na delavskih svetih, so skupni dogovor o ciljih in nalogah, ki smo si jih postavili za leto 1980.

Plani so konkretizacija skupno dogovorjenih ciljev in nalog, opredeljenih s srednjeročnim planom za obdobje 1976–1980, poslovne politike za leto 1980 in naših možnosti, ki nam jih nudi na eni strani tržišče, na drugi strani pa proizvodni agregati, ki nam jih je družba dala v upravljanje.

V prihodnjem letu se bomo morali obnašati bolj stabilizacijsko. To bo terjalo ustrezno ravnanje in uresničevanje sprejetih ukrepov, da bomo sprejete planske naloge kar najbolj dosledno uresničevali v TOZD.

delovnih skupnostih in delovni organizaciji. Zaostreni pogoji gospodarjenja, ki so prisotni v letošnjem letu, se bodo v še večji meri odražali tudi v prihodnjem letu. To so zaostreni položaj na področju ekonomskih odnosov s tujino, težak energetski položaj, zaostreni pogoji glede ohranjanja likvidnosti in predvsem stabilizacijsko obnašanje. Vse to bo zahtevalo od nas vseh, da se bomo kar najbolj primerno organizirali, da bomo lahko ob koncu leta 1980 zaključili poslovno leto kar najbolj uspešno. Pri oprede-

ljevanju nalog za prihodnje leto moramo imeti pred očmi, da je leto 1980 zadnje leto tekočega srednjeročnega

(Nadaljevanje na 7. strani)

PLAN DEL IN NALOG DELOVNIH SKUPNOSTI

V skladu z določili samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovnimi skupnostmi in skladu s potrebami in gospodarskimi načrti temeljnih organizacij in Železarne v posebni prilogi objavljamo plan del in nalog posameznih sektorjev v okviru delovnih skupnosti za leto 1980.

Plan nalog je sestavni del gospodarskih načrtov posameznih delovnih skupnosti, ki poleg tega programa zajemajo tudi vrednotenje teh nalog, prispevke TOZD za njihovo izvajanje, potrebne kadre itd. Z vrednotenjem programa del in nalog delovnih skupnosti smo naredili korak naprej pri doslednejšem izpolnjevanju zakona o svobodni menjavi dela.

(Nadaljevanje na 8. strani)

ZA BOLJŠE GOSPODARJENJE Z MATERIALI V SKLADIŠČIH

Na osnovi razgovorov s skladiščnimi delavci v dneh 27. in 28. novembra letos in na osnovi poznavanja stanja v skladiščih R-3 v naši delovni organizaciji bi rad osvetlil nekatere probleme, s katerimi se vsakodnevno srečujejo delavci v skladiščih. Namen članka ni kritizirati obstoječe stanje, pač pa želimo seznaniti širši krog, kako kritično je stanje v naši materialno-skladiščni službi.

Pri analizi materialno-skladiščne dejavnosti sem za oceno vzel dejansko stanje na področju kadrov, zaloga, asortimenta, prostorov, lokacije skladiščnih prostorov, organizacije skladiščenja, vrednotenja zaloga in podobno.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA NOVEMBER IN PORAVNAVA

Delavci železarne smo se na osnovi devetmesečnega poslovnega rezultata odločili, da del ustvarjenih sredstev namenimo za osebne dohodke in jih izplačamo kot poravnacni skupaj z izplačilom osebnega dohodka za november. Izplačilo 15. decembra bo zato bistveno višje.

Osební dohodek je še vedno v močni odvisnosti od števila plačanih ur delavcev, zato preglejmo najprej nekaj osnovnih značilnosti gibanja plačanega časa.

Skupno število plačanih ur je manjše kot v oktobru in tudi manjše

kot lani v novembru, čeprav lani v tem izračunu še ni bila zajeta TOZD Kovinoservis. V primerjavi z oktobrom je bilo v novembru bistveno manj nadurnega dela (8.280 ur), bo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

STANJE Z VLOŽKOM BOLJŠE, Vendar smo še vedno pod planom

Dobava vložka iz tujih virov je bila v novembru v količinskem pogledu dobra. To velja za ploščati del proizvodnje, medtem ko so bile pri dobavi žičnih proizvodov tudi v tem mesecu precejšnje težave. Iz raznih vzrokov tudi v tem mesecu ni bila dosežena načrtovana skupna in gotova proizvodnja. Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen s 94,2 % in operativni program s 93,7 %, medtem ko je bil pri gotovi proizvodnji gospodarski načrt dosežen s 97,2 % in operativni program s 97,8 %. Po posameznih TOZD je bilo stanje v preteklem mesecu naslednje:

TOZD PLAVŽ

Načrtovana proizvodnja je bila dosežena samo z 90,9 %. Vzrok za to so bile naslednje na obeh plavžih, ki so bile v tem mesecu minirane in slaba kvaliteta koksa iz koksarne Bakar. Zato je bila tudi poraba vispnega koksa s 797 kg/t grodja zelo visoka in tudi 137 kg/t večja, kot je bila letos načrtovana.

TOZD JEKLARNA

Obe jeklarni sta skupno za 17,3 % zaostali za načrtovano in za 14,2 % za programirano proizvodnjo. Operativni program elektro jeklarne je bil postavljen nižje zaradi glavnega remonta ASEA električne peči, ki je trajal sedem dni in v tem mesecu ni

(Nadaljevanje na 3. strani)

TOZD JEKLOVLEK IZPOLNILA LETNI PLAN

Delavci temeljne organizacije združenega dela Jeklovlek bodo danes, 13. decembra izpolnili letošnji gospodarski načrt, ki znaša 18.600 ton skupne proizvodnje.

Ta uspeh so dosegli s pomočjo sprejetih delovnih ciljev, ki so zasledovali višjo produktivnost dela, izredno obratovanje ključnih proizvodnih naprav, doseganje plana po asortimentu in vrednosti ter racionalno gospodarjenje. Seveda pa se ta uspeh povezuje tudi z modernizacijo delovnih naprav, ki je potekala to leto in kibo letos zaključena in zaradi katere je prišlo do nekaterih pomembnih tehnoloških sprememb, poleg zadostne količine vložene materiala.

Za ta izreden uspeh so zaslužni vsi delavci v TOZD in vzdrževalci, ki so s tem tudi najbolj dostojno zaključili svoje jubilejno leto, v katerem so praznovali 30-letnico obratovanja jeklovleka.

Delavcem v TOZD Jeklovlek iskreno čestitamo k temu uspehu v želji, da bi imeli čim več posnemačev v delovni organizaciji.

Sodelavec v valjarni bluming (SK)

STABILIZACIJSKA PRIZADEVANJA SO POTREBNA POVSOD

Kadar govorimo o stabilizacijskih prizadevanjih, ki so potrebna zato, ker že dalj časa ugotavljamo na vseh nivojih, da več potrošimo kot ustvarimo, ker se še mnogo preveč obnašamo potrošniško in razsipniško in podobno, kar se seveda zelo negativno odraža v rezultatih gospodarjenja in naraščanju inflacije, predvsem poudarjamo materialno proizvodnjo, kar je seveda tudi prav, vsekakor pa pre malo govorimo o stabilizacijskih prizadevanjih v družbenih dejavnostih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, državni upravi in drugje. Pa vendarle imamo tudi za vsa ta področja v vsakodnevnih pogovorih marsikaj povedati.

Ne da bi naštevali primere zelo neodgovornega ravnanja in trošenja družbenih sredstev, ki niso tako redki, bi se morali o tem pogovoriti v vseh sredinah in sprejeti zelo konkretne stabilizacijske ukrepe. Ni dolgo tega, ko je nek pedagoški delavec potožil, da se v šolskih zbornicah vse bolj pogovarjajo o delitvi denarja, kakor pa o ustvarjalnem delu z učenci in mladino. Drugi je imel pripombo na drage seminarje, ki jih prirejamo od Kranjske gore do Bohinja, na vse mogoče jubileje, ki jih praznujemo zelo razkošno, na ves dan trajajoča poslovna kosila in podobno. Pa vendarle gre v večini primerov za sredstva, ki jih delavci v teh dejavnostih pridobivajo na osnovi svobodne menjave dela z delavci v materialni proizvodnji. Po vsem tem sodeč bi človek sklepal, da se jih stabilizacijska prizadevanja prav nič ne tičejo, saj jim svobodna menjava dela zagotavlja sredstvo 100 in celo več odstotno, čeprav se materialna proizvodnja bori z velikimi težavami, pa tudi učinki dela v teh dejavnostih niso vedno ekvivalentni vloženim sredstvom.

To je le bežna ilustracija še dovolj prisotni resnici, da so v obravnavanih dejavnostih še pre malo prisotni stabilizacijska prizadevanja glede varčevanja na vseh področjih in glede doseganja boljših rezultatov dela in večje učinkovitosti. Ne bi smeli pozabiti, da gre tudi tu za družbeni denar in za družbeno odgovornost, kako ga trošimo, za kaj ga trošimo in kakšno so delovni rezultati glede na vložena sredstva.

Ta čas se tudi v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti naše železarne pripravljamo na občne zборе osnovnih organizacij zveze sindikatov. Prav bi bilo, da bi se tudi pri izvajanju teh spomnili stabilizacijskih prizadevanj in ne ponavljali prakse iz preteklih let, ko smo zbere prirejali prav tako od Bleda do Kranjske gore in za to porabili precej denarja. Res je, da gre pri tem bolj za sredstva zbrana s članarino, pa tudi ta bi jih lahko bolj racionalno in koristno porabili, občne zборе pa res naredili kot delovne dogovore za bodoče delo zveze sindikatov.

Vsekakor bi se morali na vseh področjih zavedati, da je nadaljnja krepitev našega gospodarstva in s tem socialističnih družbenoekonomskih odnosov naša skupna socialna varnost in socialna varnost slehernega izmed nas. Zato se bomo morali resnično na vseh področjih družbenega dela in življenja začeti obnašati bolj stabilizacijsko. To ni geslo, temveč je to neizogibno za hitrejši in stabilnejši razvoj naše socialistične samoupravne družbe.

PRODAJA V NOVEMBRU

V novembru je Železarna prodala 35.736 ton svojih izdelkov in s tem ustvarila 512.164.827 din osnovne realizacije; le-ta se je povečala z realizacijo storitvenih TOZD za 3,6 milij. din, z ostalo realizacijo za 7 milij. din in z realizacijo TOZD Kovinoservis za 5 milij. din na skupno 527,7 milij. din. S tem smo dosegli 96 % planirane količine in za 1 % presegli planirano celotno realizacijo. Medtem, ko je poprečna prodajna cena za planirani asortiment 14.003 din/t, je dosežena višja za 5,5 % ali 765 din/t. Prodaja je v novembru v primerjavi z lanskolletno za 2 % ali 567 ton višja, njena vrednost pa je višja za 18 % ali 82 milij. din.

Gledano po posameznih TOZD so presegle mesečni količinski plan prodaje: Livarna (za 6 %), Valjarna žice in profilov (za 22 %), Valjarna debele pločevine (za 1 %), Vratni podboji (za 6 %), Jeklovlek (za 17 %) in

Elektrode (za 1 %). Planirana realizacija je presežena skoraj v vseh TOZD razen v TOZD Hladna valjarna Bela (zaostajajo tako pri

(Nadaljevanje na 6. strani)

ZA BOLJŠE GOSPODARJENJE Z MATERIALI V SKLADIŠČIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

Analiza je izdelana predvsem na osnovi stanja v centralnih skladiščih in nekaterih večjih skladiščih TOZD Železarn. Stanje v teh skladiščih, bi lahko dejal, ni bistveno drugačno kot v večini skladišč v naši delovni organizaciji.

Če na kratko povem, da se suče vrednost zalog R-3 v Železarni (vložni material, orodje, rezervni deli, zaščitna sredstva) okoli milijarde dinarjev, da s temi sredstvi gospodarijo oz. poslujejo delavci z izredno nizko poprečno izobrazbo — manj kot popolna osnovna šola, da imamo rezervne dele in ostali material uskladiščeni na neprimernih mestih, izpostavljenih prahu in vlagi, bi bil to za dobrega gospodarja signal, da je na tem področju treba stvar bistveno spremeniti.

Ker menim, da poslovanje z materialom v skladiščih na Beli ni niti najboljše niti slabo, bom predstavil predvsem probleme, ki nastopajo v teh skladiščih.

Vrednost zalog v skladiščih 12. 14. 21. 43 in 84 je 250.000.000 din oz. izraženo v številu artiklov — 23.000 odprtih postavk za razne materiale. Na osnovi teh podatkov pa se lahko vprašamo dvojje:

— ali je velikost zalog racionalna in

— ali je smotno, da imamo tako

število različnih artiklov.

Odgovor na ta vprašanja ne bomo dobili od nobene konsultantske organizacije, niti iz primerov v drugih delovnih organizacijah. Na osnovi izkušenj in strokovnih posegov na področju tipizacije in standardizacije ter enotnega koncepta izbire dobaviteljev bi lahko dosegli optimum med stroški v zvezi z zalogo in potrebnim materialom.

V zvezi s kadrovanjem za opravljanje del v skladiščih menim, da bomo morali prenehati z miselnostjo preteklih let, ko smo v skladiščih imeli bore malo zahtevnih uvoženih rezervnih delov, merilnih instrumentov, krmilnih in regulacijskih elementov ter podobno in zato pri izbiri kadrov ni bilo posebnih kriterijev.

Za primer navajam, da ima v skladišču na Beli od sedemnajstih skladiščnih delavcev — z izjemo vodje — le eden poklicno šolo kovinarske smeri in eden poklicno trgovsko šolo. Pet delavcev ima poklic druge vrste (žičar, mesar, gostinec, čevljar, mizar), trije delavci imajo osnovno šolo, eden šest, eden pet in štirje štiri razrede osnovne šole. Zaposleni v okviru svojega znanja in sposobnosti uspešno in prizadevno opravljajo svoje delo. Vprašanje je le, ali ta okvir za poslovanje s tako zahtevnimi materiali ni preozek. Skladiščnega poslovanja ne nameravam preveč napihniti, vedeti pa moramo, da bi pri takem asortimentu skladiščniki rezervnih delov in nekaterih drugih vrst materiala morali biti usposobljeni za čitanje načrtov, identifikacijo materialov po katalogih domačih in tujih dobaviteljev, razvrščanja materialov po agregatih in podobno. Prav to delo pa je v skladiščih (izjema potrjuje pravilo) danes slabo opravljeno. Vzrok je verjetno v kvalifikacijski strukturi in slabem sodelovanju z asistenti za delovne naprave.

Kako rešiti problem kadrov za učinkovito skladiščno poslovanje? Enkrat bo treba ugotoviti, kaj nas veče stane — ali zaposlitvi delavca, dobrega poznavalca materiala in celotnega poslovanja — ali trpiti material v skladišču, graditi skladiščne prostore, vezati poslovna sredstva in v kritičnih trenutkih ne najti ustreznega rezervnega dela oz. potrebnega materiala.

Če problem skladiščnih prostorov v Železarni apliciramo na skladišče Bela, bi lahko ugotovili sledeče: pred dvema letoma so se skladišča na Beli preselila v novo halo, dograjeno ob HVB. Danes lahko vsak ugotovi, da je ob takšni organizaciji skladišče premajhno. Pri takem trendu večanja števila artiklov v skladišču v bližnji prihodnosti skladiščna služba ne bo mogla zagotoviti niti osnovnih principov skladiščenja. V današnjem času se dogaja, da delavci po skladišču ne morejo prevažati težkih rezervnih delov, kaj šele, da bi s kamionom pripeljati rezervni del na primerno mesto. Kako bo, če pride do požara v skladišču? Kdo bo tisti, ki ga bomo pobarvali s črno barvo? Vodja skladišča je na to problematiko že večkrat opozoril, vendar konkretnega odgovora o rešitvi določenih vprašanj ni dobil.

V zvezi s prostorsko problematiko je treba povedati, da moderen sistem skladiščenja zahteva rezervacijo prostora za določen material. Tega principa si verjetno tudi v bodoče ne bomo mogli privoščiti? Vprašanje pa je, kaj pomeni za dobrega gospodarja razkorak med

moderno proizvodnjo, moderno obdelavo podatkov in klasično — tako bolj približno pravilno — organizacijo skladiščenja in zajemanja podatkov za moderno obdelavo.

Glede lokacije novega skladiščnega prostora na Beli bi bilo treba resnično proučiti poti od mesta potrošnje do skladiščnega prostora. Danes so ključavničarji in elektro-vzdrževalci tisti, ki material »kupi-jejo« v skladišču. V drugih delovnih organizacijah, na primer, v RMK Sisak pravijo, da je to predrago in hodijo po material transportni delavci. Ali smo se že kdaj vprašali, koliko časa naši vzdrževalci izgubijo pri iskanju rezervnih delov in njihovem transportu. Jasno pa je, da taka organizacija materialnega poslovanja zahteva tudi močno pripravo dela vzdrževanja in veliko zanesljivost dobaviteljev glede kvalitete rezervnih delov in dobavnih rokov.

V zvezi z zalogo materiala lahko ugotovljamo le vzroke nihanj. Najpogostejše so nihanja rezultat tržnega mehanizma, ne pa smotnosti in nadzora nad količino zalog. Kot vemo, danes vrednotimo zaloge po planskih cenah. Vprašanje je, ali bo to mogoče tudi v prihodnje, ali ne bi bilo smotnejše preiti na sistem dejanskih cen in FIFO sistem materialnega poslovanja. Jasno pa je, da bomo za tak način morali imeti predkalkulacije za posamezne elemente oz. nabavne cene za vsak rezervni del posebej, ne pa za naročilo, kot je praksa danes.

Poleg te problematike bi lahko naštel več nerešenih problemov, ki so značilni za določeno področje ali celotno Železarno.

V skladišču na Beli je izredno slabo rešeno razkladanje olj. Ker ni razkladalne rampe, se nemalo krat sodi po strmini valjajo iz vagonov. Jasno je, da se pri tem poškodujejo in olje izteče. Kakšna je škoda, ki nastane zaradi iztečenega olja, ne ve nihče, verjetno pa ni majhna.

Za celotno Železarno je problem skladiščenja cevi že več let nerešljiv. Po izjavah vodje likvidature se ponavadi ve le za fakturo. To, da ni prostora za skladiščenje cevi, sigurno ni v skladu z načeli dobrega gospodarjenja. Poleg tega pa nepravilno izpolnjevanje prevzemnih zapisnikov za cevi, kakor tudi drugi material, povzroča težave zaposlenim v likvidaturi. Vemo pa tudi, kakšne so sankcije za delovne orga-

nizacije in odgovorne za finančno poslovanje, če je DUR prekoračen. V materialnem poslovanju je še mnogo drobnih napak, ki so v večini odvisne od posameznikov. Vendar pa se moramo zavedati nečesa: Dokler ne rešimo velikih napak, ne izgubljammo časa z malenkostmi. V okviru celotnega poslovnega sistema naše delovne organizacije je sistem materialnega poslovanja mogoče res malenkosten. Zavedati pa se moramo tega, da so v našem primeru vezana ogromna finančna sredstva, katera bi lahko plasirali v donosnejšo dejavnost, ne pa v zaloge materiala R-3, kjer se določene postavke obrnejo enkrat na pet ali še več let.

Z uvedbo novega računalniškega sistema bomo vsekakor naredili korak naprej na področju zasledovanja zalog, ki bo uspešno le, če bodo temeljni tega sistema na taki ravni kot sistem sam. Za to pa bo treba pravočasno rešiti nakazane probleme, tako s strani sistema skladiščenja, izobraževanja in kadrovanja skladiščnih delavcev, kakor tudi probleme v zvezi z organizacijo vzdrževanja, planiranja potreb po materialu oz. sredstvih za njegovo nabavo.

Franc PAVLIČ

Železarski globus

ZDA

Pri nekaterih kovinah, ki so pomembne za železarsko industrijo, so ZDA močno oziroma skoraj v celoti vezane na uvoz. Krom porabijo v ZDA letno 590.000 ton in ga uvažajo 92%.

Kromove rude uvažajo 35% iz Južnoafriške republike in 18% iz Sovjetske zveze, ferokroma pa 38% iz Južnoafriške republike in 23% iz Rodezije. Kobalta potrebujejo na leto 9.243 ton in ga morajo 100% uvažati, in sicer 65% iz Zaira ter 7% iz Zambije. Tudi mangan, ki ga porabijo 1.415 milij. ton, morajo 98% uvoziti. Manganovo rudo dobavlja 36% Gabon in 9% Južnoafriška republika, feromangan pa 30% Južnoafriška republika.

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih obratuje danes v svetu skupno 30 največjih plavžev, ki imajo premer tališnika 12 metrov ali več. Na Japonskem jih je 13, v Sovjetski zvezi 6, v ZRN in Poljski po 2 in v Veliki Britaniji, Franciji, Nizozemski, Italiji, Španiji, Bolgariji in ZDA pa eden.

LE 29% DELAVCEV ZA CEPLJENJE PROTI GRIPI

Vodjem TOZD in delovnih skupnosti smo poslali dopis z naslednjo vsebino:

Cepljenje proti infektivni bolezni gripi je pred vrati. Samoupravljalci, kaj mislite o cepljenju? Ali si upate prevzeti odgovornost, v primeru, da se ne bi cepili, za bolezensko odsotnost, ki bi dosegla 50 ali še več odstotkov?

Zakaj smo proti cepljenju? Morda zaradi zgrešenega mnenja, ker je bila gripa preveč usmiljena z nami. Kaj, če se stanje enkrat spremeni v našo škodo. Kdo bo krivec za zastoj proizvodnje?

Praksa je pokazala, da smo že marsikatero bolezen v Jugoslaviji in drugod odpravili z rednim cepitvenjem, tako da nekaterih bolezni skoraj ni.

Zdravstveno socialni oddelek Železarn meni, da je cepljenje zaradi množice ljudi medicinsko utemeljeno in poziva delavce, da se zavedajo posledic bolezni, če bi cepljenje ne uspelo.

Za cepljenje proti gripi naj se delavci v TOZD in delovnih skupnostih sami odločijo, vodstva pa naj sporočijo udeležbo na naš oddelek. Zavedati se moramo, da je cepljenje (kljub določenim stroškom) še vedno cenejše, kot bistveno povečana bolezenska odsotnost.

Pri 75% udeležbi plača zavod za socialno zavarovanje 50% stroškov za cepivo, zato apeliramo na vse vodilne delavce, da zagotovijo 75% udeležbo, kajti s tem bodo pomagali bistveno zmanjšati stroške cepljenja, saj je cepivo izredno drago.

Vašo odločitev sporočite oddelku za zdravstvo in socialno varstvo do 25. novembra.

Rezultat odgovorov je bil sledeč: Število prijavljenih za cepljenje proti gripi 1979

TOZD	St. zaposlenih	St. prijav	%
Plavž	222	—	—
Jeklarna	685	200	29
Livarna	85	15	17
Valj. bluming stekel	419	100	24

Valj. žice in profilov	196	51	26
Valj. debele pločevine	196	40	20
HVJ	232	116	50
HVB	283	85	30
Žičarna	299	150	50
Profilarna	97	35	30
Vratni podboji	47	12	25
Jeklovlek	163	—	—
Elektrode	262	—	—
Žebljarna	84	64	76
Strojne delavnice	324	131	40
Remontne delavnice	519	154	29
Vzdržev.	542	200	36
Energetika	239	200	83
Transport	371	71	19
Družbena prehrana	174	44	25
Kovinoser.	87	—	—
DS KSI	363	45	12
DS KO-FI	288	26	9
DS	—	—	—
ETKRN	494	226	45

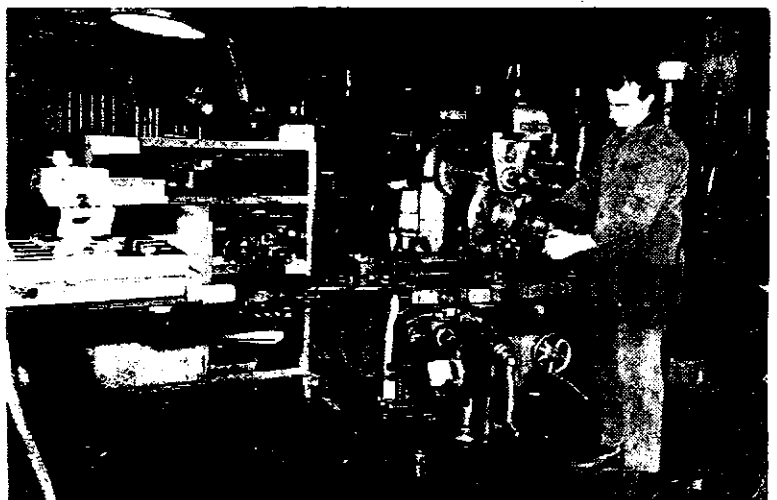
Skupaj: 6584 1965 29

Odelek za zdravstvo in socialno varstvo pa strokovno ve, da je kolektivna zaščita vsaj pri 50% precepljenosti uspešna.

Glede na prijave po TOZD smo se odločili, da bomo cepili v naslednjih TOZD: HVJ, Žičarna, Žebljarna in Energetika. Cepljenje za te TOZD bo 17. in 21. decembra od 11. do 13. ure in popoldan od 17. do 18. ure. Za HVJ in Žičarno bodo zdravstveni delavci cepili na rešilni postaji HV, za Žebljarno in Energetiko pa na fizioterapiji. Vsi ostali, ki so se prijavili, vendar je bila odsotnost udeležba prenizka, se lahko cepijo v obratni ambulantni od 17. do 21. decembra od 12. do 13. ure in 17. do 18. ure.

V dogovoru z vodstvom kadrovskega sektorja in vodstvom obratne ambulante Železarn smo se domenili, da delavci, ki se niso predhodno prijavili in pridejo na cepljenje v obratno ambulanto, plačajo stroške sami — dvakratno cepljenje stane 60 din.

Oddelek za zdravstvo in socialno varstvo

Sodelavec — strugar v TOZD Strojne delavnice (IK)

TUDI DELOVNI DNEVI PO PLANU

Težnja, da se dopusti ob državnih praznikih potegnejo na več dni s prenosom delovnih dni na proste sobote, je prišla tokrat do izraza tudi v Železarni. Res je sicer delno opravičilo naš dogovor, da čim več proizvodov odpremo do 25. decembra, da bi temeljne organizacije lahko delale zadnje dni v letu inventuro.

Kljub temu ni sprejemljivo samovoljno ravnanje nekaterih temeljnih organizacij, da same določajo delovne dni brez dogovarjanja z ostalimi temeljnimi organizacijami Železarn. Zato poslovodni odbor predlaga enotno rešitev za vse temeljne organizacije (razen plavžev, jeklarn, valjarn, bluming stekel in valjarne žice, ki bodo proste bistveno manj) in delovne skupnosti — zadnji dan v letu naj bo 29. december, kar pomeni, da se na to prosto soboto prenese 31. december, medtem ko se inventure izvajajo v nedeljo in ponedeljek. Seveda bodo storitvene temeljne organizacije prilagodile svoje delo potrebam tistih temeljnih organizacij, ki bodo tudi med prazniki delale.

Na tem temelji tudi predlog strokovnega kolegija, da bo delavski svet Železarn sprejel gospodarski načrt Železarn za leto 1980, v soboto, 29. decembra.

Zaradi usklajenosti v okviru Slovenskih železarn bo letos solidarnostni dan tudi v Železarni 5. januarja 1980. To pomeni, da je ta sobota za vse delavce delovna, medtem ko bomo podrobnejša navodila dobili v prihodnjih dneh.

Strokovni kolegij je ugotovil, da kljub posebni akciji in prizadevanjem odprema v prvih desetih dneh ni najboljše in da s takim delom tudi v decembru ne bomo izpolnili plana. Še vedno so namreč težave z družbenimi transportnimi sredstvi, pa tudi subjektivnih težav nam ne manjka.

Ob koncu strokovnega kolegija so sodelavci elektronskega računalniškega centra predstavili projekt »sprejem naročila in kontrola proizvodnje«, ki so ga pripravili v sodelovanju z nekaterimi drugimi strokovnjaki temeljnih organizacij in delovnih skupnosti in sodi v okvir priprave na prehod na nov računalnik. A. T.

OSEBNI DOHODEK ZA NOVEMBER IN PORAVNAVA

(Nadaljevanje s 1. strani)

lezenska odsotnost do 30 dni je manjša za 12.305 ur in bolezenska odsotnost nad 30 za 4.045 ur. Število dopustov se je zmanjšalo za 15%, oziroma 11.886 ur. Ker je mesec november dolg 30 dni, je bilo manjše število plačanih ur že vnaprej pričakovati.

Število plačanih ur v novembru lani je bilo večje zaradi večjega števila nadur in večjega obsega prazničnega dela.

Struktura osebnega dohodka se razlikuje od oktobrske le zaradi deleža dodatka za delo na praznik in

zaradi zmanjšanja obsega bolezenske odsotnosti. Zmanjšanje deleža nadurnega dela znaša časovno 17%, medtem ko se vrednostno delež osebnega dohodka za nadurni prihodek ni bistveno zmanjšal. Bolezenska odsotnost je še tembolj razveseljujoča, ker je november prehodni mesec v hladno polovico leta, ko se običajno obolenost povečuje. Če se bo ta trend nadaljeval, je izpolnjen eden od pogojev za boljše proizvodne rezultate in ugodno osnovo za delitev osebnih dohodkov v bodoče.

P. P.

PRIMERJAVA UR IN

Obdobje	ur na zaposl.	OD na uro	din na zaposl.	din za 182 ur	% učink.	Indeks OD 78 = 100
I. 1976	189,0	22,37	4.227	4.017,1	31,9	79,1
I. 1977	188,6	25,86	4.904	4.707	33,0	81,1
I. 1978	188,9	31,94	6.034	5.813	34,6	100,0
I - III 79	187,7	37,66	7.071	6.854	33,7	112,2
I - VI 79	188,7	38,18	7.203	6.949	34,5	119,4
I - IX 79	189,6	39,08	7.408	7.111	34,8	112,8
X 79	191,8	40,20	7.718	7.316	36,2	127,0
X 79	190,3	45,33	8.625	8.250	36,7	142,8
poročun 79	—	—	3.311	—	—	—
izpl. XI 79	190,3	62,70	11.936	—	36,7	—
XI 78	190,8	34,08	6.504	6.203	35,5	107,8
poročun 78	—	—	2.954	—	—	—
izpl. XI 78	190,8	49,57	9.458	—	35,5	—
I - XI 79	189,6	40,50	7.680	7.373	35,1	127,8
I - XI 78	188,8	31,67	5.980	5.764	34,7	99,9

vrsta izplačila	Znesek OD		din na		Struktura OD v %		
	v din	fiz. zap.	22 = 100	19 = 100	7 = 100	19 = 100	7 = 100
Osnov. OD	28.703.816	4.337	50,3	51,7	52,9	51,7	52,9
Užinek	10.538.353	1.592	18,5	19,0	19,3	18,5	19,0
Stim. za proizv.	1.575.839	238	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Ocena del. prisp.	3.780.601	571	6,6	6,8	6,8	6,6	6,8
Skupaj I - 4	44.598.609	6.738	78,2	80,3	82,3	78,2	80,3
Nočni dod.	2.116.121	320	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Popold. dod.	1.205.562	182	2,1	2,2	2,2	2,1	2,2
Sobot. dod.	231.814	35	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Ned. prib.	760.621	114	1,3	1,4	1,4	1,3	1,4
Nadur. prib.	804.529	122	1,4	1,5	1,5	1,4	1,5
Praz. dod.	932.667	141	1,6	1,7	1,7	1,6	1,7
Skupaj 6 - 11	6.051.314	914	10,5	10,9	11,0	10,5	10,9
Otež. dod.	762.569	115	1,3	1,4	1,4	1,3	1,4
Dod. za del. dobo	2.202.890	333	3,9	4,0	4,0	3,9	4,0
Sob. dop.	289.727	44	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Ost. dod. dopl.	364.497	55	0,6	0,7	0,7	0,6	0,7
Skupaj 5 + 12 do 16	54.269.606	8.199	95,0	97,8	100,0	95,0	97,8
Nadom. OD do 30 dni za bol. ods.	1.206.832	182	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Skupaj 17 + 18	55.476.438	8.381	97,2	100,0	102,2	97,2	100,0
OD iz sred. DO	—	—	—	—	—	—	—
Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	1.552.199	235	2,7	2,8	2,8	2,7	2,8
Ost. ref.	59.610	9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Izpl. neto OD brez poravnave	57.088.247	8.625	100,0	102,9	105,8	100,0	102,9
Poravnava	21.914.253	3.311	38,4	39,5	40,0	38,4	39,5
Izpl. neto OD + porav.	79.002.500	11.936	138,4	142,4	145,8	138,4	142,4

STANJE Z VLOŽKOM BOLJŠE, VENDAR SMO ŠE VEDNO POD PLANOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

bil predviden z gospodarskim načrtom.

V martinarni je bilo v novembru načrtovano obratovanje s petimi SM pečmi, vendar je obratovala samo s štirimi, najprej zaradi okvare SM peči št. 01 in potem zaradi daljšega popravila 100-tonskega livnega žerjava. Ta remont je tudi sicer močno oviral normalni potek obratovanja. Velektro jeklarni so bili poleg glavnega remonta ASEA peči vzrok manjše proizvodnje nekateri zastoji, občasne redukcije električne energije zaradi konic in povečan izmeček.

Pri vlivljanju dinamo kvalitet je bilo izpolnjevanje programa nekoliko boljše kot v oktobru, vendar še vedno ne dobro. Skupno je bilo naročenih 917 blokov (131 sarž), odlihtih pa jih je bilo 695 (106 sarž) ali 75,8 % (v oktobru 74,0 %).

Pri izpolnjevanju skupnega proizvodnega programa je martinarna izdelala 88,8 % po programu naročenih sarž in elektrojeklarna 84,0 %. Ob upoštevanju dogovorjenega tehnološkega rizika 5,0 % v martinarni in 6,0 % v elektrojeklarni je bilo v prvi 6,0 % in v drugi 9,9 % zgrešenih sarž. V martinarni je bila v primerjavi z oktobrom situacija slabša za 3,7 % in v elektrojeklarni za 1,4 %. Na napravi za kontinuirno vlivljanje je bilo v novembru odlito 33 sarž ali 2.357 ton.

TOZD LIVARNA

Ta temeljna organizacija je v novembru zaostala pri skupni proizvodnji 4,5 % za načrtovano količino, medtem ko je bilo zunanjim naročnikom prodano 63,5 ton raznih odlitkov. Za manjšo skupno proizvodnjo je bil vzrok v večjem popravilu 100-tonskega livnega žerjava, kar je povzročilo, da vsi pripravljeni kalupi niso bili odliti.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Načrtovana skupna proizvodnja je bila dosežena s 105,6 %, medtem ko je bil operativni program, ki je bil zaradi potreb postavljen višje, dosežen z 99,3 %. Delno je k temu proizvodnemu rezultatu pripomogla tudi dobava vložka iz tujih virov. Skupnih obratovnih zastojev je bilo 32,92 % ali za 3,85 % manj kot v oktobru. Potisna peč je obratovala v času od 10. do 20. novembra in je prevajala 4.343 ton domačih slabov. Direktno valjanje trakov kvalitete dinamo je potekalo precej slabše kot v oktobru.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Valjarna žice je v novembru obratovala dobro in je za 5,4 % presegla načrtovano proizvodnjo. Skupni zastoji na obratovni čas so bili s 37,45 % letos najnižji.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V tej valjarni je bila v novembru potisna peč, to je ena izmed obeh peči za ogrevanje slabov, 11 dni v popravilu. To je bil tudi vzrok, da je bila načrtovana skupna proizvodnja dosežena le s 96,9 %, medtem ko je bila načrtovana odprema zaradi koriščenja medfazne proizvodnje dosežena.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Po dveh mesecih krize zaradi premajhnih dobav vložka iz tujih virov se je situacija v novembru normalizirala. Zato je bila tudi s 100,8 % dosežena načrtovana skupna proizvodnja. V drugi polovici meseca so bile težave z dostavo vagonov in je zato bila odprema slabša, ker je ob koncu meseca precej izdelkov ostalo v skladišču. Zaradi težav v elektrojeklarni ni bilo odlitih zadosti dinamo kvalitet in je zato tudi proizvodnja nižja. Znaša 2.254 ton. Nerjavnih kvalitet je bilo izdelanih 86 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Vzroki, da je bila načrtovana skupna proizvodnja dosežena samo 92,3 %, so bili trije: nekoliko slabša kvaliteta vložka, valjanje večjih količin trakov iz železarne Sisak, ki so ožji in je zato proizvodnja manjša ter obratovni zastoji. Izdelanih je bilo 372 ton dinamo trakov (v oktobru 549 ton) in 204 tone nizkolegiranih in visokolegiranih kvalitet (v oktobru 179 ton).

TOZD ŽIČARNA

Žičarna je v novembru dosegla le 94,4 % načrtovane skupne proizvodnje. Glavni vzrok za to so bile težave z vložkom in predvsem pri kvalitetnejšem asortimentu. To je bila posledica premajhnih zmogljivosti za brušenje blumov ob istočasno njihovi slabši površini. Pri kvalitetnem

asortimentu je bilo izdelano 1.051 ton patentirane žice (v oktobru 1.095 ton), 430 ton VAC žice (v oktobru 467 ton) in 110 ton EPP žice (v oktobru 141 ton).

TOZD PROFILARNA

V novembru je ta temeljna organizacija dosegla samo 81 % z gospodarskim načrtom predvidene skupne proizvodnje. Bilo je precej težav zaradi pomanjkanja in slabe kvalitete vložka ter izdelave posebnih profilov, katerih izdelava ni takoj stekla.

TOZD VRATNI PODBOJI

Načrtovana skupna proizvodnja je bila v novembru dosežena s 101,7 %.

TOZD JEKLARNA

V novembru je bila z gospodarskim načrtom predvidena proizvodnja presežena za 15,7 %.

TOZD ELEKTRODE

Zaostanek za načrtovano skupno proizvodnjo je v novembru 4,4 %. Gospodarski načrt ni bil dosežen pri opaljenih elektrodah in varilni žici, medtem ko je bil pri taljenju prašku, elektrodi masi in ognje-vzdržnem materialu presežen. Na slabše izpolnjevanje proizvodnega načrta pri opaljenih elektrodah sta vplivala remonta sušilnih peči in opaljevalnih linij št. 1 in 2, ki sta povzročila motnje v proizvodnji. Pri varilni žici je bilo nekaj težav z dobavo te žice iz TOZD Žičarna.

TOZD ŽEHLJARNA

Edini vzrok, da je Žehlarna dosegla samo 88,7 % načrtovane proizvodnje, je bilo pomanjkanje vložka. Vlečene žice, katere dobava je bila predvidena iz tujih virov, v novembru ni bilo, lastne žice pa tudi nismo uspeli pripraviti v zadostni količini. Avgust Karba

Vlivanje jekla (IK)

ODLIKOVANJA PREDSEDNIKA TITA

Pred letošnjim dnevom republike so bili z ukazom predsednika SFRJ Jugoslavije Josipa Broza Tita odlikovani naslednji naši sodelavci in občani.

Z REDOM DELA Z ZLATIM VENCEM: Alojz ANDRLE, Janez KRUSIČ in Alojz ŠTRUMBELJ (namiznoteniška zveza Slovenije);

Z REDOM ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO: Albin BABIČ, Miko ČERMELJ, Jože MUR in Zvonka SMOLEJ;

Z REDOM DELA S SREBRNIM VENCEM: Franc CERKOVNIK, Daniel ČRV, Stefka DIMC, Jože FINZGAR, Franc HUDOLIN, Venceslav LAPAJNE, Slavko OVSENIK, Ludvik PEČAR, Angel PERVANJA, Janez POLJŠAK (KS Hrušica), Majda ROŽMAN, Janez STENOVEČ, Albina TUŠAR, Leon VIDIC, Jože Zupanič in Anton ŽERJAV;

Z MEDALJO DELA: Martin BRUMAT, Tončka KLINAR, Alojz KOPAVNIK (LIP Mojstrana), Gabrijel KOŠNIK, Ivanka MAURER (dom starostnikov dr. F. Berglja);

Z MEDALJO DELA: Francka POLENEŠEK, Dušan TALER in Janez MILONIK.

Vsem odlikovancem iskreno čestitamo!

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPRAVE — NOVEMBER

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	družbeni plan	program	izvršitev	% 4/2	% 4/3	družbeni plan	program	izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Plavž	13.800	13.800	12.542,5	90,9	90,9							
Jeklarna	42.500	41.000	35.159,1	82,7	85,8							
— SM jeklarna	26.700	26.700	23.379,1	87,6	87,6							
— El jeklarna	15.800	14.300	11.780,0	74,6	82,4							
— ASEA peč	6.950	5.450	4.390,8	63,2	80,6							
— LM peč	8.700	8.700	7.248,6	83,3	83,3							
— BBC	150	150	140,6	93,7	93,7							
Livarna	140	140	133,7	95,5	95,5	60	60	63,6	106,0	106,0	63,6	
— jeklolivarna	135	135	130,4	96,6	96,6	55	55	63,6	115,6	115,6	63,6	
— kovinolivarna	5	5	3,3	66,0	66,0	5	5					
Valjarna bluming-štekel	33.770	35.900	35.658,6	105,6	99,3	6.810	6.810	6.003,9	88,2	88,2	6.247,4	
— bluming	17.370	19.500	22.359,4	128,7	114,7	370	370	261,7	70,7	70,7	265,6	
— štekel — razrezovalnica		13.600	11.042,9	81,2	81,2	6.440	3.640	3.599,1	89,2	98,9	3.696,0	
— štekel-termična obd.	16.400	2.800	2.256,3	81,1	80,6		2.800	2.143,1	76,5	76,5	2.285,8	
Valjarna žice in profilov	9.120	9.120	9.610,0	105,4	105,4	2.390	2.100	3.230,6	135,2	153,8	2.907,1	
— valjarna žice	9.120	9.120	9.610,0	105,4	105,4	2.390	2.100	3.230,6	135,2	153,8	2.907,1	
— valjarna profilov												
Valjarna debele pločevine	7.650	7.650	7.413,7	96,9	96,9	7.550	7.550	7.305,0	96,8	96,8	7.647,5	
Hladna valjarna Bela	7.300	7.300	7.360,6	100,8	100,8	7.220	7.200	7.122,7	98,9	98,9	6.395,2	
Hladna valjarna Jesenice	2.380	2.380	2.195,6	92,3	92,3	2.200	2.200	2.060,2	93,7	93,7	2.066,8	
Žičarna	5.450	5.450	5.143,7	94,4	94,4	4.080	4.080	4.005,7	98,2	98,2	4.059,4	
Profilarna	2.470	2.470	2.001,1	81,0	81,0	2.270	2.275	1.805,8	97,6	79,4	1.623,6	
— HOP	2.285	2.290	1.818,6	79,6	79,4	2.130	2.145	1.605,0	75,4	74,8	1.465,7	
— ronlele	20	20	23,5	117,5	117,5	20	20	23,5	117,5	117,5	23,5	
— diski	110	110	83,9	76,3	76,3	110	110	83,9	76,3	76,3	71,3	
— cestna ograja	55	50	75,1	136,6	150,2	10	10	93,4	934,0		63,1	
Skladišče 38	145	145	11,5	7,9	7,9	145	145	11,5	7,9	7,9	3,6	
Vratni podboji	100	100	101,7	101,7	101,7	100	100	100,9	100,9	100,9	105,4	
Jeklovlek	1.300	1.300	1.504,5	115,7	115,7	1.300	1.300	1.504,6	115,7	115,7	1.516,6	
Elektrode	2.150	2.200	2.055,1	95,6	93,4	1.975	2.025	1.919,5	97,2	94,8	2.030,6	
— elektrode, var. žica	1.670	1.670	1.377,1	82,5	82,5	1.665	1.665	1.378,9	82,8	82,8	1.461,4	
— varilni prašek	60	60	61,2	102,0	102,0	60	60	61,2	102,0	102,0	89,7	
— suha elektroodna masa	50	100	193,2	386,4	193,2	50	100	193,2	386,4	193,2	193,2	
— ognjevzdržni material	370	370	423,6	114,5	114,5	200	200	286,2	143,1	143,1	286,3	
Žehlarna	900	900	798,3	88,7	88,7	900	900	795,7	88,4	88,4	850,4	
ŽELEZARNA	129.175	129.855	121.689,7	94,2	93,7	36.980	36.745	35.929,7	97,2	97,8	35.517,2	
Elektrode Zagreb						250	450	274,8	109,9	61,1	274,8	
SKUPAJ						37.230	37.195	36.204,5	97,3	97,3	35.792,0	

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:

PONEDELJEK — 17. 12.
TOREK — 18. 12.
SREDA — 19. 12.
ČETRTEK — 20. 12.
PETEK — 21. 12.
SOBOTA — 22. 12.
NEDELJA — 23. 12.

DNEVNI:

CEJ JOŽE
SVETINA BOGOMIR
MEŽIK IVAN
DOLINAR SAŠO
BAK DUŠAN
POGAČAR KAREL
KOŠIR SAŠO

NOČNI:

ISKRA BRANE
ZUPAN MIRKO
NEČIMER FRANC
VARL ALOJZ
PEZDIRNIK JOŽE
BRUMAT MARTIN
ZIDAR JOŽE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela
dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 17. do 22. decembra bodo delale naslednje ambulante:

Dopolodne:

I. obratna ambulanta dr. Branimir Čeh;
IV. obratna ambulanta

Popoldne:

II. obratna ambulanta dr. Vesna Zidar;
III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec

Sobota, 22. decembra samo dopoldne:

II. ambulanta dr. Vesna Zidar
III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec

Dispanzer za borce: popoldne od 13.30 do 15.30

II. obratna ambulanta dr. Vesna Zidar

Zobne ambulante:

Dopolodne: II. zobna ambulanta v. dent. Marjan Hočevar

Popoldne: I. zobna ambulanta v. dent. Viktor Stražisar

Dodatno za Železarno: I. ZA — torek, četrtek dopoldne od 7. do 13. ure.

Za borce: I. ZA — sredo dopoldne od 7. do 13. ure.

Sobota, 22. decembra, samo dopoldne:

II. zobna ambulanta v. dent. Marjan Hočevar

OBVESTILO O PORAČUNU OSEBNEGA DOHODKA

Računovodstvo osebnega dohodka obvešča, da bo pri izplačilu osebnega dohodka 15. decembra izplačan tudi poračun osebnega dohodka glede na osnovo že izplačanih osebnih dohodkov desetih mesecev leta 1979.

Poračun osebnega dohodka DOBE tudi vsi redno zaposleni DELAVCI in tudi UPOKOJENCI (v delovnem razmerju do 30. 6. 1979), ki so v času od 1. januarja do 31. oktobra 1979 PREKINILI DELOVNO RAZMERJE.

VABILO DELAVCEM IN UPOKOJENCEM TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Osnovna organizacija zveze sindikatov TOZD Valjarna debele pločevine vabi vse svoje člane in upokojene na redni občni zbor in proslavo 30-letnice obratovanja valjarne debele pločevine v soboto, 22. decembra, ob 16. uri v hotelu JELOVICA na Bledu.

Odhodi avtobusov: ob 15. uri izpred Cufarja na Jesenicah s postanki do Žirovnice; ob 15.30 iz Žirovnice skozi vasi preko Radovljice na Bled.

OBVESTILO NEKDANJIM BORCEM IN AKTIVISTOM NOB

Obveščamo vse borce in aktiviste NOV — delavce železarne Jesenice, da bo v četrtek, 20. decembra, s pričetkom ob 14.30 v dvorani DOMA JULKE IN ALBINA PIBERNIK NA JAVORNIKU aktiv borcev in aktivistov NOV — delavcev železarne Jesenice. Zaželjena je čim večja udeležba.

ODBOR AKTIVA ZB NOV ŽELEZARNE

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Na dnevu redno 9. seje delavskega sveta SOZD Slovenske železarnice, ki je bila 23. novembra letos v Ljubljani, so izstopale predvsem zadeve, ki so pomembne za nadaljnji razvoj slovenskih železarn. Govorili pa so tudi o devetmesečnem poslovanju SOZD SZ, o nekaterih investicijskih programih ter o nekaterih drugih zadevah. Najbolj razveseljiva je verjetno ugotovitev glede devetmesečnega poslovanja. Pri izvozu je prišlo do pomembnega povečanja, tako da ocene kažejo, da se bomo izvoznemu planu približali. Manj razveseljivo je, da z resolucijo sprejete obveznosti o proizvodnji milijon ton jekla v tem srednjeročnem obdobju ne bomo izpolnili, zaradi česar je delavski svet SOZD SZ predlagal spremembo plana na 900.000 ton jekla.

Rezultati v zadnjih treh mesecih devetmesečja na splošno niso bili boljši kot v prvi polovici leta. Proizvodna problematika naj bi bila zato še naprej v središču pozornosti. Prodaja na domačem trgu je zadovoljiva, pri izvozu pa je prišlo, kot smo že omenili, do izrednega povečanja. Finančni premiki, ki so vezani na sezonske pojave, niso najbolj ugodni. Zelo zadovoljive rezultate so dosegli predelovalci, slabše pa je stanje v železarnah, med katerimi so najbolj nazadovale Ravne. Glede dela delovne skupnosti pa so bile po eni strani omenjene težave zaradi nepopolne kadrovske zasedbe, prostorske stiske ter zaostajanje pri ustanavljanju delovne organizacije blagovnega prometa, po drugi pa tudi prizadevanja, da se oživi in novo organizira skupnost za jeklo. Med razpravo so bili omenjeni nekateri vzroki, ki so privedli do takšnih rezultatov. Težave so bile z oskrbo oziroma dobavami, z izpadom načrtovane proizvodnje v novi elektropeči v Storah ter z uvozom surovin in reprovromateriala. Posamezni razpravljalci so poudarili, da bo v bodoče potrebno bolj energično reševati vprašanje proizvodne problematike, stimulacije delavcev ter se v večji meri angažirati tam, kjer je to potrebno. Izostri bi bilo potrebno tudi odgovornost tistih, ki so zadolženi za pripravo in realizacijo investicij. Zamujanje realizacije investicij pomeni veliko izgubo sredstev, pozna pa se tudi v proizvodnji, kjer se zato ne dosega načrtovanih rezultatov. Zmanjševanje investicijske konjunktore bo pomenilo veliko stremitev za marsikoga. Delavski svet je zato sklenil, da je do konca leta potrebno poiskati vse možnosti za doseganje optimalne proizvodnje, nadalje rasti izvoza ter proučiti stanje zalog in povečati odgovornost oziroma se v večji meri angažirati pri realizaciji investicijske dejavnosti. Še posebej velja to za poslovne strukture na vseh ravneh.

Razvojni programi jugoslovanskih železarn kažejo, da se vse usmerjajo v proizvodnjo kakovitega jekla, zaradi česar se bo treba dogovoriti o delitvi dela, je v zvezi s poslovanjem in oceno razvojnih možnosti poudaril predsednik kolegijskega poslovnega organa SOZD SZ Igor Uršič. Usmeritev iz proizvodnje surovega jekla v višjo stopnjo predelave, za kar se zavzemajo slovenske železarnice, pomeni nadaljnjo delitev proizvodnih programov, specializacijo in delitev dela. O skupnih vlaganjih in ustreznih delitvi programov predelave bi se dogovarjali v skupnosti za jeklo, ki pa jo je treba ustrezno preoblikovati. Problemi razvoja se kažejo na področju zunanje trgovine, energije in v zaostajanju na področju investiranja. V preteklih letih je bilo v slovenskih železarnah investiranih približno 2,5 milijarde dinarjev (računamo, da bo realiziranega dve tretjini tistega kar smo planirali), vnaprej pa načrtujemo za približno 15 milijard din investicij. Pomanjkanje finančnih sredstev bo zato poseben problem. Težave bodo tudi na področju nabave, predvsem z nabavo vložka za elektropeči, medtem ko v zvezi z domačo prodajo ni računati na večje probleme. Ker se pojavljajo problemi usklajevanja razvoja s kovinsko predelovalno industrijo, naj bi se obe grupaciji, se pravi bazična in predelovalna industrija, dogovorili, kako najti skupne razvojne možnosti. Plansko službo SOZD SZ, ki bo morala skupaj z delovno skupnostjo SOZD SZ in strokovnimi službami v delovnih organizacijah pripraviti plan realnega razvoja SZ, oziroma dokument, ki bo predstavljal izhodišče za izdelavo načrta razvoja, čaka torej precej dela.

V zvezi z obrazložitvijo predloga elementov SOZD SZ za pripravo samoupravnega sporazuma o temeljnih plana, je vodja planske službe Rudi Rozman pojasnil, da je SOZD SZ odgovorna za pripravo smernic in elementov, ki so izhodišča dogovarjanju, da pa prihaja do težav, ker se ni elementov plana vseh samoupravnih interesnih skupnosti. Omenil je, da bi bilo potrebno obdelati tudi stimulacijo izvoza ter udeležbo v skupnem prihodku, prav tako pa, da je treba nadaljevati tudi z delitvijo dela. V razpravi je bilo rečeno, da je imel na predlog določene pripombe tudi koordinacijski odbor, ki je predlagal, da naj bi se v predlog vgradil katalog del, izgradnja objektov družbenega standarda ter vprašanje humanizacije dela. Delavski svet je predlog elementov planov SOZD SZ potrdil ter jih daje v razpravo temeljnemu organizacijskemu zboru Interne banke pa je predlagal, da jih sprejme v isti obliki.

V razpravi o izhodiščih za plan za leto 1980 je bilo posebej poudarjeno, da plani delovnih organizacij rusijo dogovor o razmerju med izvozom in uvozom. Delavski svet za to poziva delovne organizacije, da ponovno proučijo svoje plane uvoza. Govorila je bilo tudi o nekaterih investicijskih programih. Delavski svet je dal soglasje za investicijo v »napravo za vakuumiranje jekla« in v »proizvodnjo aglomeriranih praškov za varjenje« v železarni Jesenice ter v »razširitev in modernizacijo delovne organizacije Tovila«, ki so tudi sicer že bile predvidene v tekočem srednjeročnem obdobju. Ker pa so v času priprave progra-

mov nekatere investicije porastle, jih bo, kot je bilo poudarjeno v obrazložitvi, treba uskladiti oziroma dokončno finančno konstrukcijo okoliševati in sprejeti v interni banki.

Delavski svet je razpravljal tudi o postopku sprememb srednjeročnega razvoja SRS, ker je jasno, kot smo omenili že v uvodu, da v tem srednjeročnem obdobju ne bomo proizvedli milijon ton jekla. Zato je sklenil, da se plan zniža na 900.000 ton ter da morajo to spremembo potrditi na referendumi delavci v delovnih organizacijah, ki so članice SOZD SZ. Nadalje je sklenil, da naj samoupravne sporazume o delovanju v sekcijah za sodelovanje s posameznimi državami SEV, ki jih je sprejela Gospodarska zbornica Jugoslavije, obravnavajo samoupravni organi delovnih organizacij. Vse organe upravljanja v TOZD, ki so članice SIS EOT pa je pozval, da do objavljenega roka, namreč do 10. decembra 1979, sprejmejo sklep o pristopu k samoupravnemu sporazumu o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za leto 1980.

Poleg tega je dal tudi soglasje k izgradnji valjarne brezžvičnih cevi in naprave za hladno predelavo v MK Železarni Sisak. Glede reševanja prostorskega problema delovne skupnosti skupnih služb SOZD SZ pa delavski svet meni, da še vedno velja sklep, ki ga je sprejel lani. Novo je le to, da je odobril 200.000 dinarjev sredstev za nakup pisarniške opreme v adaptiranih prostorih metalurškega inštituta.

Božidar Lakota

TOZD Hladna valjarna Bela

6. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Šesta seja delavskega sveta TOZD HVB, ki jo je vodil predsednik Miha Sajovic, je bila v petek, 23. novembra, prisotnih pa je bilo trinajst delegatov, vodja temeljne organizacije, računovodkinja in vodja priprave dela.

Na seji so razpravljali o izvrševanju sklepov pete seje, ki so, razen sklepa o izdelavi načrta mobilizacije za TOZD HVB, vsi v redu izvršeni. Soglasali so s poročilom o delu in sprejetimi sklepi odbora za gospodarstvo in z informacijo odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu, s katero obveščajo DS, da bo temeljna organizacija Hladna valjarna Bela z novim letom prešla v dohodkovno verigo z ostalimi temeljnimi organizacijami.

Razpravljali so o samoupravnem sporazumu o oblikovanju in postopnem prehodu na ekonomske stanarine v občini Jesenice in ugotovili, da so o tem razpravljale že samoupravne delovne skupine in na osnovi večinskega soglasja sklenili, da se sporazum sprejme, za podpisnika pa so določili predsednika delavskega sveta Miha Sajovica.

Brez pripomb so soglasali s poročilom o osebnem dohodku in povzemanjem kategorij za 8 %.

Delegati so potrdili predlog odbora za gospodarstvo za prenos osnovnega sredstva, in sicer enega kamiona v last TOZD Transport s pripombo, da ostane še vedno namenjen za prevoze v TOZD HVB.

V nadaljevanju seje so imenovali za delegata v organe upravljanja LB za naslednje mandatno obdobje računovodkinjo Ano Kučino in potrdili predlog, da se kot delegata železarnice Jesenice v organe upravljanja JUGOBANKE imenuje Ludvika Brgleza.

Imenovali so tudi inventurne komisije in sprejeli sklep o revalorizaciji osnovnih sredstev za leto 1979 in potrdili predlagani način obračuna amortizacije za 1.1980, ki ga je pripravilo računovodstvo osnovnih sredstev.

Razpravljali so o slabem ogrevanju hale in zadolžili vodstvo, da se mora to čimprej urediti, ali pa naj se za delavce, ki delajo na kritičnih delovnih mestih - prepihu, nabavi čimprej brezrokavne bunde. Uredi naj se tudi ogrevanje vode.

Delegat DS je sprožil tudi vprašanje glede dobave vagonov. Opozoril je na neredno dostavo kar je posledica zatranosti odpreme z materialom do linije CTL, razen tega pa prihaja tudi do zamešnjave kolobarjev pri tehtanju. Apeliral je na vodstvo, da se to čimprej uredi.

Vodja temeljne organizacije je navzočim delegatom pojasnil, da je stanje z vložkom izredno ugodno in da bo plan možno doseči, vendar pa se že pojavlja vprašanje, kako to izpeljati, kajti stalež zaposlenih pada. Predlagal je, da naj vsi navzoči na seji apelirajo v svojih sredinah na to, da bi bili zaposleni pripravljeni delati tudi dodatno, kajti poračun in povečanje temeljnih postavk osebnih dohodkov sta vezana s predpostavko, da bo poslovanje v mesecu novembru in decembru pozitivno. Zavedati pa se je treba, je poudaril vodja, če temeljna organizacija ne bo izpolnila plana, bodo v končnem obračunu problemi s pozitivnimi in negativnimi rezultati. Prav pa je, da temeljna organizacija konča leto s pozitivnimi rezultati, saj je glede na dobre pogoje, to je zadosti kakovitnega materiala, ugodne dimenzije valjanja itd., to možno doseči.

7. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Franc Smolej je sklical 7. sejo odbora v sredo, 21. novembra. Na seji so bili poleg petih članov še vodja temeljne organizacije, računovodkinja in vodja priprave dela.

Na seji so obravnavali izvrševanje sklepov 6. seje, poročilo o mesečnem planu, poračun osebnega dohodka in tekoče zadeve.

Po poročilu o izvrševanju sklepov 6. seje so ugotovili, da so vsi sklepi v redu izvršeni, v izvrševanju je le še sklep 2. seje, ki se nanaša na razrez palet na standardne dolžine.

Vodja priprave dela Mladen Azinovič je v nadaljevanju predlagal v potrditev in sprejem operativni plan za mesec december v skupni količini 8.200 ton. Od tega je namenjeno za prodajo 8.100 ton, 100 ton pa bo za domačo uporabo, to je za TOZD HV Jesenice. Podporno in HV Bela. Alksander Jezeršek - vodja temeljne organizacije, je pripomnil, da je situacija z vložnim materialom zelo ugodna in bo plan možno doseči ali celo prekoračiti, vendar le po količini, nikakor pa ne po kakovosti. Za doseg plana pa bo glede na stalno upadanje staleža treba opravljati nadurno delo, predvsem v prostih sobotah in nedeljah.

Člani so bili seznanjeni tudi s poračunom osebnega dohodka in povzemanjem kategorij za 8 % s 1. novembrom 1979.

Razpravljali so o dopisu TOZD Transport in se z njim strinjali ter predlagali DS TOZD HVB, da odobri prenos kamiona nosilnosti dve tona v osnovna sredstva TOZD Transport.

Soglasali so tudi s poročilom o gibanju stroškov v mesecu oktobru, katerega je podala računovodkinja Ana Kučina.

celo prekoračiti, vendar le po količini, nikakor pa ne po kakovosti. Za doseg plana pa bo glede na stalno upadanje staleža treba opravljati nadurno delo, predvsem v prostih sobotah in nedeljah.

Člani so bili seznanjeni tudi s poračunom osebnega dohodka in povzemanjem kategorij za 8 % s 1. novembrom 1979.

Razpravljali so o dopisu TOZD Transport in se z njim strinjali ter predlagali DS TOZD HVB, da odobri prenos kamiona nosilnosti dve tona v osnovna sredstva TOZD Transport.

Soglasali so tudi s poročilom o gibanju stroškov v mesecu oktobru, katerega je podala računovodkinja Ana Kučina.

7. SEJA ODBORA ZA

Sedma seja odbora za delovna razmerja je bila v sredo, 21. novembra. Vodil jo je predsednik Branko Šuvak in predlagal v razpravo obravnavanje sklepov 6. seje, kadrovske problematiko in razno.

Najprej so pri poročilu o izvrševanju sklepov 6. seje ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni. Nato so razpravljali o gibanju zaposlenih v mesecu oktobru in predloge vodij proizvodnje o internih premestitvah in z njimi soglasali.

DELOVNA RAZMERJA

Pri obravnavanju prošenj za sprejem v delovno razmerje so ugodno rešili pet prošelj, tri pa so zavrnili predvsem zato, ker ni prostih ustreznih del in opravil.

Razpravljali so tudi o nujni nabavi brezrokavnih bund za delavce v adjustaži, to je za voznike vilicarjev, za snemalce kolobarjev in 1. lužice na lužilni liniji. Zadovolžili so vodstvo, da poskrbi za čimprejšnjo izvršitev tega sklepa.

mk

TOZD Elektrode

7. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 28. novembra sejo, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač. Sprejeli so poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili, da so sklepi večinoma izvršeni, nekaj pa jih še uresničujejo.

Ugotovili so, da so samoupravne delovne skupine TOZD ponovno obravnavale samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje izdelave idejnega načrta kulturnega doma in ga sprejele z minimalno večino in z nekaterimi pripombami.

Potrdili so predlog povečanja kategorije za 8 % in sprejeli predlog poravnave OD za leto 1979 v višini 44,6 % povprečnega mesečnega OD, izračunanega iz povprečja letosnjih desetih mesecev, ki naj se izplača diferencirano v razponu od 40 do 50 % po predloženih kriterijih. Soglasali so tudi s predlogom meril za znižanje deleža poravnave OD glede na število neopravičenih izostankov.

V razpravi so ugotovili, da je bil plan TOZD za leto 1979 postavljen previsoko, ker ni bil v celoti upoštevan čas poskusnega obratovanja oplačevalne linije 4, ker je bil premik proizvodnje v drobne dimenzije zelo velik, kar je zahtevalo tržišče in ker so se povečale izvozne naloge in s tem reševanje vložka za Železarno. Navedeni razlogi so vplivali na manjše doseganje proizvodnje po količini in vrednosti, kar bi se moralo upoštevati.

Na predlog osnovne organizacije sindikata TOZD so izvolili Šemso 41 Bešireviča za delegata v organe upravljanja Ljubljanske banke in Jugobanke.

Imenovali so inventurne komisije TOZD.

Ugotovili so, da so samoupravne delovne skupine TOZD obravnavale samoupravni sporazum o oblikovanju in postopnem prehodu na ekonomske stanarine v občini Jesenice in samoupravni sporazum o izvajanju vzdrževalnih del in oblikovanju cen po srednjeročnem programu vzdrževanja stanovanjskih hiš in stanovanj v občini Jesenice in ga sprejele.

Potrdili so predlog sklepov o izvedbi revalorizacije osnovnih sredstev za leto 1979 in predlog za obračun amortizacije v letu 1980.

S. M.

TOZD Žebljarna

8. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni, razen sklepov, ki se nanašajo na proizvodnjo in niso bili izvršeni zaradi pomanjkanja vložka.

V nadaljevanju je bilo članom odbora posredovano poročilo o gibanju osebnih dohodkov v mesecu oktobru. Stimulacija za storilnost je znašala 5 %, poprečje učinka pa 37 %. Povprečni OD na zaposlenega v TOZD Žebljarna je bil v oktobru 6.470,00 din. Pri pregledu OD po grupah je bilo ugotovljeno, da ima delavka z drugo kategorijo izredno nizke OD. Odbor je sklenil, da je treba do prihodnje seje pripraviti skupno z izvršnim odborom osnovne organizacije zveze sindikatov predlog za realnejše nagajevanje pospravljalke.

Pregledali so tudi poročilo o zvišanju oziroma znižanju stroškov. Zvišanje stroškov je nastalo v glavnem zaradi nedoseganja plana. Izplen je za 0,4 % boljši od planiranega. Zvišanje stroškov je bilo tudi pri predelavi in prodaji žičnikov za izvoz. Dogovorjeno je bilo, da je treba poiskati vse možnosti pocenitve embalaže za izvoz. O tem naj se dogovarjajo zastopniki s kupci v ZDA, vsaj za tiste žičnike, ki so odpremljeni v kontejnerjih.

Člani odbora so obravnavali in potrdili informacijo 6. seje odbora za gospodarstvo pri DS Železarnice in menijo, da je potrebno ponovno opozoriti odgovorne, posebno poslovodni odbor Železarnice, da so obveznosti do izvoza žičnikov izredno ostre. Zaradi sedanjega usmerjanja predelave jekla v Železarni TOZD Žebljarna ne more izvrševati svojih obveznosti, ki niso samonjene, ampak tudi celotne delovne organizacije. Vsi ukrepi in usmerjanje gospodarstva v izvoz na republiškem in zveznem nivoju, se v naši delovni organizaciji ne izvajajo tako, kot bi se lahko.

Odbor za gospodarstvo meni, da se zaradi neizpolnjevanja obveznosti

lahko pojavijo problemi v prihodnjem letu, ker ameriški kupci grozijo s prekinitvijo poslovnega sodelovanja.

Odbor ugotavlja, da bo zaradi pomanjkanja vložka TOZD Žebljarna zaostala do konca leta v izvozu skupno skoraj 900 ton, s čemer bo realizacija za 350.000 dolarjev nižja, kljub temu, da je naročil dovolj.

Odbor za gospodarstvo meni, da so možnosti za preskrbo z vložkom. To, da TOZD Žebljarna zaradi pomanjkanja vložka ne more izpolnjevati planskih obveznosti, vpliva tudi na manjše osebne dohodke brez krivde delavcev v TOZD Žebljarna.

Odbor je obravnaval tudi sklepe delavskega sveta Železarnice o poračunu osebnih dohodkov za leto 1979 in povzemanju osnovnih tarifnih postavk za OD in jih v predloženi obliki predlagal delavskemu svetu v potrditev.

Potrdili so odpis sedmih žebljarskih strojev, ki so bili komisijsko ocenjeni in predlagani za odprodajo. Sredstva od prodaje strojev bodo vložena v sklad za amortizacijsko zamenjavo TOZD Žebljarna.

Predlagan in sprejet je bil družbeni plan in sicer 1.030 ton žičnikov za mesec december. Za izvršitev plana so dani osnovni pogoji: dovolj naročil - več kot je plan do konca leta, dovolj delavcev in dovolj kapacitet. Vprašljiva je samo dobava zadostnih količin žice, na kar pa TOZD nima vpliva.

Odbor za gospodarstvo je odobril nagrado Petru Gasarju in Marjanu Bernardu za izredno prizadevnost pri popravilu žebljarskega stroja THA 22/50 in za dela, ki sta jih opravila na novem pakirnem stroju.

Obravnavali so tudi sklep delavskega sveta Železarnice o beneficiranem stažu v TOZD Žebljarna in ga dali v razpravo delavskemu svetu TOZD Žebljarna.

MO

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

PETA SEJA OBČINSKE KONFERENCE ZSMS JESENICE

Konec novembra je bila 5. seja občinske konference ZSMS Jesenice, na kateri so mladi delegati iz vseh osnovnih organizacij ZSMS, družbenih organizacij in društev pregledali delo v zadnjem mandatnem obdobju, sprejeli nov akcijski program do marca prihodnjega leta, izvedli pa so tudi nadomestne volitve nekaterih članov predstevstva. Posebej velja poudariti, da je bila udeležba mladih delegatov nad vsemi pričakovanji, saj je bilo prisotnih več kot 80 odstotkov delegatov iz vseh sredin, razen tega pa so seji prisostvovali tudi predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij in predstavniki republiške konference ZSMS.

Na seji so delegati osrednjo pozornost namenili dosedanjemu delu občinske organizacije mladih in načrtom za delo v prihodnje.

Osnova za dejavnost občinske konference v preteklem obdobju so bili že večkrat naštet dokumenti kongresov in programskih konferenc, glavna prizadevanja mladih v občini pa so bila namenjena organizacijski, akcijski in kadrovske krepitvi osnovnih organizacij zveze socialistične mladine.

Trenutno sestavlja občinsko konferenco 80 osnovnih organizacij, ki so združene v treh področnih konferencah.

Na več kot 200 delovnih obiskih v osnovnih organizacijah so skupno proučili najpogostejše vzroke, ki ovirajo uspešnejše delo mladih v občini.

Na prvem mestu je potrebno omeniti slabo, večkrat nikakršno kadrovsko politiko oziroma evidenco, pa forumsko, predvsem zaprtost delo organov osnovnih organizacij, pomanjkljive nedorečene programe dela, nizko idejnopolitično zavest mladih, neodgovorno izpolnjevanje zavestno in prostovoljno sprejetih nalog, nezadostno informiranje. Omeniti velja tudi neizdelane metode in oblike dela, slabo delo mladih delegatov znotraj mladinske organizacije in v samoupravnih organih ter delegacijah za samoupravne interesne skupnosti.

Med vzroki se moramo dotakniti tudi financiranja dela in prostorov, ki so v občini več kot pičli in sodelovanja z družbenopolitičnimi organizacijami, ki bi bilo lahko veliko boljše in bi se odražalo tudi pri delu mladinske organizacije. Udarnost

DELEGACIJA IZ MADŽARSKE V ŽELEZARNI

V začetku tega meseca je bila v Železarni na obisku delegacija mladine Madžarske, ki je imela razgovore s člani predstevstva koordinacijskega sveta ZSMS Železarna in predstavniki posameznih področij Železarne.

Delegacijo Madžarske so seznanili z družbenim planiranjem v Železarni s poudarkom na planiranju kadrov in inovacijsko dejavnost, stanovanjsko problematiko mladih, samoupravno organiziranostjo in organiziranostjo ZSMS v delovni organizaciji. Člane delegacije je zanimalo predvsem reševanje stanovanjske problematike, kar je pri njih zelo pereč problem in o vplivu ZSMS na vsa obravnavana vprašanja.

Delegacija se je zahvalila za zanimiv razgovor in pozdravila vse mlade in vse zaposlene v Železarni. Za uspešno organizacijo razgovora se je zahvalil tudi predstavnik republiške konference ZSMS in pohvalil delo mladinske organizacije.

MLADINSKO PRVENSTVO V ŠAHU

Koordinacijski svet ZSMS Železarne organizira s pričetkom 16. decembra ob 9. uri v prostorih šahovskega društva Jesenice MLADINSKO PRVENSTVO V ŠAHU.

Pravico nastopa imajo vsi zaposleni v Železarni v starosti do vključno 27. leta.

Prijave prejemajo pred začetkom prvenstva. Propozicije so odvisne od števila prijavljenih tekmovalcev.

Koordinacijski svet ZSMS bo uvrščenim na prva tri mesta podelil praktične nagrade in priznanja. Komisija za šport pri KS ZSMS Železarne

mladih pa bi bilo prav gotovo večja, če bi bilo sodelovanje z družbenimi organizacijami in društvi boljše. Velja poudariti tudi nujnost usklajevanja programov dela za določeno obdobje.

Na seji so spregovorili tudi o programu dela do marca prihodnjega leta. Mladi morajo predvsem uresničevati naloge iz prejšnjega programskega obdobja. Le-te so: oblikovanje aktivna mladih komunistov in aktivna mladih delegatov ter krajevnih svetov zveze socialistične mladine. Poleg tega je potrebno vodstvo občinske konference dobro seznaniti z nalogami, metodami dela in specifično problematiko posameznih sredin. Temu bo namenjen tudi enodnevni seminar, ki se ga bodo udeležili vsi člani predstevstva, člani predstevstva področnih konferenc in člani posameznih centrov oziroma komisij.

Tudi delegati in gostje so se vključili v zelo obsežno in vsebinsko bogato razpravo. Posamezni razpravljalci so se dotaknili številnih področij delovanja mladih opozorili pa so tudi na vrsto problemov in težav, ki danes pestijo mlado jeseniško generacijo. Tako so med drugim

MLADI JEKLARJI O SVOJEM DELU

V ponedeljek, 26. novembra, so člani osnovne organizacije ZSMS Jeklarna imeli sestanek, na katerem so se dotaknili kopice problemov, ki se pojavljajo v TOZD. Kot v večini OO ZSMS v Železarni se tudi v OO ZSMS TOZD Jeklarna srečujejo s problemom prevelike bolezenske odsotnosti, neopravičenih izostankov, predčasnim zapuščenjem delovnega mesta in podobno.

Bili so mnenja, da bi se morala uvesti kontrola nad delavci, ki so bolezensko odsotni, ne glede ali so mladi ali stari, jih kontrolirati na domu, posebno tiste, ki bolujejo dva do tri dni predvsem takrat, ko je na televiziji nogometna tekma. Nekateri mladinci so se pritoževali, da niso stalno krivi oni, da bolujejo, da je največji krivec prepil. Predlagali so, da se ta problem v najkrajšem času reši.

Mladinci so se pritoževali tudi glede pomanjkanja delavcev v TOZD Jeklarna, kajti poleg svojega rednega dela morajo opravljati še dodatna dela, kar je tudi vzrok slabše kvalitete, delovodje pa največkrat pozabijo pisati nadomestne ure.

Glede točkovanja oz. ocenjevanja so bili mnenja, da se to dela preveč skrivnostno, ocene niso izobešene na oglasnih deskah, kakor v drugih

spregovorili o delovanju mladih v krajevnih skupnostih, o sedelovanju in problematiki povezovanja s socialistično zvezo. Razpravljali so o delu družbenih organizacij in društev, o delu mladih komunistov in njihovem odnosu do zveze socialistične mladine, dotaknili so se kadrovske politike v mladinski organizaciji, ki je še prevečkrat šibka točka. Ugodno so ocenili obiske, ki jih je OK ZSMS izvedla v zadnjem obdobju v vseh sredinah, saj je prav po teh obiskih marsikje povsem na novo zažvela aktivnost.

Za nove člane predstevstva so izvolili Radmilo Tučen, Tatjana Jenko-Tancer, Adama Kovača, Branka Jeršina, Zdenka Mežka, Ireno Smolej, Mileno Bunjevec, Zvoneta Kovačiča, Radivoja Radiča in Zarka Štrumbala. Za novo sekretarko OK ZSMS Jesenice so izvolili Nevenko Juvan.

Na seji so podelili tudi deset priznanj mentorjem in mladim družbenopolitičnim delavcem. Za mentorsko delo so priznanja prejeli: Anka Ličof, Mirko Perač, Mira Rožič in Franjo Zalokar, priznanja pa je prejelo tudi šest mladih družbenopolitičnih delavcev: Zdenko Mežek, Radivoje Radič, Rasim Samardžić, Rajo Smolej, Rudi Trošt in Maja Vaupotič.

JR-RK

TOZD. Opozorili so tudi na odnose vodilnih delavcev, ki niso najboljši, delavce je treba opozarjati na napake in posledice, ne pa jih vnapre iz službe.

Dotaknili so se tudi vprašanja malice oz. toplega obroka. Na to temo je bilo veliko pritožb, saj delavci iz TOZD Jeklarna največkrat ne dobijo toplega obroka. Predlagali so, da bi bilo potrebno drugače organizirati delitev malice za talilnice. Pritoževali so se, da je hrana še zmerom slabe kvalitete in da je predraga glede na vrednost bona.

Pregledali so sklepe koordinacijskega sveta ZSMS z dne 19. oktobra, s katerim so se v celoti strinjali. Pregledali so dosedanje delo OO ZSMS TOZD Jeklarna in ugotovili, da je delo mladincev zadovoljivo. Mladinci so se udeležili nekaterih lokalnih delovnih akcij, katere sta organizirala OK ZSMS Jesenice in KS ZSMS Železarne ter izvedli dve manjši akciji v TOZD.

Na koncu sestanka so razpravljali tudi o delu mladincev Milorada Vileja,

ki v prostem času dela razne skulpture. Dogovarjali so se o finančni pomoči, in sicer za nakup barv, kajti on sam tega ne zmore.

V. Hribar

Madžarska mladinska delegacija si je med obiskom v Železarni ogledala tudi tehnični muzej (SK)

MLADI V DELOVNI SKUPNOSTI KO — FI Z ZAČASNIM VODSTVOM

Pred nedavnim je koordinacijski svet Železarne v dogovoru s starim vodstvom OO ZSMS delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve sklical sestanek, na katerem so se dogovarjali o delu oz. večji aktivnosti te osnovne organizacije.

Iz poročila o dosedanjem delu OO ZSMS delovne skupnosti KO — FI je bilo razvidno, da so se mladi največ vključevali v razne manifestacije, manj pa na ostala področja. Poudarili so, da je slabo informiranje in slaba organizacija dela OO ZSMS, katero je treba v bodoče organizirati tako, da bi se slišala njihova prisotnost in moč, da bodo mladi lahko zastopali ne le svoje interese, marveč interese celotne samoupravne družbe.

V razpravi so omenili nekaj področij, katerim bodo v bodoče posvetili več pozornosti (kadrovska problematika, idejnopolitično izobraževanje vključevanje mladih

strokovnjakov v delo OO ZSMS, problematika mladih itd.) Sekretar KS ZSMS Železarna Tihomir Kostić jim je pojasnil kako naj bi izgledal program dela OO ZSMS in kako te zahtevane naloge uspešno izpeljati. Spregovoril je tudi o delu mladih komunistov in mladih delegatov ter o sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Izvolili so začasno vodstvo OO ZSMS, ki je zadolženo, da do konca meseca decembra pripravi in skliče programsko volilno konferenco osnovne organizacije ZSMS.

V začasno vodstvo so izvolili: predsednika Florjana Velikojne, podpredsednika Zdenka Smegina, sekretarja Danija Azmana, za IPD Borisa Smoleja, za kulturo Zdenko Mlinarič, za informiranje Simono Mastnak, za šport Radmilo Jakac in LO in družbeno samozaščito Božidarja Kaloperja.

V. Hribar

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

V Sloveniji ne cepimo govedi za pašniško krvmočnost, ker je malo razširjena in ne povzroča prevelike škode. Pastirje v oddaljenih gorskih krajih oskrbimo s pirovetom, brizgo in janilami ter jih natančno poučimo, kako morajo ravnati, če izbruhne pašniška krvmočnost.

14. MRZLICA DOLINE RIFTA

Mrzlca doline Rifta je kužna bolezen, ki je dobila ime po področju Rifta v Keniji, kjer so jo leta 1930 prvič ugotovili. Za njo zbolijo v prvi vrsti ovce, goveda in koze. V naravnih pogojih lahko zbolijo tudi glodalci, opice in ljudje. Povzročja je virus, ki ga prenaša mrčes (členonožci, komarji). Čeprav se je do sedaj bolezen pojavljala le v centralni, vzhodni in južni Afriki, se moramo z njo seznaniti, ker se lahko zanese tudi na našo domovino, naključno ali pa jo razširi sovražnik.

Znamenja. Najbolj dovzetna za okužbo so novorojena jagnjeta, ki zbolijo za zelo naglo ali naglo obliko bolezni. Jagnjeta so po rojstvu pri zelo nagli obliki bolezni slabotna, večina ležijo s podvitimi nogami in se ne zanimajo za okolico. Obolelih jagnjet za to obliko pogine do 95 %. Za naglo obliko zbolijo jagnjeta in določen odstotek ovac. Po zvišanju telesne toplote in pospešenem žilnem utripu imajo obolele živali nezanesljivo hojo in sluzast ali sluzasto gnoljni nosni izcedek. Tem znamenjem sledi močna krvava driska. Pri poteku bolezni s smrtnim izidom poginejo živali v 24 do 48 urah po prvih bolezenskih znamenjih. Pri določenem številu živali je opaziti kot edino znamenje nenadno bruhanje 12 do 20 ur pred poginom. Približno 20 do 30 % obolelih brehij ovac izvrže. Starejše ovce in teleta zbolijo za počasno obliko bolezni. Ko imajo zvišano temperaturo, so ovce in teleta slabotna in neješča. Breje ovce izvržejo v času hitrega poteka bolezni (akutna faza), pa tudi ko prenehajo bolezenska znamenja. Za počasno obliko bolezni pogine približno 20 % živali.

Pri govedih bolezen redko poteka z vidnimi znamenji. Nekatera goveda imajo krvavo in smrdljivo drisko, se močno slinijo, krave pa dajo manj mleka. Določen odstotek brehij krav, če zbolijo, izvrže.

Glede na odstotek poginov obolelih jagnjet in brehij ovac, povzročajo bolezen tam, kjer rede zelo veliko ovac, veliko gospodarsko škodo. Pri ljudeh bolezen praviloma ni smrtna. Znamenja bolezni se pojavijo 4 do 6 dni po okužbi in so podobna hujski obliki griže.

Zdravljenje. Za mrzlco doline Rifta za zdaj ne poznamo učinkovitega zdravila.

Zaščitni ukrepi. Zaščitni ukrepi morajo v prvi vrsti temeljiti na preprečevanju okužbe med živalmi v naši domovini. Sirjenje bolezni preprečujemo tako, da živali zaščitimo pred prenašalci okužbe (insekti) ali pa jih vzrejamo na področjih, kjer ni prenašalcev. Včasih pomagajo, če držimo živali v zaprtih hlevih, ko so komarji najbolj napadalni.

15. PARAŠUŠTAVEC — MALIGNI EDEM

Maligni edem je infekcijska bolezen vseh domačih živali in človeka, ki jo povzročajo dva ali trije anaerobni bacili. Bolezen poznajo po vsem svetu, ker se spore povzročiteljev v velikih množinah zadržujejo v zgornjih plasteh plodne zemlje.

Znamenja in potek. Pri malignem edemu se bolezenska znamenja skoraj popolnoma ujemajo z znamenji pri šumečem prisadu. Bolezen spremljajo visoka vročina, težko dihanje in hudo zatekle področne bezgavke. Živali večinoma poginejo v 12 do 72 urah.

V naših razmerah so po navadi najpogostejše infekcije pri nestrokovno opravljenih porodih. Znamenja se razvijejo v 2 do 5 dneh. Sramnica hudo zateče, sluznica nožnice je rdeča in pokrita z odmrlim tkivom. Oteklina, ki se kmalu razširi v okolico spolovil in rodil, je v začetku topla in boleča, pozneje pa hladna in neobčutljiva.

Zdravljenje. Za zdravljenje malignega edema priporočamo enako ravnanje kot za šumeči prisad, vendar je uspeh zelo dvomljiv, ker večina živali pogine ali pa se razvijejo hude in zelo obsežne komplikacije, da je zdravljenje brez pomena.

Ker je zdravljenje večinoma neuspešno, je zelo pomembna preventivna zaščita, ki zahteva skrajno čisto delo pri porodu in zaščitno količino seruma proti šumečemu prisadu in parašustavcu.

(se nadaljuje)

VABILO NA PROSLAVO DNEVA JLA

Zveza rezervnih vojaških starešin, občinska konferenca ZSMS in teritorialna obramba občine Jesenice vabijo na PROSLAVO DNEVA JLA, ki bo v petek, 21. decembra ob 18. uri v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

V kulturnem programu sodelujejo: pihalni orkester Jeseniški železarji, ženski zbor pevskega društva Jesenice in solisti.

SREČANJE Z DELAVCI, KI SO NA ZAČASNEM DELU V AVSTRIJI

V soboto, 24. decembra, je bil koordinacijski svet ZSMS Železarne skupaj z NK Jesenice organizator nogometne tekme med ekipo Železarne in NK Triglav, v katerem igrajo naši delavci, začasno zaposleni v Avstriji oz. Beljaku. Po tekmi, ki se je končala z rezultatom 10 : 1 za goste, so v razgovoru, v katerem so sodelovali predsednik in podpredsednik NK Triglav, jugoslovanski konzul iz Celovca, predstavniki ZSMS Železarne, predsednik NK Jesenice in podpredsednik OO ZSMS Železarne izrazili željo, da bi srečanje postalo tradicionalno, srečanje

pa naj bi razširili tudi na druga področja. Predlagali so, naj bi se športni in družbenopolitični delavci še enkrat srečali na razgovoru in se o tem predlogu temeljito pogovorili, za sklic tega sestanka pa naj bi bila odgovorna občinska konferenca SZDL.

Na zaključku prvega srečanja so si izmenjali spominska darila in še enkrat poudarili, da se še srečajo.

V. Hribar

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Deseta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna debele pločevine je bila 14. novembra.

Dogovorili so se, da bo občni zbor v soboto, 22. decembra, v hotelu Jelovica na Bledu. Hkrati bodo proslavili tudi 30-letnico svoje temeljne organizacije. Na občni zbor in proslavo bodo povabili tudi vse nekdane vodilne delavce in vse upokojene sodelavce. Upokojence, ki so bili upokojeni letos, bodo obdarili, vsi člani temeljne organizacije bodo dobili jubilejne značke, delavci, ki so člani temeljne organizacije 25 let in več, pa še posebne plakete. Z Jesenic bodo na Bled organizirali posebni avtobusni prevoz.

Izvršni odbor je potrdil kandidate za novi izvršni odbor OOS.

Štirim delavcem so zaradi dolgotrajnih boleznih odobrili denarno pomoč, enemu pa so za mesec decembra kupili bone za kosilo v restavraciji družbene prehrane GEŽ.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

V ponedeljek, 26. novembra, je bila 22. redna seja izvršnega odbora OOS.

Sklepe 21. seje so realizirali, nekaj nalog pa se še izdeluje. Spremenili so tudi 6. sklep — termin za izvedbo letnih konferenc se podaljša do 31. decembra.

Po končanih letnih konferencah sindikalnih grup bodo v mesecu januarju izvedli občni zbor osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice. Občni zbor se bo po predhodnem kandidacijskem postopku in razpravi o gradivu konference organiziral po delegatskem sistemu.

Za nove odbore po sindikalnih grupah in za novi izvršni odbor OOS predlagajo za naslednji dve leti iste kandidate, ki so bili sedaj voljeni za štiriletno mandatno dobo. Sindikalne grupe naj v odbore imenujejo

kandidate, ki bodo po preteku dveh let prevzeli dela predsednikov sindikalnih grup.

Na naslednji seji izvršnega odbora se bodo dogovorili o razdelitvi nalog v zvezi s pripravo na občni zbor.

Delavskemu svetu TOZD Remontne delavnice predlagajo, da izvoli za delegata v konferenco poslovne enote Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske, ki posluje preko poslovne enote Jesenice, Vinka Rotarja.

Za vse člane IO OOS, vodje sindikalnih grup in delegate delavskega sveta bodo nabavili rokavnike.

Za vestno in uspešno delo so nagradili blaginjičarko izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice.

Dosedanjemu sekretarju ZK TOZD Remontne delavnice Ivanu Tušarju bodo na občnem zboru izrekli zahvalo za sodelovanje pri krepitvi in razvoju sindikalne dejavnosti v temeljni organizaciji.

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Četrta seja izvršnega odbora OOS je bila v torek, 27. novembra.

Sklepe tretje seje so realizirali.

Pregledali so devetmesečno poslovno poročilo za delovno organizacijo Železarna Jesenice in svojo temeljno organizacijo. Z rezultati ne morejo biti najbolj zadovoljni, zato bodo morali poostri delovno disciplino. Ravnanje se bodo morali po sprejetem akcijskem programu, če ne bodo imeli prevelikih izgub.

Pripravljen je nov hišni red za samske domove, s katerim pa se mladi ne strinjajo, ker da ni življenjski. Apelirajo na predsednika mladinske organizacije v Železarni, da opozori stanovalce samskih domov na primerno vedenje.

Petim sodelavkam so odobrili denarno pomoč, za pomoč drugim petim sodelavkam pa so zaprosili izvršni odbor OOS Železarni.

Na občni zbor, ki bo 21. decembra, bodo povabili vse zaposlene.

Koordinacijski odbor bo pripravil predlog članov novega izvršnega od-

bora OOS, ki ga bodo obravnavale SDS.

Sedem članom sindikata so odobrili izplačilo v višini 100 oziroma 150 din za udeleževanje na športnem področju.

Za konferenco poslovne enote Ljubljanske banke so predlagali Petra Podlesnika.

etm

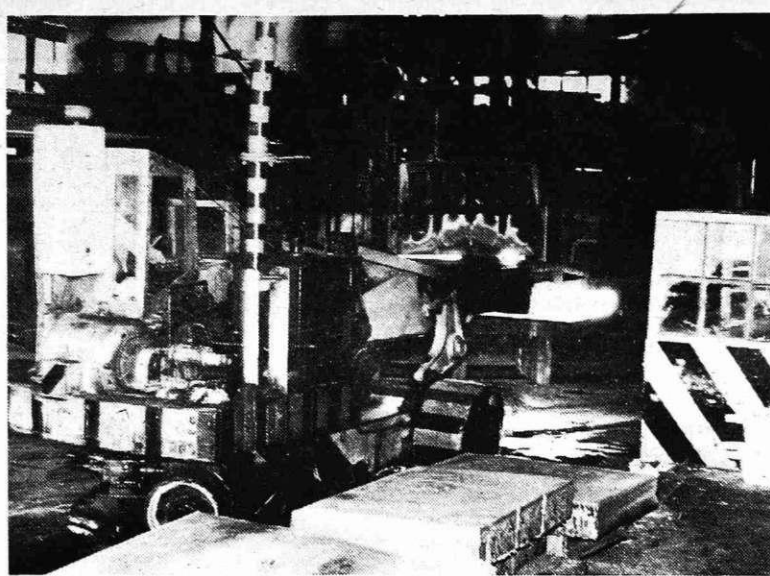
Železarski globus

AVSTRIJA

Vedno večje cene ladijskega prevoza imajo določen vpliv na strategijo avstralskih izvoznikov železove rude. Vedno bolj se usmerjajo na izvoz v okviru azijskega področja in manj v Zahodno Evropo. V zvezi s tem računajo tudi na tihi dogovor med brazilskimi in avstralskimi izvozniki na delitve področja prodaje. Danes krije Brazilija 20 % potrebe japonskih železarn, medtem ko je delež avstralskih rudnikov železove rude v zahodnoevropskih železarnah nekoliko manjši kot 20 %. V prihodnjih letih bo lahko postal pomemben kupec avstralske železove rude tudi Srednji vzhod, kjer se bo letna poraba zaradi obratovanja novih naprav za direktno redukcijo železove rude povečala na okoli deset milij. ton.

EGIPT

Egiptovski načrt, zgraditi 16 km od Aleksandrije novo železarno na osnovi direktne redukcije železove rude ob pomoči japonskih železarskih družb Nippon Kokan in Kobe Steel, dobro napreduje. Predvidevajo, da bo leta 1981 pričela obratovati nova jeklarina z letno proizvodno zmogljivostjo 800.000 ton surovega jekla. Celotna železarna bo imela napravo za direktno redukcijo železove rude, elektro jeklarino z napravo za kontinuirano vlivanje gredic in valjarno za proizvodnjo palicastega jekla ter žice. Projekt finančno podpirata dve japonski železarski družbi, ki bosta dobavili tudi potrebno opremo in svetovna banka za razvoj.

V valjarni dobele pločevine (IK)

PRODAJA V NOVEMBRU

(Nadaljevanje s 1. strani)

količini kot tudi pri doseženi prodajni ceni). Profilarna in v Elektrode. Največje presežanje planirane vrednosti prodaje je v novembru imela TOZD Jeklovlek (za 49 %), sledijo ji še TOZD Livarna (33 %), Valjarna žice in profilov (17 %) in Vratni podboji (16 %).

Kumulativni podatki v tabeli kažejo, da smo od začetka leta do konca novembra prodali skupno 403.922 ton izdelkov in s tem dosegli 5.561,1 milij. din osnovne relaiacije. Z realizacijo storitvenih TOZD, ostalo realizacijo in realizacijo TOZD Kovinoservis smo dobili še nadaljnjih 166,2 milij. din, tako da je znašala enajstmesečna zunanja realizacija 5.727,3 milij. din. V primerjavi s planirano višino smo realizirali 94 % količine in 96 % vrednosti. Poprečna prodajna cena v tem letu je 14.179 din/t, kar je za 352 din/t ali 2,5 % več kot znaša prodajna cena za planirani asortiment. Štiri TOZD so v enajstih mesecih letos dosegle ali

presegle tako svoj količinski kot tudi vrednostni plan prodaje. Najboljše rezultate je dosegla TOZD Jeklovlek — za 5 % presega količinski plan in za 20 % vrednostnega, zaostaja pa najbolj TOZD Valjarna bluming-štel, ki je imela za 20 % ali 15.546 t nižjo prodajo in z njo realizirala kljub 13 % višji doseženi prodajni ceni samo 91 % planirane realizacije.

Primerjava letošnjega izvršenja z lanskoletnim pa kaže, da lanske kumulativne prodaje nismo dosegli v TOZD Livarna. Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Profilarna Jeklovlek in Željarna. Realizacija pa je letos zaradi višjih prodajnih cen presešla lanskoletno v vseh TOZD razen v TOZD Livarna in Valjarna žice in profilov.

Si

Dopisujte v Železarnja

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V NOVEMBRU

TOZD	IZVRŠITEV NOVEMBER 1978			DRUŽBENI PLAN NOVEMBER 1979			IZVRŠITEV NOVEMBER 1979			INDEKSI					
	količ. t	cena din/t	vrednost din	količ. t	cena din/t	vrednost din	količ. t	cena ein/t	vrednost din	kol. 8/2	cena 9/3	VRED. 10/4	kol. 8/5	cena 9/6	vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	103.4	26.514	2.740.338	60	24.000	1.440.000	63.6	30.034	1.909.731	61.5	113.3	69.7	106.0	125.1	132.6
Valj. bluming-štel	5.691.9	12.824	72.990.686	6.810	12.899	87.843.200	6.247.3	15.518	96.948.856	109.8	121.0	132.8	91.7	120.3	110.4
— bluming	328.9	11.113	3.665.320	370	9.085	3.361.500	265.5	12.935	3.434.707	80.7	116.4	93.7	71.8	142.4	102.2
— štel	5.362.1	12.929	69.325.366	6.440	13.118	84.481.700	5.981.8	15.633	93.514.149	111.6	120.9	134.9	92.9	119.2	110.7
Valj. žice in prilov	2.860.5	7.115	20.353.750	2.390	8.661	20.699.043	2.907.1	8.340	24.246.438	101.6	117.2	119.1	121.6	96.3	117.1
Valj. debele pločevine	7.917.9	11.658	92.309.709	7.550	11.498	86.811.034	7.647.6	12.641	96.669.214	96.6	108.4	104.7	101.3	109.9	111.4
Hlad. valj. Bela	6.051.8	11.871	71.839.294	7.200	17.445	125.602.086	6.395.3	15.296	97.823.174	105.7	128.9	136.2	88.8	87.7	77.9
Hlad. valj. Jesenice	2.081.3	12.753	26.542.528	2.200	14.416	31.714.543	2.066.8	15.160	68.195.719	98.4	118.9	118.0	93.9	105.2	98.8
Žičarna	4.126.5	15.276	63.036.542	4.080	14.971	61.082.617	4.059.3	16.800	31.333.239	99.3	110.0	108.2	99.5	112.2	111.6
Profilarna	1.740.4	10.415	18.126.376	2.270	11.257	25.552.709	1.623.5	12.908	20.955.874	93.3	123.9	115.6	71.5	114.7	82.0
— HOP	1.653.5	9.641	15.941.975	2.130	10.136	21.589.413	1.437.7	11.414	16.409.213	86.9	8.4	102.9	67.5	112.6	76.0
— ronle	14.4	17.857	257.540	20	34.760	695.214	23.5		1.135.615	163.2		440.9	117.5		163.3
— stebrički + distančniki	15.4	19.499	299.542	10	20.609	206.095	91.1		1.166.543	591.6		194.6	911.0		566.0
— diski	57.1	28.476	1.627.319	110	27.836	3.081.987	71.2	31.526	2.244.503	124.7	110.7	137.9	64.7	113.3	72.8
Sladišče 38				145	23.529	3.411.705	3.6		18.894						
Vratni podboji	72.6	25.347	1.839.113	100	22.611	2.261.120	106.1	24.798	2.630.982	146.1	97.8	143.1	106.1	109.7	116.4
Jeklovlek	1.581.3	18.829	29.774.206	1.300	19.421	25.246.791	1.516.5	24.869	37.714.934	95.9	132.1	126.7	116.7	128.1	149.4
Elektrode	2.094.0	9.563	20.024.534	2.225	13.008	28.943.536	2.248.5	11.598	26.078.729	107.4	121.3	130.2	101.1	89.2	90.1
— elektr., var. ž., prašek, masa, Emona Zgb.	1.992.7	9.999	19.924.569	2.025	14.220	28.794.696	2.015.5	12.886	25.971.169	101.1	128.9	130.3	99.5	90.6	92.2
— ognjevdzdržni mat.	101.3	987	99.965	200	744	148.840	233.0		107.560	230.0		107.6	116.5		70.3
Željarna	847.4	10.348	8.769.215	900	8.005	7.204.778	850.4	8.983	7.639.043	100.4	86.8	87.1	94.5	112.2	106.0
OSNOVNA REALIZACIJA	35.169.0	(12.180)	428.346.291	37.230	(13.640)	507.813.162	35.735.6	(14.332)	512.164.827	101.6	117.7	119.6	96.0	105.1	100.9
Realizac. storitv. TOZD			2.520.384			4.264.450			3.571.578			141.7			83.8
Ostala realizacija vključ.															
Družbena prehrana			14.783.474			5.659.730			6.980.198			47.2			123.3
SKUPAJ ZUNANJA REALIZACIJA	35.169.0	(12.672)	445.650.149	37.230	(13.906)	517.737.342	35.735.6	(14.627)	522.716.603	101.6	115.4	117.3	96.0	105.2	101.0
Kovinoservis						3.583.550			5.010.950						139.8
SKUPAJ	35.169.0	(12.672)	445.650.149	37.230	(14.003)	521.320.892	35.735.6	(14.768)	527.727.553	101.6	116.5	118.4	96.0	105.5	101.2

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR — NOVEMBER

TO Z D	IZVRŠITEV OD I—XI 1978			DRUŽBENI PLAN I—XI 1979			IZVRŠITEV OD I—XI 1979			I N D E K S I					
	količ. t	cena din/t	rednost din	količ. t	cena din/t	vrednost din	količ. t	cena din/t	vrednost din	kol. 8/2	cena 9/3	vred. 10/4	kol. 8/5	cena 9/6	vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Jeklarna	7.9	9.900	78.408												
Livarna	840.0	23.048	19.360.145	640	24.000	15.360.000	676.4	25.866	17.495.174	80.5	112.2	90.4	105.7	107.8	113.9
Valj. bluming-štekcl	62.623.9	10.949	685.644.843	77.740	12.816	996.307.200	62.194.0	14.532	903.812.847	99.3	132.7	131.8	80.0	113.4	90.7
— bluming	3.962.3	9.920	39.304.672	7.240	8.997	65.140.400	5.331.1	12.371	65.952.044	134.5	124.7	167.8	73.6	137.5	101.2
— štekcl	58.661.6	11.018	646.360.171	70.500	13.208	931.166.800	56.862.9	14.735	837.860.803	96.6	133.7	129.6	80.7	111.6	90.0
Valj. žice in profilov	30.284.6	7.397	224.014.970	28.120	8.406	236.377.816	25.660.0	8.355	214.378.656	84.7	111.6	95.7	91.3	99.4	90.7
Valj. debele pločevine	91.435.6	9.930	907.912.649	88.010	11.193	985.067.269	86.329.4	12.406	1.070.987.907	94.4	124.9	118.0	98.1	110.8	108.7
Hlad. valj. Bela	69.586.2	11.427	795.165.572	85.650	17.092	1.463.957.250	82.397.1	14.049	1.157.563.448	118.4	122.9	145.6	96.2	82.2	79.1
Hlad. valj. Jesenice	25.779.0	11.495	296.329.143	25.360	14.083	357.141.959	25.189.8	14.628	368.471.425	97.7	127.3	124.3	99.3	103.9	103.2
Žičarna	45.337.2	13.056	591.909.100	46.290	14.661	678.678.479	46.249.5	15.494	716.578.580	102.0	118.7	121.1	99.9	105.7	105.6
Profilarna	21.673.0	9.803	212.458.531	23.260	11.006	256.011.083	21.452.7	12.341	264.748.492	99.0	125.9	124.6	92.2	112.1	103.4
— HOP	20.552.0	9.111	187.253.455	21.630	9.754	210.975.869	19.735.4	11.168	220.395.919	96.0	122.6	117.7	91.2	114.5	104.5
— roncle	103.8	26.999	2.801.247	240	33.869	8.128.538	174.2		5.577.387	167.8	118.6	199.1	72.6		68.6
— steb. + distančn.	245.5	19.546	4.798.479	110	20.082	2.209.025	719.7		12.578.755	293.2	89.4	262.1	654.3		569.4
— diski	771.7	22.814	17.605.350	1.280	27.108	34.697.651	823.4	31.815	26.196.431	106.7	139.5	148.8	64.3	117.4	75.5
Skladišče 38	854.9	18.689	15.977.023	1.765	23.529	41.528.685	472.2	28.865	13.628.647	55.2	154.4	85.3	26.8	122.7	32.8
Vratni podboji	783.4	24.929	19.529.290	1.150	22.863	26.292.729	1.027.2	24.833	25.509.681	131.1	99.6	130.6	89.3	108.6	97.0
Jeklovlek	18.673.3	18.459	344.685.811	16.940	19.539	330.995.618	17.830.9	22.327	398.114.443	95.5	121.0	115.5	105.3	114.3	120.3
Elektrode	24.111.5	10.752	259.253.627	25.410	12.839	326.231.974	24.518.5	12.713	311.716.191	101.7	118.2	120.2	96.5	99.0	95.6
— elektr., var. ž., prašek,															
masa, Emona Zgb.	19.909.6	12.895	256.728.444	23.215	13.982	324.598.454	21.885.4	14.152	309.716.461	109.9	109.7	120.6	94.3	101.2	95.4
— ognjevarilni mat.	4.201.9	601	2.525.183	2.195	744	1.633.520	2.633.1	759	1.999.730	62.7	126.3	79.2	120.0	102.0	122.4
Žebljarna	10.088.0	8.650	87.262.068	10.460	8.065	84.359.590	9.924.0	9.880	98.054.431	98.4	114.2	112.4	94.9	122.5	116.2
OSNOVNA REALIZACIJA	402.078.5	(11.091)	4.459.601.180	430.795	(13.460)	5.798.309.652	403.921.7	(13.768)	5.561.059.922	100.5	124.1	124.7	93.8	102.3	95.9
Realizac. storitv. TOZD			22.256.231			32.333.600			36.834.187			165.5			113.9
Ostala realizac. vključno															
Družbena prehrana			81.492.706			88.741.570			86.341.564			106.0			97.3
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	402.078.5	(11.349)	4.563.350.117	430.795	(13.741)	5.919.384.822	403.921.7	(14.073)	5.684.235.673	100.5	124.0	124.6	93.8	102.4	96.0
Kovinoservis						37.403.950			43.091.552						115.2
SKUPAJ	402.078.5	(11.349)	4.563.350.117	430.795	(13.827)	5.956.788.772	403.921.7	(14.179)	5.727.327.225	100.5	124.9	125.5	93.8	102.5	96.1

DEVETA SVETOVNA KONFERENCA O NEPORUŠNIH PREISKAVAH

V dneh od 18. do 23. novembra letos je bila v Melbournu v Avstraliji deveta svetovna konferenca o neporušnih preiskavah.

Preiskave te vrste so namenjene največkrat za kontrolo kvalitete izdelkov, ki jih nameravamo vgraditi v nek stroj ali pa so že vgrajeni in jih je treba stalno kontrolirati (cevi v izmenjalcih toplote za jedrski reaktor, sestavni deli letal itd.). Pri tem gre za takšne preiskave, ki materiala ne porušijo, kot, na primer, preiskave z ultrazvokom, rentgenskimi žarki, gama žarki, z elektromagnetnim poljem in podobno.

Tudi pri delu v naši železarni spadajo rentgenske in ultrazvočne preiskave že med rutinska opravila, v jeklovleku pa kontroliramo kvaliteto palic z elektromagnetnimi metodami. Preizkušanje z defektotomatom, s katerim odkrivamo tanke površinske razpoke na jeklenih palicah, je že sestavni del stalne kontrole proizvodnje.

Na konferenci, ki se je udeležilo 400 delegatov iz 30 držav, je bilo podanih 240 referatov o najnovejših dosežkih na omenjenih področjih. Od Jugoslovancev, ki smo se tega povelovanja udeležili, sem edino jaz imel tudi predavanje.

Govoril sem o rezultatih dela na področju matematičnih raziskav, s katerimi se ukvarjamo na raziskovalnem oddelku. Pred osmimi leti smo se začeli ukvarjati s tako imenovanim matematičnim modeliranjem tehnoloških procesov s pomočjo računalnika. Referat v Melbournu pa je obravnaval simuliranje napake v materialu s pomočjo matematičnega modela.

Da bo to nekoliko bolj jasno, naj opišem tovrstno dejavnost s pomočjo naslednjega primera.

Iz jeklarne, na primer, pripeljemo kokile z vročimi bloki v valjarno bluming na Belo. Po stripanju ima površina takšnega bloka temperaturo od 600 do 900 stopinj Celzija. To lahko merimo z različnimi instrumenti, ne vemo pa, kolikšna je temperatura znotraj.

Mislimo si, da tak blok postavimo na tla pred globinske peči in ga pustimo tam nekaj časa, da se nekoliko ohladi. Če pri tem ves čas merimo temperaturo površine bloka, lahko iz hitrosti ohlajanja izračunamo, kolikšna je bila temperatura v notranjosti bloka ob stripanju. Takšen izračun bi bil pa precej dolgotrajen, »peš« skoraj nemogoč. S pomočjo računalnika pa lahko izračunamo tudi to.

Celoten matematični postopek je treba sestaviti in ga posredovati računalniku v obliki njemu razumljivih ukazov. Tako sestavljeni »vozni red« operacij, ki pa velja splošno za bloke poljubnih dimenzij in temperatur, imenujemo matematični model. Zapisati ga je treba v primernem programskem jeziku, ki ga razumeta programer in računalnik.

Tako lahko, na primer, v kratkem času za poljubne pogoje vedno izračunamo temperaturo v notranjosti bloka, če merimo, kako se hladi na površini.

Lahko pa neredimo tudi drugače. Računalniku »sporočimo«, da je, na primer, temperatura v okolici bloka namesto 20 kar 1300 stop. Celzija, kolikor znaša v zakurjeni globinski peči. Po istem modelu lahko računalnik tudi za takšne pogoje izračuna, kako bi se spreminjala temperatura v notranjosti bloka. Tako lahko s pomočjo računalniškega modela raziskujemo, kaj se dogaja v bloku, ko ga »postavimo« v peč. Temu pa pravimo simuliranje ogrevanja s pomočjo matematičnega modela.

Na podlagi opisanega modela za ogrevanje blokov smo lahko uspešno izboljšali tudi regulative za ogrevanje. O tem modelu smo leta 1976 prvič poročali na 1. mednarodni konferenci o uporabni fiziki v Dublinu. Takrat je naš referat zbudil precej pozornosti, saj smo kopijo poslali tudi v National Bureau of Standards v Washington in v Boltzmanov inštitut za fiziko trdne snovi na Dunaj.

Metode, ki smo jih razvili in uporabili pri ogrevanju blokov, smo pa koristno uporabili tudi pri študiju delovanja aparatov za neporušne preiskave z elektromagnetnim poljem.

Leta 1976 smo v Cannesu v Franciji na 8. svetovni konferenci prvič pokazali, kako lahko izračunamo spremembo magnetnega polja v materialu zaradi napake. Do tedaj so bili znani le eksperimentalni merilni rezultati, mi smo bili prvi, ki smo znali napake v materialu tudi matematično simulirati. Zanimivo, da smo takrat v veliki festivalni dvorani pokazali tudi enominutni film o vrtnih tokih v materialu. Film smo izdelali na raziskovalnem oddelku.

Na deveti konferenci nismo bili več neznani. Pokazal sem zadnje rezultate dela, ki je bilo nadaljevanje tistega iz leta 1976. S pomočjo računalnika lahko torej predvidimo, kako se spremeni magnetno polje v defektnem materialu in si pri tem poljubno izbiramo obliko defekta. Računalnik nam nadomešča množico dragih naprav za eksperimentiranje in obenem omogoča boljše razumevanje dogajanja v materialu. Pri računskem simuliranju dobimo eno informacijo več. Eksperimentalni rezultati povedo nekaj o spremembi magnetnega fluksa, matematični pa povedo, kje se gostota polja najbolj spremeni.

Te računalniške informacije zaenkrat še ne znamo meriti.

Ob predstavitvi naših rezultatov se je razvila živahna debata. Posebno zanimanje za takšen pristop so kazali japonski znanstveniki iz National Research Instituta for Metals iz Tokia. Navezal sem stike z nekaterimi vodilnimi strokovnjaki na tem področju.

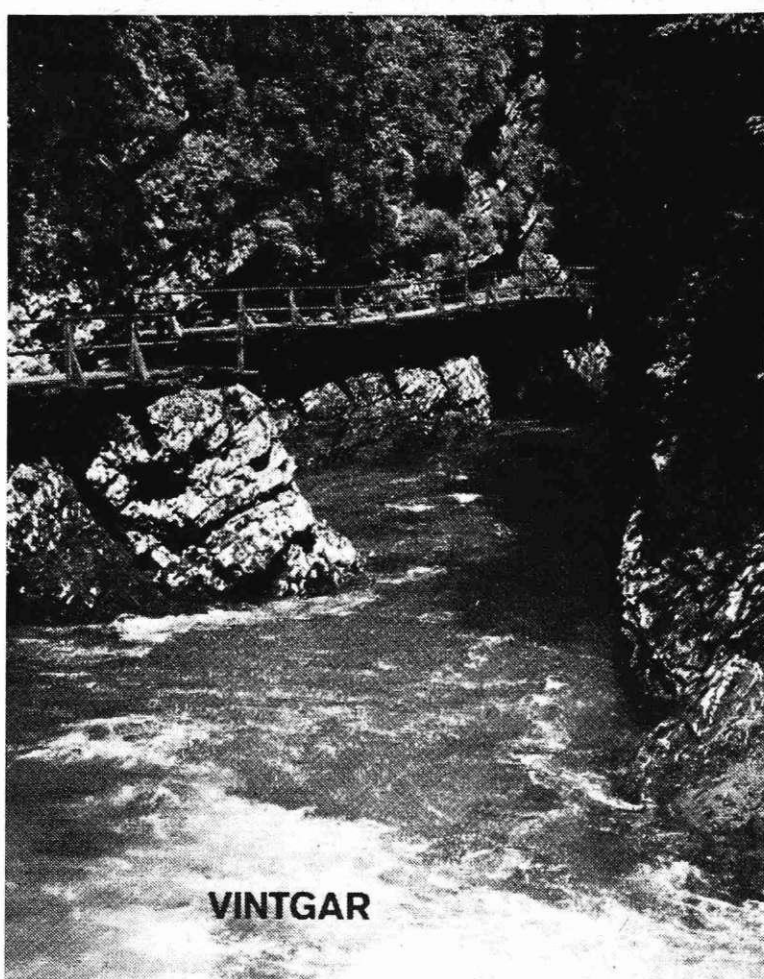
V nadaljnjem delu bomo na vsak način poskusili izkoristiti informacijo o porazdelitvi gostote magnetnega polja v bližini napake, ki jo znamo izračunati. Sami bomo poskusili izdelati aparat za odkrivanje napak na paličastem jeklu, ki pa ne bo povedal le ali napaka je ali ni, ampak tudi kakšne oblike je. To bi bil kvaliteten napredek, ne le v okviru raziskovalnega oddelka, ampak celotnega področja preiskovalnih metod.

Naj na koncu dodam še naslednjo zanimivost. Metoda, ki je bila uporabljena za izračunavanje porazdelitve magnetnega polja v defektni palici, se je izkazala kot zelo primerna za simuliranje procesa kontinuirnega vlivanja gredic. Naši rezultati se lepo ujemajo z rezultati raziskovalcev v KOBE STEEL Corp. (Japonska).

Elektromagnetna pulzna metoda pri neporušnih preiskavah, o kateri je bilo govora v Melbournu, oziroma njena matematična formulacija bo verjetno omogočila tudi simuliranje varjenja.

Izdelati namreč nameravamo matematični model, s katerim bomo lahko vnaprej predvideli, kako je treba variti določen material. Računalnik naj bi nam povedal, vse, od izbire elektrod, števila varkov, jakosti toka, itd.

Sodelovanje na 9. svetovni konferenci o neporušnih preiskavah je torej predstavljalo ponovno pomembno afirmacijo raziskovalnega oddelka železarne Jesenice, pa tudi jugoslovanskega društva za neporušne preiskave, ki je tudi krilo večji del stroškov potovanja. dr. Brudar

VINTGAR

Železarski globus

ZRN

Zahodonske železarnice bodo letos izdelale 45 – 46 milij. ton surovega jekla, kar je za 9 – 10 % več kot v letu 1978. Kljub temu pa se njihov ekonomski položaj v primerjavi s predhodnimi leti ne bo mnogo popravil. Izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti železarn se bo namreč s tem povečalo v primerjavi z letom 1978 za okoli 7 % oziroma doseglo 67 %. To pa bo še vedno prenizka številka.

ZDA

Ameriška železarska industrija je uspela znižati skupno porabo energije v prvi polovici leta 1978 za 7,6 % v primerjavi z letom 1972. Za leto 1980 predvidevajo, da bo uspe-

la to število zvišati na 9 %. K temu uspehu so pripomogli predvsem: manjša poraba koksa v plavžih, povečana količina kontinuirno odlitega jekla s 6,3 % celotne količine proizvedenega jekla v letu 1972 na 14 % v letu 1978 in povečanje proizvodnje elektro jekla s 17,8 % v letu 1972 na 24 % v letu 1978.

BOLGARIJA

Bolgarsko železarno Lenin bodo modernizirali in povečali njeno proizvodno zmogljivost. Zgradili bodo novo elektro jeklaro z letno proizvodnjo milijon ton surovega jekla in s tem bo skupna proizvodnja narasla na 1,5 milijonov ton. Povečali bodo tudi zmogljivost valjarn na milijon ton letno, prav tako pa tudi kovačnico in livarno.

Železarski globus

PREDLOG GOSPODARSKEGA NAČRTA

(Nadaljevanje s 1. strani)

obdobja, v katerem bi morali poskusiti vsaj delno nadoknaditi zaostajanje pri izvajanju nekaterih nalog, hkrati pa opozoriti predvsem na tiste naloge, ki jih bo potrebno prenesti v naslednje srednjeročno obdobje.

Leto 1980 pa je tudi izhodiščno leto za prihodnje srednjeročno obdobje, zato bo še kako pomembno uspešno izpolnjevanje planiranih nalog, da si zagotovimo tudi dobro startno osnovo in materialne pogoje za uspešno uresničevanje ciljev in nalog, ki si jih bomo zadali s srednjeročnim planom za obdobje 1981 do 1985.

Vse to in pa zapletene gospodarske razmere tako doma kot tudi v svetu, ki po vseh napovedih tudi v prihodnjem letu ne bodo nič bolj

ugodne, nas opozarja, da se bomo morali predvsem nasloniti na lastne sile, v iskanje predvsem notranjih rezerv. To se mora odražati v doseganju večjega dohodka, ki bo rezultat večje produktivnosti. To pa bomo dosegli z uveljavljanjem kvalitetnejših dejavnosti gospodarjenja: racionalnejšo organizacijo dela, boljše delitvijo dela, večevanjem z energijo, surovinami in reproduktivnim materialom, racionalno izrabo proizvodnih in kadrovskih zmogljivosti. S tem v zvezi je najožje povezano vprašanje zaposlovanja, ki naj bi se gibalo v normalnih okvirih kot jih predvideva plan (ne več kot 1 %), pri čemer pa bo potrebno posvetiti vso skrb izboljšanju kvalifikacijske strukture zaposlenih, kar bo možno doseči tudi z bolj organiziranim in pospešenim izobraževanjem ob delu in za delo.

GLOBALNI OKVIRI RAZVOJA OZ. STOPNJE RASTI:

	vrednost v milij. din	Stanje ZJ	rast v % občina Jes.	SRS
nominalni družb. proizv.	3.050	21	23	19
amortizacija	672	15	17	...
dohodek	2.378	23	25	...
čisti dohodek	1.545	20	...	...
sredstva za OD	1.113	20	18	izpad rasti dohodka
zaposleni	6.823	1	1	2,3
izvoz	18 milij. dol.	27	32	14,5
prodaja v tonah	475.000	7	...	4

V nadaljevanju navajamo tabele, ki prikazuje fizične in vrednostne proizvodnje, plan celotnega prihodka in njegove razporeditve ter plan

razporeditve delovnih, prostih in plačanih dni.

I. PLAN CELOTNEGA PRIHODKA IN NJEGOVE RAZPOREDITVE:

1. CELOTNI PRIHODEK (v 000 din)	11.131.068
udeležba v skupnem prihodu	8.074.438
prihodki v okviru DO	2.784.640
ostalo	271.990
2. PRENEŠENE VREDNOSTI	8.752.709
materialni stroški	8.080.559
amortizacija	672.150
3. DOHODEK	2.378.359
obveznosti iz dohodka	833.706
4. ČISTI DOHODEK	1.544.653
za osebne dohodke	1.112.703
za poslovni sklad	199.120
za rezervni sklad	52.830
za sklad skupne porabe	180.000

Zagotoviti bo potrebno še bolj tesno povezovanje temeljnih organizacij znotraj delovne organizacije in koordinacijo poslovno proizvodnega procesa (centralno planiranje) in pri tem priznati tisto vlogo, ki ji pripada, da bomo zastavljene cilje na področju proizvodnje, produktivnosti in dohodka tudi dosegli.

Ekonomski odnosi s tujino so gotovo področje, od katerega bo v prihodnjem letu odvisno tudi izvajanje velikega dela nalog, ki smo si jih začetli z našimi plani, pa naj bo to na področju proizvodnje ali na področju izvajanja investicijskih vlaganj.

Naša delovna organizacija, kot tudi črna metalurgija v celoti, sta devizno negativni, to je, uvažamo več, kot pa izvažamo. Zato bo potrebno, da na področju izvoza sprejmemo vse potrebne ukrepe, da bo plan izvoza realiziran, po drugi strani pa moramo uvoz reducirati res na tisti minimum, ki nam bo zagotavljal normalno proizvodnjo in ustvarjanje planiranega dohodka.

Potrebno bo predvsem organizirano delovanje v okviru samoupravnega interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, tako v sami enoti, kot tudi na nivoju republike in s samoupravnim dogovarjanjem s porabniki naših proizvodov zagotoviti potrebna devizna sredstva.

Predvidevamo, da se bo naš izvoz v prihodnjem letu povečal za 28 % ali v absolutnem iznosu od 14 na 18 milijonov dolarjev, pri čemer bo

stopnja rasti uvoza nekoliko manjša.

V zvezi z investicijsko dejavnostjo v prihodnjem letu bi kazalo opozoriti na to, da v prihodnjem letu načrtujemo skupno vrednost investicijskih vlaganj v višini okrog 990 milij. dinarjev. Prednost bodo imele začete nedokončane investicije in seveda izgradnja jeklarne II, za kar predlagamo, da v letu 1980 temeljne organizacije združijo 90 % amortiza-

cijskih sredstev, z 10 % pa naj bi se pokrivala tekoče investicijske potrebe.

Vsekakor se bo potrebno tudi na področju investicijskih vlaganj obnašati bolj racionalno.

Kljub temu, da so naše usmeritve in cilji zajeti v poslovni politiki za leto 1980 in kvantificirani v planu, je prav, da jih v nekoliko bolj zgoščeni obliki ponovimo.

PLAN SKUPNE PROIZVODNJE IN PRODAJE

TOZD	Skupna proizvod. t	Prodaja t	Vrednost prodaje v 000 din
Plavž	168.000	—	—
Jeklarne	500.000	—	—
Livarna	1.800	700	21.000
Valj. Bl.-Štekel	439.500	83.800	1.470.606
Valj. žice in prof.	107.000	29.200	309.024
Valj. debele pločevine	98.000	96.700	1.421.490
Hlad. valj. Bela	95.000	93.940	1.824.409
Hlad. valj. Jesenice	30.000	28.050	487.032
Žičarna	68.000	54.650	1.064.527
Filarska	28.400	25.980	376.710
Vratni podboji	1.250	1.250	37.500
Jeklovlek	21.000	20.950	559.260
Elektrode	—	—	—
(brez Emone Zag.)	24.700	22.330	414.937
Elektrode	—	—	—
(z Emone Zag.)	—	26.330	471.517
Zebjlarna	11.500	11.490	140.638
skladišče 38	2.000	2.000	60.200
Kovinoservis	—	—	60.470
SKUPAJ:	1.596.150	475.040	8.304.383

IN PROSTIH DNI ZA LETO 1980 RAZPOREDITEV DELOVNIH

Me- sec	Koledar- ski dnevi	Praz- niki	Ne- delje	sobote proste delov.	dnevi delovni	plačil- ne ure	sobote proste datum delovne
januar	31	2	4	4	(1) 21 (+1)	184	(5), 12, 19, 26. (5. 1. solid. d.)
februar	29	0	4	2	2 23	184	9, 16, 2, 23.
marec	31	0	5	3	2 23	184	8, 22, 29, 1, 15.
april	30	0 (1N)	4	3	1 23	184	12, 19, 26, 5.
maj	31	2	4	4	1 21	184	3, 10, 17, 24, 31.
junij	30	0	5	2	2 23	184	7, 21, 14, 28.
julij	31	2	4	4	0 21	184	5, 12, 19, 26, 0.
avgust	31	0	5	3	2 23	184	9, 16, 23, 2, 30.
september	30	0	4	3	1 23	184	6, 13, 20, 27.
oktober	31	0	4	4	0 23	184	4, 11, 18, 25, 0.
november	30	2	5	2	1 21	184	8, 22, 15.
december	31	1	4	4	0 22	184	6, 13, 20, 27, 0.
	366	9	52	38	12 (+1) 267 (+1)	276	2208

ZDRUŽUJMO JEKLO IN PAMET

(Nadaljevanje s 1. strani)

služb v združenem podjetju smo vzajemno urejali vse: specializacijo proizvodnje, odstranjevanje nerentabilne proizvodnje in poslovnih izgub, usklajeno povečevanje proizvodnje, sanirali stanje in krepili akumulativnost. Fizičen obseg proizvodnje je najbolj rasel v prvem skupnem petletnem obdobju 1971-1975, v sedanjem srednjeročnem planu 1976-1980 pa so uspehi večji v finančnih rezultatih.

DUŠI NAS ZUNANJE-TRGOVINSKI PRIMANJKLJAJ

SOZD Slovenske železarne ob desetletnici rojstva predstavlja po skupnem prihodku največjo organizacijo združenega dela v Sloveniji, je med prvo deseterico v državi, ima najboljši ekonomski položaj v jugoslovanski črni metalurgiji, z bruto akumulacijo prek polovice milijarde dinarjev letno, ima dober finančni vir za krepitev svojega organizma in uspešno poslovanje v prihodnosti. Proslavljanje je sedaj za nami, zato je trezno treba ugotoviti, da poslovni rezultati nismo dosegli ob posebnih naporih, da je v delovnem času Slovenskih železarn še veliko rezerv, da nista idealni niti delovna niti tehnološka disciplina in da celo strokovni delavci še ne dajejo vse od sebe. Naši uspehi so relativni in prej rezultat slabe domače konkurence kot resničnih proizvodno poslovnih dosežkov.

Celotno jugoslovansko gospodarsko in z njim družbeno ekonomsko stanje ni ugodno. Že dolgo nas pestijo visoka inflacija, povzemanje življenjskih stroškov, visok zunanjetrgovinski deficit, negativna plačilna bilanca in padanje vrednosti domače valute. Vsa opozorila, iznešena na mnogih kongresih in konferencah, so bila brezplodna, zunanjetrgovinski primanjkljaj in dviganje cen, ki nam brez muk rešuje naše poslovanje, gresta nezadržno po svoji poti dalje. Tako stanje ne dela ugleda niti proizvodni ustvarjalnosti niti celotni samoupravni družbeni ureditvi.

V desetih mesecih letošnjega leta je Jugoslavija izvozila za 95 milijard dinarjev, uvozila pa za 193 milijard blaga, kar pomeni, da smo z izvozom pokrili le 49 % uvoza. Slovenija je na boljšem, saj je z uvozom pokrila 59 % uvoženega blaga, vedeti pa je treba, da imamo manjše neblagovne devizne prihodke. Zadolženost države, ki je posledica primanjkljaja v plačilni bilanci, je dosegla tako višino, da je izhod edinole le še v boljšem delu, manjši porabi, povečanjem izvoza in znižanjem zunanjetrgovinskem deficitu.

Tudi Slovenske železarne devizni bilanci republike in federacije pridajajo primanjkljaj. Niti polovice uvoza energije, surovin, rezervnih delov in opreme ne pokrijejo z lastnim izvozom.

Smo na pragu zadnjega, petega leta srednjeročnega obdobja 1976-1980. Očena za leto 1979 nam po 11 mesecih jasno kaže, da v tem letu Slovenske železarne načrtovane proizvodnje ne bodo dosegle, s tem pa se odklikajo tudi cilji petletnega plana.

V letu 1979 pričakujemo, da bodo Slovenske železarne izdelale okrog 775.000 ton surovega jekla ali okrog 20.000 ton manj od zadnjega leta predhodnega petletnega obdobja 1975. Nazadovanje v proizvodnji jekla je posledica zapoznele nadoknade SM jekla z elektro jeklom iz nove peči v Štorah in zniževanje proizvodnje jekla na Jesenicah. Samo železarna Ravne uresničuje planirano rast proizvodnje jekla, leta 1979 ga bo izdelala okrog 214.000 ton ali 10,3 % več kot leta 1975. Z dodatnim talilniškim agregatom bi se položaj leta 1980 moral popraviti. V blagovni proizvodnji je zaradi oskrbe s polizdelki položaj boljši, pa vendar tudi v tem pomembnem kazalcu fizične proizvodnje zaostajamo za dinamiko petletnega plana. Očena kaže, da bodo z medsebojnim prometom vred delovne organizacije SOZD Slovenske železarne tržišču posredovale okrog 800.000 ton blaga, kar je na ravni leta 1978. Predzadnje leto petletnega obdobja so Slovenske železarne torej stagnirale v finančnem obsegu proizvodnje, napredek pa bo v skupnem prihodku in zlasti v izvozu.

Eksterne realizacije bodo dosegle okrog 13,4 milijarde dinarjev ali 25 % več od leta 1978, pri uvozu pa bodo napredovale na okrog 58 milij. dolarjev ali za celih 41 %. Rast izvoza bo največji uspeh leta, ki se izteka in rezultat kaže na to, da cilj petletnega plana 96 milijonov dolarjev izvoza za leto 1980 ni bil nerealno načrtovan in da je kljub velikemu zaostanku za predvideno dinamiko v prejšnjih letih celo dosegljiv. To pa je v sedanjem deviznem položaju najvažnejša zadolžitev republiškega dogovora o temeljnih družbenega plana 1976-1980.

IZVOZ POGOJ NAPREDOVANJA SŽ

Leto 1980 bo za jugoslovansko in slovensko gospodarstvo posebej pomembno. Je zadnje leto srednjeročnega obdobja 1976-1980, zato bo pomenilo finalni in najnapornejši del borbe za doseganje ciljev petletnega družbenega plana. Sočasno bo to leto izhodiščno leto za naslednje srednjeročno obdobje 1981-1985, v katerem je treba oblikovati in sprejeti petletne plane proizvodnje in razvoja. To delo čaka tudi SOZD Slovenske železarne.

V obdobju 1981-1985 bo potrebno doseči to, kar se v sedanjem srednjeročnem obdobju ni uresničilo in planirati nove, višje cilje proizvodne ustvarjalnosti, ekonomičnosti in gospodarske utemeljenosti. Pri načrtovanju razvoja bodo Slovenske železarne morale upoštevati svojo tradicijo, sposobnost, lokacije, v katerih se delovne organizacije SOZD nahajajo, energetska omejenost, ekološke probleme, zunanjetrgovinski primanjkljaj države in deficit v devizni plačilni bilanci Slovenije. To je možno doseči samo s pametnim razvojem elektro jeklarstva.

Proizvajalci jekla so v Sloveniji neprestano pod ognjem kritike:

- da niso usklajeni s potrebami in razvojem slovenske kovinske industrije
- da so veliki porabniki energije
- da črpajo velika investicijska sredstva
- da v republiki nimajo ne surovin in ne delavcev in le delne porabnike
- da so zunanjetrgovinsko pasivni in bremenijo plačilno bilanco republike
- da onesnažujejo okolico in
- da delo v črni metalurgiji ni privlačno za mladino.

Vse te pripombe niso objektivne: v razvojnem planu naslednjega srednjeročnega obdobja pa bo treba odstraniti upravičene očitke, da SOZD Slovenske železarne živi na račun deviz drugih organizacij združenega dela. To pomeni, da je treba povečati privlačnost in produktivnost dela ter učinkovitost investicij, porabo energije poravnati z mednarodnimi dosežki in iz bremena postati vir devizne plačilne bilance.

Proizvodnje železa, valjanega, littega in kovanega jekla železarn Jesenice, Ravne in Štore ni možno v celoti prilagoditi slovenski porabi jekla. Specializacija proizvodnje je pogoj konkurenčnosti in produktivnosti, zato se ji tudi slovenske železarne ne morejo odreči. Iz surovin, energijskih, ekoloških in ljudskih razlogov se slovenski izdelovalci jekla morajo orientirati na elektro jeklarstvo in s tem na kvaliteta in plemenita jekla. Tudi paleta teh jekel je preširoka, da bi z njo lahko postregli vsem porabnikom. Vsaka specializirana proizvodnja zahteva širše tržno območje za plemenita jekla, pa je tudi celotna Jugoslavija preozka zlasti, če upoštevamo druge domače proizvajalce elektro jekla.

Slovenske železarne bodo kovinsko industrijo republike lahko oskrbovale le toliko, kolikor bo ta izboljševala svojo strukturo proizvodnje in povečevala porabo kvalitetnih in plemenitih jekel. Očitek, da Slovenske železarne oskrbujejo tudi druge jugoslovanske porabnike, je neutemeljen, saj je v nasprotju z delitvijo dela celotne črne metalurgije in enotnosti jugoslovanskega trga. Drugače pa je z očitkom, da slovenske železarne s tako, sicer logično proizvodno politiko, siromajšo plačilno bilanco republike. V deviznem primanjkljaju je razlog zakaj se slovenski izdelovalci jekla morajo posredno ali neposredno orientirati na tak izvoz, ki bo v zunanjetrgovinskem prometu pokrival uvoz in prinašal neto devizni učinek.

JEKLARNE SŽ ZA PLEMENITA JEKLA

Dolgo že vemo, da prihodnost slovenskega železarstva ni v izdelovanju navedenih masovnih jekel. Vemo tudi, da je jeklarne treba urediti tako, da bodo sposobne dajati plemenita jekla. Ne pomaga nam nova sodobna hladna valjarina na Beli, če jo jeklarina na Jesenicah ne more oskrbovati s kvalitetnim vložkom. Praksa nas je že izučila, da se navadnih jekel ne izplača izdelovati v lastnih pečeh, temveč jih je bolje kupiti, kvalitetna in zlasti plemenita jekla se pa mora taliti, saj teh polizdelkov ni v prometu, pa vendar smo še vedno razpeti med kakovostjo in količino.

Za talilnice ali jeklarne Slovenskih železarn velja:

- postati morajo tehnološko sodobne in sposobne za izdelovanje zahtevnega kvalitetnega programa plemenitih jekel;
- dobiti morajo urejene delovne pogoje in take prejemke zaposlenih, da bo delovni kader zadovoljen, stalen in sposoben.

- zagotoviti morajo urejen in stalen vir surovin, surovega železa, jeklenih odpadkov, ferolegur in železove gobe;

- urediti morajo naprave za odstranjevanje prahu, plina, zvočnih in drugih motenj prebivalstva.

Logično je, da take jeklarne ne morejo konkurirati integralnim železarnam, njihova proizvodnja se pa mora omejevati na visoko vredne asortimente. V teh jeklarnah je količina podrejena vrednosti proizvodnje ali višini poprečne realne cene jekla.

Tovariš Leskošek Luka pravi: »To so apoteke železarstva.«

Ne bomo grešili, če se pri razvoju slovenskega železarstva ozremo na naše sode v Avstriji, kjer je jeklarstvo močno razvito. Na področju plemenitih jekel je pred leti po združitvi Böhlerja, Schöllerja - Bleckmanna in Stirie nastalo podjetje VEW ali združene plemenite jeklarne. Ta tvorba je leta 1975 zaposlovala 27.000 delavcev, izdelala 300.000 ton jekla, jekla in končnih izdelkov prodala za 15 milijard šilingov in to okrog 75 % za izvoz. V teh številkah se vidi poprečna cena, ki je na tono jekla vsaj štirikrat višja od dosežka Slovenskih železarn. VEW pa je dodatno velik avstrijski vir deviz.

Sedanji proizvodni program železarne Ravne ima nekaj značilnosti avstrijskih plemenitih jeklar, nadaljnji razvoj, ki bo predvsem odvisen od kakovosti surovega jekla, pa mora pomeniti nov korak plemenitenja proizvodnje v vseh treh slovenskih železarnah.

Izdelovanje plemenitega jekla zahteva določene optimalne zmogljivosti talilnih agregatov. V sodobnem elektro jeklarstvu je obločna peč samo za taljenje, rafinacija in legiranje pa se vrši v poncvi, zato temu pravijo izvenpečna ali poncva metalurgija. Izvenpečno metalurgijo bodo že v naslednjem srednjeročnem obdobju imele vse tri jeklarne SŽ.

Taka tehnologija je draga, zato je ekonomična samo za jekla, ki jih na enostavnejših tehnoloških postopkih, brez poncvične metalurgije ni mogoče izdelati. Grešili bomo, če bomo pri rekonstrukcijah in zlasti pri gradnji nove jeklarne železarne Jesenice poskušali doseči dva udarca na mah, rentabilno proizvodnjo masovnih in plemenitih jekel. Leta 1985 bi moralo biti od celotno izdelane količine slovenskih železarn vsaj 70 % plemenitih vrst surovega jekla. Taka struktura in možnosti trga odredjata tudi količine, ki ne bodo dosegle milijon ton letno. Gradnja zmogljivosti preko teh dimenzij bi bila neupravičena, nepotrebnost in za predvideno povečanje proizvodnje plemenitih jekel zaviralna.

V naslednjem petletnem planu bo v Slovenskih železarnah v celoti opuščeni Siemens Martinov postopek izdelovanja jekla. Leta 1985 naj bi se v Sloveniji izdelovala samo elektro jekla, kar bo ugodno vplivalo na porabo energije. Proizvodnja jekla iz tekočega železa je energetska, zelo intenzivna. Zamenjava 320.000 t SM jekla železarne Jesenice bi morala pomeniti, da bo pri isti porabi kalorij izdelanega najmanj 400.000 ton elektro jekla. Nova jeklarina ne bo dala samo pogojev za preorientacijo na plemenita jekla, povečanje poprečne vrednosti proizvodnje, zboljšanje ozračja, temveč tudi varčevanje z energijo.

Modernizacija slovenskih železarn ne bo modernizacija, če sredstva za dela ne bo spremljala tudi posodobitev jeklarjev. Zapleteni tehnološki postopek bo zahteval sposobne in stalne delavce. To je možno doseči samo s priznanjem vrednosti neprekinjenega dela v jeklarnah. Priti bi morali do tega, da bo izbor za delo v jeklarni pomenil priznanje sposobnosti, dobre prejemke in druge prednosti. Vedeti moramo, da je proizvodnja kakovostnega surovega jekla umsko zahtevno delo, od njega pa odvisna proizvodnja vseh drugih obratov metalurške in mehanske predelave in usoda širokega kroga prebivalstva.

DEVIZNI PRESEŽEK RENESANSA SLOVENSKEGA JEKLARSTVA

Izdelovanje in večstopenjska predelava plemenitega jekla ne bo pomenilo samo hitro rast vrednosti proizvodnje, temveč tudi možnost za še hitrejšo rast izvoza. SOZD Slovenske železarne ne bo upravičila svojega obstoja, če ne bo združene delovne organizacije do leta 1985 iz pasivcev pripeljala v devizno aktivno sestavljeno organizacijo. V naslednjem petletnem obdobju se mora izvoz povečati vsaj na 150 milijonov dolarjev letno, kar pa bo še vedno predstavljalo le okrog 15 % realizacije. Vse bo treba postoriti za doseganje tega cilja. Povečati notranje materialno spodbujanje izvoza, določiti izvozno atraktivne izdelke in jim dati prednost v razširjeni reprodukciji, v SŽ združiti dodatne delovne organizacije, ki bodo predelovale plemenita jekla in

bodo izvozno naravnane. Šele takrat, ko bo SOZD Slovenske železarne postala devizno donosna proizvodna dejavnost, bo kljub zadrževanju splošno jugoslovanskega pomena, odvalila vse kamne spotike in si izoblikovala ugled tudi v republiki Sloveniji.

Pota naše zunanje trgovine so čudna. Nič se nam ne izplača prodati v tujini, vsako uvoženo blago pa je cenejšo od domače proizvodnje. Tudi carinske dajatve, ki ščitijo domače proizvajalce in izvozne premije, ki kompenzirajo običajno nižje eksportne cene od cen na domačem trgu, ne zadoščajo. Da je nekaj narobe, so dokazi procesije v Trst. Izgleda, da se ljudem celo iz Skopja izplača nakupovanje v Italiji. Ko je človek na svojem zasebnem računu ne pomaga nobeno prepričevanje na zavest, upravičeno gre tja, kjer je ceneje in boljše. Pomislimo samo, koliko se potroši denarja, bencina, časa in vsega drugega za nakupe v maloprodaji v tujini tistega blaga, ki bi ga Jugoslavija lahko uvozila po eksportnih cenah vsaj 30 % ceneje kot ga plačujejo posamezniki na tržaških stojnicah. To pa kljub jezi nismo sposobni organizirati, zato ker pri nas vsako blago takoj dobi notranjo prodajno ceno, v katero so vgrajena vsa neučinkovita in ne produktivna dela, potrebna in škodljiva režija in zopet se izplača v Trst. Rešitev je treba iskati samo v povečani produktivnosti in znižanju proizvodnih stroškov. To velja tudi za proizvajalce jekla. V to področje spada tudi izraba razpoložljivih zmogljivosti ali produktivnost kapitala.

Vemo, da so naložbe v proizvodnjo in predelavo jekla relativno zelo visoke. V tem je razlog, da jih Zahod in Vzhod poskušata čim bolj izrabiti. Na eni in drugi strani je v metalurgiji vpeljano neprekinjeno, običajno štirizmenskno delo. Tudi naša samoupravna družba si ne more privoščiti luksusa in puščati drage proizvodne naprave mirovati.

ZDA

V neki kalifornijski železarni v ZDA so pričeli uporabljati nov postopek za pregrevanje jeklenega odpadka, namenjenega kot vložek v obločnih električnih pečeh, ki omogoča znatni prihranek pri energiji. Za pregrevanje služi naprava, katere toplotni vir so vroči bloki surovega jekla, kokile in kontinuirno odliti polproizvodi v jeklarni. Na ta način lahko pregrevajo jekleni odpadki do temperature 760 stopinj Celzija in znižajo porabo električne energije v obločni električni peči za okoli 100 kWh ton izdelanega jekla. Takšna pregrevalna naprava je posebno primerna za uporabo v elektro jeklarnah.

Železarski globus

ZDA

V ameriški železarni Northwestern Steel and Wire že obratujeta dve 400-tonski obločni električni peči, ki sta največji na svetu. Sedaj gradijo še tretjo peč s to zmogljivostjo, ki bo pričela obratovati v pričetku prihodnjega leta in bo nadomestila obstoječo 250 tonsko peč. Ker bodo vse tri peči obratovalle samo v primeru velikega povpraševanja, ne računajo na bistveno povečanje sedanje proizvodnje 2,15 milij. ton surovega jekla na leto.

Naši plavčarji (Foto F. Sluga)

O ZDRAVSTVENEM STANJU DELAVCEV ŽELEZARNE - BORCEV NOV

Na šesti seji odbora aktivna članov ZB NOV železarne Jesenice so med drugim obravnavali tudi zdravstveno problematiko nekdanjih borcev NOV. Vesna dr. Furlan-Zidar, zdravnica za delavce Železarne - borce NOV, je članke odbora seznanila z zdravstvenim stanjem borcev NOV, ki so ugotovili s preventivnimi pregledi. Pri tem je povedala, da je zdravstveno stanje borcev zelo slabo in da so med njimi zelo pogosta obolenja srca, ožilja, dihal. Veliko je tudi živčnih in drugih obolenj.

Poudarila je, da je najpomembnejše preventivno ukrepanje, ki pa je učinkovito le, če pridejo na pregled pravčasno in ne šele takrat, ko je obolenje že hudo. Predlagala je več sodelovanja in ustreznega spodbujanja, da se bodo borci radi udeleževali pregledov. Pripravili bodo tudi plan klimatskega zdravljenja.

Problemi so tudi na področju zobozdravstva. Dosedanjih šest ur na teden je namreč premalo. Možnost povečanja ordinacijskih ur bo dana verjetno šele z uvedbo še tretje ambulante. Naj povemo, da gre pri delavcih-borcih NOV ponavadi za večja popravila zobovja, oziroma za izdelavo delnih ali kompletnih protez.

Da bi se zdravstvena problematika še uspešneje reševala, so sklenili, da bodo poverjeniki pripravili seznam borcev, ki bi prišli po vrstnem redu v počev za klimatsko zdravljenje. Te seznane bodo v okviru odbora uskladili, s čimer bo zdravniku odločitev veliko lažja.

Tudi vabila za preventivne preglede bodo dostavljali preko poverjenikov. O celotni zdravstveni problematiki borcev NOV jih bodo sproti seznanjali in s pomočjo sredstev obveščanja tudi širšo družbeno skupnost. B.

ORGANIZACIJA (12) IN SPODBUDNO NAGRAJEVANJE

Že nekajkrat smo omenili, da posamični napori, pripravljenost posamičnega delavca ali skupine ne more občutno vplivati na višjo produktivnost, ne na boljše gospodarske uspehe, ker je sprito tehnične delitve dela proizvodni proces vse bolj soodvisen, potrebna je natančna koordinacija, hitro ukrepanje, za vsako večjo gospodarsko odločitev so potrebne natančne študije, natančne informacije, ki pogojijo smotno odločanje. Ponovno želimo opozoriti na izhodišče, ki mora biti pogoj za bolj racionalen, spodbudnejši sistem oblikovanja in delitve osebnih dohodkov.

»Ekonomiziranje s časom, na to se končno reducira vsa ekonomija. Kot mora posameznik pravilno razporediti svoj čas, da bo v primernih porcijah dosegel znanje in da bi zadovoljil različnim zahtevnostim za svojo dejavnost, tako mora tudi družba smotno razporediti svoj čas, da bi dosegla primerno proizvodnjo za svoje celokupne potrebe. Ekonomiziranje s časom, kakor tudi planska razdelitev delovnega časa na različne panoge proizvodnje, ostane torej prvi ekonomski zakon na temelju skupne proizvodnje.« (Karl Marx, »Temelji slobode — osnovi kritike političke ekonomije«, Naprijed, str. 85.)

Če torej poskušamo ovrednotiti delovna opravila, jih moramo ovrednotiti tudi v času, trajanju, intenzivnosti, kjer je to le mogoče. In ravno ti dve nujni povezavi, zahtevnosti in intenzivnosti (tudi če si ne bomo na silo izmišljali normiranja in ga skušali vpeljati na opravila, kjer je nesmotno). Ko so izdelani normativni intenzivnosti dela, (ne norme, ki jih prekoračujejo) delovnih zahtev, natančno opredeljene naloge, je mogoče in smotno za tako opredeljene naloge postavljati pogojne vrednosti. Te pogojne vrednosti, kolikor ne gre za posamična, skupinska normiranja morajo biti postavljene kot konstantne vrednosti na doseženi dohodek. Seveda s tem še ni zagotovljeno, da bodo te konstante (se pravi nek točkovi odnos na ustvarjeni dohodek), tudi obveljale kot dokončni dohodek. Bolj pomembno je to, da ostanejo nespremenjene in se višajo ali nižajo na skupni ustvarjeni dohodek. Kajti če te vrednosti prenesemo v točke, na planirano vrednost točk, potem zaradi kakršnih koli razlogov, vrednost točke povišamo, smo podrli celotni sistem nagrajevanja po rezultatih dela in smo se vrnili na mezdni sistem, kajti hoteli ali ne »priznavamo vrednost ali stroške delovne sile« neodvisno od ustvarjenega dohodka.

Morda se bo komu zazdelo to izhodišče kruto, premalo stvarno in elastično, bolj želja kot stvarnost. Moramo poudariti, da po pravilnosti takšni poti lahko začnemo oblikovati načela nagrajevanja po rezultatih dela. Bolj ko bomo od teh načel odstopali, bližje bomo mezdni miselnosti in tudi mezdni rešitvam pri delitvi osebnih dohodkov.

Naposled se moramo stvarno soočiti z dejstvom, da samoupravni sistem, ko naj bi ne bil dohodek v nobeni fazi odtujen od delavca, da moramo tudi dohodek v organizaciji združenega dela zasnovati na načelih delitve po rezultatih dela.

Tako se nam na tem področju postavljata dve izredno zahtevni nalogi: Po temeljiti študiji organizacije, iskane rezerv in skrajnih racionalizacij vseh porab, je potrebno dogovorjeno izoblikovati merila in metodo, da bomo ugotavljali vrednosti za delovna opravila in naloge, hkrati pa nedvoumno, trdno zaključili, da je to le del osebnega dohodka, ki ga je treba z dobrim gospodarjenjem šele zagotoviti. Če bo dovolj natančno proučena in izpeljana organizacija dela, dovolj natančno planiranje in zagotovitev realizacije, potem bodo dohodki (če ne bo nenadnih zunanjih pretresov, pred katerimi pa nobeno gospodarstvo ni dovolj zavarovano) tudi doseženi!

Praviloma bi se izoblikovali dve skupini proizvajalcev: eni, ki bi se imeli posamične ali skupinske normative in drugi, ki bi imeli natanko proučena, izmerjena, normirana opravila. Se pravi natančno določeno, dovolj napet, zahteven obseg nalog. Pri prvi skupini so še možne prekoračitve normativov, zato ustreza, dogovorjena nagrada, pri drugih kontrolirano izvrševanje in kjer bi bilo mogoče, smotno, vpeljana premija za izpolnjeno naloge. Seveda, če je bila naloga dovolj napeto zastavljena, da jo je mogoče izpolniti z boljšo organizacijo, poenostavljanjem, vendar z večjo delovno intenzivnostjo kot doslej. Ohlapno, nezahtevno, spekulativno postavljena

merila za doseganje premij, bodo takoj postala bumerang, ki bo priletel nazaj s premajhnim dohodkom, ko zaradi površnosti, lagodnosti ne bo ustvarjen planirani dohodek.

Pri doseganju prebiranju tovrstne jugoslovanske literature nismo odkrili nobene knjige, ne obsejnejšega članka, ki bi ga lahko svetovali kot kak izhodiščni model. To pa najbrž zato, ker pisci doslej niso posvečali potrebne pozornosti organizaciji, ekonomiziranju s celotnim časom v delovni organizaciji, ker so v najboljšem primeru delovna opravila posnemali, najraje na kratko opisovali. Radi so ohlapno opisali to, kar so proizvajalci doslej že počeli. Seveda velja to predvsem za režijo, skupne službe, za večino zaposlenih, ki je imela ovrednoteno le delovno mesto, ustrezno izobrazbo, delovna predpostavka pa je bila, da ne bodo delali manj kot doslej.

V knjigah o nagrajevanju in delitvi osebnih dohodkov so pretežno opisovali izkušnje, predlagali so izboljšave analitskih metod, hkrati pa so se pojavili tudi pisci, ki vam takoj postrežejo z zapletenim računom in skušajo vse vrednosti določiti na osnovi različnih postavk, ki jih potlej množijo, potencirajo, postavljajo v matematične odvisnosti. Seveda s predpostavko, da vnaprej poznajo vrednost dela in to po »znanstveni« metodi izračunavajo.

Za ponazoritev, kaj ponujajo bom navedel le izveček iz knjige z obetajočim naslovom: »Sistem merjenja rezultata rada.«

»Kvantitativni izraz menjave skupnega fizičnega obsega rezultata dela, izraženega v naravnih enotah mere je enak:

$$Kq_k = \frac{Q_i}{Q} \cdot n \quad (Kq_i = 1)$$

kjer je: Kq_k = koeficient spremembe fizičnega obsega rezultata dela izražen v naravnih enotah, Q_i = poedini fizični izraz rezultata dela od 1 do n, Q = ustvarjeni skupni fizični obseg rezultatov dela v baznem obdobju, Kq_i = koeficient sprememb posamičnih fizičnih izrazov rezultatov dela od 1 do n.« (Vojislav Božić, »Sistem merjenja rezultata rada«, Savremena administracija, 1977, str. 16.)

V knjigi je še veliko, veliko podobnih definicij in še več predlaganih matematičnih rešitev. Mogoče je to za koga pot, kako natančno izmeriti rezultate dela?

Drugi primer za razumevanje se zahtevnejši, pa je objavljen v reviji »Direktor«. Pisca sta izdelala univerzalno shemo, o transformaciji informacij in merila, da je možno v različnih kombinacijah in sintezah izdvojiti za ovrednotenje tri tokove: rutinski, kreativni in edukativni. Iz temeljne sheme so potem izpeljane matematične kombinacije in izračuni. (Dušan Starčević, Janko Maksimović, »Osnovi sistema za merjenje i ovrednotenje rada«, »Direktor«, šte. 8-9, 1979.)

Posebej zanimivo v prispevku je, da pisca pogosto navajata Marxa, vendar le v navedbah o blagovni vrednosti, dosledno pa premolčita ali preskočita druga, za delitve ali določitev vrednosti pomembna mesta, da »delo samo« nima vrednosti. Tega se izogiba tudi drugi pisci, kajti če to navedejo, priznajo, upoštevajo, s tem padejo vse konstrukcije vrednotenja delovnih opravil, v najboljšem primeru na — pogojna. Za oblikovanje vrednosti za delitve osebnih dohodkov v našem samoupravnem sistemu, je potrebno upoštevati »delo v strnjeni obliki« se pravi, celotno gospodarjenje. In če bi malo povrtali po stroških, drugih gospodarskih kazalcih, bi nujno prešli na organizacijo proizvodnega procesa, na ekonomske izračune, planiranje, koordinacijo, ugotavljanje medsebojne odvisnosti, kar pa praviloma nihče od zunanjih strokovnih sodelavcev noče ali vsaj ne želi sprejeti, ker je to zares pošastno zahtevna naloga. Predvsem pa je ni mogoče izpeljati, če se zanjo ne odloči večina delovnega kolektiva.

Če se hočemo izkoptati iz dosežanih slabosti, nesposobnosti, nizke rasti produktivnosti, ne dovolj premišljenim investicijam, nakupu tehnološko že zastarele opreme, inflaciji, mora biti tako občutno spreminjanje prej dokazano kot ekonomsko smotno, nujno za nadaljnji uspešnejši gospodarski razvoj, politično podprto zlasti v tistih primerih, ko bodo z vso ostrino udarili proti taki zasnovi posamični ali skupinski egoistični interesi, ko bi proizvajalci menili, da so njihovi interesi kakorkoli prizadeti.

Zato je razumljivo, da so praviloma dobro sprejeta vsa izhodišča, ki obljubljajo več, ničesar ne od-

vzemajo, ne zahtevajo večjih naporov, sprememb, večje odgovornosti, ne pogujejo, dovolj ne spravljajo v ostro soodvisnost uspehov in osebnega dohodka. Razumljivo, da so lažje sprejeta načela, ki ohranjajo prepričanje, da narodno gospodarstvo ne more propasti, da je devetdeset odstotkov osebnih dohodkov tako in tako zagotovljenih, da ho vse drugo reševala družba. Zato je treba realno upoštevati, da bo naletela na odpore zasnova, ki bo zaostri la vse gospodarske dejavnike. Če smo pravila delitve zasnovali na teh spekulativnih načelih, potem je razvidnejše obnašanje v nekaterih delovnih organizacijah, ki dokazujejo, da so v zastavljenem položaju v odnosu do nekaterih drugih delovnih organizacij, panog, da imejo blokirane cene, da je trg z njihovimi proizvodi prezasičen, več pozornosti posvečajo temu, da bi dokazali, kako so njihovi predlogi za povišanje cen realni, kot da bi se zaobrnili nazvratno in poiskali še rezerve.

Prav gotovo cela vrsta teh ugovorov in dokazov drži. O njih bomo še razpravljali. Vendar se moramo zavedati, da ne bomo nikoli zasnovali ustreznega sistema nagrajevanja po rezultatih dela, ne razvili samoupravljanja, če bo prevladovala miselnost, da je delovna organizacija zaključena celota, ki se mora obnašati avtonomno, da predvsem ščiti svoje ozke interese, da se mora tako obnašati do celotne družbe in pa »iztrgati kar je sistemu mogoče odtrgati.« Tako pri novih cenah, z majhno spremembo utečinih proizvodov, pri sredstvih za investicije, z lažnim prikazovanjem zavestno nižje vrednosti ali višje rentabilnosti, kot jo realno pričakujejo, itd.

To namenoma navajamo zato, ker je družbeno smotno gospodarjenje temeljna prvina, ki je nujno vtkana v vse naše družbene spremembe. Od njene uresničitve je odvisna nadaljnja rast samoupravljanja in socialistične družbe.

Zavedamo se, da je takšna zasnova delitve izredno zahtevna, pri površni proučitve celo tvegana, ker bo gospodarska stvarnost, dohodek takoj podiral hišice iz kart. Želje, ki bi jih naračunalni, ne pa tudi ustvarili. Verjetno celo resnejša razprava o taki prenosni ni možna, če niso izdelani vsaj grobi izračuni rezerv, možnosti racionalizacij, porasta produktivnosti, dohodka. Kajti povsem razumljivo je: težko bi bilo kogarkoli s splošnimi gesli in določili pripraviti v zahtevnejše naloge, bolj zavzeto, odgovorno delo, če ne bo ugotovili povsem nedvoumni materialnih prednosti. Lažje bo pridobiti delavce za globalno podporo zasnovi, da bi bili za uspešnejše, na nekaterih področjih za precej bolj intenzivno delo, za boljše gospodarjenje lahko bolj nagrajeni, kot je mogoče tako obljubo izpolniti.

Prav zato se nam skozi vsa razmišljanja kot rdeča nit vpleta spoznanje, da tega ni mogoče doseči samo s spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, z nekaj prerazdelitvami in novo zapisanimi členi. Spreminjati je treba gospodarsko zasnovo, odkriti notranje rezerve, jih izkoristiti in te prihranke vkalkulirati v povečani dohodek. Potlej pa s spodbudami, ki naj veljajo za izpolnjevanje tako proučenih, zasnovanih nalog, spodbujati k izboljšanju zasnovanega k povečanju dohodka.

SPREMINJATI SISTEMSKESKE REŠITVE — SLABOSTI SO TUDI V DELOVNI ORGANIZACIJI

Žal se temu kot vse večja zavora postavlja naš družbeni sistem delitve, vpliv, ki ga ima naša trenutna zakonodaja, država, administracija na oblikovanje, pridobivanje in tudi porabljanje dohodka. Brez teh sprememb so tudi predlagane zasnove obsojene na skromne učinke. Vendar bomo o zavorah v samem sistemu razpravljali nekoliko pozneje.

Prav tako zamišljena preosnova ne bo imela večjega družbenega učinka, če se je bodo lotevale le posamezne delovne organizacije, če ne bo prerasla v spoznanje nujnosti, da je od tega v veliki meri odvisen nadaljnji razvoj samoupravljanja, socializma in gospodarske rasti.

Kot je treba na vsakem koraku pobijati mezdno miselnost, njene usledine, tako je treba pobijati in spreminjati pogoje, da se ne bodo delovne organizacije toliko obračale k državi, da ne bodo v njej videle le dobre ali stroge matere, ki pa jim bo v sili zmerom priskočila na pomoč. Ker ima svoje otroke rada, jih bi v sili zmerom zaščitila, odpustila, tudi če napravijo veliko lumparijo. Organizacije združenega dela se morajo zaobrniti najprej k lastnim slabostim. Vsem bi koristilo malo manj veselja in vneme nad tem, kako največkrat upravičeno dokazujejo, kako ga administracija lomi, kako je ovira gospodarjenju, kot če bi tudi

sami napravili vse, da bi postali dobri gospodarji. Hkrati pa bi morali tudi natanko vedeti, kaj je treba spremeniti v celotnem družbenem mehanizmu, v sistemu, ki je lepo proklamiran, zasnovan, vendar še premalo uveljavljen v praksi. Pri tem pa je treba biti toliko preudaren, da ne bo vsak podpiral le tega, kar njemu, delovni organizaciji, panogi, najbolj koristi, za

celotno družbo, njen razvoj, napredek pa ne bo kazal razumevanja.

Naposled — zabavljamo nad slabostmi v sistemu, posebej nad režimom cen, restrikcijami uvoza, prevelikimi dajatvami, veliko tega je nastalo po intervencijah predstavnikov delovnih organizacij, njihove skupnemu, panožnemu nastopu, da so si priborili nekatere olajšave ali prednosti.

SKUPŠČINA ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI O NEZAVIDLJIVEM POLOŽAJU ZDRAVSTVA

Udeležba delegatov na 12. seji skupščine je bila v obeh zborih zadovoljiva, vendar kljub dobri udeležbi, in pomembnemu dnevnemu redu ne moremo biti zadovoljni z razpravo in sodelovanjem pri reševanju problemov, ki so se tako za leto 1979, predvsem pa za leto 1980 bistveno pomembni za nadaljnji razvoj, oziroma za obdržanje sedanjega stanja na področju zdravstvenega varstva. V razpravi so sodelovali predvsem delegati iz zbora izvajalcev, zaradi nezavidljivega finančnega stanja ob koncu leta in seveda, tudi zaradi možnosti v letu 1980.

V razpravi na osnovi devetmesečnega poročila o poslovanju občinske zdravstvene skupnosti in prikazu finančnega obsega zdravstvenih storitev na osnovi svobodne menjave dela ter o usklajevanju potrošnje z razpoložljivimi sredstvi so sodelovali kot že računano v glavnem delegati iz zbora izvajalcev. Iz razprave je izzvenelo, da so zdravstveni delavci opravili samo toliko dela, kot so ga od njih zahtevali uporabniki oziroma koristniki zdravstvenih uslug. Poudarjeno je bilo, da so delali kar najbolje, v želji, da bi bilo njihovo delo tudi najbolj uspešno. V razpravi se je znova razkrilo, da so zdravstveni delavci pri svojem delu nemočni in da so popolnoma odvisni od zahtev uporabnikov oziroma koristnikov zdravstvenih uslug. Z drugimi besedami povedano: želje in zahteve uporabnikov so vedno upravičene, čeprav presegajo dane možnosti, celotno breme in riziko pa nosijo samo izvajalci, ki so samo vestno izvrševali svoje delo, seveda, pa pri tem kar krepko prekoračili dogovorjene programe.

V tem je kar precej resnice, kajti skozi vse leto temu vprašanju ni bilo namenjene posebne pozornosti. Kljub temu, da so bili uporabniki in izvajalci obveščeni o sanacijskih ukrepih sprejetih že pred leti, o stanjih v četrtletju, polletju in devetmesečnem poslovanju, nismo prišli daleč kot do raznih sklepov. Izvršni odbor skupščine in tudi drugi odbori pri skupščini občinske zdravstvene skupnosti so vprašanju sanacije stanja v zdravstvenem varstvu posvetili precej pozornosti, toda ostali so osamljeni. Morda je vzrok za to tudi v tem, da nismo uspeli pritegniti v reševanje širšega kroga ljudi.

Morda smo le preveč govorili o pravicah, premalo pa o obveznostih zavarovancev do zdravstvenega varstva. Tako stari zakon o zdravstvenem varstvu, kot novi, ki je pred sprejetjem v skupščini, vse preveč poudarjata le pravice. Zato posamezni sodni organi zelo radi vse spore rešujejo v korist tožnikov, čeprav naši samoupravni dogovori večkrat zahtevajo nasprotno.

Na osnovi razprave je skupščina sprejela in potrdila predloženo poročilo in predlog sklepov za usklajevanje potrošnje z razpoložljivimi sredstvi. Seveda so ti predlogi v glavnem samo ponavljanje ukrepov, ki so bili že večkrat zapisani in potrjeni v naših samoupravnih dogovorih. Nanašajo se na zmanjšanje odliva izven regije, zmanjšanje porabe zdravil, zmanjšanje bolezenske odsotnosti z dela, tako do trideset, kakor tudi nad trideset dni, racionalno koriščenje zdraviliškega zdravljenja.

Da bi zmanjšali bolezensko odsotnost z dela, je potrebno angažirati zdravniške komisije, kadrovske službe in organizatorje dela ter organizirati laične kontrole bolnikov. Predvsem pa so strogo držati dogovorov o izgubi pravice do nadomestila osebnega dohodka, kadar bolnik med zdravljenjem ne upošteva navodila zdravnikov. To naj se strogo izvaja, tako v organizacijah združenega dela, kakor tudi v zdravstvenih organizacijah. Zdravniške komisije naj s kontrolo staleža pripomorejo k zmanjšanju staleža tudi do 30 dni.

Skupščina je obravnavala tudi osnovna izhodišča za svobodno menjavo dela v letu 1980. Vsekakor bo potrebno pri izdelavi programa za leto 1980 več odgovornosti, predvsem glede usklajevanja možnosti in potreb, da ne bi prišlo do takšnega prekoračenja kot v letu 1979.

Skupščina je precej pozornosti posvetila predlogu revalorizacije dogovorjenih sredstev za leto 1979. Napravljen je bil predlog za zbor združenega dela skupščine občine, vendar je zelo malo izgledov, da bi bila ta sredstva odobrena glede na zelo slabo situacijo v Železnari, ki ima še vedno odločilni vpliv na situacijo v občini.

Ker še ni dokončno rešen predlog v višini vseh prispevnih stopenj, je skupščina sprejela sklep, da pooblašča izvršni odbor, da razpravlja o prispevnih stopnjah, jih potrdi ter na 1. redni seji skupščine o tem poroča.

Vsekakor pa bomo morali, ali povečati prispevno stopnjo in povišati dogovorjeno vsoto, ali pa zažeti zozvežati obseg pravic iz zdravstvenega varstva. Pri tem pa računamo na pomoč zbora združenega dela skupščine občine. Vsekakor pa ne bomo smeli več ostati na repu slovenskih občin, kot smo bili v letu 1979. V tem letu smo bili namreč na 57. mestu med šestdesetimi občinami. Prav gotovo nismo med najbolj »zdravimi« občinami, pa tudi osebni dohodki niso med najvišjimi v Sloveniji. Za jeseniško občino bi bilo primerno mesto okrog 40, predvsem glede na specifičnost gospodarstva. Seveda pa je prispevna stopnja, oziroma višina sredstev, odvisna od uspeha v gospodarstvu, oziroma od višine doseženega družbenega produkta, pri čemer pa seveda moramo upoštevati, da skupna poraba ne sme hitreje narastati od rasti družbenega dohodka.

Ob sklepu naj omenim še stališča, oblikovana na konferenci delegatov Železarne. Prvo se nanaša na participacijo, drugo pa je proti zdravniški komisiji. Posebno drugo stališče je nasprotno s sanacijskimi ukrepi, ki so bili sprejeti že pred leti. Zdravniške komisije so še kako potrebne in jim moramo nuditi tudi vso pomoč. Obstoji celo predlog, da bi na komisijo pošiljali tudi bolnike, ki bolujejo pod trideset dni. To stališče konference delegatov Železarne je nerazumljivo, posebno če pomislimo, da ima Železarna v občini najvišjo odsotnost zaradi bolezni tako do 30 kakor nad trideset dni. Ta odsotnost je v nekaterih TOZD, že vzrok za nedoseganje delovnih načrtov.

Stališče o odpravi participacije zavarovancev pri koriščenju zdravstvenih uslug ni novo, pojavljalo se je že večkrat. Pri tem gre za osnovno izhodišče, da je zavarovavec že dovolj prikrajšan, če je bolan, ne pa da mora še posebej plačevati za recepte, za preglede in podobno. Morda je v tem kanček resnice, toda kako napraviti razmejitev med resničnimi bolniki in tistimi, ki jim je bolezen samo opravičilo za odsotnost z dela.

Že večkrat smo na skupščini govorili, da uvedba participacije nima vzgojnega pomena, ampak je to eden od načinov zbiranja sredstev za zdravstveno varstvo. V finančnem načrtu za leto 1979 vsota participacije predstavlja 2,4 % finančnega načrta. Zato moramo razmišljati, kako bi z morda diferencirano participacijo zbrali še večja finančna sredstva. Pri tem moramo seveda izhajati iz ustaljenega načrta, da je vsakdo dolžan skrbeti za svoje zdravje.

V razpravi, koliko sredstev bomo v letu 1980 namenili za zdravstveno varstvo, se moramo postaviti na enaka stališča kot takrat, ko hočemo od zdravnika najboljša zdravila, čim daljšo odsotnost z dela zaradi bolezni, zdravljenje v zdraviliščih in podobno. Nikakor pa ne moremo, tako kot nekateri, zahtevati čim več pravic ob najnižji vsoti denarja oziroma lastnega prispevka. Zavedati se moramo, da imamo v zdravstvu samo toliko sredstev, kolikor jih zberemo po prispevni stopnji in s participacijo ter sredstva, ki jih daje pokojninsko invalidska skupnost za zdravstveno varstvo upokojencev. Če bo tekla razprava v tej smeri, je možen samo en zaključek in ta je, prispevati več za zdravstvo, ali pa zmanjšati obseg pravic iz zdravstvenega varstva. Nikakor pa ne smemo trošiti na račun drugih.

Stane Torkar

RAZVOJ ŽELEZARSTVA NA SLOVENSKEM

Mnogi teoretiki in številne teorije podrobno obravnavajo pristope k načrtovanju gospodarskega razvoja za krajše ali daljše obdobje. Izdelani so modeli tudi za pripravo planov posameznih panog gospodarstva. Za razvoj železarstva, ki je kapitalno zelo intenzivno, pa že zaradi tega načrtujemo razvoj za daljši vek, čisto uporabljamo metode trendov, sektorske metode in globalne metode. Vse to pa je le orodje, ki planerjem omogoča izdelati kompleksni gospodarski načrt, nikakor pa še ne zagotavlja tudi kvalitete tega načrta. Analize o doseženi razvojni poti šele potrdijo, ali smo naše plane postavili realno ali ne.

V zadnjem času pa kar redno ugotavljamo, da zastavljenih ciljev nismo dosegli in da je zaostanek za predvidevanji znatnejši, kot je bil pred leti. Očitno je, da pri planiranju premalo upoštevamo zelo dinamične spremembe, ki se dogajajo v celotnem gospodarstvu in še posebej v bazni industriji in tako seveda tudi v železarstvu.

Današnji gospodarski svet pretresajo številne krize. Pravimo, da je energetska kriza, ki so jo povzročile dežele proizvajalke in izvoznice nafte (OPEC) s svojo odločitvijo, da zvišajo ceno nafte in istočasno količino načrpane nafte, imela in ima multiplikativne učinke. Obdobje stalnih menjalnih razmerij med vodilnimi svetovnimi denarnimi valutami in zlato podlago je že davno minilo. Devalvacije in revalvacije so danes skoraj dnevne in udarjajo s svojimi učinki predvsem po manj razvitem gospodarstvu, od časa do časa pa pretresajo tudi večje gospodarske sisteme. Nekateri pravijo temu kriza mednarodnega monetarnega sistema.

Stagnacija in inflacija se danes pojavljata istočasno, kar je bilo pred desetletji še pravilo, da se izključujeta. Prisiljeni smo bili celo skovati novo besedo »stagflacija«, da bi to stanje lažje in hitreje opredelili. Lahko rečemo, da je to kriza menjave blaga.

Ali pa je to res potrebno vse označevati s krizo? Ali ni to le lep izgovor za nas, da smo v naših predpostavkah pri izdelavi planov bili premalo strokovni, premalo poglobljeni, preveč prostorsko in demokratsko omejeni? Naš odgovor na gospodarski izziv ni bil ustrezen. Saj se je pomanjkanje nafte moglo predvideti še veliko prej, kot so svet opozorile arabske dežele, razpoke v monetarnem sistemu, so se pokazale že v prvem desetletju po uvedbi in ga bi bilo potrebno zadržati kar četrto stoletje kot idealen model in visoko stopnjo inflacije ob višji potrošnji je tudi bilo možno predvideti ob našem vse manjšem delu in bistveno višjem življenjskem standardu.

Pomanjkanje nafte je sledilo v številnih deželah pomanjkanje energije nasploh, pa čeprav imajo te dežele primarne energije v lastni zemlji dovolj. Tudi mi smo pred leti ne samo, da nismo širili odkopov premoga in iskali lastnih nahajališč nafte, temveč šli raje na veliki uvoz, ker je takratna računica kazala večje ugodnosti. Tema po mestih in ustavljeni stroji po tovarnah so nas prisilili, da smo reagirali drugače: vprašanje pa je, ali je cena današnje električne energije z ozirom na osnovne izvore energije ustrežna. Ali je bil naš odgovor na izziv pravi? Velika vlaganja v energetiko so nas onesposobila za vlaganja v proizvodnjo surovin. Posledice tega se že kažejo. Samo na sektorju kovin Jugoslavija troši težke devize za uvoz. Nič ne kaže, da bomo manj deviz trošili za uvoz kovin tudi v naslednjih letih. Ali bomo zato govorili o krizi uvoza — devizni bilanci?

Znotraj kovin je položaj zelo različen. Nekateri proizvedemo celo več, kot jih potrebujemo za podporo

razvoja propulzivnih predelovalnih industrij. Izvoz teh kovin nam prinese težke in zelo zaželene devize. Toda ta proizvodnja zahteva tudi energijo in če je kovina premalo predelana, lahko rečemo, da izvažamo energijo in to relativno poceni, saj je nabavna cena energije celo višja od proizvodne cene energije.

Proizvodnja jekla je, čeprav ima jeklo številne prednosti med kovinami, v bistvenem zaostanku. Kar ena petina letošnjega deviznega primanjkljaja predstavlja uvoz jekla in jeklenih polizdelkov. Slovenija ima znotraj Jugoslavije bilanco nekoliko ugodnejšo. Količinsko je sicer proizvodnja surovega jekla manjša kot potrošnja; pri tem potrošnja zelo različnih asortimentov valjanega jekla, preračunana na ekvivalent surovega jekla. Končnih izdelkov pa proizvedemo v Sloveniji več, kot jih potrošimo, seveda pa je asortiment končnih izdelkov v proizvodnji in potrošnji zelo različen.

NOSILCI RAZVOJA

Potrošnja jekla na Slovenskem bo v naslednjih letih rastle in po vseh analizah moremo zaključiti, da bo leta 1985 potrošnja jekla znašala 1.200.000 ton. Asortiment potrošnje se bistveno menja. Nova tehnologija v predelavi jekla in novi proizvodi zahtevajo, da se jeklarstvo prilagodi. Ali lahko jugoslovanske železarne proizvedejo ta asortiment? Odgovor je jase — da!

Zaradi specifičnega značaja jekla kot enega od osnovnih reprodukcijskih materialov v industriji se za razvoj proizvodnih zmogljivosti zanimajo ne samo železarne, temveč tudi potrošniki ali oskrbovalci in seveda republike in avtonomni pokrajini ter federacija. Učinkovito razreševanje železarstva moremo doseči le, če bo razvoj jugoslovanskih železarn povezan in medsebojno usklajen in tudi akcije tako za razvoj železarstva kot tudi razvoj potrošnikov dovolj usklajene. Enotno jugoslovansko gospodarstvo lahko nudi možnosti tako razvoju žele-

zarstva kot tudi drugim industrijskim panogam. V glavnem morajo biti osnovni cilji v jugoslovanskem železarstvu naslednji:

- investicijska vlaganja prednostno v razvoj tistih proizvodnih zmogljivosti, ki so v skladu z ocenjeno domačo potrošnjo;
- doseganje tehnološko in ekonomsko optimalnih proizvodnih zmogljivosti za pokrivanje asortimanskih potreb tržišča, kar zahteva tudi dolgoročno delitev dela med železarnami;
- dograditev tistih proizvodnih zmogljivosti in proizvodnje, ki trenutno zaostajajo in zato povzročajo prekomeren in nepotreben uvoz;
- dolgoročna oskrba z osnovnimi surovinami za proizvodnjo jekla zlasti iz domačih virov, da ne bi povečana proizvodnja jekla preobremenjevala devizne bilance.

Jugoslovanske železarne bodo po prvih osnutkih plana leta 1985 proizvedle 8,7 mio ton surovega jekla in s tem pokrile del celotnih jugoslovanskih potreb po valjanih, vlečenih, brušenih in kovanih jeklih. Še vedno pa bo približno 15–20 % jekla potrebno uvoziti, kar bi po današnjih cenah in ocenjenem asortimentu znašalo 600–800 mio \$ v letu 1985, ali v petih letih med 2700 do 3000 mio \$. Za celotno izločitev uvoza bi potrebovali celo za 9–9,5 mio ton lastnih proizvodnih zmogljivosti, kar bi zahtevalo izredno velika finančna sredstva, celo do 6000–6900 mio \$. Take vsote ne zmremo, zato je razumljivo, da bomo morali tudi v prihodnje nekaj jekla uvoziti. Potrebno pa se je odločiti o asortimentu doma proizvedenega jekla.

Slovenske železarne imajo znotraj jugoslovanskih železarn že vrsto let opredeljen asortiment. Po količini danes proizvajajo približno 800.000 ton jekla, preračunano na surovo jeklo pa to pomeni okrog 1 mio ton. Tako sta trenutna proizvodnja in potrošnja po količini v ravnotežju. Asortiment proizvodnje in potrošnje na Slovenskem pa seveda nista povsem usklajena in tega tudi ni možno pričakovati. Delitev programa med jugoslovanskimi železarnami je taka, da teži k zaokroževanju asortimentov po optimalnih proizvodnih zmogljivostih, potrošnja po republikah pa je rezultat številnih drugih vplivov, ki ne upoštevajo te delitve. To bi tudi sicer ne bilo umestno. Zaokrožitev v posameznih republikah bi znižala ne samo količine posameznih vrst jekla v železarstvu, temveč bi posledično tudi razdelila enotno jugoslovansko tržišče na številna manjša tržišča, ki ne bi omogočala niti sedanjih serij v predelovalni industriji (pralnih strojev, avtomobilov itd.) Ob taki delitvi dela zato le 40 % potrebnega jekla za slovenske potrošnike tudi proizvede-

mo na Slovenskem, drugo pa kupimo v železarnah v ostalih republikah oz. uvozimo. Večja proizvodnja na Slovenskem pa omogoča, da v blagovni menjavi s ostalimi republikami doprinesemo svoj delež pri celotni domači oskrbi s kovinami.

Proizvodnja jekla, surovega jekla in valjanih, vlečenih, luščenih, brušenih in kovanih jekel je skoncentrirana v glavnem v SOZD Slovenske železarne, zato je tudi razumljivo, da so Slovenske železarne podpisnik družbenega dogovora o razvoju železarstva in jeklarstva na Slovenskem — so skratka nosilec razvoja železarstva in jeklarstva.

SEDANJA STOPNJA RAZVOJA

Slovenske železarne so zaradi lokacije, ki je oddaljena od osnovnih surovin (železova ruda, premog za kokiranje, ognjevarni materiali), prostorske utesjenosti, velikih zahtev glede varstva okolja in relativno majhnega vlaganja v zadnjih dveh desetletjih prisiljene usmerjati svoj razvoj v jekla in jeklene izdelke, ki so take kvalitete in toliko predelani, da delež transportnih stroškov v primerjavi z vrednostjo izdelka postane znošen. Tako lahko Slovenske železarne prednostno oskrbujejo slovenski trg le s kvalitetnimi in plemeniti jekli. Potrošniki na Slovenskem morajo zato iskati masovne kvalitete jekel v drugih jugoslovanskih železarnah.

Jeklo ima nekaj prednosti pred ostalimi kovinami — je trdno, se dokaj lahko preoblikuje, se lahko spaja, ga moremo pretapljati in je relativno poceni, ima pa tudi nekaj pomanjkljivosti — hitro rjavi, proizvodnja je zvezana s težkim delom in ima visoko specifično težo.

Proti rjavenju so tehnologi našli številne legure, ki obstojnost jekla podaljšujejo poljubno dolgo, celo bistveno dlje, kot pa je življenjska doba izdelkov iz jekla. Kar pomislimo na ladje, jeklene konstrukcije, pralne stroje, avtomobile itd. Tudi teža jekla lahko obvladujemo z dodatki, ki dajejo jeklu višjo trdnost, saj današnja jekla vzdržijo tudi do dvakrat večje napetosti kot pred nekaj desetletji. Pogoji dela se izboljšujejo z uvajanjem novih tehnologij, pa tudi novih čistilnih naprav. Vsak premik v tej smeri pa je zvezan z velikimi investicijskimi sredstvi. Še do pred kratkim je veljalo, da se ena tretjina sredstev v sektorju železarstva vlagala za vzdrževanje proizvodnih zmogljivosti na doseženem nivoju, danes pa lahko trdimo, da gre že kar polovica sredstev v ta namen.

Strukturalne spremembe v železarstvu so danes sploh osnovna značilnost razvoja, saj železarstva ne moremo proučevati izolirano od splošnih problemov v gospodarstvu. Sicer pa v celotnem povojnem obdobju lahko ugotavljamo, da železarstvo ni samo pod vplivom tržnih gibanj, temveč v intenzivnem strukturalnem prilagajanju. Klasična tržna gibanja so že pozabljena kot tudi ni več čistega svobodnega tržišča. Nasprotno temu so tržne in strukturalne spremembe in vplivi v stalni medsebojni zavisnosti v dolgoročnem procesu.

V zadnjih dveh desetletjih smo bili priča visoki rasti potrošnje jekla. Potrošnja na celotnem svetu v letu 1960 je bila 335 mio ton, v letu 1980 bo že 760 mio ton in v letu 1985 pričakujemo že kar 1000 mio ton. Pri tem se proizvodnja seli iz že tradicionalnih velikih proizvajalcev jekla na nova področja. Dežele v razvoju bodo napravile ob Japonskem, Braziliji in deželah Vzhodne Evrope največji skok. Nasprotno pa bo Zahodna Evropa od ene tretjine prišla na eno četrtno svetovno proizvodnjo. Prav zemljepisno zelo različen razvoj proizvodnje jekla povečuje delež prometa jekla v svetovni trgovini.

Še večje spremembe so dosežene v tehnologiji. Vse bolj se povečuje delež ploščatih profilov. Hitreje kot je rastle skupna proizvodnja surovega jekla, je rastle potrošnja kvalitetnih jekel, predvsem legiranih. V večini dežel je ta delež že presegel 11 %, v nekaterih pa je delež še bistveno višji (Švedska 24 %).

Revolucionarne spremembe v tehnologiji proizvodnje jekla se kažejo predvsem v naslednjem:

- splošni napor za obogatitev železonosnih rud, kjer tudi transport na velikih razdaljah zaradi izredno velikih ladij (200.000 BRT) ne predstavlja pomembne omejitve;
- izredno povečanje volumna plavžev, tudi do 5500 kub. m, ki dnevno proizvede tudi 10.000 t grodlja;
- priprava rude za vsipe v plavžu; od 860 mio ton železovih rud je kar 450 mio ton predelanih v sinter in 300 mio v pelete, ostala ruda je kalibrirana ali sušena in le majhen delež rude gre neobdelane v plavž;

— zvišanje temperature vetra na 1200–1300 stop. Celzija; dodajanje kisika in drugih goriv je zvišalo produktivnost plavžev tudi na 2,5 t/kub. m-dan ob znižani porabi koksa;

— zvišani tlak plina v plavžu do 2,5 bara ob zvišani temperaturi ne samo da zvišuje produktivnost, temveč z vgradnjo turbin (10 MW) omogoča dobro izkoriščati celotno energijo;

— uvajanje zelo zapletenih kontrolnih mehanizmov in avtomatizacije. Še večje pa so spremembe v proizvodnji jekla:

— skoraj v celoti je opuščen Bessemerjev proces (zlasti v Belgiji, Nemčiji, Franciji in Luksemburgu);

— stalno pada delež proizvodnje jekla v Siemens-Martinovih pečeh (na Japonskem le še 1 %);

— izredno hitro širjenje uporabe kisikovih konvertorjev, pri čemer prevladuje LD proces. Danes se delež tako proizvedenega jekla že približuje 60 %;

— velik porast proizvodnje jekla v elektro pečeh skladno z rastjo velikosti peči, možnostmi oskrbe z električno energijo (UHP peči);

— hitri razvoj kontinuirnega procesa ulivanja jekla in to tako po količini kot tudi kvalitetah, ki jih danes lahko odlično direktno.

Valjarne so doživele manjše spremembe, pa vendar imajo bistveno povečanje svoje proizvodne sposobnosti. Avtomatizacija in uporaba računalnikov sta močno približala valjanje kontinuirnemu procesu. Velike končne hitrosti valjanja so izredno povečale produktivnost valjarn zlasti pri valjanju širokih trakov, žice, debele pločevine in polizdelkov.

Jugoslovanske železarne skušajo slediti tem velikim spremembam, toda ob stalnem pomanjkanju investicijskih sredstev koraka ne morejo več držati. Rudniki niso opremljeni z napravami za obogatitev rude, pa tako ta ruda ne predstavlja osnove za proizvodnjo jekla, čeprav so rezerve dovolj velike (A + B + C₁ + C₂) celo 900 mio ton. Novi plavži v Smederevu in Zenici so dovolj sodobni, toda stari še vedno delajo in jih zaradi pomanjkanja grodlja še ne moremo ustaviti kljub zelo nizki produktivnosti. Kokarne so dovolj sodobne in tudi količinsko pokrivajo domače potrebe po metalurškem koksu. Proizvodnja jekla se odvija delno v starih in zastarelih SM pečeh, delno pa že v zelo sodobnih elektro pečeh in konvertorjih. Proizvodne zmogljivosti elektro jekla znašajo že 23 %, kar je visok odstotek, vendar je ta proizvodnja surovega jekla v skupni količini premajhna, pa moramo za potrebe naših valjarn uvažati znatne količine polizdelka; čez 1.000.000 ton. Kvaliteta, ki jo lahko kupujemo, ni ustrezna zasnovam in sposobnostim

Pred električno pečjo (Foto F. Sluga)

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

SVETOVNA PROIZVODNJA IN TRŽIŠČE CEVI V LETU 1978

Svetovna proizvodnja cevi je v letu 1978 po zastoju v letih 1975/76 in rahlem povečanju v letu 1977 ponovno močnejše narasla. S skupno proizvodnjo 64,5 milij. ton so cvarne vsega sveta precej presegle 60,9 milij. ton, doslej največjo količino, doseženo v letu 1974.

Vzporedno s tem pa stopnja rasti 7 % ne zadošča za vrnitev na staro stanje v letih 1960 do 1974. Če bi trend iz teh let podaljšali do leta 1978, potem bi nastal računski primanjkljaj dobrih pet milij. ton, kar je več kot 8 % dejanske proizvodnje.

Pri svetovnem izvozu jeklenih cevi je v nasprotju s tem slika precej ugodnejša, saj se je v letu 1978 izvoz bolj povečal kot proizvodnja. S povečanjem 16,2 % in količino 17,9 milij. ton se je izenačil manjko iz leta 1977. S tem je razvoj svetovnega izvoza spet dobil prejšnjo dinamično rast.

V preteklih treh letih, pred letom 1978, so lahko vzhodno-evropske socialistične in še nekatere druge dežele povečevale proizvodnjo jeklenih cevi. Zato je bilo skupno nazadovanje v

svetovni proizvodnji in stagnacija, ki je temu sledila, samo posledica manjše proizvodnje v državah evropske gospodarske skupnosti, ZDA in Japonske.

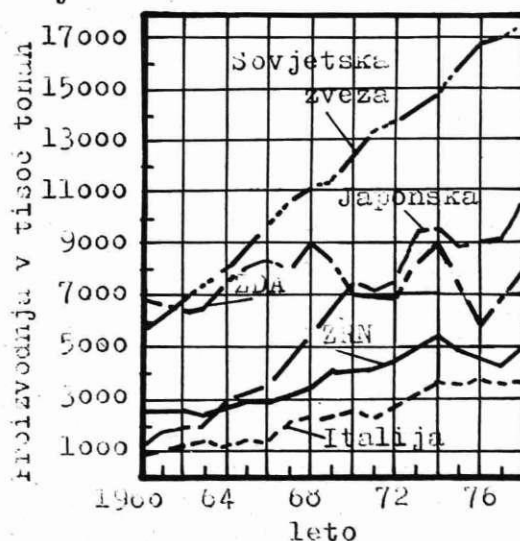
V letu 1978 je bila slika popolnoma obrnjena. Povečanje svetovne proizvodnje jeklenih cevi je bilo preko 80 % doseženo v državah zahodnega sveta, predvsem na Japonskem, v ZDA in ZRN. Te tri države izdelajo dve tretjini celotne količine in so dosegle povečanje za 14 %. To je bila posledica nadaljevanja gospodarske rasti v ZDA in na Japonskem in znatnega izboljšanja v ZRN po padcu v letu 1977 s težiščem na avtomobilski in gradbeni industriji. Temu se je pridružilo še znatno povečano povpraševanje na izvoznem tržišču, ki je predvsem ugodno vplivalo na Japonsko in ZRN, ki sta glavna svetovna dobavitelja cevi velikih premerov.

Kljub temu proizvajata ZDA in ZRN še vedno pod ravni, ki je bila dosežena leta 1974. V ZRN se je povečala proizvodnja cevi za 15 % oz. na 4,86 milij. ton. Če ne bi bilo stavke v železarnah, bi proizvodnja brez dvoma presegla količino pet milij. ton. V ZDA je narasla proizvodnja na 7,7 milij. ton in po letu 1976 je dosegla povečanje za 35 %.

Iz diagrama št. 1 je razviden potek proizvodnje največjih svetovnih proizvajalcev jeklenih cevi v obdobju let 1960 do 1978.

Močnejšo rast kot v predhodnih treh letih so dosegle japonske železarne. Prvič so presegle mejo deset milijonov ton in s tem povečanje za 14 %. Tudi v Franciji in Italiji je proizvodnja ponovno narasla. Italijanska proizvodnja, ki je bila leta 1960 enaka francoski, je bila leta 1978 za skoraj 1,5 milij. ton večja.

Diagram št. 1

valjarn, pa je za izkoriščanje naših valjarn tudi daleč od optimalnih sposobnosti.

Tudi Slovenske železarnice niso v razvoju izjema. Res smo na Ravnah in v Storah že opustili proizvodnjo surovega jekla v SM pečeh, toda prav toliko jekla, kot ga proizvedeta ti dve železarni v elektro pečeh, še vedno proizvedemo po SM postopku na Jesenicah. V iztekačem se srednjeročnem planu nismo uspeli začeti z izgradnjo nove jeklarne na Jesenicah, zato je to naša osrednja naloga v naslednjem srednjeročnem planu. Tudi še vedno proizvajamo grodelj v ne preveč produktivnih plavžih. Valjarne so šle veliko bolj v korak s časom in moramo samo stremeti, da tega tempa pri zamenjavi ostalih starejših valjarn ne bomo znižali.

RAZVOJNE MOŽNOSTI

Tudi v naslednjih letih pričakujemo kronično pomanjkanje finančnih sredstev za večja investicijska vlaganja, zato ni možno pričakovati, da bo proizvodnja povsem posodobljena niti v letu 1985, pa tudi še ne v letu 1990. Ob skrbnem tehtanju investicijskih odločitev pa je kljub temu možno doseči zadovoljivo posodobitev, zlasti če bomo z ostalimi jugoslovanskimi železarnami usklajili proizvodne programe. Le usklajeni programi bodo omogočali hitro izgradnjo in polno izkoriščanje proizvodnih agregatov.

Tržišče tudi v naslednjem desetletju za proizvodne Slovenskih železarn ne bo omejevalo rasti proizvodnje, saj bo povpraševanje po teh vrstah izdelkov celo v porastu. Potrošnja jekla bo po ocenah tržnih analitikov rasla letno med 5 in 7 odstotki, za izdelke iz proizvodnega programa Slovenskih železarn pa še celo nekoliko hitreje. Pričakujemo pa nekaj težav pri oskrbi, saj bomo za proizvodnjo kvalitetnih in plemenitih asortimantov uvažali nekaj železovih zlitin, jeklenega odpadka in rezervnih delov ter opreme. Za proizvodnjo planiranega surovega jekla bo potrebno skoraj milijon ton jeklenega odpadka; od tega bo približno ena tretjina iz lastnega proizvodnega procesa, tretjina iz domačih zbirališč in skoraj tretjina iz uvoza. Pridobivanje železovih zlitin iz domačih virov se bo delno povečalo. Zlasti veliko pričakujemo na področju nikljevih, kromovih in silicijevih zlitin. Pozneje obstajajo možnosti nabave iz domačih virov tudi za del kalcijevih zlitin. Omejitve pri uvozu in še vedno relativno majhne možnosti domače nabave bodo stalno pritiskale na odmiče od optimalnega proizvodnega asortimenta končnih izdelkov. Lasten izvoz bo tudi v bodoče zaradi velikega domačega povpraševanja premajhen, da bi pridobili dovolj deviz. Sicer pa je sploh vprašljivo, ali je smotno graditi železarske proizvodne zmogljivosti za izvoz nepredelane jekla.

Ob novi tehnologiji bo železarstvo trošilo več električne energije, saj bo od sedanjih 720 milijonov kWh poraba porasla na 1150 milijonov kWh. Vendar pa je energetska bilanca ugodna, saj bo na enoto proizvedenega jekla porabljeno skupno manj energije. Ob električni energiji bo sicer porasla tudi poraba zemeljskega plina na 170 milijonov, toda bistveno se bo znižala poraba mazuta (od sedanjih 155.000 ton na 50.000 ton) in koksa (od sedanjih 160.000 ton na 30.000 ton). Novi procesi v proizvodnji surovega jekla, opustitev plavžev, kontinuirno vlivanje jekla in avtomatizacija ter računalništvo bodo omogočili zamenjave energij in znižanje specifične porabe. Kadri in razpoložljivost novih kadrov sta za razvoj pomembna činitelja. V Sloveniji imamo mnogo veliko lažjih delovnih mest kot jih nudi železarstvo, pa je konkurenca za razpoložljive kadre izredno huda in nič lažje ne bo v bodoče. Spre-

membe v proizvodnem procesu, izboljšanje pogojev dela in ustrezna skrb za družbeni standard in osebne dohodke bodo morale zagotoviti tudi dovolj stalno kadrovske sestave.

Dobro zasnovani nadaljnji razvoj železarstva pa bo v največji meri odvisen od razpoložljivih finančnih sredstev in to tako lastnih oziroma domačih kot tudi tujih. Že vrsto let je jugoslovansko železarstvo potiskano v drugi plan. Še slabše finančne pogoje za hitrejši razvoj je imelo slovensko železarstvo. Izredno visoka finančna sredstva, ki so potrebna ne samo za izgradnjo naših proizvodnih zmogljivosti, temveč tudi za vzdrževanje starih proizvodnih zmogljivosti in spremljanje tekoče proizvodnje, in pa nizka interna donosnost železarstva onemogočata hitro izgradnjo novih proizvodnih zmogljivosti z visoko udeležbo lastnih finančnih virov. Domači razpoložljivi krediti so prekomerni in še ti po pogojih zelo neugodni; zlasti neugodna je ročnost kreditov. Ob nizki akumulaciji železarstva zato ti kratkoročni krediti predstavljajo izredno težko breme in že ob malo večjih investicijskih posegih zapadejo železarni v prvih letih, ko aktivirajo nove proizvodne zmogljivosti, v težke primanjkljaje dohodka ali celo v izgubo. Neredko ne morejo oblikovati niti toliko dohodka, da bi ustvarili minimalno predpisano amortizacijo. Tuji krediti so glede ročnosti in obrestne mere sicer ugodnejši, vendar jih zaradi bilančnih težav naše države ne moremo dovolj angažirati. Odplačevanje v prvem trenutku sicer ugodnih tujih kreditov pa predstavlja poznejši dvojni problem. Zaradi hitre devalvacije naše valute proti najeti postaja kredit z leti veliko breme, pa še devize za odplačilo mora železarstvo ustvariti z lastnim tekočim izvozom. Ob razpoložljivih domačih in tujih kreditih bi vendar železarstvo moglo izbrati optimalno razmerje med obema kreditnima viroma in tako pospešilo svoj razvoj.

Železarstvo je ob taki finančni politiki iskalo izhod. Začelo se je umikati iz čisto železarske proizvodnje v prvo stopnjo predelave. Financno manj intenzivno proizvodnjo in celo ob večji donosnosti je možno poiskati tudi v železarstvu, toda le za nekaj železarn, druge pa morajo zato nasprotno poglobiti svojo dejavnost ne ekstraktivnem delu. Proizvodnja surovega jekla v integralni železarni — od priprave rude, proizvodnje grodlja do proizvodnje surovega jekla zahteva več finančnih sredstev, kot če proizvodnja surovega jekla poteka v elektrometalurgiji. Posledica pa je na drugi strani izredno neugodna. Namesto da bi za surovo jeklo uporabljali domačo rudo, moramo uvoziti jekleni odpadke. Ob pravilnih razmerjih je elektrometalurgija najučinkovitejši proces za proizvodnjo surovega jekla. Zaradi nezadostnih in neugodnih finančnih sredstev trenutno ne izkopljeemo dovolj železove rude, ne proizvedemo dovolj grodlja, čeprav že uvozimo kar veliko bogate tuje rude in nimamo dovolj surovega jekla kljub uvozu jeklenega odpadka — čez 400.000 ton na leto. Valjarne pa so predimenzionirane in nimajo dovolj domačega vložka, pa je zato potrebno uvoziti še letos čez milijon ton polizdelkov. Vse kaže, da bo ob koncu tega petletnega plana potreba po uvozu polizdelka še porasla na skoraj 2 milijona ton. Toda tudi ob taki podpori še ne bodo železarni dobavile jugoslovanskim potrošnikom dovolj valjanega, luščenega, brušenega in kovanega jekla.

Trenutno je kar ena petina jugoslovanskega deviznega primanjkljaja ustvarjenega na sektorju proizvodnje in potrošnje jekla. Potrošniki bodo tudi v bodoče morali uvažati ne samo nekatere asortimente zahtevanih jekel, temveč bodo morali

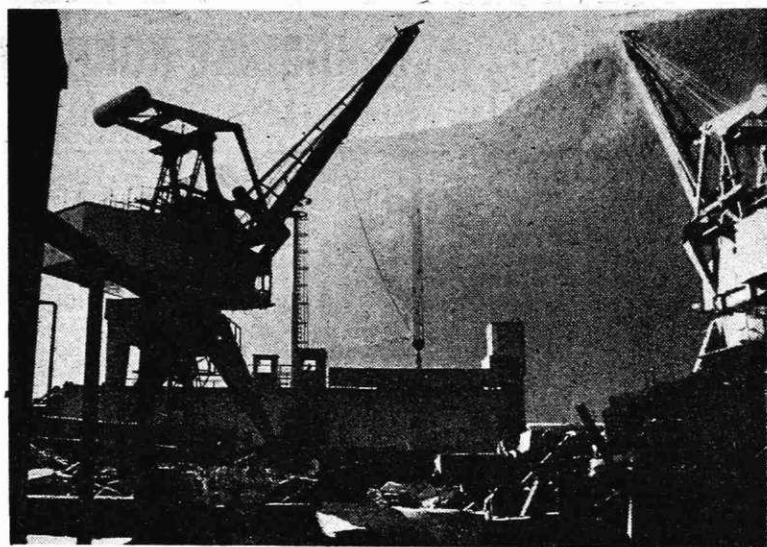
izdati mnogo težko prisluženih deviz za pri nas že osvojene asortimente, ki jih bo žal po količini premalo.

Železarnice so že danes močno odvisne od uvoza in tudi v tem srednjeročnem planu se iz tega ne bodo izvlekle in ker bo vezava uvoza na lastni izvoz tudi v bodoče ena od naših najpomembnejših zunanjetrgovinskih značilnosti, bodo železarnice sicer za domače kupce zelo potrebna jekla izvažale. Namesto da bi železarstvo prispevalo predvsem k znižanju uvoza celotnega gospodarstva in omogočilo večji izvoz predelovalcev jekla, postaja železarstvo velik uvoznik in tudi izvoznik. Očitno rešitve po dosedanjih poti ni. Bilančne težave zadnjih let kažejo, da naša razvojna politika ni usmerjena k zmanjševanju naše odvisnosti, temveč nas vse bolj potiska v naročje mednarodnih proizvodnih, tržnih in monetarnih težav. Prave ekonomske stimulacije za koriščenje domačih surovin in povečanje izvoza propulzivnih industrij pravzaprav niti nimamo. Kako bi si sicer mogli razložiti, da je stopnja pokrivanja uvoza z lastnim izvozom v Iskri, Gorenju, IMV in Slovenskih železarnah skoraj enaka. Upam, da bomo ob tako jasnih posledicah naše razvojne politike napravili ustrezne zaključke in v naslednjem srednjeročnem razvojnem obdobju ne samo z besedami in resolucijami, temveč tudi ob neposrednih odločitvah podpirali bolj usklajeni razvoj med panogami. Železarstvo ne more in ne sme ostati še nadalje v drugem planu ukrepov.

Železarstvo na Slovenskem, v glavnem združeno v Slovenskih železarnah, si je ob upoštevanju cele vrste omejitev, ki so dane z našimi deviznimi stiskami, medsebojnimi proizvodnimi in tržnimi neusklajenostmi, razpoložljivostjo kadrov, razpoložljivo energijo in surovinami ter finančnimi možnostmi za naslednje srednjeročno obdobje zastavilo naslednje pomembnejše cilje:

- proizvodnjo milijon ton surovega jekla na elektro-metalurškem procesu
- proizvodnjo 950.000 ton valjanega, vlučenega, luščenega in kovanega jekla ter drugih jeklenih izdelkov
- v strukturi jekla proizvesti več kot polovico plemenitih asortimentov
- kar tretjino jekla predelati v lastnih predelovalnih TOZD ali pa v drugih TOZD, toda v tesni dohodkovni povezanosti
- število zaposlenih ne sme rasti hitreje kot med 1–2 %
- znižanje sedanje dokaj visoke fluktuacije
- oskrbovanje s surovinami, energijo in rezervnimi deli v čim večji meri iz domačih virov
- sovlaganje v pripravo in nabavo domačih surovin
- izboljšanje faktorja pokrivanja uvoza z lastnim izvozom
- vpeljavo uspešnejših proizvodnih programov
- večjo povezanost proizvodnje in predelave jekla
- pridobitev več kreditov za tekoče poslovanje in tako spustiti zadržano in nenamensko neuporabljivo amortizacijo
- ob sproščeni amortizaciji in minimalnem razpoložljivem poslovnem skladu pridobitev več dolgoročnih kreditov in to tako domačih kot tujih
- skupno vlaganje s potrošniki jekla in ostalimi železarnami bo prispevalo k bolj usklajenim in učinkovitim investicijam.

Za realizacijo predvidenih investicijskih Slovenske železarnice potrebujejo do konca leta 1985 kar 15 milijard din kvalitativnih finančnih sredstev. Približno 30 % sredstev bodo zbrale same iz internih skladov, 10 % bo sovlagateljstvo, 40 % naj bi bilo domačih kreditov, ostalo pa so tuji krediti.

Pod pristaniškimi žerjavi (SK)

Cilj celotnega poslovanja pa je doseči hitrejši rast družbenega proizvoda, realne osebne dohodke, akumulacijo in produktivnost, kot bo povprečna rast v industriji na sploh, ter razvijati samoupravne odnose pri delu in večje zadovoljstvo in socialno varnost delavcev. Prav tako je cilj doseči proizvodnjo proizvodnih programov, ki bodo zagotavljali uspešno poslovanje in prenehanje poslovanja z izgubami v sedaj dohodkovno neuspešnih temeljnih organizacijah. Poseben cilj predstavlja organiziran nastop Slovenskih železarn in predelovalcev na tujem trgu; prav tako uvažanje neposrednejših, zlasti dohodkovnih odnosov med Slovenskimi železarnami in predelavo. Železarnice bodo pričele v večji meri s prodajo pridobljenega znanja v tehnologiji, zlasti deželam v razvoju.

ZAKLJUČEK

Tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju bo ostalo odprto vprašanje: ali železarstvo na Slovenskem lahko tudi v celoti oskrbuje potrošnike jekla na Slovenskem. Železarni bodo brez izgub poslovali le, če bodo zaokroževali in optimizirali asortiment, ki je nakazan v oceni razvojnih možnosti. Sedanja proizvodnja jekla je po količini v ravnotežju s potrošnjo in v ravnotežju bo tudi še v letu 1985. Seveda pa nista v ravnotežju proizvodnja in potrošnja v vseh asortimentih. Strukturne proizvodne spremembe vodijo k večji specializaciji, ta pa zopet zahteva širše tržišče. Le z izjemnimi usklajevalnimi napori bomo mogli vzdrževati dosedanje, delež 40 % doma, na Slovenskem predelane jekla. Vse pa kaže, da bo delež pozneje zopet začel drseti in že leta 1990 bomo komaj tretjino jekla predelali na Slovenskem, ostalo pa bomo prodali v druge republike in v izvoz. To pa tudi pomeni, da bodo potrošniki na Slovenskem kar dve tretjini potrebnega jekla kupovali v drugih republikah ali pa ga bodo uvozili. To gibanje bi se moglo tudi obrniti v drugo smer, vendar bi morali v tem primeru veliko bolj spoštovati že sprejete družbene dogovore in tudi sicer graditi ekonomsko politiko na bolj dolgoročnih ciljih. Nova struktura jekel bo slovenske kupce nekoliko devizno razbremenila, saj bodo do sedaj uvožena jekla lahko v veliki meri kupovali v Sloveniji, del sedanjega programa Slovenskih železarn pa v drugih jugoslovanskih železarnah, ki ta program prevzemajo. Strukturne spremembe v proizvodnji bodo dosežene hitreje, v kolikor bodo na razpolago ustrezna finančna sredstva. Izkušenih in strokovno sposobnih delavcev imamo v Sloveniji za taka dela dovolj. Na nas je, da jih tudi pritegnemo k razvija-

nju železarstva, ki je za nadaljnji razvoj slovenskega gospodarstva še vedno zelo pomembna industrijska veja.

Literatura:
— Analiza poslovanja in ocena razvojnih možnosti Slovenskih železarn

mag. Peter Kunc
(Gospodarski vestnik
47/29. novembra)

Železarski globus

LIBIJA

18. septembra letos je vzdal libijski državni poglavar, polkovnik Gadafi, temeljni kamen za gradnjo nove velike železarnice Misurata, ki bo grajena v dveh etapah. V prvi etapi bo na osnovi uvožene železove rude in domačega zemeljskega plina zgrajena naprava za izdelavo železove gobe s postopkom direktne redukcije, ki bo uporabljena kot vložek v obločnih električnih pečeh. V drugi etapi bo zgrajen tudi plavž in jeklarne s kisikovimi konvertorji. Izgradnja prve etape bo zaključena predvidoma leta 1984 z letno proizvodnjo železove gobe milijon ton in surovega jekla 1,26 milij. ton. Zgrajene bodo tudi valjarne za letno proizvodnjo 400.000 ton palčastega jekla in valjarne žice z zmogljivostjo 580.000 ton pločevine in 40.000 ton hladno valjane pločevine. Z izgradnjo druge faze bodo pričeli leta 1991 in postopno bo dosežena proizvodnja surovega jekla 5 milij. ton na leto.

LR KITAJSKA

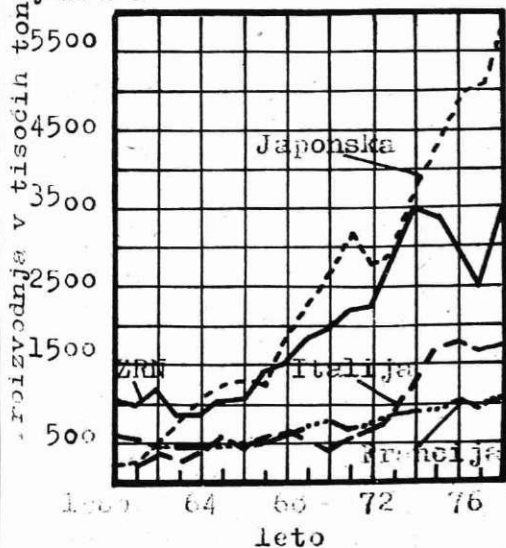
V tej državi so pred kratkim odkrili nove velike zaloge koristnih mineralov v zahodnih provincah na površini 850.000 kv. kilometrov. To področje se razteza v podolgovatem pasu od jugozahoda prek štirih provinc do severozahoda. Tu so bogata nahajališča železovih rud, bakra, svinca, aluminija, cinka, kositra, živega srebra, niklja in platine. Velika nahajališča železove rude so na jugu tega področja, bakrove rude na severu, medtem ko sta svinec in cink prisotna skoraj povsod.

ZDA

Po ameriških podatkih bo v prihodnjem obdobju naraščala svetovna poraba wolframa s stopnjo 3,2 % na leto in bo dosegla leta 2000 količino 76.000 ton. Samo ZDA bodo leta 2000 potrebovale okoli 22.000 ton te kovine, kar ustreza letni rasti porabe 4,9 %. Povečanje porabe gre na račun posebnih in hitroreznih jekel, za proizvodnjo katerih že danes porabijo v ZDA 72 % vsega wolframa.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

Diagram št. 2

V vzhodnoevropskih socialističnih državah se je proizvodnja skupno povečala za 2,8 %. V Sovjetski zvezi je narasla proizvodnja v letu 1978 na 17,5 milij. ton in v ostalih vzhodnoevropskih socialističnih državah na 5,7 milij. ton. Vse ostale države z majhno proizvodnjo jeklenih cevi so jo v letu 1978 nekoliko povečale in sicer na 10,2 milij. ton. Tudi v teh državah je nivo proizvodnje padel.

Delež ZRN v svetovni proizvodnji cevi se je v preteklem letu ponovno povečal. Po sedemdesetletni rasti v letu 1977 se je leta 1978 povečala na 7,5 %. To izboljšanje pa ne more prikriti resnice, da zahodnonemški delež že leta nazaj v celotni svetovni proizvodnji pada. To velja tudi za Francijo in še bolj za ZDA in Veliko Britanijo, torej za »stare proizvajalce cevi«.

Razvoj v zadnjih letih kaže, da se je tudi povečanje deleža Italije, Japonske in nekaterih drugih manjših držav v svetovni proizvodnji cevi, ki je bilo v šestdesetih letih močno, v sedanjem obdobju nekoliko zavrlo.

Z rastjo 11 % se je proizvodnja cevi z velikim premerom v letu 1978 nadpovprečno povečala in je z 11 milij. ton dosegla 17 % celotne svetovne proizvodnje cevi. Po letu 1970 se je povečala za 2 %. Proizvodnja manjših cevi je narasla za 5,8 % in dosegla 30,9 milij. ton. Njihov delež je z 48 % enako velik, kot je bil leta 1970. Brezžvižnih cevi je bilo leta 1978 izdelanih 22,6 milij. ton ali za 6,6 % več kot leto prej.

Po dveh slabih letih je leta 1978 izvoz jeklenih cevi ponovno oživel in je bil s povečanjem za 16,2 % večji kot proizvodnja. To velja še posebej za ZRN, ki je s povečanjem 37,9 % dosegla 3,43 milij. ton izvoza. Diagram št. 2 kaže stanje izvoza štirih

najmočnejših držav na svetu, ki same zagotavljajo dobri dve tretjini svetovnega izvoza in so ga leta 1978 povečale za 19,2 %. To so Japonska, ki je največji izvoznik cevi na svetu, ZRN, Italija in Francija.

V letu 1978 so japonske železarnice imele v svojih rokah skoraj eno tretjino celotnega svetovnega izvoza cevi. V preteklem obdobju so Francija, ZRN in Velika Britanija sorazmerno izgubile na izvozu, medtem ko sta istočasno pridobili Japonska in Italija. Vendar je slednja v zadnjih štirih letih dosegla na tem področju le manjši napredek. Države, ki so manjše izvoznice in med nje lahko štejemo zaradi majhnega izvoza tudi ZDA in Sovjetsko zvezo, praktično pri tem povečanju izvoza niso bile udeležene.

Med štirimi velikimi izvozniki je največji del svoje proizvodnje, in sicer 71 %, izvozila ZRN. Sledi Japonska s 55 %, medtem ko sta Francija in Italija izvozili vsaka po 50 %.

Na splošno lahko opazimo v zadnjem času v državah, ki so pomembne izvoznice jeklenih cevi, vedno večji vpliv izvoza na njihovo proizvodnjo. To je bil tudi vzrok, da proizvajalci cevi kljub nagli rasti niso uspeli doseči tudi zadovoljivih dobičkov. Res je, da so v zadnjem času izboljšali dohodke pri izvozu cevi, vendar pa pri mnogih vrstah cevi, predvsem pri tistih z velikim premerom, še ne dosegajo ravni, ki bi pokrila vse stroške. Zato se bo tudi v bodoče nadaljeval trdi boj največjih izvoznikov na inozemsko tržišče.

Izstrelki so padali tako blizu taborišča, da je bil od drobca granate ranjen eden izmed kuharjev. Poveljstvo prvega bataljona, ki je ugotovilo, da se jim res bliža več kolon, je zdaj odredilo premik, kot je bilo za tak primer dogovorjeno poprej. Povzpel se je proti zahodnemu pobočju Begunjske in si v snegu uredil zasilne položaje in o tem obvestil drugi bataljon, ki je bil vzhodno od njega.

Sovražnik je med tem dosegel bataljonsko taborišče in ga požgal. V podnožju Stola pa je požgal vsi in hleve, s čimer je nadaljeval tudi drugi dan. V stik s prvim bataljonom pa ni prišel.

Priljubeno v istem času je kolona okoli 100 mož začela prodirati tudi v dolino Drago, kjer je bil tretji bataljon. Vendar pa so jih zasede tretjega bataljona na istih mestih kot 31. januarja zaustavile in pogonale nazaj v Begunje.

Tako so skojevci tretjega bataljona zvečer lahko odgledali na Dobro ter v čast dneva Rdeče armade — 23. februar — zakurili visok kres. Kresove sta ta večer, usak na svojem sektorju, zakurila tudi ostala dva bataljona.

23. februar

Drugi dan hajk je sovražnik še bolj kot prvi dan blokiral podnožje Stola, Begunjske in Dobro vse od Potokov na zahodu do Podgore pri Begunjah na vzhodu, s preostalimi silami pa je spet zalezoval oba bataljona. Prvi bataljon se je še vedno drževal na zahodnem pobočju Begunjske in ni prišel v stik z Nemci, spet pa se Nemci obstrlevali in napadali položaje tretjega bataljona v Drago, kar je trajalo celih 5 ur. Ker se je tretjemu bataljonu začela bližati druga nemška kolona s severa, to je iz smeri Podlublja in Prevala, se je umaknil v konec doline Drage in zavezal položaje na vzhodnem pobočju Begunjske.

Ta dan se je v skalah ponesrečil Albin Meglič, ki ga je skupina borcev pospremila v ambulanto »B« nad vnožjem Begunjske. Pri tem so jih Nemci napadli in ubili Martina Arha, dva borca pa sta bila ranjena. Zvečer so se Nemci umaknili v Begunje, tretji bataljon pa se je vrnil v taborišče. Sredi noči so Nemci spet hoteli vdreti v Drago, a jih je zaseda tretjega bataljona zavrnila, vendar pa je bataljon izpraznil taborišče, poskril razno opremo barak, nekaj hrane, ostalo pa odnesel s seboj. Zasedel je položaje nad požgano Smučarsko kočo nekaj sto metrov nad potjo, ki vodi s Prevala v Drago.

Obveščevalci so poročali o novih koncentracijah sovražnika v dolini.

24. februar

Tega dne navezgodaj je sovražnik izvajal najhujše izpade spet v petih kolonah, ki so šle po 250 do 300 mož. Večina jih je bila peš, nekaj pa na smučeh.

Spet so s težkim orožjem tolkli po pobočjih, pehota pa ni prišla v stik z bataljonom odreda.

To jutro so Nemci brez zaprek prišli v Drago in požgali taborišče tretjega bataljona v Kisovcu (del Drage pod Dobro). Zvečer so se Nemci spet umaknili na izhodiščne položaje.

Na pobočju Storžiča in Tržiča, kjer se ni bilo hajke, je odšlo v prehranjevalno akcijo 47 borcev drugega bataljona. Med tem pa je pomeni sovražnik tudi tam začel zasedati vse prehode proti Jelendolu in Medvodju in tako je kolona borcev, ki se je vračala s hrano, že naletela na Nemce. Ti so napadli predhodnico drugega bataljona, pri čemer je bil ranjen in ujet vodnik jurišne čete Ivan Zvan.

25. februar

Tretji dan hajke se je sovražnik na območju prvega in tretjega bataljona omejil na blokado vasi, da ni bilo mogoče priti do hrane, ne do obvestil. S 1.500 možmi je začel prodirati iz Tržiča proti Lomu, v Dolino, Jelendol in v Medvodje, kjer je bil drugi bataljon, z enim krakom pa proti Ljubelju. Velik del moštva je tu skril v zasede in na vse planinske prehode. Tod je prišlo od manjše praske z izvidnico drugega bataljona. Sovražnik je nezadržno prodiral dalje v smeri Medvodja, Košute, vendar se je drugi bataljon umaknil nad Medvodje in ga sovražnik ni dosegel. Tako je ena izmed sovražnikovih kolon prišla tudi v bližino sedeža štaba odreda v Zalem potoku, vendar ga ni odkrila. V njegovi bližini je streljala na dva borca, ki pa sta se rešila. Sovražnik pa se s tega območja 25. februarja ni umaknil, ker se je zgodilo le redko. Tudi to je napovedovalo hud nov dan.

26. februarja

Tudi četrti dan je sovražnik imel blokirano domala vse operativni sektor Kokrškega odreda, a napadalne kolone je pošiljal le na sektor drugega bataljona in štab KO globoko med gozdove Jelendola in Medvodja pod Košuto. Tod je bil ogrožen tudi eden izmed bataljonov kokrškega odreda, ki se je v teh dneh zadrževal na južni strani Kušute, na planini Tegošče in na Dolgih njivah.

Ves 26. februar je bil drugi bataljon Kokrškega odreda razdeljen na razne kraje po zasedah, po terenu pa so hodile izvidnice. Ostrostrleški trojki drugega bataljona, ki je ostala zunaj blokade je tistega dne na cesti blizu Nakla uspelo streljati na mimoidočo skupino policistov. Ista trojka je ta dan med vračanjem obstrlevala policijsko skupino tudi blizu Žej pri Dupljah. O zadetkih ni poročil. 26. februarja pa se je obveščevalcu OT »Grintavec« na železniški prugi blizu Tržiča posrečilo minirati lokomotivo.

Nemci in domobranci so vneto preiskovali sicer zasneženo okolico, zato je tudi štab pospravil ves arhiv in opremo ter bil pripravljen na umik. Sovražnikova kolona je namreč šla le dobrih 100 metrov od štabnega bunkerja.

Sedež odrednega štaba sovražnik ni odkril, našel pa je bunkerja

obveščevalnega voda in radio-ekipe, ki pa so ju že izpraznili. Nekaj stran so našli skrito dragoceno radijsko oddajno postajo. Preiskujoči sovražnik je izsledil tudi nekaj skrite hrane drugega bataljona. Ta dan je drugi bataljon imel največje izgube. Naprej je med potjo padel obveščevalac Matija Meglič, uče devetih otrok, zvečer pa še Jože Pogačar, ujet pa je bil obveščevalec Zvonko Vrstovšek.

Zvečer se je drugi bataljon spet zbral v zasilnem taborišču nad Medvodjem, večjim spopadom pa se je izognil, čeprav sovražnik še vedno ni zapustil sektorja.

27. februar

Zjutraj tega dne je sovražnik večjo aktivnost razvil spet pod Stolum in Begunjsko, kjer je bilo ob prvem in tretjem bataljonu tudi taborišče ambulante »B«.

Bataljona sta se še vnaprej zadrževala na pobočjih Begunjske in nad Prevalom. Zaradi povečane sovražnikovega pritiska na ta sektor pa je bila ogrožena predsem nezavarovana ambulanta »B«. V njej je bilo 12 članov osebja ter 10 ranjencev in bolnikov, med njimi nekaj nesposobnih za hojo. Zaradi bližine sovražnika je bilo odločeno, da se mora celotna ambulanta umakniti višje pod Begunjsko.

Ta umik je bil zelo naporen, saj niso imeli nosačev in je bilo treba paziti se na bližino sovražnika. S premikom so začeli že ob štirih zjutraj ob luninem svitu. Vsi ki so mogli hoditi so bili obloženi s tovorom, tisti, ki niso mogli hoditi, so po kolenih ležli navkreber. Ambulanta »B« je potem ves dan ostal v snegu, kjati Nemci so šli le slabih 100 metrov od ambulante. Ker je bila dobro skrita, je niso odkrili. Prvi in tretji bataljon sta se tudi ta dan izogibala spopadom z mnogo premočnim sovražnikom.

Vendar se je prvi bataljon popolne spustil bliže k požganemu taborišču, proti dolini pa je postal skupino borcev z minometalcem, ki je v smer sovražnikovih položajev vrgla 6 min.

Tudi tretji bataljon se je zvečer 27. februarja spustil pod Begunjsko in se premaknil na Dobro.

Na sektorju drugega bataljona je sovražnik 27. februarja odkril skrito orožje: 1 težko in 1 lahko strojnico, 3 puške, 1700 nabojev, več bomb in druge opreme, potem pa je začel zapuščati Medvodje.

28. februarja

Zadnji dan hajk in blokade je sovražnik že navezgodaj spet vpadel na sektor vseh treh bataljonov, vendar do spopadov ni prišlo. Popoldne, ko so se Nemci začeli umikati, so bataljoni zaradi lakote hoteli najprej priti do hrane, kar pa še vedno ni bilo mogoče, kajti iz vasi se sovražnik še ni umaknil. Pod goro so ujeli kurirja Stefana Snedica iz tretjega bataljona.

Nadaljevanje

Kristina je osupla obstala. Ni mogla razumeti. Še nikoli doslej ji Breda ni tako ostro poodčitala. Saj je upravnica nazaj, se branila, zabrusila ji je blage očitke. To z Ludvikom in legijo pa pomeni, da je obsodila njeno glavno željo — da ohrani posest in dediča!

Pognala se je za Bredo, vendar sta bili že pri njeni. Dekla Micka in dvoje dninaric, ki sta ji pomagali, niso optele toliko strniščnega korenja, kot je Kristina računala. Tako je, če ni povsod zraven. Vsi se izmikajo. Zdaj pa so začeli še očitiati.

»Videti je, da ste bolj plesale kot pa plele,« se je zgražala Kristina. »S takšno počasnostjo teden dni ne bomo opleli do konca njive. Mi imamo zelo dolge njive.«

Rdečelasa dekla Micka je v pegavi obraz tako zardela, da je bilo mučno. Dninarici, pretkani ženski, sta jo zamotili s pripovedovanjem in zdaj je trpela, ker gosposinja z njo ni zadovoljna. Kristina se je zavzeto polotila strnišča. Njena srpačka je švigala pod korenine požete rži, pulila je suhe bilke, plevel in spretno redčila pregoto korenje. Ko je bila dober pečen pred drugimi, so se zganile. Breda je plela nekoliko ožji pas, da jo je dohajala. Togotna Kristina ni hotela govoriti. Tako ni bilo slišati drugega kot sopnenje in stokanje, tu in tam rezek zvok, če je srpačka zadela ob kamen.

Ko so ob sončnem zahodu vstale, je Kristina jezljivo pokazala Micki del oplete njive, ko sta prišli z Bredo v pomoč.

»Pri kmečkem delu moraš bolj uporabljati roke kot jezik, pa opraviš, kar je treba,« je užaljena, togotna zapihala Kristina in se prva odpravila z njive.

Ni se ozirala, le prisluhnila je, kdaj bo zaslišala Bredine korake, kako jo dohitava. Pa je slišala le njen zvokni smeh, med ženskami. Nasprotuje mi, zdaj se me še izogiblje. Le kaj jo je pričelo?

Tudi med večerjo je bila Breda zamišljena, redkobesedna. Če jo je Kristina nenadno vprašala, se je zdržila. Ko je hotela po večerji vprašati, kaj je vzrok Bredine zamišljenosti, se je Breda z izgovorom, da zdaj ni dela, naglo odpravila v svojo sobo.

Kristina je togotno strmelja za odhajajočo hčerko. Anton, ki je s prsti živčno bobnal po mizi, je njeno združnost še povečal.

»Kaj je z Bredo? Mulasta je, zamišljena? Si jo ti užalil?«

Anton je naveličano zavzdihnil. Nesrečen se je stegoval, kot bi hotel vstati.

VINKO TRINKAUS

24 IZDAJA

»Dolgačas ji je v vasi. Sedem let je že v Ljubljani: tam ima vse prijateljice, morda fanta. Rada bi stran.«

»Zakaj stran, če jo potrebujemo?« Ludvika ni, sredi poletja smo imamo največ dela. Razumem, da jo posebej ne mika kmečko delo. Vendar nekaj hvaležnosti bi lahko pokazala. Solamo jo. Ni ji treba skrbeti za denar. V težavah bi nam lahko pomagala. To bi bila njena dolžnost.«

Anton je vstal, zehnil in si pretegnil roke. Pozibaval se je na prstih.

»Vsi ljudje nimajo radi težav,« se je zadržano posmešnil Anton. »Moram reči, da sodim v to vrsto. Morda tudi Breda.«

Jezna je ošinila Antona, ki se je izmuznil v gostilno. Kristina se je polotila čiščenja, pomivanja. Zdale bi ji lahko Breda pomagala. Zakaj ji je treba tako tičati v knjigah. Pаметen človek se nauči živeti brez knjig. Skoraj nihče pa ne brez dela, še manj brez denarja.

Nič ni zalogo, naj je še tako zavzeto premišljala. Življenje je postalo zagatno. Red, ki ga je vpeljala, vzdrževala, se je rušil. Krivila je vojno, posebne razmere, čeprav se ji je tudi razkrivalo, da se ljudje spreminjajo. Celotni otroci. Majhna Breda se je zmerom držala za krilo, vpraševala. Zdaj ko bi rada pozvedela, kaj je novega v mestu, ko bi rada vprašala, kaj teži hčerko in se odkrito pogovorila, svetovala, se ji Breda umika.

Slabe volje ni pregnalo niti jutro. V takem je Kristina divjala, garala, opravila več kot drugi, da je potlej lahko godrnjala. Ko je nenadno prišla iz hleva, kjer je pogledala, kako je Micka nakrmila svinje, kako je počisto pri žvini, je v veži naletela na Bredo, ki se je prestrašila. V zadregi, ker je prestrašila hčer, je povesila pogled. Pod predpasnikom je opazila majhno nabrekliko. Ko je strmela v čudni rob, se je Breda naglo, ob zidu splazila mimo nje. Strmela je za hčerko, ki je naglo topotala po stopnicah v svojo sobo.

Privzgojena nezaupljivost, tudi izkušnje so Kristino izučile, da mora biti trgovec, gostilničar, celo kmet previden, ker mu radi jemljejo. Breda je nekaj skrivala. Le kaj bi lahko bilo? Tudi izraz njenih lic, kako se je pomuznila, stekla, vse to kaže, da je nekaj vzela. Le kaj bi to bilo? Denarja ni mogla, tega Breda ne bi napravila. Le zakaj bi morala karkoli vzeti? Doslej ji je vendar dala skoraj vse, kar je prosila.

Spomnila se je hčerkinega obnašanja. Nekaj je narobe, narobe, »si je zapela in premlajala.«

Nenadno se ji je v misel zapčila soba. Zadnje dni je Breda veliko v sobi. Zvečer ji je Breda ušla v sobo, pravkar se ji je mudilo. Slutnja, strah je Kristino spodbodel. Sezula si je čevlje in previdno stopala po stopnicah. Trepetala je, da bi deska zaškripala. Pod čevlji je bobnelo. Vendar so hrastove deske bile močne. Tiho je Kristina prišla na vrh. Zazdalo se ji je, da sliši govorico. Previdno je stopila še nekaj korakov in glavo približala vratom.

Nadaljevanje

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

18

ACO ZUPANC-ALEKSANDER

OD LOKOVCA DO TRNOVEGA

Moramo omeniti, da je 1. divizion kmalu po tej nesreči našel novo cev in iz dveh havbic sestavil eno, ki je s prav tako predelanimi šrapneli izredno dobro streljala na Gorenjo vas.

Na Trnovem smo bili v času vojaškega tekmovanja, ki ga je razpisal Glavni štab Slovenije za vse svoje enote, o čemer pričajo zbrani dokumenti.

Organizirali smo sedem sabotažnih akcij in pri tem zaplenili sovražniku 10 konj z opremo, tri vozove (eden od teh je imel gumijasta kolesa), 200 litrov petroleja in 100 kg karbida.

Za urjenje borcev je štab sestavil učni načrt topniških pehotnih vaj, stražarske službe, jahanja, čitanja zemljevidov, sanitetne službe, hipologije, matematike in geometrije.

Oficirskega tečaja se je udeležilo 24 starešin, podoficirski tečaj pa je končalo 43 slušateljev.

Propaganda je izdajala dnevna radijska poročila. Brošuro »Topničar« in pesmarico »Bratje, zapojmo« smo tiskali v dvesto izvodih.

Iz srbohrvaščine smo prevedli članek Preganjanje sovražnika. Razmnožili smo ga za potrebe vseh enot korpusa v 350 izvodih.

Vsak večer, kadar je to dopuščal čas in vojaške dolžnosti, so imeli borci 1–2 uri »petja na vasi«, kar je zelo pozitivno vplivalo na razpoloženje moštva in vaščanov.

Ranjencem in bolnikom smo poslali 18 tovariških pisem. Bosih in raztrganih ni bilo. Manjkalo pa je vojaških plašcev za večino borcev.

Intendatura je organizirala čevljarsko, krojaško, sedlarsko in ščetrarsko delavnico in pekarno. Dnevni obrok za konja je znašal 13–16 kg sena in 0,6 kg otrobov ali pa ovsa.

V kovačijo — našo splošno »mehanično« delavnico smo iz skladišč v Podnanosu prepeljali preko 600 šrapnelov, ki smo jih predelovali v granate, »domače granate«.

Sodelovanje z vaščani je bilo zelo dobro. Ljudstvo je zaupalo v našo vojsko. Naš zdravnik in veterinar sta bila vedno na razpolago vaščanom in bližnjemu prebivalstvu.

Znova moramo poudariti — pripoveduje zdravnik Edo Lavrižar — kako tesna in prijateljska je bila povezanost med nami in vaščani. Končno, kdo pa ni bil takrat borec? Od mladinke do starčka, vsak je imel neko obveznost, nalogo in skrb. Vaščani so govorili: »Naši gredo, Naši se vračajo. Vrnite se kmalu«. Mi pa smo v akcijah ali na pohodih prav tako želeli in govorili: »Gremo domov, Gremo na Trnovo«.

V prepričanju, da smo se po enomesečnem bivanju na Trnovem temeljito pripravili za bojne naloge, smo prve dni oktobra z zastavo, harmoniko in pesmijo odšli na pot proti Hotedrščici.

FRANC BAČNIK BOJ ZA TRNOVO

Naša artilerijska enota je bila v septembru 1944 nastanjena na Trnovem. Od tu smo šli v boj na Črni vrh in v oktobru na Hotedrščico. Velika nemška ofenziva nam je preprečila vrnitev v to prijazno vasico. V mesecu decembru je prišla v vas Trnovo okupatorska enota. Bilo je prek 200 dobro oboroženih in zagriženih fašistov. To je bil bataljon »FULMINE« flotile MAS. Vas Trnovo so spremenili v postojanko. Zgradili so 11 bunkerjev in se utrdili v posameznih hišah. Bilo nam je težko, da je okupator zasedel vas, v kateri smo bili prej mi. Tam so

bili naši dobri in zavedni Trnovčani. Ker pa je bila za našo vojsko svobodna pot prek Trnovega neprecenljive vrednosti, smo bili prepričani, da se bližajo dnevu napada na postojanko. Nismo se zmotili. Priprave so se začele okoli 14. januarja 1945 v Hotenjah in Spodnji Trebuši. Nato je sledil premik artilerije IX. korpusa proti Čepovanu, Lokvam, Nemcem-Trnovemu. Del artilerije je šel v smeri Rijavci-Trnovo. 19. SNOUB Srečko Kosovel je dobila ukaz, naj v noči 19. januarja 1945 ob 3.30 začne napad na Trnovo s pomočjo naše artilerije z dvema protitankovskima topovoma 47 mm in dvema brzostrelnima topovoma 20 mm. Kosovelova brigada je za napad uporabila dva minometa 81 mm, dva minometa »PIAT« in tri partope. Seveda ni šlo brez pušk, mitraljezov, ročnih bomb in drugega lahkega orožja.

Pot do ognjenih položajev je bila zelo težka. Že tako slabe ceste so bile poledenele, začelo je snežiti, dobro pa nas je prepražila burja in nas neusmiljeno grizla prav do kosti. Nismo se ji mogli postaviti po robu, saj smo bili zelo slabo oblečeni. Za nameček pa še megla, ki je celo onemogočila napad na postojanko ob določenem uri. Premraženi, pa vseeno nestrpni in željni boja, smo ob štirih zjutraj dočakali začetek bitke. Artilerija je imela težko nalogo. Za neposredno streljanje je bilo treba najti položaj, s katerega se bodo videli cilji. Zato sem šel skupaj s komandirjem Janezom Podgorškom na ogled terena. Nekako pozvestno sem pričakoval v bližini kakšno sovražno zasedo, zato sem komandirju predlagal, da si izbereva pot po travniku in ne po cesti. To sva na najino srečo tudi storila. Ko sva se približala neki hiši pred vasjo, je sinila v zrak raketa (bilo je kakor podnevi), iz mitraljeza so se vsule krogle in le malo nad nama paralelno zmrznjeno zemljo. Za nameček pa še ročna bomba. V hipu sva se vrgla na tla in tako odnesla celo kožo. Sovražnikova zaseda je bil nekot dejanju zbežala v vas. Med cerkvijo in hišo, v kateri je bil nekot štab artilerije, sva opazila bunker. Čeprav sva otrpnila od mraza, sva se z rahlim nasmehom sporazumela, da je naš prvi cilj uničenje tega bunkerja. Iz njega je imel sovražnik čudovit pregled nad položaji naše pehote in je lahko oviral napredovanje kosovelovcev.

Že po treh izstrelkih iz topa je bunker umolknil, kajti bil je resnično dobro zadet v čelno stran, prav v odprtino, iz katere je malo prej sipal ogenj na naše položaje. Od daleč smo gledali, kako je en vojak vlekel za seboj drugega, verjetno ranjenega.

Nadaljevanje

- Sodelovanje pri neplaniranih in planiranih remontih na pečeh v železarni s ciljem zmanjšati zastoje in stroške proizvodnje.
- Izdelava mesečnih, četrtnih, polletnih, 9-mesečnih in letnih poročil o porabi energije in goriv v železarni.
- Izdelava tehničnega poročila o preteklem delu za UJŽ, poraba primarnih goriv in energije ter problematike obratovanja agregatov.
- Spremljanje cen goriv in energije fco Železarna Jesenice z analizo in primerjavo s preteklim letom ter določitev cen za 1000 kcal za posamezne vrste energije.
- Zagon peči po popravilih in remontih, s ciljem doseči zadovoljivo vzdržnost obzidave in doseči nemoteno delovanje naprav ter tako zmanjšati stroške obratovanja.
- Spremljanje in kontrola obratovanja toplotnih režimov na pečeh v HVŽ, jeklovleku, elektrodnem oddelku, valjarni debele pločevine, Javornik I., globinskih pečeh, 100 t potisni peči, vročih navijalnih in žični valjarni.
- Dnevni izračun specifičnih porab energije, oziroma goriv za visoke peči, SM peči, elektro jeklarne, globinske peči, 100 t potisne peči, žično valjarno in potisno peč ter krožno peč v valjarni 2400.
- Priprava podatkov ogrevanja vložka v globinskih pečeh za obdelavo na IBM.

SEKTOR NOVOGRADENJ

Sektor novogradenj bo v letu 1980 in tudi v nekaj naslednjih, poleg normalnega obsega nalog, imel posebno nalogo - izgradnja jeklarne 2. Temu dejstvu bo treba prilagoditi obseg nalog, ki jih je sektor opravljal do sedaj, prilagoditi pa bo treba tudi organizacijo in plan zaposlenih v sektorju.

Z izgradnjo jeklarne 2 se bo, predvsem zaradi manjših razpoložljivih sredstev za ostale večje in manjše investicije, zmanjšal obseg teh investicij. Tako bo del kadrov iz sedanjega staleža sektorja delal izključno na projektu Jeklarna 2, ostali pa izvajali zmanjšan obseg ostalih del. Preostali del kadrov za Jeklarno 2 (približno polovica) pa bo moral priti iz ostalih TOZD ali sektorjev ter od zunaj.

Oddelek investicijskega razvoja:

- Oddelek bo opravljal delo na dokončanju pripravljalnih del in izdelavi investicijskih programov za investicije iz sedanjega srednjeročnega programa. Velik del dela pa bo treba opraviti pri pripravi projekta jeklarne 2 in študijah ter pripravljalnih delih za naslednji srednjeročni in dolgoročni plan razvoja:
- Jeklarna
- Valjarna žice
- Jeklovlek II. faza
- Adjustaža in čiščenje gredic
- Razrez HVT
- Povečanje VAC žice
- Polnjena žica
- Patentirna in lužilnica
- Energetski objekti
- Srednjeročni plan 1981-85
- Razno

Oddelek investicijske dokumentacije

Oddelek bo opravljal predvsem naloge izdelave investicijskih programov za investicije iz sedanjega srednjeročnega plana, še posebej Jeklarna 2 in za tekoče drobne investicije TOZD, pomagel pri pripravljalnih delih za investicije, sodeloval pri pripravi naslednjega srednjeročnega in dolgoročnega plana investicij, predvsem na področju lokacijskih ter idejnoprojektnih zasnov in opravljal ostale redne naloge po sporazumu:

- jeklarna 2
- livarna
- naprava za vakuumiranje jekla
- procesni računalnik in san. jekl.
- brusilni stroj - priprava gredic
- patentirana žica
- žebliarna
- aglomeriran prašek
- polnjena žica
- profilarna II. faza
- jeklovlek II.
- strojne delavnice
- termocentrala 25 MW
- plinifikacija
- instal. delavnica Jesenice
- poslovna zgradba
- zaščita okolja
- ureditev lužilnice Javornik
- čiščenje fekalnih vod mesta
- Jesenice
- gošča iz Dorr čistilcev
- razbijanje emulzije iz odpadnih olj
- predstavitev Kovinoservisa
- garderobe jeklarne
- kanalizacija ŽJ
- Monter Dravograd
- servis del. el. strojev
- obdelava sestav. vrat podbojarne
- obdelava cest. odboj. ograj
- obdelava štanc. proiz.
- zasnova orodij za nove proizvode
- obdelava manj. rekonstr. TOZD
- delo na mikro in urej. dokum.
- delo kopiranja
- korespondenca in personalno delo
- ogrevanje ponovc. žlebov.
- ogrevanje ŽJ
- pomoč TOZD pri izdel. programov
- skladišče ŽJ
- interna standardizacija
- obdelava uvoznih naročil
- razno

Oddelek operative izgradnje

Oddelek bo zaključeval investicije v teku in pripravljali novo sprejete, predvsem iz združenih sredstev TOZD, zmanjšal pa bo obseg manjših investicij iz lastnih sredstev posameznih TOZD. Zaključil bo zunanjo investicijo v teku (Hala Kovin) in ne bo prevzel novih. Na račun opisanega manjšega dela, se bo oddelek postopoma vključeval v pripravo in izvedbo investicije Jeklarna 2. Za izvršenje teh del bo ob koncu 1980 vključenih že preko 30 % vseh sodelavcev oddelka.

- jeklarna 2
- strojne delavnice I. faza
- odpraševalna naprava
- profilirka I. faza
- ERC in ATC
- plinifikacija I. faza
- aglomeriran prašek
- VOD naprava
- procesni računalnik
- patentirana žica in lužilnica
- garderobe jeklarne
- preselitev Kovinoservisa
- skladišče polizdelkov Bela
- modernizacija žebliarne
- poslovna zgradba
- plinifikacija II. faza
- strojne delavnice II. faza
- izboljšave v jeklarni I
- zunanji projekti
- manjše investicije TOZD
- razno

Oddelek za osnovna sredstva in materialno poslovanje

Oddelek bo opravljal običajne naloge kot so skladiščenje in pomoč pri manipuliranjih z investicijsko opremo in materiali ter vodenje poslovanja z osnovnimi sredstvi. Nadaljevalo se bo delo na razmejitvah med TOZD in likvidacija profilnih valjarn Javornik. Oddelek bo nudil transportne in skladiščne storitve drugim TOZD in zunanjim DO.

- priprava AZ in IV programov
- urejanje registrov OS
- kolavdacije, prenosi, likvidacije, prodaje OS
- inventure OS
- razmejitve
- carinske aktivnosti
- skladiščenje in manipulacija z invest. opremo
- skladiščenje in manipulacija za TOZD in DO
- razno

4. ODDELEK ZA OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE

Za leto 1980 načrtuje oddelek izvajanja del in nalog na dveh področjih:

Operativno planiranje proizvodnje

- Na tem področju bo opravljal vsa dela -
 - ki so navedena v programu in so posredno ali neposredno povezana z operativnim planiranjem faznega pretoka vložka,
 - izdelava in ukrepanje v zvezi z mesečno bilanco lastnega in tujega vložka in
 - izdelavo organizacije in celotno železarno.
- Poleg teh nalog, ki so stalne, bo oddelek opravljal še nekatere druge naloge, ki sočasne značaja. Med te naloge spada:
- izdelava raznih analiz in ocen, predvsem v povezavi z občasno situacijo z vložkom in proizvodnjo.

Uvajanje sistema spremljanja naročil in planiranje ter kontrola proizvodnje

V zvezi z nabavo novega elektronskega računalnika, bo oddelek v letu 1980 odgovorni nosilec projekta »Spremljanje naročil in planiranje ter kontrola proizvodnje«, medtem ko bo eden izmed sodelavcev vodja tega projekta. Pogoji za izvajanje te naloge je izpolnitev sicer že odobrenega normativa s še enim strokovnim sodelavcem.

PLAN POTREBNIH DELAVCEV

Za opravljanje navedenih del in nalog potrebujejo delovne skupnosti skupno 1.168 delavcev in sicer po dejavnostih:

Nabavni sektor	95
Prodajni sektor	62
FRS	134
DS za komercialno-finančne zadeve	291
Kadrovski sektor	132
Splošni sektor	226
CPSI	15
DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje	373
Poslovni odbor	6
SEO	130
TKR	282
Sektor novogradenj	80
OPP	6
DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje	504
Skupaj	1.168

STROŠKI DELOVNIH SKUPNOSTI	Stroški delovnih skupnosti	Stroški TOZD, ki bre-men. DS	Skupni stroški
DS-sektorji			
Poslovni odbor	647.093	-	647.093
Nabavni sektor	21.247.967	-	21.247.967
Prodajni sektor	17.001.101	-	17.001.101
FRS	31.820.165	356.000	32.176.165
DS KO - FI	70.716.326	356.000	71.072.326
Poslovni odbor	859.841	-	859.841
Kadrovski sektor	29.199.894	33.429.545	62.629.439
Splošni sektor	49.715.877	7.462.758	57.178.635
CPSI	3.404.170	-	3.404.170
DS KSI	83.179.782	40.892.303	124.072.085
Poslovni odbor	4.598.378	-	4.598.378
SEO	57.865.815	10.557.070	68.422.885
TKR	79.195.656	27.005.925	106.201.581
Novogradnje	22.461.301	-	22.461.301
OPP	1.458.648	-	1.458.648
DS EK, TKR, NG	165.579.798	37.562.995	203.142.793
SKUPAJ	319.475.906	78.811.298	398.287.204

PLAN DEL IN NALOG DELOVNIH SKUPNOSTI ZA LETO 1980

I. OSNOVNA DOLOČILA

Letni plan del in nalog delovnih skupnosti temelji:

1. Na opredeljenih nalogah, ki jih določata samoupravna sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo in svobodni menjavi dela med TOZD in delovnimi skupnostmi.
2. Na osnovah srednjeročnega razvojnega programa Železarne v obdobju od 1976. do 1980. leta.
3. Na nalogah, ki izhajajo iz sprejetih smernic Železarne za leto 1980.

II. NALOGE DELOVNIH SKUPNOSTI

DELOVNA SKUPNOST ZA komercialno FINANČNE ZADEVE

Nabavni sektor

1. Uvozna dejavnost:
 - skupaj z vodjem nabave določati oz. izvajati poslovno politiko
 - pri vseh pomembnih akcijah sodelovati z vodjem nabave
 - pridobiti potrebna devizna in režimska sredstva za repro-material, surovine in rezervne dele ter opremo
 - pri vseh dvostranskih poslih (metalurška menjava, kooperacija, vezava itd.), sodelovati z izvoznim oz. kooperacijskim oddelkom
 - ob sodelovanju s končnimi koristniki (TO) in domačo nabavo vse tiste materiale, ki jih je možno nabaviti doma pod približno enakimi pogoji, se ne morejo uvoziti
 - pri uvozu imajo še naprej prednost dežele s klirinškim plačilom
 - pri uvozu vseh materialov zasledovati politiko fiksnih cen in brez valutnih klavzul
 - posebno področje je sodelovanje s SISEOT in NB pri pridobivanju in koriščenju deviznih pravic
 - v okviru interesov celotne DO sodelovati v okviru SOZD.
- Tu gre predvsem za devizne in režimske pravice, vezavo uvoza z izvozom in optimalno skupno nabavo
- optimalno izbirati nabavne poti, s tem da je še močnejša usmeritev v neposredni uvoz in sklepanje dolgoročnih pogodb, vendar ne na račun prevelike odvisnosti
- vse ostale operative dejavnosti, kot so zbiranje ponudb, sklepanje pogodb, zasledovanje plačilnih in dobavnih pogojev naj bodo ažurne, na osnovi predpisov in solidnega poslovanja
- dobavne roke in zaloge materialov je potrebno ažurno zasledovati. Pri večjem ali občasnem pomanjkanju možnosti uvoza delovati selektivno v okviru potreb celotne delovne organizacije.
2. Dejavnost domače nabave:
 - skupaj z vodjem nabave določati oz. izvajati poslovno politiko
 - pri vseh pomembnih akcijah sodelovati z vodjem nabave
 - osnovna usmeritev je, čim več surovin, repromateriala in drugega materiala iz uvoza nadomestiti z domačo nabavo
 - zagotoviti enakomeren dotok materiala v Železarno, posebej to velja za masovne materiale in energijo
 - čim več materiala nabaviti direktno oz. z čim manj posredovanj
 - sklepati dolgoročne pogodbe
 - posebno skrb posvetiti pravilni usmeritvi pri nabavi koksa (Lukavac-Sisak) ter polproizvodov z upoštevanjem interesov celotne DO
 - skupaj s finančno službo določati plačilne pogoje
 - z drugimi dejavniki (tudi uvozom) v Železarni pravočasno organizirati nabavo materialov za nove naprave
 - zbirati ponudbe z licitacijo oz. od najmanj dveh potencialnih dobaviteljev dobite ponudbe
 - sodelovati v interesu DO v okviru SOZD.
3. Dejavnost skladiščne službe:
 - sprejemanje in izdajanje materialov
 - skrbeti za zaloge vseh materialov in ugotavljanje minimalnih, optimalnih in maksimalnih zalog
 - izdelati projekte oz. sodelovati pri novih skladiščnih kapacitetah in organiziranju pretoka informacij
 - sodelovati z vodjem sektorja.
4. Dejavnost špedicije:
 - organiziranje dovozov in odvozov materialov
 - z železnico in cestnimi prevozniki skleniti dolgoročne pogodbe

- čim več prevozov opraviti preko železnice in pri tem zasledovati ažurnost na eni strani in komercialne popuste na drugi strani

- dinamika dovozov mora biti prilagojena možnosti razkladanja, odvoz pa glede na tekoče potrebe TOZD
 - sodelovati z vodjem sektorja.
- Glede na zgoraj navedene naloge bi želeli še posebej poudariti, da mora biti celotna dejavnost nabave koordinirana in stalno se mora prilagajati novim zahtevam in pogojem z upoštevanjem interesov DO. Posebna skrb v naslednjem letu bo nabava polproizvodov in skupaj z ostalimi dejavniki v železarni pripraviti in izvajati vse aktivnosti za zaključevanje nabave in kreditiranja nove jeklarne. Posebno področje delovanja so cene, da bi porast materialnih stroškov bil čim manjši.

PRODAJNI SEKTOR

Osnove plana prodajnega sektorja za leto 1980, ki se izraža v opisu del in nalog za posamezne dejavnosti v okviru prodajnega sektorja, so sledeče:

1. - Sklepanje pogodb z rezervami kapacitet, upoštevanjem nestorniranih zaostankov iz leta 1979 in z upoštevanjem politike, da je črna metalurgija pospeševalec prodaje za ostale proizvode,
- upoštevanje normativov minimalnih količin po poziciji in pogodb,
- regulativa pri odstopanju od planov in dajanje poudarka na kvalitetnejši asortiman,
- določanje deležev direktne in posredne prodaje, z ozirom na kompleksno oskrbo, ter teritorialna opredelitev prodaje,
- prednostni kupci s poudarkom na plašman manj kurentnega blaga,
- opredelitev za izvozno politiko in metalurško menjava,
- politika gibanja prodajnih cen ter opredelitev dejavnosti v okviru samoupravnih sporazumov, ki regulirajo odnose v posameznih področjih prodaje,
- načrtovanje, usmerjanje in spremljanje politike pospeševanja prodaje,
- analiziranje rezultatov prodaje,
- sodelovanje na sejmih, razstavah,
- opravljanje servisnih dejavnosti,
- sodelovanje v združenih komorah,
- tekoče, operative naloge v prodaji,
- kontaktiranje znotraj in zunaj OZD,
- obiski pri kupcih in obiski kupcev,
- fakturiranje,
- reševanje reklamacij,
- vodenje potrebnih evidenc in zbiranje podatkov za AO,
- ostala operativna opravila.
2. Za področje dejavnosti raziskovalnih in razvojnih funkcij se predvideva za leto 1980, poleg standardnih opravil, ki so zajeta v točki 1. - operativna prodaja - naslednje naloge.

RAZISKAVA TRŽIŠČA

- Permanentno spremljanje in analiziranje tržišč po sledenjem prioritetenemu redu,
- vrtni podojji,
- elektrode,
- cestne ograje,
- H O P,
- žebliarna,
- valjarne in žičarna,
- Raziskava stanja tržišča strateško pomembnih izdelkov dolgoročnega razvojnega programa železarn in sicer za jekla za avtomate, visoko kvalitetne žice in nerjavna jekla.
- Izdelati potrebne tržne analize za predvidena investicijska vlaganja.
- Izdelati tržne analize »po naročilu«.

PRODAJNE CENE

- Nadaljevati z analizo sistema prodajnih cen po TOZD z namenom ugotovitve raznih sistemskih in drugih odklonov, z obravnavo vzrokov ter izdelave predlogov za kvalitetno in časovno izboljšanje sistemov.
- Izdelava predlogov za dogovorjene prodajne cene.
- Izdelava predlogov za sprotne sporazume s kupci raznih novih proizvodov.
- Izpolnitev rabatnega sistema.

STROKOVNA DOKUMENTACIJA IN EKONOMSKA PROPAGANDA

- proučevati primerne medije za lansiranje ekonomske propagande in lansiranje primernih propagandnih sporočil,
- zasledovati učinkovitost posamezne vrste ekonomske propagande,
- ugotavljanje ostalih primernih oblik pospeševanja prodaje (sejmi, razstave, pokroviteljstva, seminarji, objave v dnevnih sredstvih javnega obveščanja),
- spremljanje in evidentiranje svetovnih in exportnih cen jekla ter ažuriranje celotne strokovne dokumentacije.

RAZVOJ NOVIH PROIZVODOV IN SERVISNA DEJAVNOST

- zbiranje, obdelava in posredovanje idej o novih proizvodih v odločanje,
- uvajanje novih proizvodov na tržišče in področja množične uporabe,
- demonstriranje in objasnjevanje namena uporabe novih vrst dodatnih materialov,
- demonstriranje in pojasnjevanje vgradnje kovinskih podbojev,
- razvijanje in lansiranje novih vrst profilov za čim masovnejšo proizvodnjo.

KOOPERACIJA IN METALURŠKA MENJAVA

- s poudarkom na prenosu tehnologije nadaljevati aktivnosti na povečanju kooperacijskih poslov z Oerlikonom,
- razvijanje, pospeševanje in koordiniranje poslov metalurške menjave z vzhodnoevropskimi deželami,
- utrjevanje sodelovanja z železarnami in povečanje aktivnosti pri samoupravnem povezovanju.

IZVOZ

- realizirati potreben izvoz, ki po obsegu zadovoljuje potrebe po uvozu,
- plasirati viške proizvodnje,
- iskati možnosti povezovanja za pridobitev drugih virov deviznih pravic.

FINANČNO-RACUNOVODSKI SEKTOR

Sektor je v svoji organizacijski shemi sestavljen iz oddelkov v okviru katerih se vršijo operativne naloge, ki so opisane za vsako področje dela:

- Vodenje sektorja računovodstva in financ,
- Kontinuirana inventura,
- Finančna inšpekcija,
- Analize in vzdrževanje sistemov.

V okviru kratkoročnih financ:

- Vodenje internega in zunanega plačilnega prometa,
- Blagajniška opravila in naloge,
- Likvidacija dohlih računov,
- Vodenje plačil in terjatev kupcev,
- Vodenje in poravnava obveznosti do dobaviteljev,
- Vodenje dolgoročnih financ,
- Zavarovanje premoženja,
- Izdelava zaključnih in periodičnih obračunov, vodenje glavne knjige TOZD, DS in DO,
- Obračun zalog, materiala, stroškov in skupnega prihodka,
- Vodenje knjigovodstva osnovnih sredstev z registrom, aktiviranje investicij v teku, revalorizacija,
- Finansiranje investicij in dolgoročnih naložb,
- Mesečni obračun osebnih dohodkov.

DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

KADROVSKI SEKTOR

- Oddelek za kadre
- Odsek za delovna razmerja:
- ažuriranje navodil o:
- postopku sprejemanja delavcev
- postopku razporejanja delavcev
- postopku prestopkov med TOZD in delovnimi skupnostmi
- Izdelava sistema planiranja kadrov. Pospešiti sprejemanje realnih kadrovskih planov ob dosledni uveljavitvi in spoštovanju minimalnih standardov za ureditev življenjskih in delovnih pogojev delavcev.
- Sistemsko rešiti zaposlovanje invalidov.
- Razporejanje delavcev na delovne naloge v skladu z načelom »pravega delavca na pravo delo«.
- Izdelava sistema spremljanja novo sprejetih delavcev.
- Sprejem poslovnika dela disciplinske komisije.
- Sklenitev delovnega razmerja z okrog 800 delavci.
- Prekinitev delovnega razmerja z okrog 700 delavci.
- Izvajanje dnevnih operativnih nalog s področja gibanja kadrov v TOZD in med TOZD ter delovnimi skupnostmi.
- Planiranje kadrov.
- Sodelovanje pri izdelavi sistema motivacije delavcev za delo.

- Ažuriranje in spremljanje izvajanja delovnih nalog, ki so opredeljene v katalogu del in nalog.

Odsek za kadrovske evidenco in statistiko

- Izvajanje dnevnih operativnih nalog (izdelava poročil, administracija v zvezi s sklenitvijo ali prekinitvijo delovnega razmerja, izdajanje potrdil itd.).
- Evidentiranje in statistična obdelava podatkov.
- Izdelava spisov za referendum.
- Izdelava poročil za zunanje institucije in TOZD Železarne.
- Vzpostavitev enotne kadrovske evidence v delovni organizaciji, poenostavitev izvajanja operativnih nalog in priprava podatkov za računalnik.

Oddelek za izobraževanje

- Uskladitev stipendijske politike Železarne z novim družbenim dogovorom o stipendiranju in kreditiranju učencev in študentov v SR Sloveniji.
- Ugotavljanje izobraževalnih potreb za leto 1981.
- Planiranje in programiranje akcij.
- Vključevanje v izdelavo sistema usmerjenega izobraževanja.
- Usposabljanje inštruktorjev za proizvodno-tehnični pouk in uvajanje novo sprejetih delavcev.
- Izdelava osnov za letni finančni plan izobraževanja in uskladitev kontov (kadr. sektor, SEO, FRS) in spremljanje stroškov po TOZD.
- Sodelovanje pri uvajanju nove učne tehnologije v ŽIC in izdelavi programov za elektronsko učilnico.
- Revizija programov rezultatov rednih stipendistov in delavcev, ki se izobražujejo ob delu.
- Kontrola izvajanja pogodbenih obveznosti.
- Izdelava sistema za spremljanje pripravnikov.
- Revizija izobraževalnih programov v ŽIC.
- Analiza stroškov rednega izobraževanja in izobraževanja ob delu za 1979.
- Analiza funkcionalnih seminarjev za 1979.
- Organizacija SMD in FNT (izbira kadra, spremljanje rezultatov, kontaktiranje z vodstvi TOZD).
- Organizacija obvezne prakse v smislu usmerjenega izobraževanja.
- Izvajanje dnevnih operativnih nalog.

Oddelek za industrijsko psihologijo

- Izdelava kadrovskih analiz:
- analiza fluktuacije delavcev. Rok: marec
- analiza bolezenske odsotnosti. Rok: marec
- analiza kadra z višjo in visoko izobrazbo, štiriletnih srednjih in delovodskih šol, poklicnih in ostalih šol. Rok: april
- ostale analize po naročilu samoupravnih organov, vodstva ali strokovnjakov.
- Izdelava predloga o priznavanju dodatka za deficitarnost del (skupaj s kadroviki). Rok: 28. januar.
- Sodelovanje v timu za revizijo delovnih nalog, na katerih se šteje za zavarovalna doba s povečanjem.
- Izdelava psihofizičnega profila v okviru razvida delovnih nalog za vse TOZD in delovne skupnosti.
- Sodelovanje pri zasnovi novega uvajalnega seminarja. Program bo po možnosti prirejen za elektronsko učilnico.
- Psihološki pregledi in svetovanje ob sprejemu delavcev, stipendiranju in šolanju, tečajih, premestitvah, napredovanju ipd. V letu 1980 bomo opravili ca. 3.500 pregledov oz. aplikacij.
- Izdelava kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih kadrovskih planov za celotno ŽJ ter posamezne TOZD in delovne skupnosti (po metodi IKB in ostalih).
- Sodelovanje pri vrednotenju posameznih elementov analitične ocene na osnovi razvida delovnih nalog (sestavljenosti delovnih nalog ter izobrazbenega profila, umskega napora ipd.).
- Priprava na izbor za jeklarstvo 2
- Izdelava sistema motivacije delavcev za delo.

Oddelek za družbeni standard

- Stanovanjska problematika:
- Razpis gradbenih posojil, ogled gradenj, razdelitev gradbenih posojil in ureditev zemljiškoknjižne dokumentacije.
- Izdelava pogodb za gradbeno posojila.
- Izdelava vrstnega reda prosilcev stanovanj na podlagi točkovanja stanovanjskih in osebnih pogojev po veljavnem pravilniku za sodelavce, ki so vložili prošnje za stanovanje v letu 1979.
- Pretočkovanje dosedanjih prošenj v skladu s pravilnikom o urejanju stanovanjskih vprašanj v DO Železarni Jesenice.
- Proučevanje možnosti za organiziranje zadruga za individualno gradnjo.
- Spremljanje samoupravnih aktov in izdelava predloga sprememb.
- Ureditve pogodbenih odnosov za pridobitev 60 do 70 stanovanj iz usmerjene gradnje.
- Razdelitev novozgrajenih stanovanj v Centru II. in na c. Revolucije (nadzidava).
- Uveljavljanje in izvajanje določil samoupravnega sporazuma o skupnem reševanju nekaterih stanovanjskih vprašanj v občini Jesenice.

- Postavitev algoritma za kvantificiranje obstoječega in optimiranega procesa valjanja širokih trakov.
- Oblikovanje valjčne rege na kvarto valjalnem stroju v obdobju ene zamenjave valjev.
- Optimiranje plana valjanja na Sendzimir valjalnem stroju.
- Vpliv intervala vročega valjanja nekaterih jekel na preoblikovalno sposobnost (1980).
- Vpliv vstopa konti gredice v kaliber na pojav površinskih napak na valjancu (1980-81).

Hladna predelava:

- Vplivi geometrije valjancev in parametrov valjanja na ZRM na prečno in vzdolžno valovitost neravnih jekel.
- Vplivi kemične sestave, strukture, pogojev tople in hladne predelave na utrjevanje neravnih jekel pri hladnem valjanju.
- Osvajanje tehnologije hladnega valjanja dinamo pločevin debeline 0,35 mm.
- Raziskave rekristalizacije in poprave dinamo jekla pri toplem valjanju trakov (1980-81).
- Raziskave vplivnih faktorjev na sposobnost elektroplacvin za stancanje in vzdržnost orodij.
- Zveza med mikrostrukturno jekel in njihovo obnašanje pri finem stancanju in struženju.
- Hladno deformacijske značilnosti dvofaznih struktur, vplivi sestave jekel in postopka mehkega žarjenja na stopnjo deformacije.
- Raziskave vpliva dresiranja na mehanske lastnosti patentiranih vlečnih žic.
- Razvoj jekel za žice večjih debelin (nad 0,8 mm) v zvezi s pripravo na novo linijo za patentiranje.
- Določitev optimalnih pogojev vlečenja (vstopni in izstopni koti votlice, hitrosti vlečenja ...).
- Optimiranje plana valjanja na Sendzimir valjalnem stroju.
- Raziskava optimalnih veličin pri finem vlečenju žice.

Toplotna obdelava:

- Osvajanje novih tehnologij toplotne obdelave in hladne predelave malo legiranih in srednje legiranih jekel v HVB.
- Raziskave procesov mehčanja silicijevih jekel v fazi žarjenja TVT na lužilni liniji (SCAP).
- Vpliv pogojev žarjenja (interkritičnega) na doseženo stopnjo sferoidizacije.
- Vpliv spremljevalnih elementov (O, N, Al, Mn) na sferoidizacijo.

Površinska obdelava:

- Vplivi parametrov gašenja in luženja na globino razjed kristalnih meja HVT neravnih jekel.
- Raziskave pogojev vroče predelave silicijevih TVT na tvorbo lahko odstranljive okujine in transformacije okujine v fazi žarjenja na lužilni liniji (SCAP).
- Postavitev tehnologije kemijske priprave žic (luženje, bokasiranje, bakrenje, nanos mazil ...).
- Površinska kemična obdelava jekel.

Specialna jekla:

- Osvajanje neravnih avstenitnih jekel za izdelavo vijakov s hladnim preoblikovanjem.
- Toplotna obdelava NV 47 za HOP profile.
- Vpliv debeline pločevine NN 60 in NN 70 na čas napuščanja pri toplotni obdelavi v normalizirani peči. Izdelava nomograma, temperatura, čas, debelina za NN 60 in NN 70.
- Možnost zmanjševanja C, Ni, Mo, V na račun dodatka bora v jeklih NV 47 in NV 50. Vpliv na varilnotehnične lastnosti.
- Izbira najprimernejšega dodatnega materiala za varjenje jekla Ni 9.
- Razvoj jekla za kriotehniko.

TEHNOLOGIJA VARJENJA IN DODAJNIH MATERIALOV

Tehnologija varjenja:

- Osvajanje tehnologije varjenja silicijevih TVT na liniji za pripravo kolobarjev (CBL).
- Tehnologija EPP navarjanja s trakovi.
- Tehnologija EPP varjenja z dvema žicama skozi isto šobo.
- Določitev optimalnih parametrov varjenja patentiranih žic raznih kvalitet in debelin nad 8 mm.
- Elektrode - žice:**
- Osvajanje tehnologije izdelave celuloznih elektrod po predpisih licence Oerlikon.
- Ocena vseh tipov rutilnih, polrutilnih in rutilnoceluloznih elektrod Oerlikon.
- Raziskava vzrokov brizganja pri varjenju v zaščitni atmosferi CO₂.
- Ocenjevanje kvalitete VAC žice izdelanih preko konti li-va.
- Razvoj in dopolnitev programa dodatnih materialov za področje toplotno obstojnih jekel.
- Nadaljevanje preiskav za konstantnost kvalitete elektrode TENACITO 75
- Praški:**
- Osvajanje taljenega praška kot zamenjave za prašek FLUX FN 1.
- Modifikacija tehnologije izdelave taljenega praška EP 40.

PROGRAM POSEBNIH NALOG ODDELKA TEHNIČNE KONTROLE ZA LETO 1980

- Izdelava, testiranje in uporaba programov za izračun pristiskov, sil in naborov pri valjanju po Karmanovi, Unksovi in Lippnovi metodi.
- Izdelava programov za izračun napetosti in preoblikovalnih hitrosti pri plastičnih elastoplastičnih deformacijah materialov.
- Določitev stopnje povezanosti med temperaturnimi parametri pri valjanju in mehanskimi lastnostmi pločevine.
- Določitev kriterijev za ocenjevanje homogenosti in kvalitete površine kontilitih gredic.
- Ugotovitev vpliva direktnega in indirektnega valjanja TVT pri familiji kvalitet Č 056 ... na strukturo in mehanske lastnosti ter možnosti realizacije s temperature valjanja.
- Izboljšati in stabilizirati izplene valjanja na blumingu in šteklu v okviru komisije za izplene.
- Urediti in stabilizirati izdelavo jekel in čiščenja blumov glede na probleme kvalitete površine v žičarni in jeklovleku v okviru določene komisije.
- Izdelava regulativa medfaznega in končnega vzorčevanja žice in profilov v žični valjarni.
- Izdelava analize stanja paličnega jekla pred in po ravnanju na Kochu in sicer:
- pri ravnanju z univerzalnim ogrodjem,
- pri ravnanju z rotorjem
- ter določitev kriterijev za kolavdacijo paličnega jekla na tretji žili v žični valjarni.
- Zasledovanje in analiza tople ter hladne predelave jekla vlitiga na kontilivu ter izdelati popolnejše kriterije kolavdacije.
- Ugotovitev vzrokov in analiza napak, ki vplivajo na končne lastnosti patentirane žice.
- Stabilizirati kvaliteto površine pločevine pri posebnih jeklih CR 1 in CR 2 ter urediti kolavdacijo pločevine že pred razrezom v lamele.
- Uvedba rentgenskih analiz za bazične elektrodne mase za oplakčenje elektrod na K, SiO₂, Al₂O₃, Fe, Mn, CaO, MgO, TiO₂. (ŽJ)
- Uvedba vhodne kontrole ter tehnološke kontrole pri vseh vrstah obdelovalnih olj (ŽJ)
- Zamenjava uvoženega vlečnega in valjavskega emulzijekega olja z oljem OHIS, OLMA, FAM domačih dobaviteljev. (ŽJ)
- Sodelovanje pri uresničitvi projekta »Čiščenje in uporaba gošče iz Dorr čistilcev« (ŽJ)
- Uvedba analize zemeljskega plina na: etan, propan, butan, dušik in CO₂. (ŽJ)
- Uvedba analize oligoelementov (Cu, Pb, Zn, Sn, Fe, Si, Mn, Mg) z AAS v 97 % in 99 % aluminiju za dezoksidacijo. (ŽJ)
- Uvedba analize Cu z AAS v nizko in visokolegiranem jeklu. (ŽJ)
- Uvedba rentgenske analize FeNbTa na: Nb, Ta, Si, Sn, Ti, Al. (ŽJ)
- Določanje Ca, Mg, Te v jeklih, litinah in grodlju z AAS. (MI)
- Določanje oligoelementov v FeMn in FeSi z AAS: Si, Cr, Cu, Ti, Sn. (MI)
- Študij vzorčevanja jekla pri vlivanju z različnimi vzorčevalnimi napravami. (MI)
- Analiza reduktivnega plina za razogljčenje dinamo pločevine s plinsko kromatografijo. (MI)
- Obrtna kontrola emulzije sintetičnih olj. (MI)
- Ločenje in določanje Si in Al nitrida v jeklih dinamo kvalitete. (MI)

PROGRAM POSEBNIH NALOG ENERGETSKEGA GOSPODARSTVA ZA LETO 1980

- Kataster odpadnih toplot - II. del. z MI.
- Določitev dodajanja zemeljskega plina v Plavž. (ŽJ)
- Določitev dodajanja zemeljskega plina na kotlih za proizvodnjo pare.
- Uvedba ogrevanja vložka preko računalnika v globinskih pečeh, 100 t peči in vročih navijalcih. Z MI.
- Določitev optimalne porazdelitve goriva in zraka po conah za krožno in potisno peč v valjarni 2400. Skupno z MI.
- Izdelava toplotnega profila in zgorevanja zemeljskega plina v globinskih pečeh. Skupno z MI.
- Poudarek dejavnosti EG bo še vedno na uvajanju zemeljskega plina v Železarni, ne samo na pečeh, ki so navedene pod raziskovalnimi nalogami, ampak tudi na vseh ostalih mestih porabe (vroči navijalci, normalizirane peči, sušenje in ogrevanje ponovno in žlebov v jeklarni in regeneraciji).
- Sodelovanje pri izvedbi investicijskega programa II. faze plinifikacije, to je SM peči, kotli in konti liv.
- Kontrola zgorevanja v posameznih pečeh z določanjem vlekov, podtlakom z analizo in možnostjo izboljšanja stanja.
- Nadaljevanje s priučevanjem posadk na pečeh ob prehodu na kurjenje s plinom.
- Planiranje absolutnih in specifičnih porab goriva in energije v železarni po TOZD (polletne in letne porabe) s predlogi za zmanjšanje porab in eventualno zamenjave vrste energije s cenejšimi.

– Pospeševanje in programiranje MID in v zvezi s tem zbiranje tehničnih in tehnoloških problemov, obdelava in razpis, zbiranje rešitev in ocen, priprava gradiva za razpravo, sodelovanje pri izvedbi, zasledovanje efektov.

Elektronski računski center

Naloge in opravila, ki jih bo ERC opravljal v prihodnjem letu so predvidoma sledeče:

Projekt spremljanja naročil in planiranja proizvodnje:

- prodajna funkcija
- proizvodna funkcija
- centralno planiranje

Projekt finančno in komercialno poslovanje:

- glavna knjiga s saldokonti kupcev in dobaviteljev
- materialno poslovanje z naročili nabave

Konverzija sistema DOS v sistem MVS:

- vodenje
- programiranje – specialisti
- sistemski software
- standardizacija
- banka podatkov
- programiranje

Naloge na področju sistemskega softwara:

- generiranje in vzdrževanje MVS
- TSO, JES 2, VTAM funkcije
- programski produkti
- serija 1

Naloge na področju standardizacije:

- Naloge na področju banke podatkov:
- administrativna dela
- sistemski software

Naloge na vzdrževanju programov:

- projektni del
- programerski del
- manjše programske naloge na zahtevo uporabnikov
- programerska dela za serijo 1

Naloge na uvajanju procesnega računalnika.

Operaterska dela.

Naloge na zajemanju podatkov.

Naloge v zvezi s sprejemom in oddajo dokumentacije.

Administrativna dela in arhiviranje.

Vodenje.

Sodelovanje pri realizaciji investicijskega programa:

- projektni del
- vodstveni del

Sektor tehnične kontrole in raziskav

PROGRAM RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

FUNDAMENTALNE RAZISKAVE

Fizika kovin in metalografija

- Zveza med torzijskimi in tlačnimi preizkusi.
- Preiskava vpliva sestave, volumna in strujanja zaščitnih plinov v CRNO liniji na hitrost razogljčenja.
- Razvoj obdelovalnih jekel z dodatki za modificiranje nekovinskih vključkov kot zamenjava za jekla legirana s Pb.
- Sistematične raziskave vpliva Cu, Cr, Ni, Sn, Ti na magnetne karakteristike elektroplöčevin.
- Vpliv elementov v jeklu na mehanske lastnosti Si elektroplöčevin.

– Vpliv dodatka fosforja na mehanske in magnetne karakteristike hladno valjanih neorientiranih elektroplöčevin.

– Uporabnost in značilnosti kvalitnih jekel (cementacijska + jekla za poboljšanje) iz kontinuirno vlitih gredic (1980/81).

– Ugotavljanje kisikovega potenciala v odvisnosti od Al ter vpliv na izkoristek Al in zrno (1980–1983).

– Matematični model temperaturne porazdelitve v jeklu med toplim valjanjem trakov.

– Izdelava krivulj tečenja s pomočjo mehanskih preizkusov (nadalj) Uvedba identifikacije izločkov s pomočjo uklonskih slik

Analitska kemija v metalurgiji

– Ločenje in določevanje silicijevega in aluminijevega nitrda v jeklih dinamo kvalitet.

– Fazna analiza določanja bora.

– Določanje kalcija, magnezija, cera oz. nekaterih njihovih spojin v jeklih, izdelanih po ponovni tehnologiji.

– Določanje oligoelementov v feromanganu in ferosiliciju z metodo atomske absorpcijske spektrometrije.

– Študij vzorčevanja jekla z različnimi vzorčevalnimi napravami.

– Analiza reduktivnega plina za razogljčenje dinamo pločevine.

– Raziskave vodne emulzije sintetičnih olj.

Korozija

Preiskave korozijske obstojnosti avstenitnih in feritnih nerjavnih jekel.

Matematika in statistika

Reševanje parcialnih diferencialnih enačb po relaksacijski metodi in z metodo koračnih elementov.

TEHNOLOGIJA POROIZVODNJE ZELEZA IN JEKLA

Surovine in priprava vsipa:

– Vpliv zamenjave mazuta z zemeljskim plinom pri vžigu mešanice na fizikalne lastnosti sintra in na storilnost DL traku.

– Raziskave predredukcije in bogatenja rdečega blata, II. del.

– Vpliv novega načina doziranja surovin v mešanico na homogenost kemičnih in fizikalnih lastnosti sintra.

– Preiskave reprodukcijske trdnosti sintra z nižjo vsebnostjo FeO pri nizkih temperaturah.

Proizvodnja surovega železa:

– Izdelava modela za izračun porabe koksa.

– Tehnični efekti pri odžveplanju grodija na Quirll napravi.

– Ugotovitev nastanka prve žlindre II. del.

Proizvodnja jekla:

– Uvajanje bazične obzidave ponovc na elektro peči kot sredstvo za izboljšanje čistote jekla in za povečanje vzdržnosti obzidave.

– Razvoj sintetičnih talil.

– Razvoj livnih praškov za vliivanje jekel po konti postopku.

– Livni praški za nerjavna jekla.

– Osvajanje kompletnega asortimenta jekel, ki ga moramo vlivati v gredice po kontinuirnem postopku.

– Raziskave vpliva kompleksnih dezoksidantov na genezo in sestavo vključkov.

– Problem izdelave jekla Mn 14.

– Izdelava jekel za patentirane žice za konti liv z-dobrими livnimi lastnostmi pri normalnih vsebnostih aluminija.

– Poskusi uvajanja kalcijevih spojin v jeklo v ponvici.

– Vpliv dodatka modifikatorjev nitrđvov na primerno kristalizacijo jekla, da bi zagotovili tudi za jekla z višjo koncentracijo aluminija vroče zakladanje v globinske peči.

– Raziskave vpliva vpihovanja kalcijevih spojin brez silicija na razvoj obdelovalnih jekel.

– Vpliv dodatnih elementov na primarno in sekundarno kristalizacijo pri konti vliivanju:

– Izdelava in vliivanje »silesco« jekel na konti livu.

– Tehnološke možnosti za povečanje intenzivnosti metalurških reakcij med oksidacijo (odfosforenje) in rafinacijo v elektroblöčni peči (Utop, Prokron) po modificirani in ponovni metalurgiji (1980–83).

– Raziskave in analiza tehnoloških faz izdelavnega postopka jekla za patentirano žico (ventilske vzmeti, spiralne vzmeti) v SM in E pečeh za litje v kontinuirni livni napravi (1980–81).

– Izdelavna tehnologija navadnih in mikrolegiranih jekel (debela pločevina in trakovi) z izotropnimi lastnostmi (1980–1983).

– Intenziviranje dezoksidacije (Č 0463, Č 0483) s pranimi kompleksnimi dezoksidanti ter njih vpliv na čistost jeklenega proizvoda (1980–1983).

– Ugotavljanje optimalnih tehnoloških pogojev modificiranja in ponovne tehnologije za izdelavo cementacijskega jekla (EC 80) in uporabnost teh jekel za potrebe avtomobilske industrije kot osnova za kvalitetno in ekonomsko primerjavo med obema tehnologijama (1980–1983).

– Optimalna tehnologija za doseg velike obdelovalne in preoblikovalne sposobnosti jekla za poboljšanje (1982–83).

– Vpliv sestave žlindre na abrazijo ognjeodporne opeke ponve pri modificiranem in vakuumskem postopku (1980–1982).

– Študij razvoja sintetičnih talil za jeklarsko tehnologijo – IV. del.

– Kompleksne raziskave bogatenja fluorita iz Krupnja – II. del.

– Študij in tehnološke možnosti kompleksnih dezoksidantov – III. del.

Predelava v vročem:

– Raziskave vpliva načina ogrevanja blokov v globinskih pečeh na znižanje vsebnosti ferita v avstenitnih nerjavnih jeklih.

– Vpliv oligoelementov (Pb in Sn) nerjavnih jeklih AISI 304 in AISI 430 na plastičnost v vročem in površinske napake.

– Geometrija valjev in trakov pri valjanju na štekel ogrodju.

– Mehanizem nastanka vzdolžnih in prečnih razpok na slabih Cr feritnega jekla Č 4174.

– Preiskave vpliva načina ohlajanja toplovaljane žice iz temperature valjanja na predelavnost jekel v hladnem.

– Kontrolirano valjanje in ohlajevanje žic za patentiranje.

– Vpliv temperatur valjanja na izoblikovanje sulfidnih vključkov v palicah.

– Utrjevanje tehnologije vroče predelave dinamo jekel z 2,3 – 3,2 % Si in 0,25 – 0,35 % Al.

– Raziskave rekristalizacije in poprave dinamo jekla pri toplem valjanju trakov.

– Tople preoblikovalne lastnosti jekel Č 4573, Č 4574 in Č 4583.

– Tehnologija ogrevanja in valjanja žic s posebnimi zahtevami glede površine.

– Deformabilnost lite mikrostrukture jekel s peritektično sestavo (1980–81).

– Korelacija med režimom ogrevanja in predelavnimi in uporabnimi karakteristikami kovanih in valjanih jekel (1980–1982)

- Spremljanje lastne gradnje na Koroški Beli ali na Straži.
- Spremljanje nadzidave blokov na C. revolucije.
- Razpolaganje s starimi stanovanji in v zvezi s tem začasno reševanje proslincev stanovanj v Železarni.

Rekreativna dejavnost:

– Organizacija športnih iger in drugih prireditvev med kolektivni.

– Organiziranje in vodenje interesnih skupin dnevne in tedenske rekreacije.

– Organizacija aktivnega letnega oddiha v Crikvenici in Biogradu na moru.

– Urejanje problematike v zvezi z izredno plačanimi dopusti za upravičence do izredno plačanega dopusta.

– Urejanje zadev in izredno plačanega dopusta v zvezi z vrhunskimi športniki, ki so zaposleni v Železarni.

– Skupno s sindikatom in ZSMS vključiti rekreativno in športno aktivnost v samskih domovih.

– Sodelovanje s komisijami pri OO sindikata ŽJ in komisijo pri OO sindikata Slovenske železarne.

Prevozi, letni oddihi in izletništvo:

– Organizacija in nadzor delavskih prevozov ter dodatnih prevozov ob konicah.

– Sodelovanje s prevozniki delovnimi organizacijami in urejanje pogodbenih odnosov z njimi.

– Planiranje in razporejanje letnih oddihov in izletov v počitniških domovih.

– Planiranje in razporejanje dodatnih kapacitet za počitniško sezono.

– Organizacija izletov in ekskurzij sind. organizacij v posameznih TOZD.

Oddelek za varstvo pri delu in varstvo okolja

Odsek za tehnično varstvo:

– Ugotavljanje delovnih pogojev v TOZD in izdelava predlogov za sanacijo stanja za posamezna kritična mesta v skladu z 8. čl. Zakona o varstvu pri delu ter spremljanje njihovega izvajanja in učinkovitosti.

– Delo v strokovnih teamih pri pripravah, izdelavah in potrditvah investicijske dokumentacije ter izdajanje soglasij oz. uporabnih dovoljenj.

– Pregledi tehnične dokumentacije za nove in rekonstruirane naprave ter izdajanje soglasij.

– Teamsko delo pri pripravi in izdelavi varnostnih ukrepov za večje remonte.

– Raziskava vzrokov nezdov in poškodb pri delu ter izdelava predlogov za ustrezne ukrepe (odvisno od števila primerov).

– Izdelava splošnih aktov (pravilnikov) o varstvu pri delu za vse TOZD in DS.

– Izdelava metodologije periodičnih preizkusov ekoloških razmer ter periodičnih pregledov in preizkusov določenih delovnih priprav in naprav v sodelovanju z asistenti za delovne priprave in naprave v TOZD.

– Opravljanje preverjanja znanja pravnega in varnega načina dela na delovnih mestih kot to nalagajo pozitivni predpisi varstva pri delu.

– Izdelava učnega gradiva in testov za delavce, ki delajo pod posebnimi pogoji.

– Izdelava mesečnih, kvartalnih in letnega poročila za TOZD in zunanje strokovne institucije.

– Sodelovanje z nadzornimi in preiskovalnimi organi pri raziskovanju hujših in kolektivnih poškodb ter dogodkov, ki predstavljajo potencialno nevarnost.

Odsek za ekologijo in varstvo okolja

Ekologija:

– Z meritvami objektivizirati dela in opravila, kjer se uveljavlja dodatek za posebna otežkočena dela (začeti in nadaljevati v prihodnjih letih).

– Izdelati program in meritve vseh del in opravil, ki se jim prizna beneficirana delovna doba.

– Ugotavljati ekološke in mikroklimatske razmere v delovnih prostorih in na določenih mestih:

- kemičnih škodljivosti – zaprašenost, plini, pare, hlapi.
- fizikalne škodljivosti – ropot (hrup) vibracije, hitrost gibanja zraka, vlažnost zraka, razsvetljava, toplotno sevanje.

Varstvo okolja:

– Ugotavljanje količin in vrst emisij, ki jih emitirajo obstoječe naprave in tehnološki procesi ter na ta način onesnažujejo širše človekovo okolje:

- emisije, ki onesnažujejo zrak
- emisije, ki onesnažujejo reko Savo

– Sodelovanje pri izbiri nove opreme oz. nove tehnologije, ki manj oz. ne onesnažuje okolje ter pri nabavi opreme, ki preprečuje onesnaževanje okolja (odpraševalna naprava za elektro peči, povečanje proizvodnje patentirane žice, odpraševanje na steckel ogrodju, jeklarna 2, vakuum naprava in drugo)

– Sodelovati pri reševanju deponije vseh vrst odpadkov v Železarni in recikliranja gošče

Oddelek za zdravstvo in in socialno varstvo

Odsek za zdravstveno kurativo:

- Dnevno zasledovanje bolezenske odsotnosti.
- Izdelovanje poročil o vzrokih bolezenske odsotnosti.
- Mesečno obveščanje o vzrokih bolezenske odsotnosti po TOZD.

TOZD:

– Teamsko kontroliranje delavcev, ki so v bolniškem staležu.

– Redno kontroliranje delavcev, ki so v bolniškem staležu.

– Nudenje inhalacij delavcem z respiratornimi obolenji.

– Izvajanje fizioterapije.

– Zdravstvena prosveta in vzgoja delavcev.

– Sodelovanje pri množičnih zdravstvenih akcijah (preventivno cepljenje, krvodajalske akcije ipd.).

Odsek za zdravstveno preventivo:

– Redno izvrševanje preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev skladno z Zakonom o varstvu pri delu in zdravstvenih pregledov za sprejem v službo skupaj z DMD pri OA ŽJ.

– Ugotavljanje zdravstvenega stanja delavcev po posameznih TOZD.

– Posebno varstvo delavcev s slabimi zdravstvenimi rezultati.

– Proučevanje zdravju škodljivih delovnih nalog skupaj z odsekom za ekologijo in varstvo okolja.

Odsek za socialno varstvo in zavarovanje:

– Redno delo na področju alkoholizma v Železarni in v občini Jesenice (priprava delavcev oziroma svojcev za zdravljenje, kontrola nad zdravljenimi alkoholiki, reševanje recidive).

– Delo na področju varstva žena in mladoletnih oseb.

– Sodelovanje pri reševanju stanovanjske problematike.

– Medosebni odnosi v družini in na delovnem mestu (reševanje gmotnih razmer v družini, reševanje disciplinskih in sodnih prekrškov).

– Sodelovanje pri komisiji za sprejem delavcev, komisiji za prekrške in pritožbe delavcev in pri koordinacijskem odboru pri SZDL za boj proti alkoholizmu.

– Izvajanje pripravljalnega postopka za oceno zavarovancev invalidski komisiji.

– Organizacija in zasledovanje poklicne rehabilitacije.

– Iskanje ustreznih del za invalide.

– Vplivanje na čim krajšo čakalno dobo zavarovancev, ki čakajo na oceno po invalidski komisiji.

– Nudenje pomoči novosprejetim delavcem pri vraščanju v novo delovno in življenjsko okolje.

– Zasledovanje sprememb med zaposlitvijo (spremembe drugega ustreznega dela).

– Realizacija izplačila nadomestil osebnega dohodka invalidov po novih odločbah.

– Izvajanje strokovno-administrativnih poslov v zvezi z zakonskimi predpisi in samoupravnimi dogovori na področju zdravstvenega, invalidskega, pokojninskega varstva in za potrebe otroškega in socialnega varstva.

– Izvajanje tehničnih opravil za potrebe beneficirane dobe.

– Sodelovanje pri določanju psihofizičnih profilov za dela v TO in DS.

– Popis delovnih nalog in opravil v TOZD, z ozirom na psihofizične zahteve (če se kadrovski sektor za to odloči ob upoštevanju naših fizičnih – časovnih možnosti).

– Izvajanje del na kompletiranju in daljnem vodenju matične evidence o zavarovalni dobi delavcev vseh TOZD in DS.

PRAVNI ODDELEK

– Osnovne naloge v letu 1980:

- Sodelovanje pri sestavi samoupravnih in drugih splošnih aktov in uskladitvi že veljavnih;
- Na spremljanju, opozarjanju, svetovanju in zastopanju pri različnih odločitvah v pravnih razmerjih znotraj Železarne in proti tretjemu.

Naloge:

– Kazenske zadeve

– Civilne zadeve

– Sporna razmerja v zdr. delu

– Zemljiško knjiž. zadeve – jeklarna

– Sodelovanje in priprava sam. sploš. aktov

– Pravna pomoč, samoupravni in drugi – del. organi

– Nadzor nad zakonitostjo pravnih poslov

– Obveščanje sprememb v zakonodaji in drugih uradnih glasilih

– Sodelovanje v disc. postopku

– Študij strokovne literature

– Izobraževanje

– Organizacija in vodenje oddelka

– Porast štev. zadev za 5 %

– Administrativno in korespondentsko delo

– Sodelovanje v strokovnih komisijah

TEHNIŠKI MUZEJ

– Nadaljevati z delom zbiranja, urejanja in proučevanja socialne zgodovine delavskega gibanja, NOB in socialistične gradnje s poudarkom na razvoj samoupravljanja.

Naloge:

- Organizacija in vodenje oddelka.
- Administracija, pošta, knjigovod. in bl. dela.
- Zbiranje zg. gradiva, arhiviranje, evidentiranje, deponiranje ter študij.
- Strojepisna dela, prepisovanje in diktati.
- Inventarizacija in katalogizacija muzej. gradiva.
- Posvetovanje v muzejski dejavnosti.
- Terensko delo, obdelava kult. spomenikov.
- Priprava načrtov in materiala za izdel. maket in konservacija.
- Maketrsko delo.
- Študij in priprava materiala za eno razstavo.
- Nadzor in vzdrževanje obstoječih muzejskih zbirk.
- Sestanki v sektorju in Železarni, samoupravni organi in DPO.

POKLICNA GASILSKA IN REŠEVALNA ČETA

- Osnovne naloge čete se ne spreminjajo, tako da ostane kot najpomembnejše:
- preventivna dejavnost,
- operativno gašenje požarov, reševanje ljudi in premoženja,
- varnostna in požarna varnostna sredstva, v Železarni in občini.
- sodelovanje pri reševanju v elementarnih nesrečah,
- povezovanje s prostovoljnimi gasilskim društvom,
- pomoč enotam civilne zaščite pri strokovnem izpopolnjevanju in usposabljanju pripadnikov.

Dela in naloge:

I. Splošne naloge:

- pripravljenost na stalne naloge
- učni in delovni načrt programa
- nabava, vzdrževanje orodja
- ureditev gasilskega servisa
- ureditev prakt. poligona
- vzdrževanje in kontrola hidravlik
- vzdrževanje zaščitnih sredstev za delo na plinovodih
- tehnični pregled novih naprav
- pomoč KS s področja požarne varnosti
- izdelava dolgoročnega programa gasilstva
- pomoč pri ostalih nalogah, ki niso gasilsko reševal. značaja.

II. Naloge in dela za železarno Jesenice:

- izvajanje določb pravilnika o požarni varnosti,
- izvajanje nadzor in vzdrževanje hidrantov v ŽJ,
- izobraževanje delavcev, ki poteka na plinskih napravah,
- strokovno izobraževanje pripadnikov CZ.

III. Naloge za samoupravno skupnost:

- strokovno tehn. pomoč občinski gasilski zvezi,
- gasilskim društvom in enotam CZ
- ugotavljanje uporabnosti gasilske opreme, aparatov, hidrantov, vodnih bazenov
- ureditev sodelovanja z Železnico v primeru nesreče v Karavanškem predoru in sodelovati pri izgradnji cestnega predora
- izvajati učni program za požarnovarnostno vzgojo občanov, preventivni pregledi objektov

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA:

- Temeljna izhodišča za opravljanje nalog službe je varovanje družbenega premoženja, odhodi in prihodi na delo,
- zasledovati in odkrivati nepravilnosti znotraj TOZD in Železarne.

Osnovna dela in naloge:

- varovanje družbenega premoženja.
- Kontrola oseb in materiala pri vходу in izhodu.
- Vodenje službe.
- Nadzor nad objekti, napravami, vratarji in čuvaji.
- Sodelovanje z UJV in PM.
- Nadzor nad izrednimi dogodki, nesrečami, nepravilnostmi in kaznivimi dejanji.
- Občasne naloge: delo po planu II.
- zavarovanje ob obiskih
- Izredno stanje: delo po planu II., z ojačano službo.

ODDELEK SPLOŠNE ADMINISTRACIJE

- Glavne naloge:
- opravljanje nalog administrativnega značaja, ki imajo splošen pomen za delovno organizacijo Železarno,
- opravljanje nalog, ki gredo iz storitev in dela na področju PTT,
- pravočasno in kvalitetno izvrševanje opravil: tiskanje, kopiranje, razmnoževanje, vezanje v razmnoževalnici oddelka,
- arhiviranje, urejanje in hranjenje arhivskega gradiva, izločanje dotrajane arhive, ter neposredni nadzor nad delom in poslovanjem arhivov v TOZD in DS,
- nabava in distribucija pisarniškega materiala in pisarniško tehničnih pripomočkov, ter opreme za DS KSI in TOZD železarne Jesenice,
- gospodarska dela v zvezi z vzdrževanjem in popravili poslovnih stavb, za katere je po spisku osnovnih sredstev zadolžen oddelek,

- izvrševanje opravil in nalog gostinskega značaja v čajnici za potrebe reprezentance,
- izvrševanje ostalih opravil in nalog, ki so komunalnega značaja in sicer čiščenje vseh talnih površin v poslovnih zgradbah, ki spadajo pod direktno opravljanje in vzdrževanje tega oddelka, kakor izredna dela po beljenju poslovnih prostorov, vzdrževanje cvetja in sadik v pisarnah, zelenic na območju Železarne (23.335 kv. metrov), dekoracijo za državne praznike in druge slovesnosti,
- fotografiranje in vodenje evidence vseh negativov, izdelovanje fotografskih reprodukcij in posnetkov na podlagi naročilnice TOZD in DS, in v zvezi z novogradnjami ter stanovanjsko problematiko — gradnje, vselitve, podiranja stavb itd.,
- glede na značaj opravil in nalog oddelka splošne administracije, sodelovanje z vsemi TOZD in DS v železarni Jesenice,
- preko tekaške službe dostavljati zunanjo in notranjo poslovno pošto, paketno pošto, časopise itd. na relaciji Jesenice, Javornik, Koroška Bela, glede na razdrobljenost in oddaljenost posameznih TOZD kot prejemnikov raznih pismenih dokumentov, v študiju delna reorganizacija tekaške službe z namenom posodobitve in razbremenitve v nošenju preko tekačic.

REFERAT ZA LJUDSKO OBRAMBO

- krepiti obrambno sposobnost Železarne
- Naloge in dela:
- Normativna in druga dejavnost:
- obnova in dopolnitev vojaškega načrta ŽJ
- dopolnitev in obnova voj. načrta TO-strok. pomoč
- izdelava bilance del. sile, energije in surovin
- izdelava MOB in usklajitev akcijskega načrta
- obnovitev spiskov zaposlenih, spiskov prevoznih sredstev, obdelovalnih strojev, orodij in drugo
- Izobraževanje:
- organizacija tečaja za pripadnike CZ
- priprava ekip za tekmovanje prve pomoči
- usposabljanje pripadnikov narodne zaščite za rokovanje z orožjem.
- Nabava orožja in opreme:
- za enote DZ
- za enote NZ
- kontrola skladišč in opreme.
- Samoupravni organi:
- priprava gradiva za seje koordinacijskega odbora za LO in družbeno samozaščito, vodenje zapisnikov, skrb za realizacijo sklepov
- študij nove strokovne literature in zakonodaje.
- Dejavnost v zvezi z evidenco:
- vodenje evidence delavcev
- vodenje korespondence
- izdelava analiz, poročil, planov
- nuđenje stalne pomoči odborom v TOZD (navodila, sugestije, koordinacija)
- Specifične in nepredvidene naloge.

CENTER ZA PROUČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA IN INFORMIRANJA

Odsek za informiranje

- Osnovna dejavnost odseka bo tudi v letu 1980 namenjena čim kvalitetnejšemu delovanju samoupravnih organov temeljnih organizacij, delovnih skupnosti in Železarne, samoupravnih delovnih skupin in delegacij. To zahteva pravočasne, celovite in kvalitetne informacije ter usklajeno delovanje vseh samoupravnih organov. Učinkoviteje pa se bomo morali dogovarjati tudi s samoupravnimi interesnimi skupnostmi in družbeno politično skupnostjo, da ne bo prihajalo do časovno neusklajenih zahtev.
- Okvirne naloge odseka so naslednje:
- samoupravni organi Železarne (priprave na sejo, zapisnik, sklepi, prevod zapisnika, informacije, korespondenca);
- samoupravni organi temeljnih organizacij in delovnih skupnosti (informacije za pripravo sej, analize zapisnikov, informacije s sej, urgence za obravnave);
- urejanje registra samoupravnih aktov (razmnoževanje, distribucija, evidenca);
- izvedba referendumov in volitev;
- sprejem pošte, vodenje delovodnikov, distribucija raznih poročil;
- analize razprav samoupravnih delovnih skupin;
- evidentiranje zapisnikov samoupravnih delovnih skupin, zbiranje pripomb (stiki);
- informacije s sestankov samoupravnih delovnih skupin;
- delegacije za zbor združenega dela in ostali sestanki delegatov (priprave gradiva, sklic konference, zapisnik, prevodi zapisnika, beležke, arhiviranje, kontrola);
- delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti (priprava gradiva, sklic konference, zapisniki, beležke, distribucija, pooblastila, informacije, spremljanje dogovorov);
- analize o delovanju delegacij;
- vodenje kartoteke članov delegacij;
- kontaktiranje (urgence ...).

- študij strokovno literature, seminarji;
- razmnoževanje aktivnosti;
- razmnoževanje informacij, gradiv;
- prepis najrazličnejših informacij (dodatnih za samoupravne delovne skupine, poslovodni odbor, itd.)

Uredništvo Železarja

V letu 1980 planiramo 54 števk Železarja v povprečnem obsegu 22 strani, kar pomeni 11.660 strani rokopisa. V ta obseg so vključene vse priloge, ki se bodo še posebej razširile za Slovenske Železarne (glede na določila statuta).

Naloge uredništva:

- korektura rokopisa
- prepisovanje rokopisa
- tehnična ureditev Železarja
- novinarska dela (sestanki, neposredni stiki z delavci, pisanje člankov)
- metiranje (delo v tiskarni)
- distribucija Železarja (v Železarni in po pošti)
- obračun avtorskih honorarjev (ter izplačilo po pošti in osebno)
- arhiviranje Železarja (rokopisov, slik, evidence)
- stiki z dopisniki, različna administracija
- samoupravna aktivnost (uredniški odbor, samoupravni organi, skupine)
- spremljanje glasil drugih organizacij združenega dela in javnih glasil

Ob normalnih delovnih pogojih bo temeljna skrb uredništva namenjena:

- nadaljnemu kvalitetnemu izpopolnjevanju glasila, tako v pogledu kvalitetnih sporočil, kakor tudi v pogledu lepega jezika,
- ustvarjanju rednih neposrednih novinarskih stikov s TOZD in delovnimi skupnostmi oziroma posameznimi delavci, skupinami in podobno ter boljši neposredni prisotnosti na različnih sejah in sestankih,
- pravočasnemu, popolnemu in razumljivemu delegatske-mu obveščanju,
- nadaljnemu razširjanju sodelavcev — dopisnikov iz vseh TOZD in delovnih skupnosti,
- pogostejšim stikom z vsemi sodelavci — dopisniki z namenom kvalitetnega izboljševanja njihovih sporočil,
- nadaljni skrbi za podružbljanje glasila (redni stiki z delegati TOZD in delovnih skupnosti, razprave v sindikatih in podobno).

V prvem tromesečju 1980 bomo na osnovi rezultatov ankete, ki bodo znani ob koncu leta 1979 in drugih razgovorov in posvetovanj izdelali dopolnjen in razširjen dokument TEMELJNE VSEBINSKE ZASNOVE GLASILA.

Ostale naloge CPSI so usmerjene v razvoj in utrjevanje samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov, v razvijanje sistema obveščanja, v oblikovanje samoupravnih aktov, analiziranje delovanja samoupravnih organov in samoupravnih delovnih skupin ter skrb za družbenopolitično izobraževanje:

- organizacija in koordinacija dela,
- strokovna dela pri razvoju samoupravljanja in informiranja,
- izdelava najrazličnejših poročil,
- izmenjava izkušenj z drugimi organizacijami združenega dela in institucijami,
- strokovno izpopolnjevanje,
- samoupravna in družbenopolitična aktivnost,
- seminarji za pripravnike,
- samoupravni splošni akti (samostojno oblikovanje oziroma sodelovanje, dopolnjevanje, spreminjanje),
- razlaga samoupravnih aktov (na samoupravnih organih oziroma v konkretnih primerih),
- dajanje pojasnil oziroma pravno-strokovnih mnenj,
- obravnave na sodiščih,
- urejanje samoupravnih splošnih aktov,
- sodelovanja v izobraževalnih akcijah (pobudniki, organizatorji in predavatelji),
- prepisovanje pripravljenih informacij in poročil.

DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TEHNIČNO KONTROLO IN RAZISKAVE TER NOVOGRADNJE Sektor za ekonomiko in organizacijo

Oddelek za ekonomske analize in planiranje

Področje planiranja in analiziranja

- Osnovne naloge in opravila, ki jih bodo planerji — analitiki predvidoma opravili v letu 1980 so naslednje:
- Temeljni plana TOZD in DS.
- Samoupravni sporazum o temeljnih plana DO.
- Analiza izvajanja srednjeročnega plana za obdobje 1976—80.
- Srednjeročni plan TOZD, DS in DO za obdobje od leta 1981—85.
- Preliminarni plan za leto 1981.
- Letni plan TOZD, DS in DO za leto 1981.
- Ekonomski izračuni uspešnosti investicij.
- Redne mesečne naloge.
- Naloge po posebnih naročilih.

Področje statističnega poročanja

- Osnovne naloge, ki jih bodo opravljali na odseku za statistiko, so naslednje:
- Administrativno delo.
- Daktilografsko delo.
- Dnevno poročilo.
- Mesečno poročilo in statistični mesečni pregledi za notranjo uporabo.
- Tromesečna in letna poročila in statistični pregledi za notranjo uporabo.
- Poročila in statistični pregledi za republiške statistične org. SZ in poslovna združenja.
- Naloge po posebnih zahtevah.

Oddelek za študij dela, časa in nagrajevanje

Področje študija dela in časa

- Predvidene naloge s področja študija dela in časa so za leto 1980 sledeče:
- Oblikovanje, dopolnjevanje in negovanje normativ dela.
- Izdelava nalog iz področja produktivnosti dela, študija časa, transportnih problemov v optimalne razporeditve strojev in naprav v proizvodnem procesu.
- Sodelovanje pri izdelavi razvida delovnih nalog in vrednotenju delovnih nalog.
- Stenodaktilografske naloge na odd. za študij dela, časa in nagrajevanje.

Področje nagrajevanja

- Predvidene naloge s področja nagrajevanja so za leto 1980 sledeče:
- Obračun merljivih kriterijev učinka, zasledovanja parametrov nagrajevanja, periodična poročila in analize.
- Vrednotenje in prevrednotenje del.
- Sodelovanje pri dopolnjevanju samoupravnih aktov in uvažanje njihovih določil v prakso.
- Planiranje osebnega dohodka za leto 1981.
- Občasne analize, dopolnjevanje sistemov merljivih kriterijev učinka in drugih parametrov nagrajevanja.
- Analize obstoječega sistema nagrajevanja v Železarni in proučevanje sistemov v drugih delovnih organizacijah.

Oddelek za organizacijo dela

- Predvidene naloge, ki jih bodo opravljali na oddelku so naslednje:
- Uvažanje organizacijskih izboljšav in postopkov poslovanja v TOZD in delovnih skupnostih, urejanje in ažuriranje obstoječih postopkov poslovanja in izdelava org. predpisov za delo ter dokumentacije po sistemu interne standardizacije.
- Izdelati analizo in pripraviti predlog razvojne organiziranosti Železarne v skladu z ZZZ.
- Izdelati organizacijska navodila za vodenje projektov v Železarni.
- Izdelati sistem kontrole prisotnosti na delu s pomočjo kontrolnih ur. oz. evidenčnih števk v vseh TO in delovnih skupnostih.
- Ureditev delitve dela pri naročanju rezervnih delov med asistenci za delovne naprave v TO, vzdrževanjem in skladiščno službo.
- Ureditev sistema poslovanja z osebnimi avtomobili, ki so last TO glede upravljanja, vzdrževanja in izstavitve potnih nalogov, nabave goriva in kontrole porabe goriva.
- V sodelovanju z delovno skupino izdelati predlog organizacijske povezanosti množične inventivne dejavnosti z raziskovalno razvojno dejavnostjo v Železarni.
- Pričeti z reorganizacijo sistema in obdelave materialnega poslovanja R-3 na računalniku.
- Sodelovanje pri ureditvi in izboljšanju stanja organizacije dela centralnih skladišč.
- Nadaljevanje z urejevanjem poslovanja z rezervnimi deli po metodi ABC. Izdelava katalogov RD, signalizacije in obdelava podatkov na računalniku za TOZD Valjarna debele pločevine, kontrola optimalizacije RD in ažuriranja sistema za druge TOZD.
- Opravljanje stalnih nalog: šifriranje in ažuriranje sistemov šifer, sodelovanje pri mesečnih obračunih R-3, analiziranje in spremljanje obstoječih postopkov poslovanja ter dajanje informacij o organizaciji poslovanja.
- Izdelava drugih nalog, ki jih bodo zahtevale TOZD, delovne skupnosti in poslovodni organi Železarne.

Oddelek za zaščito industrijske lastnine

- Osnova za izdelavo plana nalog OZIL je 100 predlogov tehničnih izboljšav, naloge v zvezi s tem pa bodo predvidoma sledeče:
- Redne naloge na obravnavi predlogov kot so zbiranje prijav, ocen ter preverjanje, ogled in razgovor z avtorji, ocenjevalci in poznavalci, zbiranje tehničnih in ekonomskih podatkov, ocena in izračun, priprava gradiva za sam. organe in komisije, sodelovanje na sejah, pritožbe, urgence, sodišče, evidenca, arhiv, statiska.
- občasne naloge kot so informiranje s pomočjo strokovne literature, sodelovanje s sindikatom, DIATI, razstave.
- Samoupravni akti, nagrade, SOZD, poročila, planiranje.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na ločenih sejah, družbenopolitičnega zbora, 4. decembra in zbora združenega dela ter zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine, ki sta imela sejo 5. decembra, so delegati potrdili rebalans proračuna občine, sprejeli odlok o davkih občanov in predlog proračuna občine za 1980. leto. Sprejeli so odlok o komunalnih taksah ter potrdili predlog družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini. Na sejah so opravili razrešitve in imenovanja članov sveta za ljudsko obrambo in nekatera imenovanja poslovnih organov.

Izvršni svet OS Radovljica je na 72. seji, 26. novembra, ponovno uvrstil na dnevni red obravnavo osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine v 1980. letu, valorizacijo programov SIS družbenih dejavnosti za 1979. in 1980. leto, oceno njihove dejavnosti in problematiko zdravstvenega varstva. Prav tako so obravnavali predložene točke dnevnega reda z 71. seje o predlogu zvišanja cen prevoznih na žičnicah, ponudbo komunalnega gospodarstva in Alpdoma Radovljica za opravljanje storitev pobiranja in vodenja evidence nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča ter teze za spremembo odloka o organizaciji stavbnega zemljišča ter teze za spremembo odloka o organizaciji upravnih organov občine Radovljica.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na zadnji seji med drugim obravnavalo in potrdilo smernice za izdelavo srednjeročnega plana lokalne radijske postaje Triglav-Jesenice, katere soustanovitelj sta OK SZDL Jesenice in Radovljica. Predsedstvo je med drugim sprejelo stališče, da pristojno k podpisu samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela LRP Triglav tudi vse občinske SIS, ki doslej še niso sofinancirale svoj del radijskega programa.

Za izvajanje družbenega dogovora o urejanju in vzdrževanju spomenikov in obeležij NOB, ki je še v javni razpravi je predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica predlagalo izvršnemu svetu občinske skupščine, da naj bi iz proračunskih sredstev namensko dodelili vsem krajevnim skupnostim tudi sredstva za te namene. Višina sredstev naj bi bila določena podobno kot za druge dejavnosti svetov KS pri komunalni ureditvi tudi po številu spomenikov in obeležij NOB.

Izvršni svet OS Radovljica je sprejel predlog za spremembo odloka o davkih občanov. Spremembe se nanašajo na novi izračun katastrskega dohodka od negozdnih površin. Davčna stopnja naj bi se znižala od dosedanjih 5, v bodoče na 4 %, kar predstavlja letno 97.000 din davka. Davek na posest stavb naj bi se znižal od stanovanjskih stavb, stanovanj in garaž od 0,15 na 0,12 %, od poslovnih prostorov od 0,20 na 0,16 %. Davek od poslovnih hišic pa še naprej ostane v nespremenjeni stopnji 1,20 %. Predlog odloka z navedenimi spremembami bo obravnavala občinska skupščina sočasno, ko bo sprejela osnutek proračuna občine za 1980. leto.

V sedanjem mandatnem obdobju od marca 1978 do 5. decembra 1979 je občinska skupščina zasedala na osmih skupnih zasedanjih, 14 ločenih sej sta imela zbora združenega dela in krajevnih skupnosti, družbenopolitični zbor pa je zasedal na 13 ločenih sejah. Udeležba na sejah zbora združenega dela je bila 81, zbora KS 95 in družbenopolitičnega zbora 83 %.

V prvih devetih mesecih 1979. leta so izidi gospodarjenja v radovljiški občini dokaj ugodni, kar pokaže podatek, da se je dohodek na delavca povečal v primerjavi s lanskim letom za 34, čisti dohodek pa za 36 %. Radovljiško gospodarstvo je namenilo v

tem času za skupne in druge namene 42,4 % za OZD pa 57,4 % dohodka, kar je bolj ugodno kot lani, ko je bilo odnos 44 proti 56 odstotka. Dohodek v celoti je nad načrtovanim za 7, čisti dohodek 7, osebni dohodek za 2, akumulacija pa za 28 %.

24. novembra dopoldne so v Verigi Lesce svečano odprli nove proizvodne prostore za TOZD TIO in Orodjarno. Otvoritev je bila povezana s proslavo 10-letnice obstoja SOZD Slovenske železarne in praznika republike. Po slavnostnih govorih predsednika DS Verige in SOZD Slovenskih železarn ter predsednika slovenskih sindikatov Vinka Hafnerja so v kulturnem programu nastopili pevci, recitatorji in godba na pihala. Na popoldanskem družabnem srečanju je nastopil ansambel Gorenjci.

Komisija za informativno propagandno dejavnost pri predsedstvu občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je prejšnji teden ocenila stanje na področju obeleževanja v krajevnih organizacijah ZZB NOV, ki je bilo še dokaj pomanjkljivo, zlasti na bohinjskem, begunjskem in leškem območju. Spričo tega so se dogovorili za razširitev mreže poverjenikov za informiranje in dopisnikov za TV-15 in druga glasila po vseh KO ZZB NOV. Spregovorili so o nalogah komisije pri obeleževanju javnosti v bližnjih decembrskih dneh, ko slavi v Bohinju obletnico vstaje in krajevni praznik. Gradivo, ki doslej še ni bilo objavljeno je uredil Gorenjski muzej Kranj. Sprejeli so tudi izhodišča za svoj program v prihodnjem letu, ki ga mora potrditi še predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica.

V tričetrtletju 1979 so v radovljiški občini sklenili z izgubo v Kompas TOZD hotel Bled in Alpetour TOZD Hotel Pokljuka. Na meji rentabilnosti pa so v tem obdobju poslovala Veriga Lesce - TOZD Orodjarna, Vezene Bled - TOZD Damska oblačila, Turist Progres - TOZD Koba, Golfurist TOZD Hotel Bled in frizerski salon Nada Radovljica.

Na Bledu so 26. novembra svečano podpisali samoupravni sporazum o poslovnem sodelovanju na družbenoekonomskih temeljih skupnega prihodka med Gozdnim gospodarstvom Bled in Kranj in tovarno celuloze Medvode. Sočasno so podpisali sporazum o trajnem medsebojnem sodelovanju tudi med Gradisom in Jelovico iz Škofje Loke.

Pred kratkim se je na Bledu sestal iniciativni odbor za ustanovitev društva za varstvo okolja. Na seji so sklenili, da bo ustanovna skupščina novega društva že sredi decembra.

Na proslavi dneva republike v Kamni gorici, 28. novembra, v tamkajšnjem prosvetnem domu, so v kulturnem programu nastopili recitatorji domačega DPD Svoboda in otroci vzgojno varstvenega zavoda. Petim zaslužnim krajanom so ob tej priložnosti podelili posebna priznanja sveta KS Kamna Gorica.

Tudi v novembru se je na Bledu zvrstilo več pomembnih strokovnih seminarjev in srečanj. Ljubljanska dopisna delavska univerza Univerzum je od 19. do 20. novembra organizirala v festivalni dvorani seminar o nekaterih problemih normativnega urejanja delovnih razmerij. Od 21. do 24. novembra je bilo strokovno posvetovanje z okoli 300 tekstilnih izvedencev. Od 21. do 23. novembra pa je bil v Kazini VII. simpozij strokovnjakov s področja papirne industrije.

Klub zadovoljnih abstinentov Donat iz Radovljice, ki v svojih vrstah združuje 47 rednih članov je imel 23. novembra redno letno skupščino. Po obsežnem poročilu in razpravi o dejavnosti kluba, ki deluje pod pokroviteljstvom zdravilišča Rogaska Slatina, so izvolili nov devetčlanski odbor, za predsednika pa Zdravka Pristavca in KS Mošnje. Delegacija kluba je 26. novembra sodelovala na proslavi dneva republike v Rogški Slatini, 29. novembra pa je klub organiziral za svoje člane in njihove sorce tridnevni izlet v Trnovo na Čehoslovaškem, kjer so pred leti vzpostavili stike s tamkajšnjim društvom zdravljenih alkoholikov.

Begunjah zaslišan skupaj z Ažmanom in da je osebno videl, kako ga je Druschke mučil. Ni pa bil v sobi, ko je izdihnil.

Podoben je primer smrti Antona Ješeta s Hrušice in mnogih drugih. Na okrožnem sodišču v Kranju prosijo vse, ki bi lahko še kaj novega povedali v zvezi z zločini omenjenih zločincev ali kaj potrdili, na primer, trenutno iščejo še nove priče iz sobe št. 12, v kateri je Ažman umrl, naj se javijo okrožnemu sodišču.

Naj še enkrat ponovim, da je v Zahodni Nemčiji mučenje že zastarelo kaznivo dejanje med minulo vojno, preganja pa se še, če je kdo umrl za posledicami mučenja.

Pravniki iz Heidelberga so si ogledali muzej v Begunjah, več spominskih obeležij in s posebno pozornostjo spomenik na Belem polju. Po ogledu sta državni tožilec in kriminalni nadinspektor izjavila, da sta pretresena nad vsem, kar sta v desetih dneh slišala in videla na Gorenjskem v zvezi z zločini gestapa.

Jože Vidic

Izredno lep večer posvečen koroškim Slovincem so pripravili člani moškega zbora Stane Zagar v dvorani sindikalnega doma v Kropi v soboto, 24. novembra, ko so povabili v goste kulturno društvo Radiše. Prireditve »Radiše« v pesmi in slikah, na kateri so se predstavili koroški pevci in prikazali vrsto zanimivih barvnih diapozitivov o svojem kraju in okolici, kjer žive naši rojaki, si je ogledalo veliko število domačinov, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotička.

Dobitniki najvišjih priznanj Kulturne skupnosti Radovljica Linhartove plakete za 1979. leto so folklorna skupina DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice, ki je novembra slavila 25-letnico delovanja, Rado Mužan zaslužni organizator in amaterski igralec iz Ribnega ter Rozka Torkar dolgoletna organizatorica amaterske kulturne dejavnosti iz Sela pri Ribnem.

V dvorani Jož-Ažmana v Bohinjski Bistrici je bila v soboto, 24. novembra zvečer svečana proslava ob 25-letnici obstoja folklorne skupine DPD Svoboda Tomaž Godec. Razen slavljencev so se v bogatem kulturnem programu predstavili tamburaški orkester, moški zbor, bohinjski instrumentalni ansambel in dramska skupina domače Svobode.

Zveza organizacij za tehnično kulturo občine Radovljica je skupaj z osnovno šolo A. T. Linhart in foto kino klubom Radovljica 28. novembra organizirala proslavo dneva republike v avli šole. Ob tej priložnosti so svečano sprejeli cecibane v pionirsko organizacijo in odprli zanimivo foto razstavo o življenju in delu velikega znanstvenika in domoljuba Mihajla Pupina. Razstava bo na ogled do 16. decembra.

Foto kino klub Radovljica je pod pokroviteljstvom OK SZDL in Zveze organizacij za tehnično kulturo občine Radovljica pripravil v počastitev mednarodnega leta otroka III. medklubsko dia razstavo s prikazom otroškega življenja ter razstavo črno-belih fotografij na temo Nič nas ne sme presenetiti. Svečana otvoritev je bila 27. novembra v dvorani radovljiške graščine.

V počastitev dneva republike je likovna sekcija KUD Bled pripravila v avli osnovne šole dr. Josipa Plemlja likovno razstavo na temo iz NOB, akademskega slikarja in likovnega pedagoga Janeza Ravnika. Razstavo so odprli 28. novembra, na ogled pa bo do 6. februarja 1980.

Ob 25-letnici ustanovitve Turistične zveze Jugoslavije so za zasluge in uspešno delo na področju turizma iz radovljiške občine prejeli posebne plakete TZJ: turistično društvo Bled, Bohinj in Lesce ter Cene Resman iz Bohinja in Bogdan Šanca z Bleda.

V okviru proslave 10-letnice Slovenskih železarn in dneva republike so v Verigi Lesce 22. novembra odprli razstavo inovacijskih dosežkov in likovnih del delavcev delovnih organizacij SOZD SZ. Razstava je bila na ogled do 26. novembra.

Komisija za kulturo osnovne organizacije sindikatov Plamen Kropa je 1. decembra organizirala v dvorani sindikalnega doma v Kropi srečanje pevskih zborov Slovenskih železarn. Nastopili so ženski zbor Jesenice, moški zbor Vintgar z Blejske Dobrave, pevski zbor KUD Veriga Lesce, oktet Holmec z Raven, moški zbor Fužinar z Raven in komorni moški zbor KUD Stane Zagar iz Kroke.

V počastitev dneva republike in mednarodnega leta otroka so 28. novembra svečano odprli v Zgornjih Gorjah prenovljeni vrtec. Z novimi štirimi oddelki bodo omogočili za vse otroke enozemsko varstvo.

PONOVNA DOKAZOVANJA DRUSCHKEJEVIH ZLOČINOV

V drugi polovici novembra so z dovoljenjem republiškega sekretariata za pravosodje, organizacijo uprave in proračun SR Slovenije državni pravdnik (to je v Zahodni Nemčiji isto kot pri nas javni tožilec) iz Heidelberga, kriminalni nadkomisar deželnega kriminalnega urada, zagovornika vojnih zločincev Druschkeja in Linckejca v navzočnosti preiskovalnega sodnika okrožnega sodišča Kranj Antona Žitka v desetih dneh ponovno zaslišali nekatere priče v zvezi z zločini jeseniškega gestapa in s tem v zvezi z osebno odgovornostjo šefa izpostave 64-letnega Clementa Druschkeja in 68-letnega Heinza Linckejca.

Že 1977. leta je bilo s tem v zvezi zaslišanih 77 prič in zbrano obilo dokaznega (obremenilnega) gradiva zoper Druschkeja in Linckejca. Druschke je bil tedaj nekaj časa zaprt, zdaj pa se brani na svobodi in še naprej vodi znano gostišče »Na sveti gori« blizu Heidelberga, katere lastnik je.

Čprav je Druschke osebno odgovoren za smrt 821 oseb in izgon okoli 4500 ljudi v razna taborišča, poteka izvajanje dokazov izredno težavno. Mnoge priče so namreč pomrle, med njimi so tudi nekatere od tistih, ki so pred dvema letoma že dale na okrožnem sodišču v Kranju svoje izjave. Državni pravdnik (tožilec) in drugi so želeli osebno ponovno zaslišati nekatere priče in to ne zato, ker ne bi verjeli njihovim prejšnjim izjavam na kranjskem sodišču leta 1977, katere so dobili v prevodu, ampak zato, da bi se osebno bolj natančno seznanili z delovanjem jeseniškega gestapa in ravnanjem Druschkeja in Linckejca, ki sta bila posebno krvooločna.

Tako je zasliševalcem Andrej Bohinc ponovno pripovedoval, kako je bil januarja 1942, zaprt v Begunjah v sobi št. 12, v kateri je bilo tedaj

okoli 60 zapornikov. Nekega dne so v to sobo po zaslišanju pahnili jeseniškega mlekarija Lovra Ažmana. Sploh se ni mogel ganiti: bil je ves zbit v obraz, polomljenih rok, izza nohtov na rokah mu je tekla črna kri. Bohinc ga je še z nekim zapornikom odnesel na slamo pod okno in zanj skrbel, kolikor se je dalo. Toda iz Ažmana je curljala kri zadaj in spredaj, tudi če je kihnil. Izdihnil mu je v rokah rekoč, da ga je tako zverinsko mučil Druschke.

Na vprašanje pravnikov iz Heidelberga, če lahko še kdo potrdi to njegovo izjavo, je Bohinc odgovoril, da se dobro spominja dveh zapornikov iz Bohinja in navedel njuna imena. Takoj po zaslišanju je Bohinc sedel v avto in se odpeljal v Bohinj, toda ena od prič je umrla pred petimi, druga pred dvema letoma. Edino Simon Rešek z Jesenic je lahko na ponovnem zaslišanju izjavil, da je bil v

Regulacija Save Dolinke na Hrušici (Foto B. Blenkuš)

PO »STEZAH PARTIZANSKE JELOVICE«

Prireditve Po stezah partizanske Jelovice bodo 13. januarja prihodnje leto. Posvečene bodo 38-letnici dražgoške bitke in 35-letnici zmage nad fašizmom ter praznovanju občinskega praznika občine Škofja Loka.

Odbor za organizacijo in izvedbo tekmovanja Po stezah partizanske Jelovice predvideva, da bo v nedeljo, 13. januarja 1980, v Dražgošah najmanj 8000 ljudi, ki se bodo ob 14. uri udeležili osrednje spominske prireditve s kulturnim programom pred spomenikom NOB v Dražgošah. Pozdravni govor bo imel predsednik prireditvenega odbora Stane Krapež, slavnostni govornik pa bo predsednik republiškega odbora ZZB NOV SR Slovenije Janez Vipotnik. V kulturnem programu bodo sodelovali recitatorji in godba na pihala.

Po kulturnem programu bo razglasitev rezultatov tekmovanja: množičnega smučarskega teka, slaloma za cecibane in cecibane, sankarskih tekmovanj, državnega prvenstva v biatlonu, poleta zmajarjev, teka ekip ZRVS in ZSMS, patrolnega teka enot teritorialne obrambe, JLA in milice.

Dvaindvajsete prireditve Po stezah partizanske Jelovice so namenjene obujanju tradicij NOB in spominu Cankarjevega bataljona, vaščanom Dražgoš in vsem padlim udeležencem in žrtvam NOB. Obenem pa so manifestacija moči naše samoupravne socialistične družbe.

Ciril Rozman

PRAZNOVANJE OBLETNICE DECEMBRSKE VSTAJE V BOHINJU

V počastitev oborožene vstaje proti nemškemu okupatorju, ki se je pričela 16. decembra 1941. leta v bohinjskih vaseh, proslavljajo v vseh bohinjskih krajevnih skupnostih krajevni praznik.

Osrednja proslava v spomin na decembrsko vstajo, sočasno s proslavo dneva JLA bo v petek, 14. decembra, ob 18. uri v domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici.

Naslednjega dne v soboto, 15. decembra, pa se bodo na spominski slovesnosti, imenovani »Zmaga mrtvega bataljona«, ki bo ob 10. uri dopoldne na Pokljuki, spomnili junaškega boja borcev tretjega bataljona Prešernove brigade, ki so 15. decembra 1943. leta do zadnjega žrtvovali svoja življenja za svobodo. Slovesnost s kulturnim programom bo pri grobišču na Goreljeku.

Organizatorji decembrskih prireditev vabijo vse preživele borce in aktiviste, ki so se med NOB borili ali delovali na bohinjskem območju, še posebno pa bodo veseli obiska tudi tistih Bohinjcev, ki živijo v drugih krajih Slovenije.

JR

O URESNIČEVANJU POLITIČNEGA SISTEMA SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Na 12. seji občinske konference Zveze komunistov Slovenije, ki je bila v sredini novembra, so obravnavali, kako v občini oziroma konkretnih sredinah uresničujemo politični sistem socialističnega samoupravljanja. Uvodni referat v razpravo je imel sekretar France Kobentar. Iz referata povzemamo najpomembnejše misli, ob koncu pa objavljamo tudi sprejete sklepe.

Sekretar Kobentar je v uvodu dejal, da je peta seja centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije zadolžila vse osnovne organizacije in organe zveze komunistov, da konkretno presodijo in ocenijo, kaj je bilo po osmem kongresu Zveze komunistov Slovenije narejenega glede uresničevanja in utrjevanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja in kako komunisti uresničujejo te naloge v vsakodnevni praksi in v sredinah, kjer delujejo. Zato je naloga konference, je nadaljeval, da na osnovi poročila, razprave in predloga sklepov pete seja centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije oceni delovanje zveze komunistov in ostalih družbenopolitičnih dejavnikov v občini in njihovo usposobljenost pri razvijanju in delovanju delegatskega sistema v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in v zborih skupščine občine. Oceniti je potrebno tudi pojave zapiranja nekaterih sredin za plotove TOZD in delovnih organizacij, prisotnost podjetniške miselnosti in podobno.

»Komunisti smo si nenehno prizadevali, da bi v celoti došli znano resnico, da se vodilna, idejna in politična vloga zveze komunistov ne uresničuje samo z razpravami in sprejemanjem sklepov na sestankih osnovnih organizacij zveze komunistov ali v drugih družbenopolitičnih organizacijah, temveč in predvsem z intenzivnim delovanjem komunistov v samoupravnih organih, delegatskem sistemu in v drugih oblikah samoupravnega dogovarjanja in odločanja delovnih ljudi in občanov.«

Le tako, je nadaljeval sekretar, bomo lahko uresničili svojo družbeno vlogo in upravičili pričakovanja delovnih ljudi in občanov ter uveljavili demokratične razprave in demokratično oblikovanje sklepov. To pa je predpogoj, da so sklepi realni, demokratični in sprejemljivi za delovne ljudi v okoljih, kjer jih sprejemajo in seveda tudi usklajeni z interesi širše družbene skupnosti. Le tako delovanje je jamstvo, da bo pri obravnavi številnih problemov skupnega družbenega interesa prišel do polne veljave samoupravni pluralizem konkretnih družbenih interesov delovnih ljudi in občanov, kakor se kažejo na raznih področjih družbenega življenja. To pa seveda zahteva aktivno prisotnost komunistov v celovitem delegatskem sistemu.

Sekretar je nadaljeval s kritično eno konkretnih pomanjkljivosti in bosti v delovanju zveze komunistov v delegatskem sistemu. Dejal, da kljub temu, da je v naši občini ljučenih 1425 članov zveze komunistov v delegaciji, samoupravnih organe in vodstva družbenopolitičnih organizacij, njihova učinkovitost in ustvarjalnost ne zadovoljuje. Ravno zaradi tega moramo na konferenci o tem spregovoriti dovolj kritično pa tudi samokritično in ob sklepu oblikovati zaključke za kar najbolj učinkovito premagovanje teh slabosti.

Petletne izkušnje delovanja delegatskih skupščin, je razmišljal France Kobentar, dajajo dobro osnovo, da o teh vprašanjih konkretno spregovorimo. V teh razpravah preveč ponavljamo znana in jasno opredeljena idejnopolična izhodišča, čeprav tudi to moramo, vendar pa le toliko, da na osnovi le-teh lahko konkretno in kritično spregovorimo o problemih. »Ker pa je prav delegatski sistem sistem neposrednega odločanja, ki omogoča nenehno izražanje in demokratično medsebojno usklajevanje interesov ter demokratično sprejemanje odločitev v delegatsko sestavljenih družbenih organih, je prav, da analiziramo tako pozitivne, kakor tudi negativne ugotovitve dosedanje prakse.«

Sekretar je za tem omenjal, da v občini povsod konference delegacij ne delujejo dobro, predvsem tam, kjer konference oblikujejo delegati iz večjega števila manjših delovnih organizacij. Tudi delegacije v mnogih sredinah niso aktivne, kar se vidi na sejah skupščin oziroma posameznih zborov, predvsem v zboru združenega dela skupščine občine. Čeprav so na dnevnih redih vprašanja, ki sodijo med neposredne interese delavcev, o njih ni ustreznih razprav. O tem, je menil sekretar, se v delegacijah premalo pogovarjamo,

seveda skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami.

Seveda pa nasproti temu moramo postaviti tudi pojave prevelikega razraščanja sestankovanja, neučinkovitosti sestankov in razraščanje administracije in administriranja, dolgotrajne in zamotane formalne postopke in podobno. Prav tako v naši praksi nismo imuni pred težnjami, da bi sleherni podrobnost urejali normativno in s tem seveda tudi zoževali področja dogovarjanja in sporazumevanja.

Sekretar je v svojem referatu tudi opozoril na odpor do morebitnih teženj po podrejanju samoupravnih interesov nekakšnim političnim potrebam, za katerimi pa bi se v resnici skrivali interesi posameznih osamosvojenih političnih struktur.

V nadaljevanju je sekretar spregovoril o delovanju delegatskih skupščin, o programiranju njihovega dela in o vplivih delovnih ljudi in občanov prek svojih deleatov na programsko orientacijo skupščin. Opozoril je, da nekatere skupščine oziroma zbori interesnih skupnosti niti nimajo programov dela in da zato ni slučaj, da se vedno rešujejo stvari, ki že zdavnaj ne sodijo več tja, ne dogovarjajo in ne sporazumevajo pa se o programih, obsegu in vsebini in seveda o uresničevanju dogovorjenih programov in nalog. Praksa kaže, je dejal, da so v interesnih skupnostih še vedno bolj aktivni zbori izvajalcev in da se poskuša preveč odločanja prenašati na izvršne odbore skupščin. Opozoril je tudi na problem sklepčnosti zborov skupščin interesnih skupnosti in na nizko kvaliteto razprav.

Tako stanje zahteva, je poudaril France Kobentar, da v sleherni organizaciji zveze komunistov in v ostalih družbenopolitičnih organizacijah analizirajo stanje in se dogovarjajo za konkretne naloge za spreminjanje stanja, oziroma za kvaliteten napredek delegatskega sistema in delegatskih odnosov.

Sekretar je potem spregovoril o vlogi in delu izvršnega sveta kot izvršnega organa skupščine občine in o delu upravnih organov. Minulo obdobje je ocenil kot obdobje intenzivnega spreminjanja različnih predpisov in odlokov, kar je seveda narekovalo usklajevanje stanja z ustavnimi določili. Pri tem je izvršni svet nosil veliko odgovornost, poleg upravnih oraganov, vendar pa je to zmanjševalo možnosti bolj poglobljenih razprav o vsebinskih vprašanjih v zborih skupščine.

Sekretar je menil, da je ob oceni sedanjega delovanja potrebno spregovoriti tudi o tem, kako v naprej organizirati delovanje delegatske skupščine, da bo prihajalo več iniciativ s strani delegatov in delegacij in da bo skupščina bolj delovala na osnovi izražanih potreb TOZD in krajevnih skupnosti. Pri tem bo potrebno tudi selekcionirati dnevne rede sej, čimprej pa bo potrebno ustanoviti tudi družbene svete.

Ko je govoril o delu upravnih organov in o uresničevanju zakona o sistemu državne uprave, je menil, da bi morali mnogo bolj govoriti, kako organizirati upravne organe, da bodo bolj »odprti«, da bo mogoč večji delegatski vpliv na njihovo delovanje. Menil je, da so upravni organi premalo učinkoviti pri reševanju zadev občanov in da so preveč zaposleni z organizacijskimi vprašanji uresničevanja zakona. Omenil je tudi delovanje družbenopolitičnih organizacij v teh organih, predvsem pa, da bi osnovna organizacija zveze komunistov, ki je številčno močna, morala imeti večji vpliv na delovanje organov.

Omenjal je tudi delovanje strokovnih služb samoupravnih inte-

resnih skupnosti in dejal, da bo potrebna še nadaljnja reorganizacija in večje povezovanje upravnih organov in tehničnih strokovnih služb, da ne bi prihajalo do podvajanja poslov in nalog in da bi bilo poslovanje cenejše in boljše.

Težišče razprav o posameznih odlokih in drugih aktih skupščine občine naj bi se prenašalo v začetne faze, s tem pa bi tudi spodbujali iniciativo. Pri tem imajo pomembno vlogo in naloge družbenopolitične organizacije, katerih delo se ne zaključuje s tem, da neodvisno od delegatskih razprav obravnavajo različne teme in sprejemajo stališča, resolucije in podobno. Dobro delo družbenopolitičnih organizacij pomeni sodelovanje pri iskanju najboljših možnih rešitev, stališč in predlogov znotraj delegatskega sistema.

Zato je ena temeljnih nalog organizacij zveze komunistov – kvaliteta krepitev delegatskega sistema in delegatskih odnosov. To pa seveda pomeni, da je mesto članov zveze komunistov znotraj delegatskega sistema, kajti šele tako bomo krepili socialistični družbenoekonomski odnose oziroma izgrajevali politični sistem socialističnega samoupravljanja. Pri tem pa se srečujemo še s številnimi slabostmi, čeprav, je dejal sekretar, je bilo že nešteto krat poudarjeno na vseh nivojih od osnovne organizacije zveze komunistov navzgor, da se člani in osnovne organizacije morajo vključiti v delegatski sistem, ni pravega učinka. Menil je, da so tudi člani občinske konference premalo aktivni in učinkoviti v osnovnih organizacijah.

Vse to zahteva, da v praksi dosledno razvijamo odgovornost članov in organizacij zveze komunistov, kakor to zahtevata naša avantgardna vloga med delavskim razredom in statut Zveze komunistov Slovenije, je poudaril Kobentar. Osnovne organizacije morajo biti aktivno in ustvarjalno prisotne v dogajanjih sredine, kjer delujejo, ne pa, je dejal, kakor se nam večkrat dogaja v praksi, da se v osnovnih organizacijah dogovarjajo o povsem drugih stvareh in problemih, ne pa o tistih, ki so prisotni med delavci v TOZD ali drugih sredinah. Včasih to izgleda, kakor bi dajali podporo dvotirnemu ali večtirnemu delovanju – nekaj v osnovnih organizacijah, drugo v delegacijah in tretje v samoupravnih organih.

Sekretar Kobentar je za tem govoril o družbenopolitičnem usposabljanju delovnih ljudi in občanov, predvsem pa članov zveze komunistov in poudaril, da to mora postati sestavni del vseh družbenopolitičnih prizadevanj, kajti brez tega si ne moremo predstavljati nadaljnjega kvalitetnega razvoja socialističnega samoupravljanja.

V nadaljevanju je govoril opozoril še na pojave v občini namreč, da delavci na zborih delavcev in v delavskih svetih odločajo o manj pomembnih zadevah medtem, ko se velike odločitve večkrat sprejemajo kar v ožjih krogih (investicije, združevanje dela in sredstev in podobno).

V svojem referatu je sekretar spregovoril tudi o odnosu strokovnih služb do delegacij oziroma delegatov in poudaril, da je potrebno odgovornost strokovnih služb v delovanju delegatskega sistema kar najbolj konkretno opredeliti. Dalj časa se je v svojem razmišljanju zadržal pri vprašanju prisotne podjetniške miselnosti v nekaterih TOZD in pri vzrokih, ki pogosto vodijo do miselnosti in nosilcih te miselnosti. Tako stanje je potrebno preseči, kakor tudi napovedati odločen boj proti kakršnekoli zapiranju delovnih organizacij, občin, regij in podobno.

Uvodnemu referatu sekretarja France Kobentarja je sledila živahna razprava, ki je nekatere stvari iznešene v referatu še podkrepila in konkretizirala. Seveda pa je sedaj vrsta na osnovnih organizacijah zveze komunistov, da o teh vprašanjih kar najbolj konkretno in ustvarjalno spregovorijo v svojih sredinah in si zahtajo pot hitrejšega uresničevanja socialističnih družbenoekonomskih družbenoekonomskih oziroma socialistične demokracije.

SKLEPI 12. SEJE OBČINSKE KONFERENCE ZKS JESENICE

I.

Temeljna naloga vseh osnovnih organizacij zveze komunistov je predvsem v hitrejšem uresničevanju vseh nalog na področju političnega sistema socialističnega samoupravljanja in krepitvi odgovornosti za sprejete sklepe. Zato bomo občinsko konferenco zveze komunistov in njene organe organizirali tako, da bodo sposobni akcijsko delovati znotraj delegatskega sistema za uresničevanje temeljnih ciljev družbenega razvoja.

II.

Aktivnost komunistov v osnovnih organizacijah zveze komunistov naj bo usmerjena v vključevanje širšega kroga članov in delovnih ljudi za aktivno in tvorno delovanje v družbenopolitičnih organizacijah in delegatskem sistemu ter sprotne reševanje vprašanj in problemov okolja, v katerem delujejo. Pri tem morajo osnovne organizacije konkretno in stalno ocenjevati aktivnost vsakega komunista in uveljaviti kolektivno delo in odgovornost.

III.

Za uresničevanje vlog zveze komunistov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja je treba z vso resnostjo poglobljati idejno politično usposabljanje, katerega pa ne moremo ločevati od strokovnega izobraževanja. To pomeni pridobivanje znanja na osnovi individualnega študija in organiziranih kolektivnih oblik usposabljanja, ki izhaja iz potreb za učinkovito izvajanje nalog in iz kadrovskih potreb posameznih okolij in celotne družbene skupnosti.

IV.

Vse osnovne organizacije zveze komunistov naj najkasneje do 1. marca 1980 v usklajeni družbenopolitični akciji ocenijo delovanje delegatskega sistema in pri tem še posebej analizirajo:

- vlogo in aktivnost komunistov v delegacijah in samoupravnih organih,
- strokovno pomoč pristojnih organov za ustavno opredeljeno delovanje delegacij in samoupravnih organov,
- kvaliteto in pretok informacij ob upoštevanju vseh interesov in njihovega usklajevanja,
- uveljavljanje in usklajevanje interesov v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnostih,
- uresničevanje vsebine samoupravnih dokumentov, predvsem pa družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

V.

Za zagotovitev večjega vpliva delegacij in vključevanja znanosti v nastajanje družbenih dokumentov tako pri upravnih organih kot v družbenopolitičnih skupnostih je treba takoj pristopiti k oblikovanju družbenih svetov.

VI.

V okviru frontne organiziranosti SZDL moramo komunisti dosledneje uresničevati razredno vlogo zveze komunistov, da bi jo organizirani v SZDL sprejemali vsi delovni ljudje in občani.

PALETA PROBLEMOM NA PODROČJU VARSTVA ČLOVEKOVEGA OKOLJA

Obsežna razprava za okroglo mizo o varstvu človekovega okolja, ki jo je organizirala Delavska univerza Jesenice, je opozorila na paleto problemov s tega področja, ki se še vse prepočasno rešujejo. Za okroglo mizo se zbrali predstavniki krajevnih skupnosti, šol, delovnih organizacij, turističnih društev, družbenopolitičnih organizacij, zdravstvenih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti, organov skupščine občine Jesenice, sodnika za prekrške, kmetijske zemljiške skupnosti in drugi, skratka ljudje, ki se vsak dan posredno ali neposredno srečujejo s človekovim okoljem oziroma skrbijo za njegovo varstvo.

Težko je v nekaj stavkih zaokrožiti vsebino in nenazadnje seveda tudi uspeh razgovora za okroglo mizo.

Najprej so spregovorili predstavniki krajevnih skupnosti. V glavnem so ugotavljali sedanje stanje o divjih smetiščih, o zanemarjenih zelenicah, o odvzoku smeti, o urejanju strug rek in potokov. Kot že rečeno, večina je le ugotavljala stanje, premalo pa je bilo slišati besed o tem, kaj narediti, da bi naše okolje naredili bolj čisto. V nadaljevanju so spregovorili predstavniki turističnih društev in šol. Velikokrat so bile pohvaljene delovne akcije šolske mladine pri urejanju okolice, ob tem pa so še posebej poudarili, da je že v šolskih klopih treba začeti z načrtno vzgojo mladih za varstvo

okolja. Pri tem so ugotovili, da je na tem področju že dosežen določen napredek, prizadevanja pa je treba še izpopolniti in razširiti.

V nadaljevanju so tudi govorili opozarjali še na vrsto črnih točk, ki nam niso niti najmanj v ponos. Opozorili so tudi na sedanje odlagališče smeti na Pavškem travniku, pa o širjenju industrijskih objektov na tem področju, o slabšem zraku, ki ga bodo v bližnji prihodnosti predvsem zaradi karavanškega predora povzročili vozniki motornih vozil.

Že leta je znano, da je jeseniška železnica največji onesnaževalec okolja, zato so pristojni seveda najbolj z zanimanjem prisluhli besedam predstavnika Železarne. Dejal je, da si Železnica stalno prizadeva, da bi izboljšala stanje in narejeni so bili že pomembni koraki za manjšo onesnaženost zraka in vode, saj danes v mestu ni več rdečega prahu kot nekoč in tudi Sava je bolj čista. Še posebno v prihodnje Železnica načrtuje ustavitve nekaterih naprav, ki s.s.daj najbolj onesnažujejo zrak, nove odpraševalne naprave pa bodo stale kar 15 milijonov dinarjev.

Razgovor za okroglo mizo je potrdil nekatere ugodne rezultate dosežene na tem področju, pokazal pa je na marsikatero pomanjkljivost in napake, ki jih v naših vsakdanjih prizadevanjih za lepše okolje namerno ali nenamerno zanemarjamo.

Učenci razpravljajo o varstvu okolja (Foto B. Blenkuš)

NNNP NI ENKRATNA AKCIJA, AMPAK STALEN PROCES

Osrednja točka dnevnega reda razširjene seje predsedstva občinske konference SZDL Jesenice v ponedeljek, 10. decembra, ki so se udeležili tudi delegati koordinacijskega odbora za ljudski odpor in družbeno samozasčito, predsedniki krajevnih konferenc SZDL in sekretariat akcije NNNP'79, je bila razprava o oceni letošnje akcije »nič nas ne sme presenetiti«. Razen tega so za delegata na volilno konferenco SZDL Slovenije izvolili Lojzeta Rakošeta in obravnavali več tekočih vprašanj.

Udeleženci seje so že z vabilom prejeli pisno oceno akcije NNNP'79, ki sta jo izdelala koordinacijski odbor za ljudski odpor in družbeno samozasčito pri predsedstvu občinske konference SZDL in sekretariat akcije NNNP'79, ki je bila v nekaterih posameznostih dopolnjena, sicer pa jo je predsedstvo sprejelo kot dovolj realno in konkretno oceno letošnje aktivnosti v občini v okviru procesa, ki se uresničuje pod geslom »nič nas ne sme presenetiti«. Prav to, da NNNP ni enkratna akcija, ampak stalen proces, je kot rdeča nit spremljalo zelo živahno, konkretno in zelo vsestransko, lahko bi rekli dovolj celovito razpravo.

Ce izhajamo iz dejstva, da sta ljudska obramba in aktivno sodelovanje v pripravah na splošni ljudski odpor ter družbeno samozasčito ustavna pravica in dolžnost delovnih ljudi in občanov, potem je povsem jasno, da to mora biti stalen proces, ki pa ga je letos še s poudarjeno aktivnostjo spodbudila republiška konferenca SZDL Slovenije pod geslom »nič nas ne sme presenetiti«. Iz tega vidika je zato tudi potrebno ocenjevati letošnje priprave in izvedbo zaključnih akcij 29. in 30. septembra v občini.

Ceprav so letošnja prizadevanja v tej smeri v prvih mesecih potekala v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela bolj v ožjih krogih, so iz meseca v mesec dosegala širše razsežnosti in vključevala vedno več delovnih ljudi in občanov, predvsem v enote civilne zaščite, narodne zaščite in teritorialne enote. Teža vseh aktivnosti je bila na krajevnih skupnostih, ki so morale biti tudi koordinatorke vseh dejavnosti in akcij na svojem območju. V celotni dejavnosti so bile krajevne skupnosti dovolj samostojne in zato so tudi rezultati dokaj različni. V celoti pa je bila v večini krajevnih skupnosti prek vsega leta dovolj razgibana dejavnost, kar kažejo tudi rezultati zaključnih akcij 29. in 30. septembra. V teh dveh dneh je bilo v občini izvedenih 155 različnih aktivnosti, s katerimi so v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela preverjali obrambne in samozasčitne priprave in v katerih je sodelovalo kar 15.291 delovnih ljudi in občanov, od najmlajših do najstarejših.

Seveda pa so tako celotne priprave oziroma aktivnosti, kakor tudi same zaključne akcije pokazale tudi nekatere slabosti in pomanjkljivosti. Precej je bilo še neusklajenega delovanja pri izvajanju samih aktivnosti oziroma akcij in pri kadrovskih zasedbah, saj so bili primeri, da so bili nekateri zadolženi na dveh ali celo treh področjih. Tudi načrtovanju nekaterih akcij so se tu in tam pokazale vrzeli, nezadovoljivo pa je delovalo tudi sistem alarmiranja, ki je ponekod že zelo zastarel, včasih pa je celo odpovedal. Najbolj zadovoljivo so po oceni delovale zveze, bodisi kurirska, bodisi brezžične ali telefonske.

V oceni, kakor tudi v razpravi, je bilo poudarjeno, da je bilo zelo veliko operativnih aktivnosti in priprav, manj pa zavzetega idejno-političnega delovanja neposredno med delovnimi ljudmi in občani, predvsem glede dviganja družbene zavesti, krepitev zaščitne in varnostne kulture in v zvezi s tem krepitev medsebojnih odnosov, tovarištva, solidarnosti in podobno v krajevnih skupnostih. Čeprav je bila dejavnost sredstev javnega obveščanja v občini in širši skupnosti zelo pozitivno ocenjena, je potrebno mnogo več neposrednega stika z delovnimi ljudmi in občani. Sicer je bila izvedena množica različnih seminarjev, tečajev, delovnih razgovorov in podobno, vendar pa so se bolj nanašali na usposabljanje delovnih ljudi in občanov za naloge in ljudski obrambi in družbeni samozasčiti.

Seveda je zaradi vsega tega prišlo do nekaterih zelo negativnih pojavov kot je potrošniška mrzlota, kakor temu pravimo, razne popolnoma neosnovane govornice pa tudi do tega, da so posamezniki in posamezne sredine predvsem zaključne akcije vzeli premočno resno in odgovorno.

Splošno mnenje v oceni, ki so ga potrdili tudi razpravljalci je, da smo letos na področju priprav in usposabljanja za ljudski odpor in družbeno samozasčito dosegli določen napredek, v zaključnih akcijah pa tudi nekatere zelo dobre uspehe pri usposabljanju in pripravljenosti posameznih ekip in enot.

V oceni in v razpravi je poudarjena naloga za nenehno krepitev krajevne samouprave prek delovanja vaških odborov, sosesk, hišnih svetov in podobno. Še posebno skrb bo potrebno posvetiti krepitevi hišnih svetov v večjih stanovanjskih kompleksih (stolpnih), ki nekatere pomenijo skoraj majhno krajevno skupnost in ravno zato bo v njih potrebno razviti celotno samoupravno strukturo, kakor jo imajo v krajevnih skupnostih, z lastno civilno in narodno zaščito in podobno.

Letošnja prizadevanja v okviru priprav in usposabljanja najširših množic za ljudski odpor in družbeno samozasčito pod geslom »nič nas ne sme presenetiti« so vsekakor imela velik moralni učinek, saj je namen tovrstnih prizadevanj prodr v množice. Celoletno delovanje na tem področju v občini je dalo dragocene izkušnje in napotke za nadaljnje delo v vseh sredinah, predvsem pa v krajevnih skupnostih, ki morajo na tem graditi svojo nadaljnjo aktivnost. Marsikje bo potrebno premostiti še preveliko zaprtost in ozkost v prizadevanjih za podružbljanje ljudskega odpora in družbene samozasčite in priprave na tem področju izvajati resnično za vse različne izredne razmere, ki nas lahko doletijo. Poudarjeno je tudi bilo, da bi kazalo v nadaljnjih prizadevanjih še bolj vključevati mlade v vsa področja dejavnosti in ne samo v kurirsko službo.

V oceni je tudi poudarjeno, da so konkretni nosilci posameznih nalog na področju ljudskega odpora in družbene samozasčite zelo konkretno analizirali in ocenili svojo dejavnost in na osnovi tega opredelili

tudi konkretne naloge za nadaljnje delovanje. Pri tem pa velja še enkrat poudariti, da je delovanje na področju delovanja in usposabljanja širokih množic za ljudski odpor in družbeno samozasčito stalen proces in da s septembrsko akcijo ni bil zaključen. To mora priti v našo zavest in ravnanje in to mora postati redna in kontinuirana samoupravna dejavnost. Ta prizadevanja morajo seči do slehernega delovnega človeka in občana, da bo sam razmišljal, kako bo ravnal v posameznih izrednih situacijah (požar, zemeljski plaz, povodenj, potres, vojna nevarnost, vojna in podobno), da bo zaščitil sebe, svoje najbližje, soseske, sosesko in širšo družbeno skupnost.

Predsedstvo je v nadaljevanju, ko je obravnavalo tekoče naloge, soglašalo s predlogom sveta za vzgojo, izobraževanje, znanost, kulturo in telesno kulturo, da se iz delovnega področja sveta izloči znanost in za to področje delegatsko oblikuje samostojen svet za znanost. Na predlog istega sveta so dali politično podporo izvedbi evropskega mladinskega prvenstva v hokeju na ledu skupine B na Jesenicah, ki bo od 3. do 8. marca prihodnje leto, kakor tudi podporo za izvedbo smučarske tekaške prireditve »tek treh dežel«, ki bo prvič pri nas v izvedbi Turističnega društva Kranjska gora in pod pokroviteljstvom predsednika skupščine občine Slavka Osredkarja.

PRIZADEVNE ŽENSKES NA PLAVŽU

Članice sekcije za družbeno aktivnost žensk pri konferenci SZDL na Plavžu so zelo delavne. Zelo prizadevno in aktivno pomagajo krožku za ročna dela na osnovni šoli Tone Čufar in tako svoje znanje prenašajo na mlade. Pred kratkim so pripravile dve predavanji. Miha Mulej je predaval o nalogah LO in družbene samozasčite, dr. Stane Čebokli pa o raku na dojki, kajenju in sladkorni bolezni. Sedaj se pripravljajo na obisk in obdaritev članice SZDL, ki so bolne in ostarele.

Precej članic te sekcije je aktivno sodelovalo v akciji NNNP'79. Od predilnice v Škofji Loki so dobile precej ostankov blaga, iz katerih bodo za vrtec Angela Očepka na Plavžu izdelale igrače.

Da bi uresničile naloge v predvidenih akcijah, se redno sestajajo vsak prvi ponedeljek v prostorih osnovne šole na Plavžu.

B.

PONOVLJENA SEJA SVETA KS PODMEŽAKLJA

V ponedeljek 10. decembra je predsednik sveta KS Podmežaklja Janez Komel ponovno sklical 11. redno sejo, kateri so tokrat prisostvovali skoraj vsi člani sveta. Tako so lahko ponovno obravnavali elemente in smernice plana za srednjeročno obdobje 1980-85. Tudi tako razširjeni sestav sveta je bil enoten v oceni, da plan zajema resnično velike potrebe krajanov. Iz razprave je bilo razvidno, da bi bilo najprej potrebno urediti trgovinsko mrežo, saj krajanj nimajo možnosti v dveh pred vojno zgrajenih trgovinah kupovati za svoje potrebe.

Zelo pereč problem je tudi pitna voda. Vedno pogostejše ostajajo krajanj brez vode dopoldne, med prazniki, včasih tudi po ves dan. Cevovodi so dotrajani, potrebni obnove, jeseniški Vodovod, oziroma upravljalec črpalnice ob ledarni, pa bi ob tako kritični situaciji moral poskrbeti za redno obratovanje črpalke. Svet je sprejel sklep, da se urgira pri ustreznih organih, da se preskrba z vodo uredi takoj, obnovitvena dela na cevovodih pa opravijo v obdobju 80-85.

Z ostalimi smernicami in elementi pa so v celoti soglašali. Tako naj bi se v naslednjem srednjeročnem obdobju razvijala stanovanjska grad-

nja, PTT omrežje (tel. govornice, individualni priključki), obrtna dejavnost, komunalna ureditev, postavili in obnovili naj bi se hidranti in nabavila nujnejša gasilska oprema za enoto civilne zaščite krajevne skupnosti.

Dokončati bo potrebno asfaltiranje preostalih makadamskih cest, adaptirati cesto 1. maja in prometno urediti krajevno skupnost. Uvesti bo potrebno krožno avtobusno linijo skozi Podmežakljo.

V okviru novogradenj pa bo potrebno urediti tudi elektrifikacijo in zelenice ter parke. Potreben bo tudi nov vrtec, kajti sedanji je že sedaj premajhen. Za vse Jeseničane pa je prav gotovo velikega pomena dokončna ureditev športnih objektov v športnem parku.

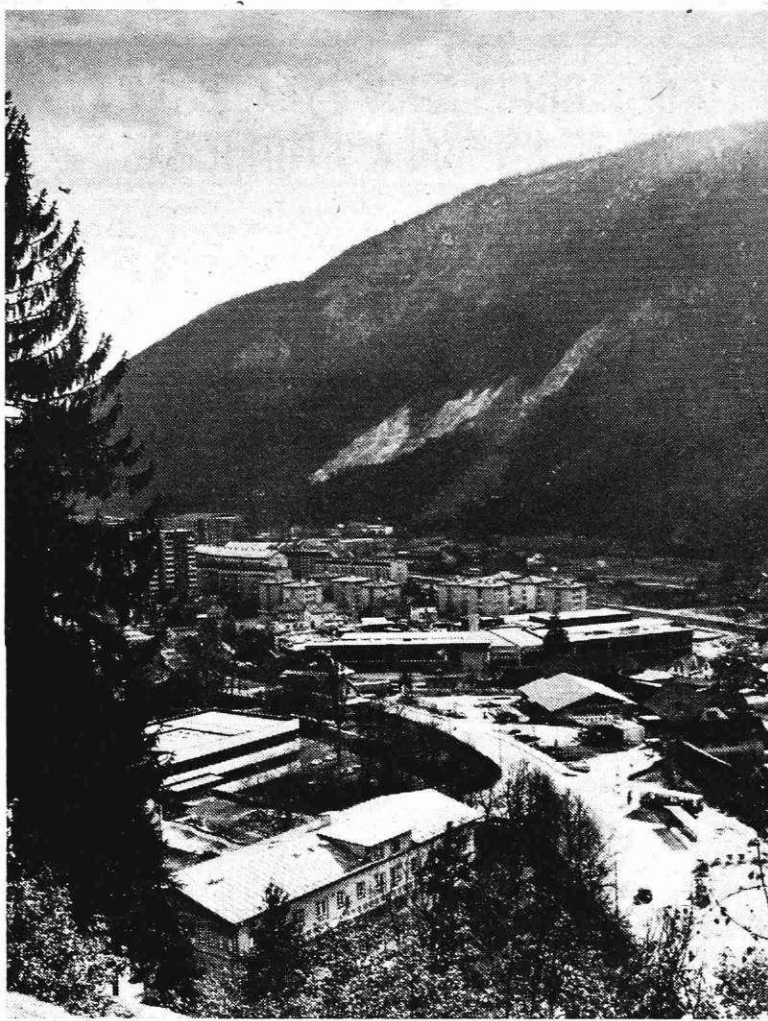
Sklep sveta je, da se sedaj smernice in elementi pošljejo v razpravo vsem zainteresiranim OZD in SIS. Na zboru občanov pa jih bodo obravnavali, ko bodo dobili njihove odgovore in bodo smernice in elementi še realnejši.

V tretji točki dnevnega reda je svet obravnaval priprave na plan za prihodnje leto in sprejel sklep, da se do 25. decembra zberejo vsi predlogi posameznih komisij in odborov sveta ter družbenopolitičnih organizacij, da bi sprejemanje plana za leto 1980 lahko steklo takoj po noveletnih praznikih.

V nadaljevanju seje so sprejeli še samoupravna sporazuma o uvažanju medsebojnih odnosov med trgovskimi OZD in organiziranimi potrošniki in samoupravni sporazum v zvezi s stanovanjsko gradnjo. Za slednjega so ugotovili, da je bil zbor stanovalcev vseh družbenih stanovanj zelo slabo udeležen, kar prav gotovo preseneča.

Na koncu seje so izvolili petčlanski odbor, ki bo pripravil sprejem za krajane starejše od 70 let in odobrili sredstva za sprejem in skromno obdaritev. Domenili so se tudi, da se svet KS Podmežaklja sestane ponovno tik pred novim letom.

Br.

Naselje Plavž z delom bolnišnice in novim šolskim centrom (IK)

PRAZNIK KS DOVJE-MOJSTRANA

V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana vsako leto 16. decembra praznujejo krajevni praznik. Spominjajo se dogodka tega dne leta 1941, ko so se v tem delu Gornjesavske doline množično uprli in odšli v partizane.

Krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije so tudi za letošnje pripravile pester program praznovanja. Nekatere prireditve so se že začele. V avli osnovne šole 6. december v Mojstrani so že odprli peto gorenjsko pionirsko foto razstavo, strelska družina Janez Mrak Dovje-Mojstrana pa je izvedla tradicionalno ekipno strelsko tekmovanje z rračno puško. S prireditvami bodo nadaljevali danes, 13. decembra, ko se bo ob 19. uri zvečer v dvorani kulturnega doma na Dovjem začel koncert pihalnega orkestra Jeseniški železarji, ki se bo predstavil z izbranim programom.

V soboto, 15. decembra, bodo dopoldan na Pavleševi hiši v Moj-

strani odkrili spominsko ploščo, zvečer ob 18.30 pa se bo začela osrednja proslava v kulturnem domu na Dovjem.

Naslednji dan v nedeljo, 16. decembra se bodo vsi krajanj na referendumu odločali o delnem sofinanciranju asfaltiranja vseh cest na območju krajevne skupnosti. Vsi pričakujejo, da se bodo krajanj odzvali in v nedeljo prišli na posamezna volišča, ki bodo na Dovjem v združenem domu, v Mojstrani v gasilskem domu, na Bledu v stavbi LIP, v Radovni pa v gostilni pri Psnaku.

Poleg tega bodo v okviru krajevnega praznika pripravili še predavanje z diapozitivi »Everest 79«. Predaval bo udeleženec odprave na najvišjo goro na svetu Marjan Manfreda.

V programu imajo tudi kviz »TITO in NOB«, na katerem bodo sodelovale ekipe osnovne organizacije ZSMS Dovje-Mojstrana.

J. Rabič

MOJE MLADOSTNO RAZMIŠLJANJE

Mladost. Kaj sploh je mladost? To človek spozna šele, ko mine. vendar se mu nekatere predstave o njej porodijo že v mladosti.

Spoznanje o današnji mladosti je grenko. Naše življenje je kakor programirano, zato ni časa za prijateljske pogovore med starši in otroki. Odrasli prihajajo iz službe utrujeni in zato nočejo potem še doma prenašati ropota in veselega živčava otrok. Gledajo le na materialno zadovoljstvo otrok. Ko otroci odrasejo, se jim pozna mladostna osamljenost in čestokrat zapadejo pijači in mamilom. Svet odraslih ne razume težav mladine. Nekateri zahtevajo od svojih otrok več kot ti zmorejo. Hočejo, da imajo sin ali hči v šoli odlične ocene, ne najdejo pa časa, da bi mu pri učenju pomagali.

Ta nenehni lov za časom in denarjem je spremenil svet v avtomat, na katerem se samoumevno ponavlja vse iz dneva v dan, iz leta v leto. Ogromno ljudi po svetu strada, ko se nekateri vozijo v luksuznih avtomobilih. V omarah imajo polno oblek, hrano pa zaradi presitosti mečejo stran.

Seveda pa tudi mi nimamo pravih nazorov. Tudi mi gledamo večkrat vse iz napačnega zornega kota. V mislih si slikamo razne utvare in upamo v drugačno prihodnost. Vedeti moramo, da ne smemo samo upati, ampak da moramo za uresničitev sanj tudi delati in se zanje boriti.

Tomaž Martelj, 8. a,
OŠ Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora

POHVALE ZA POSEBNO PRIZADEVANJE PRI KRASITVI OKOLICE

V zvezi s sklepom komisije za izvajanje akcije »Lepe rože in urejena okolica« pri Turističnem društvu Jesenice tokrat objavljamo imena prebivalcev, ki prebivajo ob cesti Cirila Tavčarja in tri s Ceste revolucije na Plavžu, ki so prejeli pohvale za posebno prizadevanje pri gojitvi rož in prispevek k urejenosti okolice:

Na cesti Cirila Tavčarja so pohvale prejeli:

Vika Čarni, Mojca Čop, Drago Dermastja, Terezija Gračnar, Viktorija Grmovšek, Vida Jenko, Anica Klemenčič, Moše Ključanin, Neža

Majcen, Binka Mrak, Marinka Mulej, Polonca Pavlič, Vera Rozman, Angela Rustja, Alojzija Skube, Janez Vidmar in Vinko Zorman.

Na Cesti revolucije: Marica Ažman, Vinko Ambrožič in Erna Sodja.

V zvezi s tem naj še enkrat povemo, da bodo imena tistih, ki bodo prejeli pisna priznanja, objavljena po občem zboru predvidoma marca prihodnje leto.

B.

DELAVCEM NA ZAČASNEM DELU V TUJINI

Delavci na začasnem delu v tujini bodo lahko med novoletnim dopustom urejali svoje stvari in sicer na

- Biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice vsak dan od 17. do vključno 28. decembra od 8. do 13. ure oziroma v sredo od 8. do 16. ure.
- upravnih organih skupščine občine in sicer na:
- oddelku za plan in finance
- oddelku za urbanizem in gradbene zadeve
- oddelku za notranje zadeve
- oddelku za narodno obrambo in
- davčni upravi vsak dan v istih dneh od 7. do 14. ure in v sredo od 7. do 16. ure.

BOHINJSKA VSTAJA SE JE KONČALA V NOMENJU

Po zasedbi Bohinja je nemški okupator že konec aprila 1941. leta tako kot na vseh drugih okupiranih področjih prišel z raznarodovalnimi ukrepi in uvajanjem novega reda. Vendar se Nemcem ni posrečilo pridobiti prebivalstva Bohinja, saj ves čas okupacije niso mogli ustanoviti nobene svoje organizacije.

Komunisti in njihovi simpatizerji so se že 20. aprila 1941 zbrali pri kmetu Matevžu Volfu na Slamnkih. Pogovorili so se o pripravah na odpor, predvsem pa o zbiranju orožja, vojaške opreme in streliva, ki ga je zapustila bivša jugoslovanska vojska. V začetku junija, ko je bil osnovan vojnorevolucionarni komite za jeseniško okrožje, je bil vanj vključen tudi Jože Ažman iz Nomenja. Zaradi nevarnosti aretacije so se konec junija 1941. leta umaknili v ilegalo Jože Ažman, Janez Zupan in Lojze Pintar, vsi iz Nomenja, iz Bohinjske Bistrice pa Tomaž Godec. Svoje taborišče so imeli v Strani nad Nomenjem.

Ažman se je 20. julija 1941 udeležil posveta članov vojnorevolucionarnih okrožij pod Malim Gregorcem, kjer je bil sprejet sklep o pričetku vstaje. Žal se je delo Jožeta Ažmana končalo s prezgodnjo smrtjo. Zaradi izdaje so Nemci 8. avgusta 1941 obkolili taborišče v Strani. Ob napadu je bil Jože Ažman ubit, Janez Zupan pa je bil ranjen in ujet ter 28. avgusta v Gorjah ustreljen kot talec. Po Ažmanovi smrti je njegovo začetno delo nadaljeval Tomaž Godec. Poleti in jeseni je bilo veliko sestankov. V Bohinj so prihajali Lojze Kebe, Mira Svetina in Stane Žagar mlajši. Sestanki in vse delovanje je bilo usmerjeno v priprave na vstajo in izgon okupatorja iz bohinijske doline.

Na sestanku gorenjskega štaba in nekaterih političnih delavcev z Gorenjske v začetku decembra 1941. leta v Bukovcih v Selški dolini je bil sprejet sklep o vstaji na Gorenjskem. Eno od žarišč vstaje naj bi bil tudi Bohinj. Sklep tega sestanka je prenesel na gorjansko-bohinjski kot Stane Bokal. Na sestanku v Slamnkih 10. decembra 1941 so postavili vojaško vodstvo in se dogovorili o izvedbi vstaje. Za organizacijo vstaje v Bohinju je bil zadolžen Tomaž Godec. V Žnidarjevi domačiji (p. d. pri Sodarjevih) v Nomenju je Tomaž Godec organiziral sestaneke, ki so se ga udeležili domala vsi domačini, prisoten pa je bil tudi Stane Žagar mlajši. Na tem shodu je Godec zbranim domačinom razložil smisel in namen vstaje.

Po prvotnem načrtu naj bi se vstaja v Bohinju pričela v noči od 14. na 15. december 1941. leta, vendar je bila preložena za en dan, kar je bilo kasneje usodno za nadaljnji potek vstaje. Prebivalci vasi Koprivnik in Gorjuše niso bili obveščeni, da se bo vstaja pričela dan kasneje, zaradi tega so se pričeli zbirati že v nedeljo, 14. decembra. Na Gorjušah so se zbirali v gostilni, koprivniška skupina pa pri Boštetu. V vasi so postavili straže, prepovedana je bila prodaja v trgovini, aretirali so kovača Avgusta Dijaka, ki je vohunil za Nemce. Obe skupini, gorjuška in koprivniška, sta odšli ob 2. uri zjutraj proti Nomenju, kot je bilo dogovorjeno. Ko so prišli nad Nomenj, so opazili, da je vse mirno in da se drugod niso odzvali pozivu k upor, zato so se vrnili na svoje domove. Na Koprivniku so izpustili Dijaka, ki jim je obljubil, da ne bo ničesar izdal.

Vse drugačen je bil položaj v Bohinjski Bistrici in v Stari Fužini. Ko je bil dokončno sprejet sklep o vstaji na področju celotne bohinijske doline, so Nemci pričeli 15. decembra z aretacijami v Bohinjski Bistrici in v Stari Fužini. Zaradi tega zvečer istega dne seveda ni bilo možno izvesti vstaje v teh naseljih.

V Nomenju so priprave potekale po načrtu. Ker je bil ta kraj določen kot središče upora, kjer naj bi se zbrali vsi uporniki ter izpeljali napad na železniško postajo in na vlak, so se tu zbrali tudi voditelji upora. Zvečer pred vstajo je bil v Ažmanovi hiši sestanek, ki sta ga vodila Tomaž Godec in Stane Žagar mlajši, udeležili pa so se ga vsi voditelji upora. Na tem sestanku so izdelali podoben načrt vstaje in se nato okrog polnoči preselili k Sušnikovim (Suššč), od koder naj bi vodili vstajo. Posamezne upornike so razporejali po položajih in blokirali dostope v vas. Na mostu čez potok Brezdenjo sredi vasi so odstranili nekaj desk in navlekli na most vozove, druga prepreka pa je bila postavljena na cesti med Pavovčevo in Žnidarjevo hišo. Skupina Nomenjcev, v glavnem skojcevec, je dobila nalogo, naj poreže telefonske žice. Žice so

bile porezane v Trbeših nad Nomenjem in na Mednici pod Nomenjem. Druga skupina je bila določena za podiranje drevja, da bi na ta način zatrpala cesto in železnico ter tako onemogočila prihod Nemcev iz Bleda oziroma Bohinjske Bele. Tretja skupina pa je bila določena, da onesposobi most med Sotesko in Nomenjem.

Na Gorjušah in Koprivniku se uporniški duh še ni polegel. 15. decembra je čez Slamnike prišla skupina iz Gorij, ki jo je vodil Stane Bokal, prebivalec so obvestili, da se vstaja nadaljuje. V šoli na Gorjušah je bil miting, nato pa so skupno z Gorjušci odšli proti Koprivniku, kjer je bila izvedena »mobilizacija« in p. miting. Po cesti iz Bleda je prišla na Mrzli Studenec skupina približno 90 upornikov iz Gorij, Bleda in Jesenic, ki je bila oborožena s koli, 20 puškami in nekaj pištolami. Vse skupine so se združile na Koprivniku, kjer so nameravali aretirati kovača Dijaka, vendar se je ta že umaknil k Nemcem. Uporniki so se na Koprivniku razdelili v dve skupini. Ena je odšla v Nomenj, kjer naj bi sodelovala skupno z ostalimi Bohinjci pri napadu na železniško postajo, druga skupina pa je odšla proti Soteski, kjer naj bi sodelovali pri rušenju mostu in pri podiranju drevja. Okrog štirih zjutraj naj bi se celotna akcija pričela. Najprej naj bi likvidirali posamezne izdajalce, nato pa izvedli skupni napad na postajo.

Po načrtu naj bi uporniki iz Bohinjske Bistrice in ostalih bohinijskih vasi likvidirali nemško postojanko v Bistrici, nato pa naj bi skupino teh upornikov z avtomobilom pripeljal v Nomenj Navrtnik. Ko so prišli uporniki skozi Nomenj z aretiranim nemčurjem mimo Pavovčeve hiše, kjer je bila ovira, je prednje pripeljal nemški avto. Uporniki na to niso bili takoj pozorni, ker so mislili, da je avto Navrtnikov. Šele ko se je avto ustavil med Pavovčevo in Žnidarjevo hišo in so iz njega pričeli skakati Nemci, so uporniki spoznali svojo zmotu. Mačkov iz Gorij je po prvem presenečenju streljal na avtomobil. Nemci so vrgli bombo, z raketami osvetlili zemljišče in pričeli streljati na upornike, katerim se je posrečilo umakniti brez žrtev.

Uporniki iz skupine, ki je pred Nomenjem zatrpavala cesto in železnico in ki je poskušala požgati most, so se potem, ko so zvedeli za nemški napad v Nomenju, začeli premikati proti Gorjušam oziroma proti Nomenju. Pred vasio so zavili v gozd in se na Mednici sešli z ostalimi uporniki in skupaj krenili proti Gorjušam, Koprivniku in Podjelju. Godec je poslal nekaj ljudi v okolico Nomenja, sam pa je šel v Bitnje, da bi zbrali hrano za upornike. Ker pa za toliko ljudi ni bilo mogoče preskrbeti hrane, je vodstvo upora svetovalo upornikom, naj se vrnejo na svoje domove.

Nemci so po razbitju upornikov pričeli v Nomenju, na Gorjušah in na Koprivniku pregledovati hiše. Na Koprivniku so prišli zgodaj zjutraj 16. decembra, ko se uporniki še niso vrnili iz Nomenja. Doma so našli le brata Lovrenca in Viktorja Beznika, po domače Senekarjeva, ki sta bila določena za stražo. Aretirali so ju in hoteli odpeljati v Begunje, vendar so ju odpeljali v Nomenj. Najbolj kruto so se Nemci maščevali v Nomenju. Že pred jutrom so vas obkolili in takoj pričeli z ropanjem. Odganjali

so živino iz hlevov ter pokradli zlasti mnogo mesa in klobas, saj so imeli domačini že pripravljene zaloge za zimo. Vendar pa se Nemci niso zadovoljili z ropanjem in hišnimi preiskavami. Popoldne 16. decembra so pričeli požigati v vasi. Sušnikovim (Sušščovi) so zažgali hišo, hlev in kozolec, poleg tega pa odpeljali konja, goveda, ovce in prašiče. Sušnikovim (Mihovčevi) so zažgali hlev in hišo, odpeljali pa so jim konja, krave, ovce in prašiče. Ažmanovim so zažgali hišo in hlev, odpeljali dve kravi in dva prašiča. Poleg tega so Nemci ob tem požigu napravili še hujši zločin. V gorečo Ažmanovo hišo so pognali Senekarjeva brata, ju v veži pokosili s brzostrelkami, nato sta v stavbi zgorela. Katrašnikovim pa so požgali stanovanjsko hišo. Istega dne so v Nomenju aretirali Sušnikovo (Sušščovo) sestro Francko, ki so jo odpeljali v Ravensbrück, Sušnikove (Mihovčeve) Janeza, Marijo in Pavlo so odpeljali v taborišče Poskau, kjer je umrl oče Janez. Aretirani sta bili tudi Helena Zupan starejša in mlajša. Mati je kasneje umrla v Auschwitzu. Drugi val aretacij je bil 26. decembra, ko so v Nomenju aretirali Janeza in Franca Sušnika (Sušščova), Janeza Sušnika (Mihovčevega), Petra Zupana in Alojza Vidica. Istega dne so izvedli Nemci tudi večje število aretacij na Koprivniku, kjer so aretirali 18 domačinov, udeležencev upora. Od aretiranih s Koprivnika je bil Anton Beznik ml. ustreljen 31. marca 1942 v Dragi, drugi so bili od dveh do šest mesecev zaprti v Begunjah in nato izpuščeni ali pa poslani v taborišče Kraut.

Naslednji val aretacij je zajel Gorjuše, kjer je bilo 17. in 18. januarja 1942 aretiranih 11 domačinov, ki so bili potem zaprti v Begunjah od dva do šest mesecev in nato odpuščeni domov. Nemški povračilni ukrepi so prizadeli tudi prebivalce Nomenja. 11. in 12. in 20. februarja 1942 so aretirali še 25 udeležencev decembrske vstaje: Pintarjevega očeta, Stanka Pintarja, Jožeta Sušnika, Milana Sušnika (Mihovčevega), Ivana Jurgeca, Miho Kausa, Janka Ažmana, Mirka Ažmana, Andreja Burjo, Janeza Žnidarja, Alojza Žnidarja, Stanka Žnidarja, Jožeta Žnidarja, Janeza Žnidarja mlajšega, Tončka Žnidarja, Alojza Stareta, Franca Katrašnika, Jožeta Kendo, Jožeta Kogoja, Blaža Zmitka, Alojza Vidica, Janka Fajfarja in Miho Ranka. V marcu in aprilu 1942 so aretirali še Francko Žnidar, Rezko Žnidar in Franca Žnidarja. Od aretiranih in zaprtih Nomenjcev so Nemci ustrelili v Dragi 31. marca 1942 naslednje udeležence decembrske vstaje: Petra Zupana, Jožeta Žnidarja, Janeza Žnidarja, Janeza Sušnika (Sušščevega), Mirka Ažmana in Antona Beznika iz Koprivnika. V raznih taboriščih pa so umrli Janko Fajfar, Lenka Zupan, Miha Kaus, Andrej Burja, Ivan Jurgec in Jože Stare.

Ravno zaradi enotne udeležbe Nomenjcev pri decembrski vstaji in njenega nesrečnega zaključka, saj se je dejansko pričela razvijati šele v širši okolici Nomenja in se je tam tudi končala, so bile nemške represalije ob tej vstaji najhujše prav v Nomenju. Represalije so samo začasno prekinile delo pri organizaciji upora, vendar je bil prispevek Nomenja v narodnoosvobodilni borbi zelo velik. V vasi so požgali pet od 37 hiš, pet domačinov so ustrelili kot talce, 18 je bilo zaprtih v koncentracijskih taboriščih, 12 pa v Begunjah, 19 je bilo izseljenih; vas je dala 15 borcev in devet aktivistov, ki so delovali kot politični delavci na terenu.

Franco Benedik

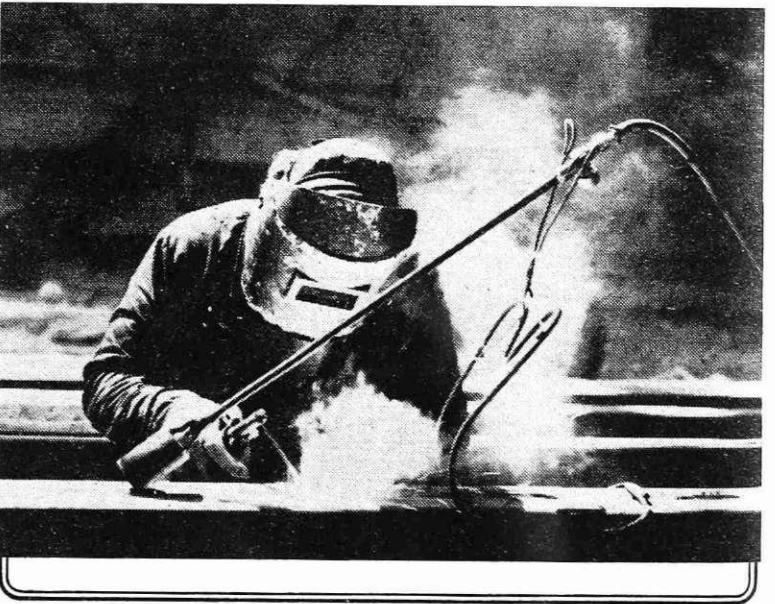
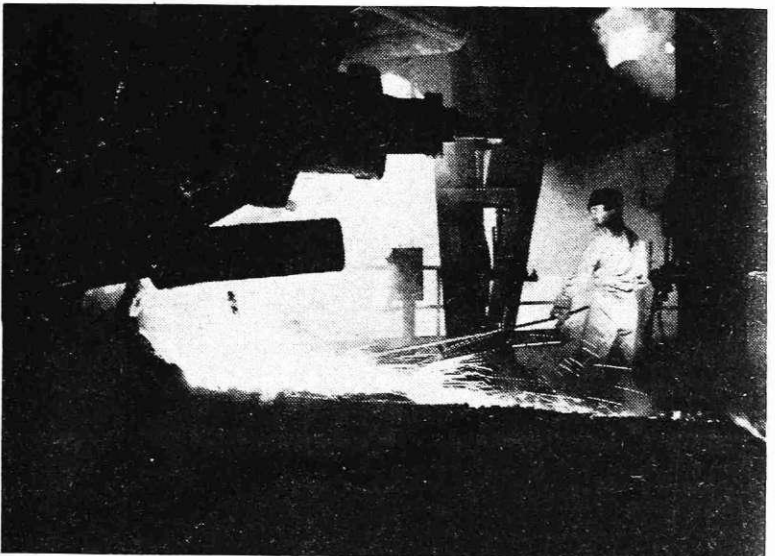

PONOVITEV JUBILEJNEGA KONCERTA

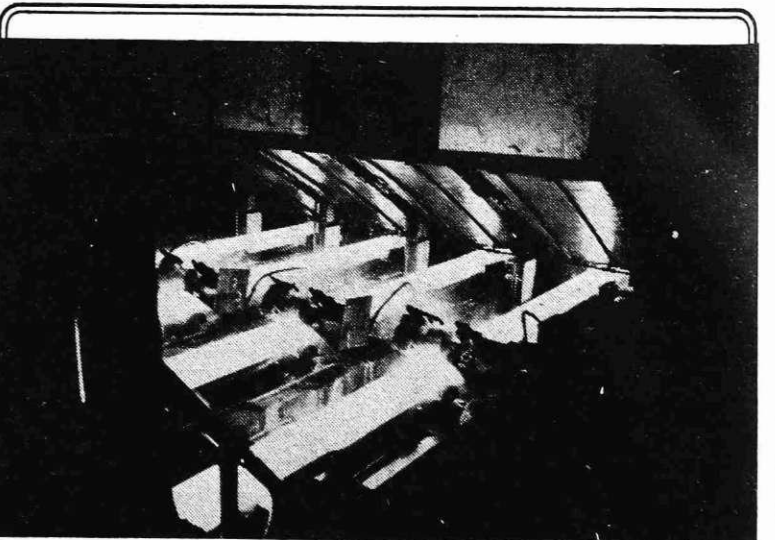
Zaradi izrednega zanimanja občanov bo pihalni orkester Jeseniški železarji ponovil jubilejni koncert v nedeljo, 16. decembra, ob 19.30 v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

Vstopnice lahko dobite v gledališču Tone Čufar in dve uri pred koncertom.

Vsi prijatelji orkestra lepo vabljeni.

Tri slike iz zbirke »človek in jeklo« člana foto kluba Andrej Prešern Francija Sluga

Ostanki požgane Sušnikove (Sušščove) hiše v Nomenju, ki so jo požgali Nemci, 16. decembra 1941 po zadušitvi bohinijske vstaje

Josip VIDMAR: Obrazi. Drž. založba Slovenije 1979.

Zgodilo se je — menda prvič, odkar knjižnice prejemajo »obvezne« izvide od kulturne skupnosti Slovenije — da je bilo teh izvodov premalo. Ali je to v nasprotju z izjavo Edvarda Kardelja, ki jo najdemo na straneh te knjige, in po kateri je za Josipa Vidmarja značilno neko aristokratstvo v najbolj zlahtnem pomenu besede, in ki se kaže zlasti v tem, da si Vidmar nikoli ni prizadeval biti popularen? Očitno pa ne gre za navadno popularnost. Vidmar je bil pogosto v središču zanimanja naših kulturnih (ali napol kulturnih) krogov, največkrat zaradi brezkompromisnih svojih stališč, zaradi tega, ker je bil v konfliktu z dobrnim delom javnega mnjenja.

Kdo so bralci, ki so izvide pričujoče knjige odnesli z naših polic? Spomine navadno radi berejo ljudje iz starejših generacij, zlasti tisti, ki so v »zgodbah našega naroda« tudi sami igrali tako ali drugače, bolj ali manj pomembno vlogo, ali pa so vsaj osebno poznali tega ali onega izmed glavnih akterjev. Tako je bilo tudi v tem primeru. Na knjigo pa jih je opozorila predvsem oddaja na ljubljanski televiziji, ki pa jo je pisec teh vrstic žal zamudil. Zdi se mi pa, da bom tako o knjigi lahko poročal brez slabega občutka, da ponavljam že izrečena mnenja ali pa da jim neumestno oporekam.

Nekje v knjigi je zapisano avtorjevo mnenje, da v našem času ne moremo iskati vodilne narodove osebnosti med kulturnimi ustvarjalci, ampak med politiki. Vidmar je bil oboje, vodilni kulturnik in vodilni politik. Vendar je to dvojje neločljivo povezano. Svoje visoke funkcije je prevzel v času, ko smo postali zgodovinski narod — prejel pa jih je prav zaradi svoje vodilne vloge v kulturnem življenju našega naroda. On je bil tisti, ki je predal zastavo iz rok kulturnih ustvarjalcev v bolj trdne roke. Kot tak je živa zgodovina: in če je napisal knjigo spominov živo in prepričljivo, utegne biti ta knjiga bolj zanimiva in bolj poučna branje od zgodovinskih knjig — da o literarnih zgodovinah niti ne govorimo.

Ta zanimivost in izčrpnost pa je omejena z eno samo okoliščino. Avtor v njej govori o vrsti pomembnih sodobnikov, vendar je izzvel vse tiste, ki so ta hip še živi. Razumem, da je moralo biti tako. Posledica te odločitve pa je, da so te podobe v nekem smislu zaključene in dokončne; sodba o času pa je iz istega razloga ostala odprta, saj manjka pričevanje o tistih soigralcih, ki še niso umrli.

Velika dela realistične književnosti so ne glede na estetski pomen vršila tudi pomembno socialno funkcijo. Namreč, niso bila samo človekova vez z večnimi vrednotami, ampak so tudi pomagala bralcu, da se je laže znašel v svojem času, da se je zavedel svoje družbe in se v njej našel. (Te funkcije ne more nadomestiti znanost, tudi ne družinska ali šolska vzgoja.) Sodobna resna književnost pa bralcu ne daje več celovite podobe o svetu, v katerem živimo, in je tudi ne poskuša dajati. V tem spoznanju se Vidmar nedvomno strinja s svojimi oporečniki, recimo s Pirjevcem ali Kermaunerm, da je po njegovem ne bi smelo biti tako. Hotel pa sem reči tole: tisto, kar je bralec nekoč dobil iz Tolstojevih romanov ali iz Ibsnovih dram, lahko danes išče prav v delih, kot je tole.

Pa se v njih zares lahko najde? Take spomine pišejo osebe, ki niso po meri množičnega človeka, v njih izražajo sodbe o ljudeh, ki daleč presegajo povprečje. So lahko Vidmarjevi Obrazi za nas ob spreminjenih okoliščinah nekaj takega, kot je bil roman Vojna in mir za naše prednike? Tolstoj govori v svojem veledelu o Napoleonu skorajda z zaničevanjem, zato pa se z neusahljivim zanimanjem in pisateljsko prizadevnostjo ukvarja z nekim Nikolajem Rostovom, ki je tipičen povprečnejši. (Na to je opozoril ruski filozof Sestov.) Pri Vidmarju ni tako. Njegova nepodkupljiva sodba mu ne da, da bi o komerkoli spregovoril z golim občudovanjem, ki ga ne bi tako ali drugače zasenčila kritična sodba. (Sodba, ki je v bistvu moralno utemeljena.) Spet razumem, da ne more biti drugače. Kljub temu pa me to vzporejanje še naprej priteguje.

Vidmar obuja podobe svojih sodobnikov: Jakopiča, Golie Zupančiča, Prežih, Kidriča in drugih. Te podobe po izvoru niso platonske, ampak so se izoblikovale v avtorjevi življenjski praksi. Ob vsakem izmed avtorjevih soigralcev bolj ali manj

bežno prehodimo celotno Vidmarjevo življenjsko pot, vsa poglavitna poglavja njegovega življenja v kulturi in v politiki: njegovo odločitev za življenjski poklic kritika; prvo svetovno vojno, prebeg k Rusom, doživetje oktobrske revolucije; samorastništvo v prvem desetletju stare Jugoslavije, urejanje lastne revije; razprave s katoliškimi umetnostnimi teoretiki, ideološki boj s predstavniki jugoslovenarstva; delo v Slovenskem narodnem gledališču ob Otonu Župančiču; združitev z naprednimi intelektualci ob reviji Sodobnost, koalicija s Partijo, kar je bil nekak zametek Osvobodilne fronte; in končno, dramatični vrh tega življenja med NOB: prevzem osrednjih političnih zadolžitvev v osvobodilnem boju in prvih poveljnih letih.

Kot rečeno, ob vsakem izmed Vidmarjevih sopotnikov prehodimo dober del te poti. Včasih so postaje samo bežno naznačene, včasih izrisane do podrobnosti. Tako se o svoji odiseji v prvi svetovni vojni bolj izčrpno razpiše ob Pavlu Golii, ki je bil avstrijski oficir in je tudi prebegnil k Rusom; o prvih mesecih partizanstva pa poroča v zvezi z Miranom Jarcem, pesnikom, ki je padel v roški ofenzivi.

Mogoče bi prav ob obrazu Mirana Jarca poskušal pokazati, kakšno je Vidmarjevo temeljno razmerje do pesnikov in pisateljev, o katerih piše. Vidmar je bil predvsem kritik, kot tak se je srečal v areni življenja s temi in drugimi. Ne glede na izreden čut za spoštovanje tuje osebnosti pa je vendarle temeljno, takorekoč materialno dejstvo, da Vidmarjeva kritična sodba o njih — o skoraj vseh — ni bila pohvalna; nasprotno, bila je boleča, za večino teh, ki so se zapisali literaturi, v nekem smislu celo izničujoča. (Edina izjema je Lili Novy, ki ji je bil Vidmar nekaj duhovni oče.) To je metalo usodno senco na Vidmarjeve odnose s pisarstvom sodobniki. Tudi Miran Jarc je bil za Vidmarja vse prej kot velik pesnik, — in kako je mogoče sprejeti in prebaviti sodbo, ki razveljavlja svoje osnovno življenjsko hotenje?

(Pri tem pa Vidmarjeve estetske sodbe vključujejo moralne — in zatoorej hočejo biti absolutne sodbe o vrednosti nekega ustvarjalca.) Kakor drugi, je tudi Jarc po svojih močeh prenašal Vidmarjevo sodbo o sebi, ne da bi mu bil zato odkrito sovražnik. In zdaj sta se našla skupaj v partizanih, Vidmar pomaga svojemu sotrpnu na nočnih pohodih, ga drži za roko, pesnik je namreč nemočen in ves zgubljen. Razen tega rešuje kritik pesnika tudi s tem, da ga pritegne med kulturnike.

Tu se med vrsticami skriva cel roman, težak ne toliko po snovni razsežnosti, kolikor po svoji eksistencialni problematiki. Bo res tudi tu obveljala svetopisemska sodba »tistim, ki nimajo, bo vse odvzeto, tistim, ki imajo, bo še dodano«? Res bo Jarc kot pesnik, ki je dal življenje za svobodo, na nek način povečan: poveljal pa ga bo prav tisti, ki ga je v njegovem bistvenem hotenju nekoč izničil. Tu se ne moreš izogniti občutku, da je pred tabo zazijal brezdanji prepad. Morda bližino tega prepada bolj tenko začutijo tisti, ki so navajeni, da sebe vidijo na spodnjem koncu, torej ne med izvoljenimi.

Vendar pa moram takoj dodati, da je Vidmar prav v svojih opisih življenja na Kamenjaku vse prej kot aristokratski. Ti opisi sodijo med najtoplejše napisane strani v pričujoči knjigi. Tu je Vidmarjeva aristokratska (pravzaprav: meščanska) drža v osnovi izbrisana. Gre za dogodke, ki jih poznamo tudi iz nekaterih drugih (Kocbekovih in Javorškovih) pričevanj. Vidmar pa piše predvsem bolj preprosto človeško od Kocbeka. Zdi se, da je Kocbek partizansko bolj silovito in tudi bolj tragično doživljal. Konec koncev je Vidmar ob njem kot Goethe ob Kleistu. Človek, ki je zmožen sprejeti ta svet, ga po svoje mojitriti. Biti v njem, pa čeprav z rahlo zagrenjenostjo v nasmehu, v glasu — spričo spoznanja »kako vztrajna in trdovratna je v slabem človeška narava«.

Marko Hudnik

DVORANA IN ODER PREMAJHNA

Pod pokroviteljstvom železarne Jesenice je pihalni orkester Jeseniški železarji svečano proslavil 105-letnico obstoja in delovanja pihalnih godb na Jesenicah z uspešnim jubilejnim koncertom v petek, 7. decembra, v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar. Dvorana je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so želeli slišati jubilate, pa tudi oder je bil že premajhen za 55-članski orkester.

Pod taktirko dirigenta Ivana Knifca je na tem koncertu pihalni orkester Jeseniški železarji nastopil v naslednji sestavi:

FLAVTA-PICCOLO: 1. Tatjana Lazar, 2. Andreja Kozjek, 3. Draga Ažman, 4. Barbara Mikula, OBOA: 5. Branko Krmelj; KLARINET BE I: 6. Berti Krmelj, 7. Brane Prešern, 8. Janko Bauman; KLARINET BE II: 9. Rafko Travnik, 10. Robert Žerjav, 11. Renata Žerjav; KLARINET BE III: 12. Srečko Žen, 13. Marjan Knific, 14. Andrej Račič; SAKSAFON SOPRAN: 15. Franc Rožič, 16. Peter Merhar; SAKSAFON TENOR: 17. Jože Bizjak, 18. Boris Benčina; SAKSAFON BARI: 19. Karel Ažman, 20. Vojko Mencinger, KRILOVKA: I. BE: 21. Davorin Mikula, 22. Alojz Intihar; KRILOVKA II. BE: 23. Franc Riharšič, 24. Franc Rihar, 25. Ivan Lazar; TROMBE BE: I. II. III: 26. Stanko Praprotnik — gost, 27. Slavko Krmelj, 28. Vinko Setinec, 29. Albin Bertonec, 30. Martin Račič, 31. Pavel Kokalj, 32. Anton Justin, TROMBE ES: III. IV: 33. Mirko Knific, 34. Ivan Mohorič; TENOR: 35. Anton Ravnikar.

Osemdesetletni Rudi Ažman se je na jubilejnim koncertu pihalnega orkestra Jeseniški železarji, po 65 letih posloval od aktivnega igranja (Foto J. Račič).

36. Emil Oblak; BARITON: 37. Miro Skube; FAGOT: 38. Barbara Ulčar; ROG: 39. Marjan Erman, 40. Rudolf Ažman, 41. Ivan Smolej, 42. Anita Perkovič, 43. Valentin Noč, 44. Jože Kocijančič — gost; POZAVNA: 45. Jože Lužnik, 46. Milan Pagon, 47. Brane Pagon, 48. Mirko Noč; BAS F. in B.: 49. Anton Kozjek, 50. Jože Beguš, 51. Bruno Žerjav; BOBEN: 52. Anton Arnez; CINELE: 53. Franc Bizjak; BOBEN MALI: 54. Andrej Zibrek, 55. Andreja Kosem. SOLISTI: Stanko Praprotnik, trobenta, Jože Lužnik, pozavna, Slavko Krmelj, trobenta.

Jubilej so počastili z zelo pestrim in zahtevnim sporedom, ki je bil sestavljen iz naslednjih skladb: Ivan Knific: Jeseniškim železarjem, koračnica; R. Košič: Kosovska uvertura; I. B. Arban: Beneški karneval, variacije za trobento in orkester; N. Kalodjera: Splet bratstva in edinstva; B. Adamič: Tra-ta-ta — koračnica; W. Löffler: Splet popularnih melodij; L. Abell: Rimbalzello, boogie-woogie; F. Ruelle: Halifax, moderna uvertura.

Po prvem delu koncerta so se godbeniki poslovali od svojega najstarejšega (80 let) člana RUDIJA AŽMANA, ki je na tem jubilejnim koncertu zadnjič javno nastopil. 80-letni Rudi Ažman je bil kar 65 let član jeseniških pihalnih orkestror. Igral je rog.

Godbenikom je za visoki jubilej prvi čestital v imenu pokrovitelja železarne Jesenice Tone Varl, član poslovnega odbora Železarne. Uroš Krek je v imenu Zveze kulturnih organizacij Slovenije pozdravil godbenike, jim čestital in prebral odlok o podelitvi Gallusovih odličij. Odličja so prejeli — bronasta: Daniel Ažman, Franc Bizjak, Janko Bauman, Anton Justin, Andreja Kozjak, Branko Krmelj, Vojko Mencinger, Brane Prešern, Milan Pagon, Srečko Žen, Robert Žerjav; srebrna: Pavel Kokalj, Tatjana Lazar, Jože Lužnik, Branko Pagon, Martin Račič; zlata: Anton Arnez, Karel Ažman, Anton Kozjak, Mirko Noč, Valentin Noč, Emil Oblak, Anton Ravnikar, Franc Rožič, Rafko Travnik, Bruno Žerjav in Vinko Setinec.

Sledile so čestitke in podelitev daril navzočih predstavnikov. V imenu združenja pihalnih orkestror Slovenije je godbenike pozdravil in daroval zlat venec tajnik združenja

Tone Lotrič, v imenu skupščine Kulturne skupnosti Jesenice je čestitke izrekel in daroval cvetje Bratko Škrli, v imenu Zveze kulturnih organizacij Jesenice je izročil darilo Janez Ambrožič, v imenu pevskega društva pa Melita Jelen in Hilda Zidar. Pridružili so se jim še predstavniki pihalnih orkestror iz Gorji, Lesc, Kranja, Trziča, železarne Ravne in železarne Store. Vrhunec slovesnosti, ki sta jo uspešno povezovala Majda Rebernik in Janez Kavčič, je bila podelitev ZLATEGA KIPA KOSTE ABRASEVIČA. To priznanje je pihalni orkester Jeseniški železarji osvojil na trinajstih jugoslovanskih srečanjih amaterjev KUD Kosta Abrašević, kot najvišje priznanje na področju ljubiteljske dejavnosti v Jugoslaviji. Tako visoko oceno o kvaliteti orkestra je dala žirija, sestavljena iz umetnikov iz vseh republik in pokrajin. Zlati kip je na Jesenice prinesla in ga izročila godbenikom predsednica žirije magister filozofije Olivija Mihailović. Poleg čestitk ob visokem jubileju je poudarila, da je bila tekmovalna konkurenca velika, ker so bili ansambli, skupine in posamezniki zelo izenačeni. Tekmovalo je 2300 posameznikov in 68 amaterskih ansamblor in skupin. Povedala je, da se je žirija enoglasno odločila, da najvišja nagrada pripade jeseniškim godbenikom. Predsednica žirije je izročila orkestru še posebno nagrado republiškega sveta Zveze sindikatov Srbije kot najboljši

delavski kulturni skupini Jugoslavije.

Koncertni del sporeda je bil na ravni visokega jubileja. Že pri uvodni koračnici Ivana Knifca Jeseniški železarjem, so godbeniki z uglašenostjo, dinamiko, skladnostjo, ritmom in sproščenostjo najavili, da ta večer resnično posvečajo visokemu jubileju in vsem tistim, ki so skozi 105 let negovali dejavnost »pleh musk«.

I. B. Abramov Beneški karneval, variacije za trobento in orkester, je bil na Jesenicah prvič izveden. Kot solist je nastopil Stanko Praprotnik, član simfoničnega orkestra RTV Ljubljana in se predstavil kot izvrsten glasbenik. Njegovo muziciranje je bilo tonsko in tehnično izrazno in izbrano. Dobro je obvladal drobne okraske, odlično v triplem jeziku, čist v lestvičnih fazah in široko speven v počasnih stavkih. Njegov prvi nastop na Jesenicah je bil prava ekshibicija na trobenti. Takega navdušenja na Jesenicah že dolgo nismo doživeli. Polna dvorana je dala največje priznanje in oceno orkestru, ki je to res zaslužil.

Poleg prizadevnih in požrtvovalnih godbenikov pa ima za vse uspehe orkestra izredne zasluge dirigent Ivan Knific. Želimo, da bi bil zlati kip tudi njemu v spodbudo, da še dolgo ostane vodja orkestra, saj je njegova osebna zavzetost prišla do polnega izraza tudi na tem koncertu.

Franjo Ropret

Pihalni orkester Jeseniški železarji je na jubilejnim koncertu pokazal vse svoje kvalitete (IK).

V petek, 7. decembra so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli peto medklubsko razstavo fotografije in barvnih diapozitivov na temo »Človek in jeklo« in podelili nagrade najboljšim avtorjem. Ob otvoritvi so ob prijatni glasbeni spremljavi prikazali tudi izbrane barvne diapozitive. (Foto F. Sluga)

Dvorana amaterskega gledališča Tone Čufar je bila mnogo premajhna, da bi sprejela vse, ki so želeli prisostvovati jubilejnemu koncertu pihalnega orkestra Jeseniški železarji. (IK)

LEPO JE BITI REKREATOR, TODA SAMO TAKRAT, KADAR TE POTREBUJEJO

»Zdrav duh v zdravem telesu!« je geslo, katerega smo precej dobesedno »režili« tudi v naši železarni in ga potrdili tudi z dejanji. Eno od teh je tudi organizirano letovanje v naših domovih v Crikvenici in v Biogradu na moru. Organizacijo smo prepuščali izvršnemu odboru konference osnovnih organizacij Železarne in oddelku za družbeni standard na kadrovskem sektorju. Dela smo se lotili z vso odgovornostjo in povabili k sodelovanju rekreacije, ki naj bi poskrbeli, da bi bil tudi dopust naših delavcev pestro in koristno organiziran. Rekreacije so pretežno delavci naših TOZD in delovnih skupnosti, ki so končali rekreatorski tečaj, ali pa diplomirali na VŠTK Ljubljana kot trenerji – učitelji plavanja.

Tudi rekreacije smo se zavedali resnosti in odgovornosti, katero smo sprejemali, zato smo se z referentom za rekreacijo dogovorili o delu ter sestavili pogodbe glede dolžnosti in pravic. Dolžnosti rekreatorjev so bile: organizacija plavalne šole za otroke in plavalne šole za odrasle vsak dan, organizirati v desetih dneh najmanj en celodnevni izlet z ladjo, organizirati poslovnih večer, voditi vsak večer rekreacijo (balinanje, namizni tenis, odbojka, badminton itd.), organizirati zaključna tekmovanja v teh panogah, napisati diplome in priznanja, organizirati podelitev in še nekaj manjših opravil. Pravice pa so bile: izredno plačana odsotnost, 10% dnevne dnevnice, brezplačna hrana in bivanje, povrnitev prevoznih stroškov in prejem potrebne športne opreme, ki jo pri opravljanju nalog potrebujemo. Da ne bi opisoval dela ostalih rekreatorjev, s čimer nisem dovolj dobro seznanjen, bom opisal samo to, kar sem v desetih dneh, glede na dolžnosti, ki sem jih sprejel, organiziral jaz. Organiziral sem plavalno šolo za otroke v dveh skupinah vsako popoldne. Šola je obiskovala 14 otrok in od teh jih je po osmih dneh 12 splavalo. Organiziral sem plavalno šolo za odrasle, ki so jo izmenično obiskovale 3 osebe. Dvakrat je v šolo za odrasle prišla tudi 80-letna mamica iz Podkorena. Šola je bila v popoldanskem času. Organiziral sem dva celodnevna izleta na Kornate. Športne igre – rekreacija in tekmovalstvo so bile vsak večer od 19. do 22. ure. Organiziral in vodil sem poslovilni večer. Glede na odobravanje, pohvale in zahvale za trud, ki so jih izrekli udeleženci te izmene, sem imel občutek, da sem naloge v celoti dobro opravil. Tudi referent za rekreacijo v Železarni je na osnovi mnenj, katere je dobil od delavcev izmene, izjavil, da sem zelo opravil zelo dobro.

Zdaj pa se bom dotaknil problema, ki me je k pisanju tega članka prisilil. Športno opremo smo rekreatorji dobili, prav tako so nam v TOZD in delovnih skupnostih odobrili plačano odsotnost. Zataknilo pa se je pri izplačilu 10% dnevnic in povračila potnih stroškov, ki bi nam jih moral izplačati izvršni odbor konference osnovnih organizacij železarne. V sredini septembra sem podpisal pogodbo (že to je bila krepka zamuja) in pričakoval, kdaj bo denar, toda denarja ni bilo od nikoder. Okoli 10. oktobra sem šel k referentu

za izlete in oddih po informacije, kaj je narobe in kje se je zataknilo. Razložil mi je, da se je verjetno zavleklo v administraciji in da bo v kratkem rešeno. Dan kasneje so bile pogodbe končno urejene in poslano tov. Rihtaršičevi, blaginčarki tovarniškega sindikata. Čez dva dni mi je referent za oddihe in izlete naročil, naj mu povem številko žiro računa, da bo denar nakazan na račun, ker se ne sme izplačati na blaginjski izdelek. Dal sem številko in dobil zagotovilo, da bo denar 15. oktobra nakazan. Tudi po teh obljubah denar ni bil nakazan. Zato sem se 5. novembra oglasil pri tov. Rihtaršičevi na sindikatu, da zvem za vzroke. Dobil sem dokaj ostre odgovore, naj počakam, da še ni vse v redu s pogodbami, da ima ona preveč dela in ne zmore vsega.

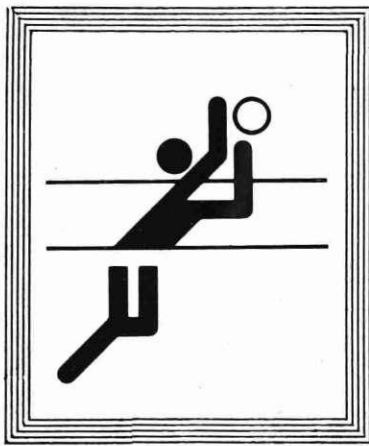
Na najino precej glasno razpravo je reagiral predsednik IO OOS Železarne in dal tov. Rihtaršičevi nalog, naj drugi dan takoj nakaze denar. Do 14. novembra se vedno ni bil nakazan, zato sem spet odšel k tov. Rihtaršičevi, ki mi je ljubeznivo izplačala potne stroške v višini 428,00 din na blaginjski izdelek in zagotovila, da bo ostalih 1.400,00 din nakazala takoj drugi dan. Ker denar le še ni bil nakazan, sem ponovno prošil tov. Rihtaršičevo za pojasnilo. Odgovorila mi je, da če nujno potre-

bujem denar, mi ga bo izplačala na osnovi blaginjskega izdatka, ker nima časa denarja nakazati na banko, če pa malo potrpi, ga bo kmalu nakazala. Potrpel sem do 26. novembra. Ker pa denarja tega dne še ni bilo na mojem računu, sem prošil za pomoč vodjo oddelka za družbeni standard. Ta je v moji prisotnosti telefonsko naročil tovarišici na sindikatu, da naj denar nakaze in s tem izvrši svojo dolžnost.

To je bilo 26. novembra. Četrtega decembra, predno sem se lotil pisanja, sem vprašal banko – denarja še vedno ni bilo. Zahvalil sem se za informacijo, zahvaljujem pa se tudi vsem, ki so pripomogli, da je do tega prišlo, predvsem pa tov. Rihtaršičevi. Ne samo, da ni izpolnila svoje delovne dolžnosti, ni izpolnila niti naročila vodja oddelka za družbeni standard, niti naročila predsednika IO OOS Železarne in tudi mi ni povedala resnice. Trdila je, da na blaginjski izdelek ne more izplačati dinarjev 1.828,00, čeprav sem dobil natančno informacijo, da se na tak način lahko izplača do višine 2.000,00 din. To je verjetno res, saj mi je tudi sama dejala, da lahko, če se mi tako mudi in sem v stiski.

Nič se mi ne mudi in nisem v stiski. Zatevam samo tisto, kar sem v vestnim delom zaslužil od 20. do 30. avgusta. In to na vso žalost zahtevam še danes, 4. decembra. Če je takšno poslovanje v redu ali ne, naj presodijo bralci sami, sam pa sem vesel, da nisem v stiski, saj bi me pri takem »vestnem« poslovanju stiska v štirih mesecih že zdavnaj stisnila.

Rekreator: Franci Fon

PD JAVORNIK — KOROŠKA BELA PRED USPEŠNIM ZAKLJUČKOM SEZONE

Na redni seji upravnega odbora društva, ki je bila v sredo, 5. decembra, v novopreurejenih prostorih v domu Julke in Albina Pibernik, so bili člani seznanjeni z dokaj uspešnimi rezultati poslovanja društva v letošnji sezoni in z načrti za delo v bodoče. Brez dvoma ima na uspešno delo vpliv tudi neposredno povezovanje z organizacijami železarne, oziroma konkretno s TOZD Valjarna bluming-štel, ki že kaže prve rezultate, kar se je pokazalo predvsem pri naporih za pridobitev lastnih prostorov. Okusna opremljenost, red in čistota, ki vladata v novih prostorih, brez dvoma ugodno vplivata na delo in lahko služita za vzgled, kako naj izgledajo družbeni prostori.

Ker rezultati zadnjih dveh mesecev, v katerih je odprta le postojanka na Pristavi, ne morejo bistveno spremeniti rezultatov gospodarjenja, lahko trdimo, da se društvo bliža uspešnemu zaključku sezone. Medtem ko se upravni odbor bolj posveča gospodarskim vprašanjem, mladinski odsek bolj ali manj samostojno organizira svojo planinsko dejavnost, tako z organizacijo izletov, sodelovanjem pri raznih športnih prireditvah in se izpopolnjuje v planinskih veščinah.

NA OBČINSKEM SIDNIKALNEM PRVENSTVU RADOVLJICE V KEGLJANJU NASTOPILO 740 ČLANOV

V dneh pred praznikom republike 29. novembra se je na kegljišču doma upokojencev v Radovljici končalo letošnje sindikalno prvenstvo v kegljanju.

Pod pokroviteljstvom občinskega sveta zveze sindikatov in ZTKO sta tekmovalce zelo dobro organizirala in izvedla komisija za šport in rekreacijo pri OSZS in Društvo upokojencev Radovljica. Na tekmovalju v kegljanju, ki je trajalo štirinajst dni, je nastopilo 145 žensk in 595 moških ali skupaj 740 članov sindikata iz 75 osnovnih organizacij zveze sindikatov.

Tekmovalce v kegljanju, ki je bilo v letošnjem letu že dvajseto in zadnja športno rekreativna panoga sindikalnih športnih iger radovljskih sindikatov, je bilo po številu udeležencev hkrati tudi najbolj množično športno-rekreativsko tekmovalstvo članov sindikata v letu 1979.

Tekmovalke in tekmovalci so bili razdeljeni v dva starostna in en tekmovalni razred ter so se pomerili za občinske naslove ekip in posameznikov v kegljanju 50 lučev mešano. Za uvrstitev moških in ženskih ekip so se upoštevali rezultati najboljših tekmovalcev oziroma starih najboljših tekmovalk posamezne OO ZS. Najboljša mesta med posamezniki in ekipami so dosegli:

ŽENSKES NAD 40 LET: 1. Ana Šparovec (Iskra Lipnica) 191 podrtih kegljev, 2. Angelca Rozman (Kemična Podnart) 169, 3. Dora Stular (Iskra Otoče) 167, 4. Ljiljana Selan (Društvo upokojencev Rad.) 145, 5. Romana Gatej (Veriga Lesce) 140, 6. Marija Rakovec (Kemična Podnart) 138, 7. Marija Selan (Društvo upokojencev Rad.) 134, 8. Marija Ahačič (Sukno Zupče) 127, 9. Tončka Likar (Jelplast Kamna gorica) 117, 10. Marica Dornič (Društvo upokojencev Rad.) 114 podrtih kegljev.

ŽENSKES DO 40 LET: 1. Sonja Lužnik (Iskra Otoče) 190 podrtih kegljev, 2. Danica Majstorovič (Iskra Otoče) 189, 3. Tina Bulovec (Iskra Otoče) 183, 4. Mojca Matjašič (Iskra Otoče) 179, 5. Marina Galič (Plamen Kropa) 178, 6. Zala Brajnik (Iskra Lipnica) 172, 7. Maja Košir (Elan Begunje) 171, 8. Marija Kirin (Lj. banka Rad.) 170, 9. Marija Mekina (Dom dr. Janka Benedika) 169, 10. Nada Ulčar (Vezanine Bled) 167 podrtih kegljev.

ŽENSKES – TEKMOVALNI RAZRED: Marjana Zore (Iskra Otoče) 180 podrtih kegljev.

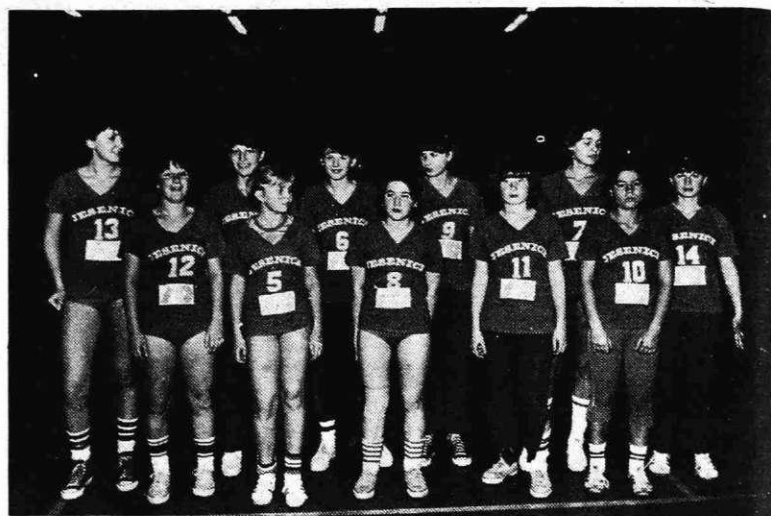
MOŠKI NAD 40 LET: 1. Jože Rebec (Sob Radovljica) 228 podrtih kegljev, 2. Janez Gašperin (Elan Begunje) 215, 3. Joža Malner (Zapori Rad.) 209, 4. Franc Žerjav (GG Bled) 208, 5. Zdravko Soklič (Iskra Otoče) 207, 6. Ante Šamija (Alpetour Rad.) 205, 7. Jože Valant (Veriga Lesce) 202, 8. Janez Kolman (Elan Begunje) 199, 9. Stanko Šubic (Društvo upokojencev Rad.) 199, 10. Mi-

Večji del seje je bil tokrat posvečen obnovi Prešernove koč na Stolu, za kar bo društvo potrebovalo poleg velike volje za delo in prostovoljnih akcij še najmanj tri milijone din. Ker društvo ne razpolaga s takšnimi sredstvi, bo potrebna vsekakor družbena pomoč, saj obnova Prešernovega doma ni samo v interesu javniških planincev, pač pa v interesu vsega obmejnega prebivalstva in slovenskega planinstva. To je točka, kjer se srečujejo prebivalci obeh sosednjih dežel brez kakršnihkoli političnih ali drugih predsodkov z edinim namenom, da uživajo v tem lepem gorskem svetu. Zaradi sezonske omejitve gradnje na takšni višini, velikih stroškov in ne nazadnje zaradi samih tehničnih možnosti, bo gradnja etapna in končana predvidoma leta 1985. Razumljivo pa gradnja ne sme vplivati na vzdrževanje ostalih treh postojank, saj nam izkušnje kažejo, da se vsaka poskodbna, predvsem na visokogorskih postojankah, ki ni takoj odstranjena, krepko mašuje.

Ker se bliža čas občnega zbora, že sedaj opozarjamo člane, da k načrtom pripravijo svoja mnenja in predloge, saj bo društvo uspevalo le s podporo vsega članstva.

SM

Igralke košarkarskega kluba Jeseniceki nastopajo v prvi slovenski košarkarski ligi – super. Od leve proti desni: Ulčar, Azman, Vavpotič, T. Stražisar, Slamnik, B. Kantarevič, M. Stražisar, Komel, Cuder, Mlačnik in Pavkovič (IK)

23. EKIP NA STRELSKEM TEKMOVANJU NA DOVJEM

Streška družina Janez Mrak Dovje-Mojstrana je v nedeljo, 9. decembra, v počastitev 16. decembra – praznika krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana izvedla tradicionalno vsakoletno ekipno tekmovalstvo v streljanju z zračno puško. Tudi tokrat je bila udeležba izredno dobra, saj je nastopilo 23 ekip krajevnih družbenopolitičnih organizacij in društev, pripadnikov JLA, teritorialne obrambe, TOZD z območja krajevne skupnosti in postaje milice Jesenice.

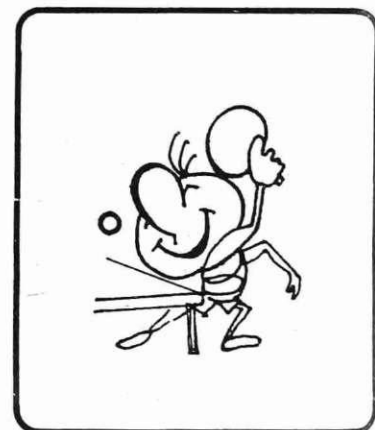
Zmagala je ekipa strelske družine Janez Mrak Dovje-Mojstrana, druga je bila ekipa postaje milice Jesenice, tretja pa ekipa mladinskega odseka PD Dovje-Mojstrana. Med ženskimi je zmagala ekipa Delikate-Mojstrana pred ekipo SZDL in osnovno organizacijo ZSMS.

Pokale in diplome najboljšim ekipam bodo podelili na osrednji proslavi krajevne praznika, ki bo v soboto, 15. decembra, ob 18.30 v kulturnem domu na Dovjem.

J.R.

S strelskega tekmovanja na Dovjem (Foto J. Rabič)

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

STEKLAR, NAPEV, KNJIGA, TAVRIDA, AVALA, KOLOVOZ, ALENKA, ARAMIS, OT. E. BU, TER, AMARILIS, GRAB-LJAR, INTER, LAS, RANO, O. AR, ST, NIČ, PRAZNIK, T. TIR, CU, REPUBLIKE, I, PAV, NAPON, AL, SPA, A. MJ, ANIENE, KONTRABAS, JESEN, KLOT, KARAT, LAN, TLAKA, K. ENI, ATOM, BES, PA, NA, PODVIN, R. ŠAMAC, ZAHOD, TALIA, A. AKT, AR, MATINEJA, ISTA, TOVARIS, KOT, RI, ANCONA, EPOLETA, ASIR, METEORIT.

V torek, 11. decembra, je posebna komisija, ki so jo sestavljali Dragica Medja, Božidar Lakota in Darko Bradašča, izžrebala nagradne nagradne križanke, objavljen v 44/45. Štev. Železarja. Prejeli smo 309 rešitev, komisija pa je izvela trindvajset rešitev, od katerih je bilo trinajst nepravilnih.

150 din prejme ANTON FERČEJ, INDUSTRIJSKA 2, Jesenice; 100 din prejmeta REGINA BERGUŠ, ROD, FRŠ-Zelezarna in JOŽE KRALJ, Zičarna – pocinkovalnica; po 75 din prejmejo MATEVŽ REPINC, Cesta ŽELEZARJEV 27, Jesenice, SLAVKO IVANOVIČ, Tavčarjeva 1a, Jesenice in MARIJA POGAČAR, Faktorni oddelek – Železarna; po 50 din prejmejo SAVO VIDIC, Povšetova 104 D, Ljubljana, JULIJANA SLAMNIK, Knjigovodstvo, FRŠ, BORIS BENCINA, SEO ERC in MARIJA KAVALAR, ekspedit – Železarna.

Vsem nagradencem iskreno čestitamo!

Nagradenci, zaposleni v Železarni, bodo prejeli nagrade po 15. decembru pri obratnih personalnih, nagradenci izven Železarne pa prav tako po 15. decembru na uradni listi Železarja ali po pošti.

TEKMOVANJE »ZMAGA MRTVEGA BATALJONA«

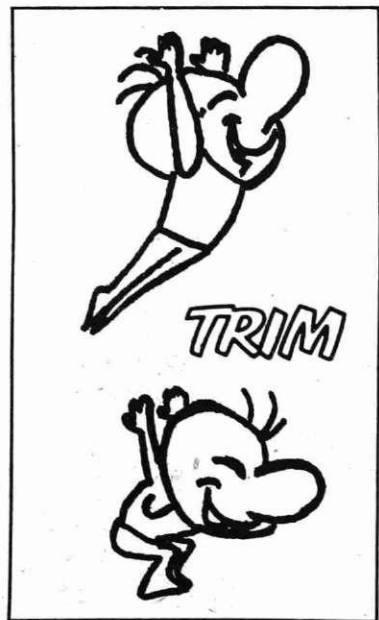
SOBOTA, 15. decembra – ob 10. uri komemoracija ob spomeniku na Pokljuki – Goreljek;

– ob 11. uri smučarski teki za mlajše in starejše mladince in mladence, člane in članice tre ekipno (ekipo sestavljata dva člana in en starejši mladinec).

NEDELJA, 16. decembra – tekmovalstvo za rekreacije – člani v treh starostnih skupinah (do 35, od 35 do 50 in nad 50 let); članice v dveh starostnih skupinah (do 35 in nad 35 let).

Rekreativci dobijo kolajne in diplome.

Organizacijski odbor

BALINARSKI KLUB JESENICE VABI

BK Jesenice vabi vse prijatelje balinanja na DELOVNO KONFERENCO kluba, ki bo v nedeljo, 16. decembra, ob 9. uri v prostorih balinarskega doma – Baza.

PROGRAM PRIREDITEV ZA OTROKE OB NOVOLETNEM PRAZNOVANJU

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR: ČUDEŽNA SRAJCA DOPETAJCA
PONEDELJEK, 17. DECEMBRA, ob 11. uri za OŠ Koroška Bela in VVU v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.
17. decembra, ob 15. uri za OŠ Žirovnica in VVU v dvorani na Breznici.
 Vabljeni so tudi predšolski otroci, ki niso vključeni v VVU.
TOREK, 18. DECEMBRA, ob 13. uri v telovadnici OŠ Kranjska gora za učence od 1. do 4. razreda in VVU. Vabljeni so tudi predšolski otroci, ki niso vključeni v VVU.
18. decembra, ob ob 16.30 v dvorani na Dovjem za otroke OŠ Mojstrana od 1. do 4. razreda in otroke, ki niso vključeni v VVU. Vabljeni so tudi otroci, ki niso vključeni v VVU.
SREDA, 19. DECEMBRA, ob 9. uri v gledališču Tone Čufar za VVU Julke Pibernik in Angelce Ocepke.
 ob 12. uri za OŠ Prežihov Voranc in Polde Stražisar.
 ob 15. uri za OŠ Tone Čufar za učence prvega in drugega razreda.
ČETRTEK, 20. DECEMBRA, ob 15. uri v gledališču Tone Čufar za učence tretjih in četrtih razredov OŠ Tone Čufar.
 ob 17. uri za predšolske otroke, ki niso vključeni v VVU s področja mesta Jesenice.
IGRALSKA SKUPINA ŽIROVNICA: SIROTA ZORICA
PONEDELJEK, 17. DECEMBRA, ob 9. uri za otroke krajevne skupnosti Blejska Dobrava v OŠ Bl. Dobrava.
 ob 15. uri za malčke krajevne skupnosti Podmežaklja. Po dogovoru sta možni tudi dve prireditvi.
PONEDELJEK, 17. DECEMBRA, ob 17.30 za otroke krajevne skupnosti Planica pod Golico v hotelu.
**MLADINSKA IGRALSKA SKUPINA: GLASBENA PRAVLJICA RAČKA NI HOTE-
 LA GAGATI IN LUTKE SNEŽNI MOŽ**
TOREK, 18. DECEMBRA, ob 15. uri v dvorani na Breznici za predšolske otroke, ki niso vključeni v VVU.
 ob 17. uri v kulturnem domu na Javorniku za predšolske otroke iz krajevne skupnosti Javornik-bKoroška Bela.
SREDA, 19. DECEMBRA, ob 9. uri v vrtnu v Ratečah za vse predšolske otroke, ob 10.30 v soli Kr. Gora za predšolske otroke iz VVU in zunanje v osnovni šoli.
 ob 12. uri za predšolske otroke, ki niso vključeni v VVU in za otroke iz VVU v soli Mojstrana.
 ob 16. uri za predšolske otroke iz krajevne skupnosti Hrušica.
ČETRTEK, 20. DECEMBRA, ob 9. uri v VVU na Plavžu.
 ob 11. uri na Savi.
KRATKI RISANI FILMI
SREDA, 12. decembra, ob 8. uri v vrtnu Angelce Ocepke v treh skupinah.
ČETRTEK, 13. decembra, ob 8. uri za VVU Julke Pibernik.
 ob 9.30 v vrtnu Julke Pibernik - starejša skupina in ob 11. uri v vrtnu Podmežaklja.
PETEK, 14. decembra, ob 8. uri v vrtnu Mojstrana, ob 9.30 v vrtnu Hrušica, ob 11. uri v vrtnu Blejska Dobrava.
PONEDELJEK, 17. decembra, ob 8. uri v vrtnu v Žirovnici, ob 10. uri v vrtnu Koroška Bela.
FILM »MODRA PTICA« JE PRIMEREN ZA ŠOLARJE
SOBOTA, 22. decembra, ob 10. uri matineja v kinu RADIO
NEDELJA, 23. decembra, ob 10. uri matineja v kinu PLAVŽ
PONEDELJEK, 24. decembra, ob 16. uri predstava v kinu Mojstrana.
SREDA, 26. decembra, ob 16. uri predstava v kinu Kranjska gora.
 Vse predstave so namenjene otrokom kot darilo za novoletno praznovanje.

ZDRUŽENJE ŠOFERJEV IN AVTOMEHANIČOV JESENICE

razpisuje

tečaj za inštruktorje motornih vozil za A, B, in C kategorije.
 Pogoji za vpis po zakonu - pričetek pouka konec decembra.
 Vpis in informacije dobite v pisarni ZŠAM Jesenice, Rogljeva 1, vsako sredo od 17. do 19. ure.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega očeta, starega očeta in tasta

PETRA PREZLJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem požarno varnostne in reševalne službe železarne Jesenice za vsestransko in denarno pomoč.
 Iskrena hvala!

Ignac Prezelj

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in strica

JOŽETA KLINARJA Budnarjevega ata

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, sosedom, znancem in prijateljem za pomoč in darovano cvetje.

Zahvaljujem se dr. Mencingerju in osebju internega oddelka jeseniške bolnice za nujno skrb in nego v času njegove bolezn.

Prisrčna hvala govornikom za poslovalne besede, gasilec GD Planina pod Golico za spremstvo ter pevcem za zapete žalostinke.

Zahvala velja vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Žalujejo: žena Malči, sinovi Lojze z družino, Jože in Stanko, Peter in ostalo sorodstvo.

REŠITEV KRIZANKE IZ 46. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

BABILONSKI STOLP,
 OLIVER DRAGOJEVIČ,
 DIVAN, OTS, MARONI,
 ETA, DO, KRAŠ, VAL, NA-
 KLADA, ATLAS, KI, SL,
 AVA, DAI, KROP, KANE,
 KIKLA, EMA, JK, ATI,
 ARON, OAS, ITA, KARA-
 TE, ROVINJ, AA, TEGLA,
 OMAKA, AMI, JEANNE,
 LOV, PIRAN, VATA, ZE-
 TOR, RAMADAN, ATEN-
 KE, IRIDIJ, LAR, GOL,
 NIT, OROPANEC, ČIVKA-
 NJE, AKA, TOBAKAR,
 KREATURA.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto 14. decembra bo
 popoldan od 15. do 19. ure
 na Jesenicah dežurna
 Samopostrežna trgovina
 Rožča na Plavžu.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Strojne delavnice najlepše zahvaljujem za dragoceno darilo.

Vsem skupaj želim še mnogo delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Marjan Potočnik

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Jeklar-
 na za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času moje bolezn. Še posebej se zahvaljujem tovarišu Simikiču.

Drago Trkulja

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne orga-
 nizacije zveze sindikatov TOZD
 Plavž se prisrčno zahvaljujem za
 denarno pomoč, ki mi je bila v času
 moje dolgotrajne bolezn dobro-
 došla.

Ivan Kržič

ZAHVALA

Sindikatu OTK se najlepše za-
 hvaljujem za denarno pomoč v času
 moje bolezn.

Rudi Noč

ZAHVALA

Izvršnemu odboru konference os-
 novnih organizacij sindikata Že-
 lezarne in osnovni organizaciji sin-
 dikata TOZD Valjarna debele plo-
 čevine se najlepše zahvaljujem za
 denarno pomoč, omogočen oddih na
 morju in obiske na domu v času
 moje bolezn.

Vsem iskrena hvala
 Franc Bajt

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne orga-
 nizacije zveze sindikatov TOZD
 Jeklarne se prisrčno zahvaljujem za
 denarno pomoč, ki mi je bila v času
 moje bolezn zelo dobrodošla.

Imet Lika

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

15. decembra ameriški film CHAR-
 LIE V ZASTAVLJALNICI; režija
 in glavna vloga Charlie Chaplin, ob
 15. uri.

15. - 16. decembra ameriški barvni
 kriminalni film VELIKI IZZIV;
 režija Clint Eastwood, v gl. vlogi
 Clint Eastwood, ob 17. in 19. uri.

17. - 18. decembra panamski
 barvni zgodovinski film KRALJE-
 VIC BERAC režija Richard Flei-
 scher, v gl. vlogi Oliver Reed, ob 17.
 in 19. uri. Film je bil prikazan na
 FEST-u 78.

19. decembra ameriški barvni
 pustolovski film PROTI VSEM ZA-
 STAVAM; režija George Scherman,
 v gl. vlogi Errol Flynn, ob 17. in 19.
 uri.

20. decembra zaprto.

21. decembra ameriško-italijan-
 sko-španski pustolovski film VRN-
 TEV GUSARJA; režija Lawis Gil-
 bert, v gl. vlogi Timothy Bottoms, ob
 17. in 19. uri.

22. - 23. decembra mehiški barvni
 film OBRAČUN V KACJEM
 GNEZDU; režija Fernando Duran
 Dojas, v gl. vlogi Eric Del Casti, ob
 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

15. - 16. decembra panamski
 barvni zgodovinski film KRALJE-
 VIC BERAC ob 18. in 20. uri.

16. decembra ameriška komedija
 CHARLIE V ZASTAVLJALNICI
 ob 10. uri.

17. - 18. decembra barvni kri-
 minalni film VELIKI IZZIV ob 18.
 in 20. uri.

19. decembra zaprto.
 20. decembra švedska barvna dra-
 ma JESENSKA SONATA, nabavo
 filma je sofinancirala kulturna
 skupnost Jesenice, ob 18. in 20. uri.
 21. decembra ameriški barvni pu-
 stolovski film PROTI VSEM ZA-
 STAVAM ob 18. in 20. uri.

22. - 23. decembra barvni vojni
 film OPERACIJA OB ZORI ob 18.
 in 20. uri.

Kino DOVJE

15. decembra ameriški barvni tri-
 ler V VRTINCU VESTI ob 19. uri.

16. decembra francoski barvni
 kriminalni film BLAZNEŽ, KI GA
 JE TREBA UBITI ob 19. uri.

22. decembra panamski barvni
 zgodovinski film KRALJEVIC BE-
 RAC ob 19. uri.

23. decembra ameriški barvni kri-
 minalni film VELIKI IZZIV ob 19.
 uri.

Kino KRANJSKA GORA

15. decembra francoski barvni
 kriminalni film BLAZNEŽ, KI GA
 JE TREBA UBITI ob 20. uri.

19. decembra panamski barvni
 zgodovinski film KRALJEVIC BE-
 RAC ob 20. uri.

22. decembra ameriška barvna kri-
 minalka VELIKI IZZIV ob 20. uri.

OBJAVA PROSTIH DEL IN NALOG

Svet delovne skupnosti TOZD Osnovna šola Tone Čufar
 Jesenice objavlja prosta dela in naloge učitelja

- matematike za določen čas od 3. januarja do 30. junija 1980.
 Nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

Prosta dela in naloge učitelja
 - zgodovine za določen čas - nadomeščanje delavke na
 bolezenskem dopustu. Začetek dela po objavnem roku do vrnitve
 delavke z bolezenskega dopusta.

Objava velja 15 dni. Kandidati vložijo pisne prijave in
 dokumente o izobrazbi na tajništvo šole.

RAZPIS PROSTIH DEL IN NALOG

Osnovna šola dr. Janez Mencinger Bohinjska Bistrica
 razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

- 1 učitelja za razredni pouk za nedoločen čas s polnim
 delovnim časom.

Nastop dela 6. 1. 1980.

Pogoj: ustrezna izobrazba in ustrezna moralnopolitične
 lastnosti. Stanovanja šola nima.

RAZSTAVA PASEMSKIH ŽIVALI

Društvo gojiteljev malih živali Jesenice obvešča občane
 in svoje člane, da prireja od 13. do 15. decembra v dvorani
 SVOBODE pri Jeleni razstavo pasemskih živali, kuncev,
 kokoši in golobov.

Razstava bo odprta od 9. do 18. ure!

Zadnji dan bo možen odkup posameznih vrst pasemskih
 živali.

OTROŠKA BOLEZEN	TVNLSKI REDELEK	FR. PESAR (PIERRE) BIZ-IT	PRELJENI ČRUKI	DALMAT. NAZIN ZA SOSPOBA	SEDNKA V TOVARNI	PESNICA SEDELE	DELAVSKI SVET	ČLOVEK VELIKIM OČMI	KOS CELOTE	OTOK KARDON KIRKE	BIVSI JAPONSKI PREMIER	NAZIV KARDI- NALOV	BOKSAR NORTON
DODATEK ZA OSOBE OTROK													
GREKI BOG PSTIDEV			OSEBNI ZAHTEV DEJAVNA MOČ				AMINOKI- SLINA GOREČNOST ZANOS						
PRIKAZ						PAVEL NILIN JEREDOV TURČINI		REDORNA- TOR HUS					GLASBENA ZVEST
STRUPEN FUNGUS BIVJA KOZA				VRSTA VRBE			ZELEZAR	STARA POVRŠ. MERA					
OSNOVNI TON TOKSKE LESNICE			ŽANR (ORIS) IT-POURTES (IPOLITO)		... KING COLE BOS. M. IME		3,14	PESNIŠKO IME IRSKE	REŠKA TRUTONL. SEVERNI JELEN		CLAUDIA KARDINALE AN. VESOL SATELIT		
NAŠA ALPSKA DOUNA					PREŠNO IME TUDI ESTRINE								
ORADNIK V STAREM RINDU			IVAN MINATIL LETENJE		SESTAVIL: RONNER RDEČE BARVILLO	VELIKA BUTANJA TOJE Ž. IME	STAROGR. KIPARJE EGINE	REVEŽ					
EGOVNI- NAR IZ PEPARE- TA					GL. MESTO EGIPTA VRSTA ZA VAROVANJE		ZELEZAR	MEJEDOR	MIRANDA MESTO V ROHUNTI			DNODOS	SAHISTKA KUŠNIR
RIBJA KOŠČICA			ELDA VILER		SOTESKA NOVICA		DOBIL-16- PALEK (19) NAZ. 160M. (160R)			REGUL. TEMPER. AVTOM. OSNOVA			
ARIJSKA ETNICA SKUPINA			VEŠINO OBRAT TRI NOD. BOZANSTVA				TEMP. V ST. GRIBI ZAP. SROZ. SKAKALCE			MESTO V ŠVICI RAZLIČNI ČRUKI			
SMUCARKA ZAVAD- LAY			ERBJ		PEVKA REŠERNA ŠPANSKI PRAVSKO		PREMIER ITALIJE SVEVNO TRIKOSTVO						
RUSKI PESNIK (PETER)							OBROBE SPALINA						
ALBERT EINSTEIN			ANG. IN SVOBODA (HENRY)				PROPO- POČEK ZA NO- HANTE			NADAN, PREMA- ČILO			

ZMAGA IN PORAZ

V sedmem, zadnjem kolu prvega kroga letošnjega 33. državnega prvenstva v hokeju na ledu so Jeseničani zmagali, ekipa Kranjske gore pa je doživela visok poraz v Ljubljani.

JESENICE : CRVENA ZVEZDA
12:3 (3:2,5:1,4:0)

Dvorana v Podmežakliji, gledalcev 600, sodnik Grgec (Zagreb), Andrejka in Curk iz Ljubljane.

Strelci za Jesenice: Klemenc 5, Horvat 2, Magazin, Pristov, Mlinarec, Hafner in Prisoj po enega, za Crveno zvezdo pa Janković 2 in Zavečič 1.

Hokejisti Jesenic so tokrat kljub visoki zmagi bolj razočarani kot navdušeni. Očitno je, da dokaj neizkušeni jeseniški ekipi škodujejo pogoste prekinitve v našem državnem prvenstvu, ki so resnično nerazumljive. Jeseničani so očitno padli v formi po srečanju z Olimpijo, ko so pokazali, da resnično zmorejo igrati moderen hokej. Da so v krizi, je pokazala tudi tekma s Crveno zvezdo, saj so se v njej večkratni prvaki predstavili v dokaj slabi luči. Že rezultat po prvi tretjini, ki so minimalno vodili le s 3:2, kaže da niso »blesteli«, sicer pa je tudi igra pokazala, da marsikaj v moštvo škripa.

Trener Svetlin sicer pravi, da so igralci pridni na treningih in je njihova delavnost, oziroma odnos do vadbe na zavidljivi ravni, da pa je očitno nastopila kriza, ki jo bo potrebno čimprej odpraviti, kajti dvojni z Olimpijo se hitro bliža, Ljubljanci pa so v izredni formi.

Srečanje s Crveno zvezdo bomo hitro pozabili, ker prikazana igra ni bila na kvalitetni ravni. Beograjanci so se predstavili kot dokaj soliden kolektiv, ki je imel v

soboto v Podmežakliji nekaj izrednih priložitosti, da bi izstrli precej ugodnejši rezultat.

Vendar lahko tudi ugotovimo, da moštvo, ki s slabšo igro dosega zmage, ni tako slabo, čeprav v primeru jeseniškega moštva to ne bi smela biti tolažba.

Morda nerazpoloženje v moštvo povzroča tudi nekateri neurejeni odnosi, ki spremljajo jeseniški pomlajeni kolektiv že od začetka letošnje sezone.

OLIMPIJA : KRANJSKA GORA
22:1 (8:0, 7:0, 7:1)

Hala Tivoli, gledalcev 100, sodnika Gerc (Zagreb), Petrič (Jesenice) in Ulčar (Bled). Strelci: Kavac 4, Lepša in Kuret po 3, Hiti, Vidmar, Sekelj in Finžgar po 2, ter Kovač, Repovž, Mrak in Serper po enega, za Kranjsko goro pa je edini zadetek dosegel Štros.

Ze sam rezultat kaže, da je Olimpija v izredni formi in da njeni igralci vsak dvoboj jemljejo resno, v želji, da bi pokazali, da so najboljši v Jugoslaviji. Olimpija je trenutno na drugem mestu prvenstvene lestvice, vendar je vsekakor pokazala, da je daleč najresnejši kandidat za osvovitelja naslova državnega prvaka. Nihče sicer ne trdi, da Ljubljanci niso nepremagljivi, kar so že na začetku letošnjega prvenstva dokazali Jeseničani, ki so premagali Olimpijo s 3:2, toda nekaj zadnjih nastopov Ljubljancov v državnem prvenstvu kaže, da so v izredni formi.

Mladi hokejisti Kranjske gore so se sicer trudili, vendar proti razigrani Olimpiji resnično niso mogli doseči več.

D.

V VODSTVU ROŽIČ

Na članskem prvenstvu Jesenic so šahisti odigrali tretje in četrto kolo. Presenetljivo je v vodstvu tretjekategorik Rožič s štirimi zmagami. V zadnjih dveh kolu je premagal mladince Sklekita in Rodmana. Odlično igra tudi Krničar, ki je potem, ko je v tretjem kolu premagal Ravnika, uspel remizirati z Železnikom. Kljub ugodnim igralnim dnevom pa nekaj partij še vedno ni odigranih, predvsem to velja za Pavlina, ki ima kar tri neodigrane partije.

Rezultati 3. kola:
Krničar : Ravnik 1:0, Železnik : Kelbl 1:0, Soklič : Rožič 0:1, Lužnik : Rodman 0:1, Pazlar : Kokošar 1:0, Kostanjšek : Golob 1:0, Kosmač : Bec 1:0, Ferk : Nada Marušič 1:0, Zaimović : Čiuhla odloženo, Pristov: Pavlin odloženo.

4. kolo: Krničar : Železnik 1/2:1/2, Rožič : Rodman 1:0, Ravnik : Pazlar 1:0, Kostanjšek : Soklič 1:0, Kelbl : Lužnik 0:1, Kokošar : Ferk 1:0, Bec : Marušič 1:0, Čiuhla : Kosmač odl., Pristav : Zaimović odl., Pavlin: Golob odl.

Vrstni red po 4. kolu: 1. Rožič 4, 2. — 3. Železnik in Krničar 3,5, 4. Ravnik 3, 5. Kostanjšek 2,5, 6. Kosmač 2 (-1), 7. — 11. Rodman, Lužnik, Kokošar, Soklič, Pazlar 2, 12. Kelbl 1,5, 13. — 15. Čiuhla, Zaimović in Pristav 1 (-1), 16. — 17. Bec in Ferk 1, 18. Pavlin 0 (-3), 19. Golob 0 (-1), 20. Marušič 0 točk.

V soboto, 15. decembra, se bo tekmovanje nadaljevalo s petim kolum.

TK

PREHODNI POKAL VATROSTALNE V KUFSTEIN

V nedeljo, 9. decembra, je v športni hali v Podmežakliji v organizaciji kegljarskega kluba na ledu Jesenice ekipa Vatrostalne priredila VII. mednarodni turnir v kegljanju na ledu. Na turnirju je sodelovalo 15 ekip iz Rateč, Kranjske gore, Jesenic, Bleda in šest ekip iz Avstrije. Ekipa Vatrostalne, ki nastopa v postavi: Milenko Perič, Jože Hafner, Rudi Šapek, Ivan Železnikar, Alojz Babnik in Peter Noč, ni dosegla pričakovanih rezultatov. Osvajala je deveto mesto, kar je za ekipo neuspeh. Po peturnem boju je bila zmagovalca ekipa Kufstein iz Avstrije in za zmago prejela velik prehodni pokal Vatrostalne.

Od domačih ekip je lanskolastnemu zmagovalcu, ekipi Murke v zadnji igri uslo prvo mesto. Solidna je bila ekipa Svetina, ki je zasedla šesto mesto.

Kegljači ekipe Vatrostalne se zahvaljujejo delovni organizaciji Vatrostalna Zenica — TOZD Jesenice za denarno pomoč pri organizaciji turnirja.

Rezultati: 1. Kufstein — A 24 točk, 2. Murka — Jesenice 22 točk, 3. Unterschlüt — A 21 točk, 4. SV Patzcin — A 20 točk, 5. Piber — Bled 19 točk, 6. Svetina — Jesenice 17 točk, 7. St. Martin — A 16 točk, 8. Hafnarsee — A 13 točk, 9. Vatrostalna — Jesenice 10 točk itd.

Ruša

KEGLJANJE NA ASFALTU

Kakor za ostale zimske športe, se je tudi za kegljanje na asfaltu pričelo tekmovanje za najboljšo moštvo Gorenjske. V tej ligi tekmuje osem ekip, ki se bodo srečale v šestih kolu, in sicer trikrat na Jesenicah in trikrat v Kranju.

V soboto, 8. decembra, je ekipa Jesenic kegljala doma zelo uspešno. S 5319 podrtimi keglji po prvem kolu vodi. Pohvaliti velja Udrija, ki je podrl 940 kegljev, znanko 900 pa sta presešla še Miha Hafner in Milan Rijavec.

Istovrstno je s tekmovanjem pričela tudi ženska ekipa, ki je tokrat tekmovala v gosteh in presenetljivo premagala ekipo Krvavec za 240 kegljev.

— an

JUDO SEKCIJA OBVEŠČA

Judo sekcija pri TVD Partizan Jesenice obvešča, vse tiste tekmatnike, ki so obiskovalci spomladanskega tečaja, da bo odslej naprej nadaljevanje tečaja vsak tork v četrtek od 18. ure dalje v judo sobi TVD Partizan Jesenice. Prav tako vabijo vse tiste, ki bi se radi vpisali v judo tečaj, da je vpis vse dni v tednu, od 18. do 20. ure v TVD Partizan Jesenice.

Vabi judo sekcija TVD Partizan Jesenice

XIX. POKAL VITRANC

V petek in soboto, 14. in 15. decembra bo v Kranjski gori mednarodno tekmovanje v slalomu in veleslalomu, ki steže za XIX. pokal Vitranc. V letošnji sezoni pomeni to tekmovanje eno najlepših športnih prireditvev v alpskem smučanju pri nas. V povezavi z organizacijo finala svetovnega pokala v letu 1981 v Kranjski gori pa je pričakovati v svetovni smučarski javnosti tudi za letošnje tekmovanje velik interes.

V petek je na programu prvi tek veleslalom ob 10., drugi pa ob 13. uri. V istem času pa se bosta naslednji dan pričela prvi in drugi tek v slalomu.

OB 75 — LETNICI TELOVADBE NA JESENICAH — SLAVNOSTNA SEJA TVD PARTIZAN JESENICE IN RAZSTAVA

Četrtega oktobra letos je minilo 75 let od takrat, ko so jeseniški navdušenci ustanovili telovadno društvo Sokol. Od tistih prvih let, ko so telovadili kar na prostem in že takrat dosegali lepe uspehe, je minilo mnogo let, v katerih so Jesenice imele kvalitetne telovadne vrste, državne prvake in reprezentante.

Ko je bilo po drugi svetovni vojni ustanovljeno telovadno društvo Partizan, se je delo še bolj razmahnilo, sledili pa so tudi uspehi. Telovadci in telovadke so doma in na tujem dostojno zastopali jeseniške železjarje. Gimnastika, ki je bila v povojnih letih glavna panoga, je pred 15 leti dobila konkurenta v judu, borilnem športu, ki je vsa leta do sedaj dosegal kot ekipa in kot posamezniki lepe uspehe v republiškem in državnem merilu ter v nastopih za republiško in državno reprezentanco.

Zadnja leta je v društvu prisotna predvsem množična športna rekreacija, od najmlajših, do najstarejših občanov obeh spolov. Dejavnost društva smo lahko videli tudi na majskem nastopu v počastitev 75-letnice telovadbe, še prej pa so se na jubilejnim mednarodnem turnirju dobro odrezali judoisti, pa tudi telovadke so se kljub skromnim pogojem za vadbo prebile do republiške mladinske reprezentance.

Ko že govorimo o slabih pogojih za delo, mislimo predvsem na to, da je bila telovadnica društva dve leti zaprta zaradi obnove in rekonstrukcije, tako da so morali gostovati v telovadnici ŽIC.

V preteklem tednu so se po dolgem odlašanju spet odprla vrata prenovljena telovadnica in kljub bojazni, da pri prvih urah ne bo veliko vadečih, se je v telovadnici zbralo pri posameznih urah veliko pionirjev (35), pionirjev in članic (19). To je za začetek dobro, še posebej, ker je dveletna prekinitev oziroma omejitev pustila svoje negativne posledice.

Poleg telovadnice so bile preurejene tudi garderobe, la kopalnice, sanitarije in ostali prostori v domu, tako da je sedaj res veselo delati v takem domu.

Naslednji četrtek, 20. decembra, bo najprej ob 17. uri v prostorih društva odprta razstava, na kateri bo prikazano delovanje v vseh 75 letih, predvsem s slikovnim gradivom, raznimi priznanji, ki so jih dobili člani društva, diplomami, medaljami, pokali, ki so si jih prislužili telovadci in judoisti. Nato bo ob 18. uri slavnostna seja s svečano otvoritvijo prenovljenega doma in kratkim nastopom telovadk in judoistov.

S tem bo društvo tudi zaključilo jubilejno leto in stopilo v novo, še bolj delavno in močnejšo. Potrebno bo veliko truda in marljivega dela, pri čemer naj bodo društvenim delavcem zgled začetniki telovadbe na Jesenicah, pomislijo pa naj tudi na takratne in današnje pogoje delovanja in lažje bodo premostili morebitne težave.

-btok

HOKEJ V SOBOTO IN NEDELJO

V soboto, 15. decembra bosta v športni dvorani v Podmežakliji dve hokejski srečanja in sicer:

— ob 12. uri mladinsko prvenstvo HK JESENICE : HK TRIGLAV Kranj; vstopnine ni;

— ob 17.30 državno prvenstvo II. ZHL HDK BLEJ : HK MLADOST Zagreb; vstopnine ni;

V nedeljo, 16. decembra pa bo ob 17.30 mednarodna tekma reprezentanc SFR JUGOSLAVIJA : VZHODNA NEMCIJA; vstopnina odrasli 40,00 din, otroci, šolarji 20,00 din.

Košarka

KK JESENICE : KK MARIBOR 76:67 (46:37)

V soboto, 8. decembra, so se v uvodni tekmi prve slovenske super lige za članice domačinke pomerile z gostinjo iz Maribora in jih po dramatični borbi premagale. Za jesenice so nastopale: Stražar 13, Vavpotič 40, Azman 22, Slaninik 2, Kantarović 2, Ulčar, Cuder, Pavković, Mlačnik in Komel.

Domačinke so začele tekmo zelo borbeno in takoj povedle. Imele so odlične odstotke zadetkov iz igre, tako da jih gostje nikakor niso mogle dohiteti. Na odmor so Jesenice odšle s prednostjo devetih košev.

V drugem polčasu so se prebudile tudi Mariborčanke in z ostrjo, na trenutek pregrebo igro počasi, a vztrajno zmanjševale razliko. Tri minute pred koncem tekme so gostje rezultat izenačile in iz prostega meta povedle na 66 : 67. Trener

Kejžar in pomočnik Mlekuz sta vzela minuto odmora, ekipo umirila in dala nove navsote. Od tedaj dalje so naše košarkarice zaigrale zelo učinkovito in dosegle še 13 košev, gostje pa nobenega, kar je odločil končni izid tekme.

Ce ocenjujemo igro domačink, je treba poudariti, da je v posameznih delih tekme preveliko nihanje, saj igrajo še vse preveč na »svojih pet minut«. V napadu so učinkovite, preslabo pa so zbrane v prelohu iz obrambe v napad, saj vse preveč žog prestrežejo nasprotnice. Popraviti bodo morale predvsem podaje in skok pod košema.

V sredo, 12. decembra, bodo jeseniške igralke v Litiji igrale proti izbranemu moštvu Litije.

TURNIR VETERANOV OB 25-LETNICI KK JESENICE

V soboto, 15. decembra, bodo v telovadnici železarskega izobraževalnega centra v okviru praznovanja 25-letnice kluba naslednja srečanja:

ob 16. uri Jesenice : Olimpija (veteranke), ob 17. uri Jesenice : Slovan (veterani), ob 18.15 Slovan : Olimpija (veterani), ob 19.30 Olimpija : Jesenice (veterani).

Turnir veteranov, na katerem bodo nastopili nekdanji igralci (Daneu, Žorga in drugi), bo hkrati tekmovanje v spomin na tragično preminulega Ludvika Bunderla.

V.

KOŠARKARSKI TURNIR OB DNEVU REPUBLIKE V MOJSTRANI

Košarkarski klub Mojstrana je v počastitev dneva republike organiziral dva košarkarska turnirja. V petek, 23. novembra, so se v telovadnici OS 16. decembra v Mojstrani pomerila dekleta. Sodelovalo so ekipe KK Mojstrana, Centra strokovnih šol Jesenice in šole za zdravstvene delavce Jesenice.

KK MOJSTRANA : CSSJ JESENICE
64 : 36 (35 : 8)

Pred nekaj meseci ustanovljena ženska ekipa KK Mojstrana je v dobro igro visoko premagala ekipo Centra srednjih šol. Dekleta iz Mojstrane so pokazale, da znajo igrati košarko in da z dobrim delom v bodoče lahko dosežejo še marsikaj uspeh.

Za KK mojstrana so igrali: Lakota, Mave 2, Košir 11, Gartner 4, Klincov 6, Potočnik 10, Lah M., Skumavec 27, Šifer 2, Sodžuković 2, Lah B.

CSSJ: Makovec 4, Klinar, Blagojevič 4, Lakota 10, Bajt, Zupan, Kramar, Pavković 18, Pleteršek.

CSSJ : ŠZD 45 : 41 (13 : 19)

Druga tekma med ekipama gimnazij in bodočimi zdravstvenimi delavkami je bila dokaj izenačena. V prvem polčasu so medicinke sicer povedle s šestimi koši, vendar pa te razlike v drugem polčasu niso uspelo obdržati in so v zadnjih minutah tekme izgubile s štirimi koši razlike.

CSSJ: Makovec 2, Blagojevič L., Lakota 17, Bajt 12, Kramar 6, Pleteršek 6.

ŠZD : Broje M.6, Cuznar 14, Poljanšek 9, Broje T.2, Jeršin V.9.

KK MOJSTRANA : ŠZD 54 : 35 (30 : 21)

Tudi v drugi tekmi so igralke iz Mojstrane prikazale dobro igro in zmagale z razliko devetnajstih košev in tako osvojile prvo mesto na turnirju. Druga je bila ekipa CSSJ Jesenice, tretja pa šole za zdravstvene delavce Jesenice.

KK Mojstrana : Mave 2, Košir 2, Gartner 6, Klincov 6, Potočnik 12, Skumavec 26.

ŠZD : Broje M. 11, Cuznar 14, Poljanšek 8, Jeršin R. 2.

Na turnirju sta sodelila Šilar in Tkalec. V soboto, 24. novembra, pa je bil turnir za članice. Sodelovale naj bi ekipe KK Mojstrana, KK Jesenice, KK Železjar in ekipa CSSJ Jesenice. Žal igralcev Železjarja ni bilo in tako so igralle le tri ekipe.

20 ŽELEZAR

Nogometno moštvo Jesenic, ki se je v jesenskem delu tekmovanja zelo dobro odrezalo. Stojijo z leve proti desni: Frelih — tehnični vodja, Kupljenik, Ilič, Z. Kramar, Tokić, M. Kramar, Samardžija, R. Radič, Žurman — trener; čepijo: Čatač, Dučanovič, Troha, Sulejmanović, Kovačič, Bakonič, M. Mlakar in Ibrahimović.

JESENŠKI NOGOMETAŠI OB ZAKLJUČKU JESENSKEGA DELA PRVENSTVA

Vodstvo nogometnega kluba Jesenice je povsem zadovoljno z nastopi članskega moštva v slovenski zahodni ligi. Pet zmag, trije neodločeni izidi, štiri porazi in ob zaključku uvrstitev na tretje mesto prvenstvene lestvice, to je vsekakor ugodna bilanca. Pri tem velja takoj poudariti, da so jeseniški nogometaši v letošnji nogometni sezoni novinec v slovenski zahodni ligi. Prejšnja leta so nastopali v območnih ligah Gorenjske, letos pa jim je uspela uvrstitev v slovensko zahodno ligo. Potrebni je bilo deset let, da si je jeseniški nogomet priobri moral mesto med najboljšimi slovenskimi moštvi.

Že v jesenskem delu so nogometaši upravičeni obstoj v ligi, v nadaljevanju slovenskega prvenstva prihodnje leto pa napovedujejo še boljše rezultate.

V jesenskem delu so imeli nogometaši tudi nemalo težav. Ves čas so imeli poškodbe, tako da so od dvajsetih tekem le eno odigrali v popolni postavi. Tudi pogojev za treninge niso imeli najboljših, saj je jeseniško nogometno igrišče neustrezno, kako pa se igra na blatnem in raznoterem igrišču, so na Jesenicah krepko občutile tudi gostujoče ekipe. Marsikdo se je spraševal, kako je mogoče na tako blatnem igrišču sploh igrati tekme republiške lige. Tudi samo igrišče je neustrezno in ne dopušča odprte igre.

TELOVADKE NA MALEJEVEMU MEMORIALU

Že deveto leto zapored so Taborjani v ljubljanskem TVD Partizan Tabor izpeljali organizacijsko dokaj zahtevno tekmovanje v spomin prvotnemu telovadcu Maleju, ki se je smrtno ponesrečil na svetovnem prvenstvu v Luksemburgu. Nastopilo je kar lepo število mladih telovadk in telovadcev iz vseh slovenskih društev, kjer gojijo orodno telovadbo, sodelovali pa so tudi Zagrebčani in Karlovčani. Tekmovalo je 65 deklet in 70 fantov v drugi in tretji selekciji. Bila je to tudi druga selekcijska tekma v republiškem merilu. Prva je bila na Jesenicah pred mesecem dni.

Jesenške telovadke so nastopile samo v konkurenci mlajših mladink (III. selekcija). Pionirki zdaj na Jesenicah nimamo zaradi dveletnega premora v TVD Partizan. Potrebni bosta spet dve leti, da bomo vzgojili nov rod pionirki za tekmovanje, potrebno pa bo za tako delo pridobiti še nekaj novih vodnikov, ki bodo pripravljeni del svojega prostega časa posvetiti vzgoji najmlajših.

Ce smo na kriterijski tekmi na Jesenicah ugotovili, da ni novih imen med telovadkami tretje selekcije, kar nas je nekoliko zaskrbelo, smo lahko zadovoljni s podmladkom v drugi selekciji. Najprijetneje so presenetile pionirke s Tabora. Osvojile so drugo mesto za najboljšo vrsto ljubljanske gimnastične zveze z zaostankom samo dve in pol točki. Ista ugotovitev velja tudi za pionirje. V Novi Gorici, Trbovljah in Mariboru imajo spet nov rod pionirjev z lepo prihodnostjo. Prav bi bilo, da bi tudi na Jesenicah pričeli resneje delati za razvoj orodne telovadbe, za kar imamo vse osnovne pogoje, le volje je treba in seveda delati.

Jesenčanke so se kot vrsta v tretji selekciji uvrstile na odlično drugo mesto. Nastopile so resda samo štiri ekipe in enainvajset posameznice, vendar so tekmovale lepo, celo bolje, kot je bilo moč pričakovati. Najuspešnejša je bila Meta Močnik z desetim mestom, ki na orodjih ni naredila nobene večje napake, zato pa je zaradi zelo površne izvedbe parterne vaje prejela samo osem točk. Če bo popravila to napako, lahko pričakuje na pomlad tudi

Jesenški del prvenstva v slovenski zahodni ligi se je zaključil konec novembra, jeseniške nogometaše pa čaka le kratek počitek do konca leta. Trener Marjan Žurman pravi, da so že pripravili program dela za priprave na spomladanski del prvenstva, ki se bo začel sredi marca prihodnje leto. V januarju bodo trenirali petkrat v tednu v telovadnici, začeli pa bodo tudi s treningi na snegu. V drugi polovici februarja imajo v načrtu več prijateljskih tekem, predvsem z ekipami na Primorskem.

Spomladanski del prvenstva bodo začeli tudi precej bolj okrepjeni. Štiri igralci se bodo vrnil iz jugoslovanske ljudske armade, razen tega pa še računajo na dva odlična nogometaša, ki sedaj igra v drugih ligah. Predvidoma bosta prišla na Jesenice, kjer se bosta zaposlila in potem tudi igrala za ekipo Jesenic. S tako okrepjenim moštvom na them celo računajo na osvojitve prvega mesta v slovenski zahodni ligi.

Obeti so torej več kot optimistični, nogometaši pa imajo tudi veliko trdne volje, da bodo te obljube tudi izpolnili. Seveda pa je njihova trdna volja premalo. Treba jim bo nuditi tudi boljše pogoje za delo.

Na Jesenicah je brez dvoma dovolj zanimanja za nogomet, moštvo pa ima tudi zveste gledalce, ki jih je iz tekme v tekmo več. Priprani smo, da bo tako tudi prihodnje pomlad, ko se bodo nogometaši potegovali za naslov prvaka v zahodni slovenski ligi.

J. R.

Rezultati:

PIONIRKE — II. selekcija:

Ekipa (8): 1. Ljubljanska GZ 153,60, Tabor Lj. 151,15, 3. Zagreb 144,40, Karovac 135,80, ...

Posamezno (44): 1. Helena Kobal (LGZ) 40,35, 2. Irma Omerza (Zgb) 40,00, 3. Svarinja Ferš (Tab.) 39,60, ...

MLAJŠE MLADINKE — III. selekcija:

Ekipa (4): 1. Ljubljanska GZ 146,1, 2. Jesenice 127,00 3. Novo mesto 118,95, 4. Karlovac.

Posamezno (21): 1. Mojca Murn (LGZ) 36,7, 2. Tanja Sušević (Kar.) 36,60, 3. Tanja Detiček 36,55, 4. Mojca Trontelj 36,15, 5. Saša Mehak 36,10, 6. Barbara Miklič 36,00, 7.—8. Nadja Muženič (vse LGZ) in Snežana Sučević (Kar.) 35,40, 9. Nataša Prebil (LGZ) 35,10, 10. Meta Močnik 34,60, 11. Brigita Ferbežar (obe Jesenice) 32,65, 12. Maja Dravinec (N.m.) 32,20, 14. Vesna Georgijev (Des.) 31,25, 17. Katarina Bregant (Des.) 28,50.

PIONIRJI — II. selekcija:

Ekipa (5): 1. OGZ Maribor I 217,60, 2. LGZ 209,60, 3. OGZ Maribor II 207,50, 4. Nova Gorica 203,20, 5. Zagreb 202,95

Posamezno: 1. Nahtigal 55,05, 2. Snežković (oba Mrb.) 54,15, 3. Rubido (Zgb.) 53,50.

MLAJŠI MLADINCI — III. selekcija:

Ekipa (4): 1. OGZ Maribor I 198,45, 2. LGZ 195,10, 3. Petrovaradin 192,30, 4. Zagreb 188,55.

Posamezno: 1. Borovnik (LGZ) 51,85, 2. Šoštar (Mrb. I) in Nadič (Petrovaradin) 50,00.

I. M.